

31.05.2013. u 11.50h

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovani poslanici 25. saziva Skupštine Crne Gore, otvaram 7. sjednicu prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2013. godini, sa dnevnim redom koji smo dogovorili na Kolegijumu, poslije dugog dogovora i dobili ste ga u predlogu.

Da li ima predloga za izmjenu ili dopunu dnevnog reda?
Izvolite, kolega Daniloviću.

GORAN DANILOVIĆ:

Uvaženi građani, dame i gospodo, gospodine predsjedniče, samo jedna proceduralna stvar i naravno direktno vama upućena, kada ste kazali da otvarate 7. sjednicu što će reći da prethodno mi tu nijesmo bili ali smo pratili, što bi rekao Radovan III preko malih ekrana naših TV prijamnika, da je bila 6. a prije nje 5.

Mi se tu u brojanju ne slažemo. Peta je, koliko razumijem, a dobro sam to ispitao, trebala da bude na Cetinju prilikom inauguracije gospodina Vujanovića, potpredsjednika DPS-a. Vi znate, gospodine Krivokapiću, da sjednica ne može biti otvorena ako je redovna, ako je vanredna, ako je sjednica a da nema kvoruma. Ne može biti ni zatvorena bez kvoruma.

Dakle, nije bilo 5. sjednice, ovo može biti 6. Priznaćete da je tako, ako ne priznajete mi ćemo to svoje pravo, da dokažemo istinu tražiti i pred Ustavnim sudom, jer smo sasvim sigurni da je nemoguće otvoriti ni zatvoriti sjednicu koja nije počela.

Nadam se da ćete najdobronamjernije razumjeti ovu našu primjedbu. Ovo vam govorim kao legalisti, čovjeku koji je i u posljednje vrijeme dokazao da mu je stalo do prava i do pravne države, šta god ja sa vama imao kao spor kada je u pitanju politika uopšte, ali imajte u vidu da ono što smo ustanovili kao pravilo, našta nas obavezuje Poslovnik, zakon i Ustav ne možemo kršiti.

5. sjednice, ako mislimo na istu, nije bilo. Dokazaćemo to, ako ne Vama, ubijeden sam i ovakav kakav je Ustavnom sudu. Hvala lijepo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ja bih možda volio da je nije bilo, ali je bilo. Kao što znate na ovom svijetu, a pogotovo u Crnoj Gori, griješe i druge institucije pa i predsjednik Skupštine može da pogriješi. Ne mogu isključiti tu mogućnost, ali na sreću, sami ste rekli, postoje procedure da se ispita i greška predsjednika Skupštine ako je održao sjednicu koja nije bila u skladu sa Ustavom i Poslovnikom, tako da te procedure imate pred sobom. Ja sam svoju ustavnu dužnost obavio na način kako mislim da treba da se obavi.

Možemo li dalje? Hvala Vam.

Idemo na utvrđivanje dnevnog reda, nema dopuna, nema izmjena, možemo li glasati dnevni red? Možemo. Izvolite.

Nešto kartica kolege Radulovića nije u redu, ali je glasao, ja sam svjedok i možemo konstatovati da smo utvrdili dnevni red sa glasom jedan više a to je kolega Radulović.

Idemo na predloženi dnevni red.

Dogovor je da, a lako ćemo izračunati jer je minut do podna, prvu tačku radimo tri sata, 10 minuta od predlagača do klubova, bez komentara, po pet minuta; druga tačka shodno Poslovniku pet minuta, predstavnik predlagača, i treća tačka, takodje tri sata po istom principu.

Imaćemo, nadam se, plodotvoran dan da bi na kraju glasali sve tri tačke.

U ime predlagača sam obaviješten, da će prvu tačku dnevnog reda, a to je **PREDLOG ZAKLJUČAKA O IZGRADNJI POVJERENJA U IZBORNI PROCES**, obrazložiti kolega Lekić. Izvolite, poslaniče Lekiću.

MIODRAG LEKIĆ:

Poštovane kolege,

Veoma ću kratko pokušati da obrazložim naš predlog, odnosno predlog opozicije i da ukažem i razloge pred crnogorskom javnošću našeg kraćeg odsustvovanja iz Parlamenta i razloge za povratak, hoću reći za mogući povratak.

Želio bih, gospodine predsjedniče, da Vas zamolim da iskoristite Vaš autoritet da nekako eventualno pomognemo ovim protestantima koji su ispred Skupštine. Koliko sam obaviješten oni su sklonjeni intervencijom policije. Ne sumnjam da je to izvedeno na bazi pravila. U ime činjenice da su oni protestovali protiv Demokratskog fronta, zato što se Demokratski front vratio u Parlament, imam jednu dopunsku obavezu demokratskog i moralnog karaktera da se eventualno, ako ne uzurpiram pravila, interesujete i založite da ne budu eliminisani u smislu da se nalaze u nekom pritvoru i tako dalje. Bez dramatizovanja tog pitanja, smatrao sam potrebnim da to kažem.

Dakle, najkraće, mi smo napustili privremeno Parlament, smatrajući da to činimo kao akt odgovornosti i centralna ideja vodilja Demokratskog fronta jeste borba jačanja crnogorske države, za utemeljenje pravne države, za dekriminalizaciju crnogorskog društva i, iznad svega, za odbranu Ustava. Mi mislimo, mi smatramo, mi smo duboko uvjereni da je Ustav napadnut sa mnogim procesima u crnogorskom društvu, da je napadnut od čak onih koji treba da ga štite. Zato smo, kao izraz protesta, jer nemajući pravo da se ponašamo kao da se ništa nije dogodilo u posljednjim procesima u Crnoj Gori, se opredjelili za privremeno napuštanje Parlamenta.

Razumije se da je sve kulminiralo sa aferom "Snimak" koja predstavlja udruženi poduhvat planiranja i realizovanja izborne krađe. Kada

o tome govorim osjećam se malo neugodno zato što sam sticajem okolnosti akter izbornog procesa, svi znaju da moja motivacija uopšte nije ličnog karaktera. Jako se dobro osjećam ovdje u opozicionim poslaničkim klupama i smatram da je mnogo bolje biti pokraden nego biti sa onima koji krađu.

Želio bih da istaknem da smo se opredijelili za ovu inicijativu upravo da bi doprinijeli izlasku iz institucionalne krize. Ona je duboka. Ukoliko, i pored impulsa iz Evropske unije, iz međunarodne zajednice, nešto hitno ne uradimo, ona dobija takve dimenzije da je zaista pravo pitanje za svakog ko ima političku savjest, da li učestvovati u institucijama i starati privid normalnosti. Mi smo se opredijelili da skrenemo pažnju, mislim da smo proizveli određene efekte i utiske u domaćoj javnosti i u međunarodnoj, ali smo danas došli da bi ponudili proces izgrađivanja povjerenja, zajedno, čitava opozicija je bila ujedinjena, kao i na predsjedničkim izborima, u koncipiranju ovih predloga. Očekujem od cijelog Parlamenta da bude senzibilan prema ovom važnom aktu, prema ovom važnom političkom procesu. Opredijelili smo se da sva ova pitanja pokrenemo zato što polazim od činjenice da Skupština jedina ima izborni pravni legitimitet.

U tom smislu, gospodine predsjedniče, mislim da je i Vaša odgovornost velika kojim će putem ovo ići sve, da li ćemo iskoristiti ovu šansu građenja povjerenja ili će ovo biti nova farsična priredba, i u tom smislu apelujem i na Vaš konstruktivan doprinos zalažući se, predlažući Vam da ne ukrštate vodu i vatru, nego da zajedno, cijeneći Vaš demokratski kapacitet, tražimo rješenje za izlazak iz duboke institucionalne krize u kojoj se Crna Gora nalazi.

Ovo je naš doprinos, vrlo konkretan, i on će determinisati naše dalje poteze u smislu doprinosa radu Parlamenta, ukoliko taj rad ima smisla, ukoliko on brani Ustav i vrijednosti demokratije, ukoliko to ne bude, javljam da ćemo mi ponovo izabrati naša rješenja. Kažem još jednom, želimo da konstruktivno doprinosimo izgrađivanju pravne države u procesu dekriminalizacije crnogorskog društva, a da nećemo učestvovati u oblacima u kojima se to simulira.

U tom smislu iz najbolje namjere smo pokrenuli jedan proces izgradnje povjerenja. To može da otvori novu značajnu stranicu crnogorske političke istorije i u tom smislu ćemo dati doprinos danas da konstruktivno djelujemo u Demokratskom frontu, ne sumnjajući da će to biti u cijeloj opoziciji, ne sumnjajući da postoje i glasovi savjesti u svim opozicionim klupama i mi nudimo vrlo konkretan, pošten doprinos prevazilaženju krize, a kažem još jednom - zadržaćemo naše pravo da djelujemo zavisno od razvoja događaja. Hvala lijepo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Lekiću.

Idemo po poslaničkim klubovima, od većih ka manjim.

Klub DPS-a a da se pripremi Klub Demokratskog fronta.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Poštovani predsjedniče Skupštine, kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Pred nama je Prijedlog zaključaka o izgradnji povjerenja u izborni proces. Na prvi pogled ideja koja je dobro došla, koja je potrebna svim društvima koje teže daljem razvoju demokratije, pa i društvima sa dužom i razvijenijom parlamentarnom demokratijom od našeg.

Ideja koja je u skladu sa nastojanjima našeg društva da pravimo dalji napredak u oblasti vladavine prava, jačanju institucija, potrebom da se određeni segmenti izbornog procesa kontinuirano nadograđuju, generalnom težnjom da slijedimo najbolju praksu izbornih sistema zemalja EU u skladu sa opredjeljenjima OEBS-a i standardima Savjeta Evrope.

Međutim, svima je jasno da je namjera predlagača potpuno suprotna ovim novim demokratskim iskoracima Crne Gore. Ovo je novi pokušaj kontinuirane politike stvaranja nepovjerenja u državu Crnu Goru i njene institucije, pokušaj urušavanja temelja pravne države, pokušaj stvaranja tenzija u Crnoj Gori, pokušaj usporavanja Crne Gore na putu ka Evropskoj uniji i pokušaj ključnih autora ovog scenarija zaustavljanja Crne Gore na putu ka NATO-u, pokušaj poraženih i poraženog da nađu alibi da svoje poraze i pokušaj da svoje poraze pretvore u pobjede.

Oni ovim žele da opravdaju svoje kontinuirane poraze. Nakon svakog izbornog poraza umjesto da analiziraju sebe, svoju retoriku, svoje programe, iskreno rečeno, koje najčešće i nijesu imali, oni su govorili i sada govore o izbornim manipulacijama često optužujući i narod što nije prepoznao tobožnji kvalitet njihove politike.

Oni potpuno zaboravljaju izvještaje relevantnih međunarodnih organizacija koje su bile u ulozi posmatrača u ranijim izbornim ciklusima. Napomenuću da OEBS nije slao svoje posmatrače na parlamentarne i lokalne izbore 2009. godine. Važna je činjenica da za ove predsjedničke i prošlogodišnje parlamentarne izbore OEBS, odnosno ODIR rasporedio posmatračke misije u formatu najmanjem u istoriji parlamentarne demokratije u Crnoj Gori. I ovom prilikom ističemo i iskazujemo punu opredjeljenost da nakon dobijanja konačnih izvještaja pokažemo do kraja odgovoran odnos prema svim datim preporukama što će biti osnov u narednom periodu za prestanak potrebe angažovanja posmatračkih misija u našoj državi, a prije toga i iznad toga, što je posebno važno osnov za jačanje povjerenja građana u izborni proces.

Predlagači ove inicijative zaboravljaju da su oni i sami dali legitimnost prethodnim izbornim procesima time što su zauzimali svoja poslanička mjesta, zauzimali opoziciona poslanička mjesta jer su građani Crne Gore tako htjeli.

U konačnom izvještaju OEBS-a, o oktobarskim parlamentarnim izborima, kao što je svima poznato, data je ocjena "da su oni potekli u mirnom i korektnom višestranačkom okruženju uz poštovanje fundamentalnih prava i dalje usaglašavanje sprovođenja demokratskih izbora u skladu sa opredjeljenjima OEBS-a i standardima Savjeta Evrope i građani su napravili slobodan izbor".

Ponavljam, građani su napravili slobodan izbor.

U preliminarnom izvještaju OEBS-a i Savjeta Evrope o predsjedničkim izborima, data je više nego jasna ocjena da su predsjednički izbori održani profesionalno i efikasno, a u konačnom izvještaju Posmatračke misije Savjeta Evrope je zapisano "građani Crne Gore su na slobodan način izabrali između dva predsjednička kandidata. Ovi predsjednički izbori su ispunili mnoge od standarda i obaveza Savjeta Evrope ali praktično govoreći potrebna su i dalja poboljšanja".

Dakle, i u konačnom izvještaju Savjeta Evrope ocjena je da su građani na slobodan način izabrali predsjednika Crne Gore i poziv za dalje poboljšanje izbornog sistema.

Ponavljam, to doživljavamo kao stalni zadatak, kao proces i tom cilju biće do kraja posvećeni svi nadležni državni organi, sve nadležne institucije u izvršnoj vlasti. Svakako važan doprinos očekuje se i od civilnog sektora i medija. Važan doprinos će dati, što mu i pripada, Parlament Crne Gore kroz svoju zakonodavnu i svoju kontrolnu funkciju. Tu svoju obaveznu Parlament će obaviti u skladu sa Ustavom, u skladu sa zakonima, u skladu sa svojim Poslovníkom, preko svojih nadležnih radnih tijela, koristeći Poslovníkom svoje mehanizme parlamentarne kontrole, a ne prihvatajući neke kvazi modele, model ad hoc neke radne grupe koja bi trebala da supstituiše sve državne institucije koje imaju definisane obaveze i odgovornosti u pravnom sistemu Crne Gore. Mi smatramo da svako treba da radi svoj posao u skladu sa zakonima ove države. To će biti najbolja garancija daljih adaptacija našeg izbornog sistema koji će garantovati unapređenje povjerenja građana u izborni proces a svi zajedno treba da pokažemo odgovoran odnos prema preporukama naših međunarodnih partnera. Već smo čuli punu opredjeljenost Vlade da razmotri sve preporuke OEBS-a i Savjeta Evrope kada izvještaj bude konačan i opredjeljenost da definiše akcioni plan u kome će biti jasno naznačene preporuke, predlozi mjera, nadležne institucije za realizaciju tih mjera, rokovi i slično. Uloga Skupštine je neposredno učesće u realizaciji pojedinih mjera uz prethodni cjeloviti pogled i prijedlog Skupštine, odnosno njenog radnog tijela o potrebi izmjena i dopuna zakona vezanih za sprovođenje izbornih procesa u skladu sa konačnim preporukama OEBS-a i Savjeta Evrope.

Pitanje, odnosno povjerenje u izborni proces ne postiže se tako što se predizborno stvaranja atmosfera nelegitimnosti izbora, proizvodnjom tzv. afera kao što je afera "Snimak". Povjerenje u izborni proces se ne postiže atmosferom svršenog čita u izbornom danu, odnosno proglašenjem

poraženog za pobjednika. Proglašenje za pobjednika sa navodno sa 97% prebrojanih glasova, računanjem rezultata samo na mjestima gdje su zadovoljni rezultatom, idejom da se prvo samoproglasite pobjednikom a nakon toga da tražite poništavanje tih izbora i te svoje samoproglashene pobjede, idejom o selektivnom poništavanju rezultata izbora, idejom o poništavanju odluka koje sprovode i donose Ustavom i zakonima za to nadležni organi (birački odbori, opštinske izborne komisije, Državna izborna komisija i Ustavni sud). Povjerenje se ne postiže bojkotom parlamenta, pa makar ono bilo privremeno ili, kako smo čuli nedavno, selektivno. Povjerenje se ne postiže ni bojkotom sastanaka sa evropskim parlamentarcima niti optužbama i kreiranjem afera u odnosu na neke evropske zvaničnike čija mišljenja im se trenutno ne sviđaju. Povjerenje se najmanje stiže idejom o poništavanju slobodno izražene volje građana Crne Gore. To sve zajedno nije put za dostizanje većeg povjerenja u izborni proces, to je put za destabilizaciju Crne Gore, put rušenja njenog međunarodnog ugleda, put njenog zaustavljanja u daljim integracionim procesima, put skretanja energije sa važnih životnih pitanja i rješavanja ekonomsko-socijalnih izazova. Hvala vam.

PREDSJEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vama, kolega Simoviću.

Da čujemo sada u ime Kluba Demokratskog fronta poslanika Danilovića. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Uvaženi građani, dame i gospodo, gospodine predsjedniče Parlamenta i gospodine pravi predsjedniče,

Naravno, iskoristiću priliku da u ovom nepripremljenom govoru pomalo se osvrnem na ono što je teza onoga koji je govorio prije mene, naravno da ne uvrijedim, iako po nekoj Njegoševoj ne bi bilo ni čudo da to uradim kada sam uvrijeđen činjenjem pa makar riječi bile blagorodne.

Nema nikoga u Crnoj Gori ko ne zna da je pravi predsjednik Crne Gore Miodrag Lekić ni onaj koji ste ga izabrali na nepostojećoj sjednici za predsjednika ne sumnjam u to. Kada biste njega ubijedili da je predsjednik mi bismo odustali od ovih zaključaka, ali je ovo naša moralna obaveza i prema njemu. Ovo je naša moralna obaveza prema svima nama. Ovi zaključci treba da upostave povjerenje. Mi na žalost povjerenje sa vama, ili sa većinom od vas, nijesmo nikada ni imali. Sa nekima od vas se može uspostaviti, sa nekima od vas je to nemoguće. Zbog toga što ne vidite ono što vidi običan čovjek, ono što su vam javili mediji, ono što vam saopštavaju kroz ankete, ono što se vidi u Gusinju, Plavu, u Manastiru Morači, Grblju, Ulcinju, Budvi, gdje god hoćete. Nije moglo biti toliko nepravdnog brojanja da se ta istina potpuno sakrije.

Vi imate predsjednika a Crna Gora ima pravog predsjednika i ne bi marilo da tu činjenicu uvažite i malo više poštovanja u ovom parlamentu jer je ovdje većina predsjednika.

Uvaćena gospodo, ovo što smo mi uradili je naša želja da doprinesemo boljitku Crne Gore, boljitku zbog toga što mi Crnu Goru ne vidimo kao način da postanemo bogatiji i oholiji. Mi smo se prvo vama morali pravdati a pomalo se malo stidim toga što smo to ikada radili, da smo prijatelji Crne Gore, vama koji ste potom toj istoj Crnoj Gori gurali neustavne kandidate na mjesta koaj su, valjda, najsvetija, vama koji hoćete da budete vječna Crna Gora i spremni ste skoro za to da poginete a istovremeno Ustav, predsjednik, kandidat za predsjednika mogu biti i malo manje vječni. Ili, možda, hoćete da budu svjevječni. Razmislite o tome šta ste radili i o tome šta ste nas prinudili da činimo. Ovo što smo mi do sada bili van Parlamenta je opomena da se Crna Gora promijenila. Mi smo vam to obećali u izbornoj noći za parlamentarne izbore i sada vam to ponavljam. Bez obzira što ste nam oteli predsjedničku pobjedu Crna Gora više nikad neće biti ista. Što prije to prihvatite to će biti bolje za sve nas. I vaše kolege koje su politički mudriji i odmjeraniji u izjavama znaju to, samo vi tvrdoglavi i osioni spremni da branite Crnu Goru isto onako kako ste je nekada napadali, nećete to da prihvatite. Vi ste se mijenjali kada ste god htjeli, svi ostali na to nemaju pravo. Vi koji ste promijenili sve što ste mogli zabranili ste promjenu kao princip drugima i mi bi, valjda, trebali da se stidimo zbog toga što smo istrajni u svojim ljubavima a vi koji ste bili vjerolomni trebali bi da dobijete medalje.

Ovi zaključci nijesu medalje, ovo je realnost, nama treba međusobno povjerenje. Mi ne vjerujemo aktuelnom državnom tužiocu ili VD-u, mislimo da treba prestati sa izborom partijskih državnih tužilaca, prestati sa izborom državnih tužilaca koji štite jednog čovjeka. Imala je Crna Gora značajnijih pojedinaca ,šta god vi o tome mislili i šta god mislili o Crnoj Gori iz prošlosti, od predsjednika DPS-a, pokazaće vrijeme da sam u pravu, značajnijih, mnogo većih. Svakoga od njih bi valjalo žrtvovati za dobro Crne Gore. Vi hoćete da neko brani čovjeka koji ugura svog potpredsjednika na mjesto predsjednika, hoćete da to traje - do kada, pitam vas. Primaklo se kraju. Možete na silu još godinu - dvije, ali budite sigurni da ono gdje negdje snujete kući sa sobom je došlo, ne može trajno. Mi vam nudimo ruku da oni koji su najviše krivi da odgovaraju, ali da ne istjerujemo vještice. Mi vam nudimo ruku da se ne plati zabluda svaka, ali da onaj koji svjesno gura Crnu Goru u propast shvati da tako ne može i ovdje kod nas, ovakvi kakvi smo, na kraju će doći istina i pravda. Ako ne mgou da se dogovorim sa nekima od vas oko kulturoloških pogleda i civilizacijskih mogu oko univerzalnih demokratskih vrijednosti. Ako treba da se izvinim za svoje postupke iz prošlosti, to ću uraditi, ali neću od toga praviti kič i lakrdiju kao što radite vi. Bilo bi korisno za početak da se izvinite za ono što je očigledno kršenej Ustava na kojeg ste se zakleli.

Ovo je i poruka čovjeku koji misli da je predsjednik Crne Gore, Filipu Vujanoviću koji je to bio dva puta, vašem potpredsjedniku partije. Je li svjestan toga da on nije pravi predsjednik Crne Gore. Ako nije neka mu je prosto, ali znam da jeste. U svakome od nas ima ono jedno zrno koje može da probudi sumnju i ljudskovinu. Još samo kada bismo smjeli i kada bismo bili dovoljno čisti da imamo na svakom, pa i na strašnom mjestu.

Gospodine Vujanoviću, i vi možete da nam pomognete kao potpredsjednik DPS-a. Nikad u istoriji Crne Gore, a nijesmo imali mnogo demokratije, ni u jednopartijskom sistemu na takav način se nije sjedjelo na stolici Svetog Petra Cetinjskog. Nikad. Kada bismo mogli makar da vam priznamo da biste negdje u nekom gradu nesumnjivo mogli biti gradonačelnik na osnovu izbora, to biste smo rado uradili, ali nema sigurnosti da ste to igdje bili, ako ćemo pošteno da brojimo. Ovo su zaključci o brojanju. Ovo je samo ono što je u nadležnosti parlamenta.

Uvažene dame i gospodo, mi nijesmo došli da vam se osvetimo jer bismo morali sebi da se svetimo. Nemojte da pokušavate tim lakim pričama o tome da će neko da zaustavi Crnu Goru. Previše smo mi ozbiljni ljudi da bismo zaustavljali svoju djecu na bilo kom putu, a kamoli na putu boljem od ovoga na kojem smo mi. Mi samo ne dozvoljavamo da nam se nasprdate u lice i da proglasite laž za istinu. Ovi zaključci su pokušaj da spasimo dostojanstvo. Pričaćemo kada dođe vrijeme i o leks specijalisu. Znamo kolika je muka da se iskorači tako značajno, ali za ove zaključke ne treba istorijski korak, ne od 11 milja. Treba samo par sekundi poštenog razgovora sa sobom i vidjećete da smo u pravu. Trebaju nam izmjene zakona, treba nam povjerenje, treba nam dogovor da nećemo partijskog tužioca, treba nam da više niko nikad ne spori izbore. Dvadeset i četiri godine demokratije, kakve takve, povoljnog višeparlamentarizma je prošlo. Jesu li nam rekli da oni koji imaju aferu "Snimak" ne smiju ni zakucati na vrata, a vi danas nama opet o tome da je isfabrikovana afera "Snimak". Mi smo isfabrikovali to što ste vi dogovarate, a neko od vas snimio, pa doturio javnosti kako ćete zapošljavati ljude. Jesmo li mi krivi zbog toga što vi imate taktiku kako da pobijedite na izborima. Jesmo li mi izmislili da vi treba da pretvorite u svoju prednost nevažeće listiće. Jesmo li mi krivi zbog toga što je nepotizam mjera uspjeha u Crnoj Gori.

Pošteno razmislite o ovome što smo vam ovdje predložili. Imali smo istorijsko pravo da predložimo i više. Ovo je minimum da vas ne ponizimo i da nas ne ponizite nego da krenemo potom da gradimo poštenije društvo. Ne plašim se, vrijeme koje je pred nama je naše vrijeme, vrijeme osviješćenih ljudi, ljudi koji neće mržnju i koje neće podjelu, koji hoće normalan život, vrijeme koje donosi da svi možemo biti to što jesmo, i nacionalno, i ljudski, a živjeti opet kao pristojan svijet, kao pristojne komšije. Vrijeme koje neće značiti da to što ste vi uhvatili jednom dobar voz znači da tim vozom možete i u ambis sa svima nama, a da mi govorimo bože, pametan li je ovaj mašinovođa tzv. predsjednik i gospodar. Hvala lijepo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Daniloviću.

Na redu je, u ime Socijalističke narodne partije, poslanik Velizar Kaluđerović. Izvolite.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala vam, gospodine predsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, ponovo, gospodine predsjedniče Skupštine, da i ja na početku izlaganja prokomentarišem da li je ovo sedma ili šesta sjednica Skupštine Crne Gore. Ubijeđen sam da vi dobro znate da je u pitanju šesta sjednica jer ona peta na Cetinju nije održana jer nije bilo najmanje 41 poslanika da bi mogli da konstatujete kvorum. Odvajam u pravnom smislu da li je bilo neophodno za ono što je učinjeno i odvajam od onog kako se do toga došlo, da li je bio potreban kvorum, ali vi ste, gospodine predsjedniče, petu sjednicu sazvali, odnosno sazvali Skupštinu na petu sjednicu. Kada ste to učinili, bilo vam je neophodno da bi počeli rad da bude prisutno najmanje 41 poslanik, ukupna javnost zna da toga nije bilo. Tu stajem. Vi ste jasno poslali poruku, i ja je, takođe, razumijem. Svim politički zainteresovanim da to pred nadležnim državnim organima i pravosuđem Crne Gore dokazuju.

Dakle, zaključci o izgradnji povjerenja u izborni proces izuzetno značajni i svaki član ovog doma, svaki poslanik bez obzira da li pripada parlamentarnoj većini ili manjini, ako ignoriše što je namjera ovih zaključaka pravi veliku grešku. Ovo su zaključci za izgradnju povjerenja za budućnost. Svjedoci smo, nažalost, da nijedan izborni proces od uvođenja višestranačja u Crnoj Gori 1990. godine nije ostao a da uvijek, kada je parlamentarna opozicija, nakon tih izbora postajala parlamentarnom opozicijom nema izuzetno značajnih primjedbi na izborni proces. Neće valjda biti da od 1990. godine kompletna parlamentarna opozicija, bez obzira koje političke partije su je činile je svoj problem što je ostala parlamentarna opozicija, željela je da predstavi samo kao i isključivo neregularnosti na tim izborima. Valjda treba priznati da je tih neregularnosti bilo. U želji da podstaknem sve da dosegnu koliko je značajno da gradimo povjerenje u izborni proces ići i na neke konkretne primjere.

Protekli predsjednički izbori 7. aprila ove godine na kojim se brojnim neregularnostima nije dozvolilo da se ostvari ono Ustavom definisano načelo da se ne mogu priznati izbori koji nijesu rezultat slobodne volje izražene na demokratskim izborima su bili neposredni povod za ove zaključke. Povoda za njih je, priznaćemo, bilo svih ovih godina od uvođenja višestranačja nakon drugog svjetskog rata.

Treba li se podsjetiti, na primjer, predsjedničkih izbora 1997. godine. Pripadam ljudima koji misle da je tada učinjena u obimu najveća izborna krađa i najogoljenija izborna krađa. Evo nekoliko podataka i prisjećanja na

to vrijeme. Između dva kruga predsjedničkih izbora, između 5. i 19. oktobra 1997. godine Vrhovni sud Crne Gore, pazite, donosi gotovo 15.000 presuda, u uslovima kada je Zakonom o biračkim spiskovima zabranjivao da se birački spisak između dva izborna kruga smije promijeniti makar i za jedan zarez. Šta imamo. Imamo drugi krug predsjedničkih izbora i birački spisak sa 472.500 upisanih birača. Idemo na 2001. godinu, kada je birački spisak doveden na 447.000 birača. Četiri godine kasnije, 25.000 birača manje u biračkom spisku nego na drugom krugu predsjedničkih izbora. Šta se dešava. Parlamentarna opozicija na parlamentarnim izborima 2001. godine postaje većina, dakle birački spisak je tada, bojim se, jedini slučaj kada je bio elementarno korektan, 2001. godine postala parlamentarna većina. Sjećate se, koalicija "Zajedno za Jugoslaviju" i Liberalni savez su imali parlamentarnu većinu. Tu stajem. Sada upoređenje podataka.

Uzimam samo segment biračkog tijela i biračkog spiska koji očigledno jeste jedan od najznačajnijih prostora za izborne manipulacije u izbornom procesu. Dakle, popis 2011. godine kaže da Crna Gora ima 474.903 punoljetna građanina, a punoljetstvo je jedan od uslova da bi neko bio upisan u birački spisak. U vremenskom intervalu koji odgovara danima realizovanja državnog popisa kaže se da u biračkom spisku ima 506.000 upisanih birača ili ti 31.309 birača više u biračkom spisku nego što državni popis ukazuje da imamo punoljetnih građana. Imamo situaciju da svi punoljetni građani ne mogu biti upisani u birački spisak jer nemaju dvije godine prebivalište itd. Dakle, više od 30.000. Mnogo puta smo do sada na to javno ukazali, činim to, u ime SNP-a, i ovoga puta. Za vraćanje povjerenja u izborni proces moramo mnogo više argumenata podasrti da je sve ovo u redu od onog što sam bio u prilici da kao odgovor, uglavnom od Monstata kažu nijesu isti podaci koji su neophodni za birački spisak i za državni popis. Znamo toliko. Ali, odgovorite kako ovolike razlike. Kako je pitanje prebivališta, ako je odgovor da je ovdje dio dijaspore, kako onda neko 30 godina u inostranstvu ispunjava uslov da ima dvije godine prebivališta uoči izbornog procesa, kada je definicija prebivališta svima jasna, da je to mjesto gdje neko stalno stanuje, gdje je tu opredjeljenje da trajno živi, gdje je zaposlen sa svojom porodicom itd. To je detalj koji, takođe, ukazuje da, ne zalažem se da naši građani, državljani koji su na privremenom radu brišu iz biračkog spiska, ali moramo dobro baciti pogled na to kako su nam uređena pitanja definicije prebivališta, uslova za biračko pravo da bi ove stvari konačno doveli u sklad. Ili, podatak koji je sadržan u ovom tabelarnom pregledu od parlamentarnih izbora iz oktobra prošle i aprila mjeseca ove godine kada su održani predsjednički izbori. Dakle, za tih nekih pet mjeseci je u birački spisak za predsjedničke izbore u odnosu na oktobarske parlamentarne izbore upisano gotovo 12.000 birača koji su karakterisani da prvi put stiču biračko pravo. To bi značilo da su to birači koji su za ovih pet mjeseci od oktobra prošle do aprila ove godine postali punoljetni. Nažalost, kamo lijepe sreće da imamo toliki prirodni priraštaj. On

je najviše u ovim godinama šest do sedam hiljada imamo povećanje biračkog tijela, ali za čitavu godinu. Ovdje samo za pet mjeseci imamo gotovo punih 12.000.

Da uzmem još jedan primjer kako se zloupotrebljavaju državni resursi i zbog čega je potrebno da imamo zaključke u izgradnji povjerenja i formiranja radne grupe koja bi bacila pod lupu izbornu zakonodavstvo i ponašanje državnih organa u predizbornim izbornim aktivnostima. Uzeo sam samo neke podatke o iznosima sredstava koji su isplaćeni za socijalu, tako da kažem, preko Sekretarijata za lokalnu samoupravu, odnosno za rad i socijalno staranje i iz tekuće budžetske rezerve kojom raspolaže gradonačelnik Glavnog grada. Uzeo sam tri godine. Jedna je godina 2011. kada nije bilo izbora, a prethodila joj je 2010. i nakon nje 2012. koje su izborne godine. Pazite, 2011. godine kada nije bilo izbora, po ovom osnovu je iz budžeta Glavnog grada isplaćeno 218.767. U 2010. godini koja je bila godina lokalnih izbora u Glavnom gradu isplaćeno je 530.302 eura. U 2012. godini koja je bila godina parlamentarnih izbora isplaćeno je 463.080 evra. Izborne 2010. isplaćeno je 575.570 evra više nego 2011, a u izbornoj 2012. godini 555.501 evro više nego 2011. godine. Zajedno u dvije izborne godine 1.131.000 više nego što je uobičajeno u godini kada nema izbora. Ako bi se ova cifra podijelila sa tom famoznom cifrom od 50-ak evra koliko se mnogo puta ponovilo, da se podstiču birači na način kako to zna da radi DPS, onda je to cifra od 22.621 građanin. Da se više ne bi bavili ovim ciframa, da bi imali puno povjerenje u izborni proces i izborni legitimitet, bilo da se radi o lokalnim, predsjedničkim, parlamentarnim izborima, hajde da realizujemo ovo što je predloženo ovim zaključcima. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ako sam dobro shvatio, više se daje za lokalne nego za državne izbore. U tom slučaju, hoću reći, gradonačelnik više brine o lokalnoj vlasti nego o državnoj.

Idemo dalje. Sljedeći na redu, u ime Kluba poslanika Socijaldemokratske partije, Borislav Banović.

BORISLAV BANOVIĆ:

Hvala, predsjedniče.

Poštovane kolege poslanici, Socijaldemokratska partija je uvijek do sada, baš uvijek, od kada postoji višeparlamentarni sistem u Crnoj Gori iskazivala spremnost i faktički djelovala da se unaprijedi izborni sistem, da se demokratizuje ukupan politički sistem u Crnoj Gori. Takvu smo spremnost iskazali i nedavno kada smo čuli od kolega iz dijela opozicionih partija da imaju prigovor na posljednji izborni proces koji se odigrao u našoj zemlji. Tu spremnost smo potvrdili i prilikom rasprave o ovome na kolegijumu kada smo rekli da smo raspoloženi za raspravu, kada smo rekli

da želimo da učestvujemo u daljim razgovorima i u daljem unapređenju izbornih procedura i samog izbornog procesa u Crnoj Gori.

To je naš osnovni politički interes, da crnogorsko društvo bude demokratsko, da bude demokratski u svakom narednom periodu, da se ta demokratija dalje gradi, učvršćuje, stabilizuje i da svi oni podsistemi koji služe tom cilju, a jedan je svakako ovaj podsistem izbornih radnji, izbornih procedura bude na isti način sagledavan i na isti način unapređivan. Ponavljam da je to naš osnovni interes. Svim aktivnostima i svim predlozima, bilo od koga da dolaze, tako ćemo pristupati i dobronamjerno ih doživljavati da se zajednički razvijamo u ovom pravcu.

Čuli smo brojne prigovore tokom i nakon izbora za predsjednika države. Odnose se na različite oblasti, neki se odnose na biračke spiskove, na registre, na pitanja prebivališta, na glasanja ličnom kartom, na glasanje putem pisma, na mnoge elemente samog izbornog procesa, izbornog dana i onog što je prethodilo izbornom danu. Na neke od tih prigovora su odgovarale državne institucije. Neki od tih prigovora, po mom shvatanju, odbijeni su na valjan način. Neki od tih prigovora ostaju i dalje, spornosti tih procedura ostaju i dalje. Mi smo spremni da zajednički sagledamo što je to sve sporno, ali konkretno bez politizacije i bez želje da se naduva više nego što jeste bilo koji problem, bez želje da se produbi više nego što jeste bilo kakva kriza neke izborne komisije, pa do ove Skupštine. Dakle, ako na taj način pristupamo, ako je to želja, a nadam se da jeste, kolega Kaluđerović je upravo govorio o toj namjeri tih zaključaka, ako je namjera tih zaključaka, onda možemo da dijelimo i tu samu namjeru i samu želju i sam rad da do toga dođemo. Ponavljam, sve ono što nam bude ličilo i što nam liči na produblavanje problema više nego što jeste, politizaciju problema više nego što jeste ili želju da se neke druge stvari rješavaju kroz ovo pitanje, protiv toga ćemo biti, pa ćemo se tu negdje i suprostaviti i zaustaviti, bar što se nas tiče, u samom tom razgovoru i radu.

U tom smislu, u ovom Predlogu zaključaka postoje stvari koje ne možemo podržati iz različitih razloga. Jedan razlog, na primjer, kod prvog zaključka je što nikako ne možemo da prihvatimo da se zaključcima definiše način izbora nekog državnog organa. On se definiše bilo Ustavom, bilo zakonom kroz te procedure i ne možemo zaključkom definisati da se hitno. Mi zaključkom možemo iskazati političku spremnost da se uđe na određeni način u promjene dosadašnjih izbora i u tom smislu smo neke predloge iznijeli i neku vrstu amandmana konstituisali, još ćemo dok traje ova rasprava i sagledati, da ide izbor vrhovnog državnog tužioca kvalifikovanog većinom većom nego što je sada, da ide u skladu sa preporukama Venecijanske komisije i dogovorom na Ustavnom odboru, ali nikako na ovaj način da Skupština vanredno ad hok preuzme preko zaključaka sve druge zakonske i sve druge procedure.

U drugom dijelu, u nekoliko zaključaka postoji imperativnost i prejudiciranje za koje nema potrebe. Ako imamo zajednički cilj, zajedničku

svrhu da zajednički dođemo do stvarnog unapređenja, onda ne treba da unaprijed kažemo da će se izmijeniti, na primjer, Zakon o državljanstvu. Mi se slažemo da analiziramo, da vidimo koji zakon, u kojoj mjeri, koja norma, u kojoj mjeri može da se popravi da bi taj izborni proces bio pošteniji, pravedniji i regularniji i za praćenje i za sve ostale radnje, ali ne da unaprijed kažemo, zaključimo i dignemo ruku ovdje - ti i ti zakoni će se morati promijeniti. Zaista, ne bih da ovdje jednom dignem ruku, a za deset dana kada dođemo do konkretne situacije u nekoj radnoj grupi konkretnog predloga kažemo - nijesmo baš na to mislili nego ipak da ostavimo toj radnoj grupi i onima koji žele da unapređuju izborni sistem, da im ostavimo da oni analiziraju i sagledaju i predlože što bi trebalo mijenjati, a da im se, ako treba nešto mijenjati, ali da li su to baš svi zakoni koje ste ovdje pobrojali, da vidimo da li ti imperativni stavovi treba da stoje tako ovdje, ili da se kaže - ukoliko je neophodno mijenjaćemo, naravno, i Zakon o državljanstvu, ukoliko se složimo da je neophodno i da se on tiče poboljšanja izbornog procesa.

Završavam time, ukoliko se uvaži ovaj naš pristup i naša želja, ponavljam još jednom, naša namjera vrlo nama važna od 90-ih godina, pa i do današnjeg dana, da se Crna Gora gradi kao demokratska država i da se to dokazuje na način što ćemo to tako i činjeti, a ne produbljivati, niti definisati da je nešto duboka institucionalna kriza, a doprinositi sami da to bude tako nego da pokušamo da te manje ili više problematične stvari rješavamo bez dodatnog produbljavanja naših odnosa i bez dodatnih pogoršavanja naših stanja.

Na kraju, te amandmane ćete, ukoliko bude postojala spremnost iskazana u ovoj Skupštini da se razgovara mimo onog što je ovdje predloženo, dobiti tokom rasprave. Ukoliko ne nego je ovo što je ponuđeno uzmi ili ostavi, onda nema svrhe ni da se trudimo oko toga. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Banoviću.

Na redu je, u ime Pozitivne Crne Gore, poslanik Darko Pajović.

DARKO PAJOVIĆ:

Poštovani predsjedniče, dame i gospodo poslanici, uvaženi građani i građanke Crne Gore,

Kao rijetko kada, čini mi se, vrlo važna tema danas u crnogorskom Parlamentu. Ovo je tema koja treba da nas vrati 24 godine unazad, ali ne u onom negativnom smislu već, čini mi se, u pozitivnom. Definitivno sva problematika postojanja izbornog procesa i povjerenja u institucije koja definitivno jeste narušena i mi jesmo u institucionalnoj krizi, ovi zaključci trebaju da pomognu. Jedan od tih povoda su samo bili predsjednički izbori, a sve ostalo mogli smo vidjeti kroz cijeli niz afera kojih smo i sami bili svjedoci putem sredstava javnog informisanja. Najzad, nakon 24 godine

treba da razlučimo da li želimo da partije poistovjetimo sa državom ili da imamo nezavisnu državu u svakom smislu. Ako smo mislili da smo završili posao 2006. godine, očigledno nijesmo. Danas, ne samo percepcija nas u Pozitivnoj Crnoj Gori već, lično vjerujem, ogromnog broja ljudi u vlasti, ali isto tako i međunarodnih faktora je vrlo jasna. Država Crna Gora se mora odvojiti od poistovjećivanja sa partijskim interesom. Ovdje konkretno mislim na Demokratsku partiju socijalista. Nedopustivo je da zemlja koja je kandidat Evropske unije ima afere i ima ovakve izborne procese kakve smo imali mi na posljednjim predsjedničkim izborima. Nedopustivo je jer to definitivno nije put zemlje kandidata u Evropsku uniju niti je to, vjerujem, odnosno apsolutno sam siguran evropska budućnost Crne Gore. Ako ne vjerujete opoziciji, mislim da možete vjerovati međunarodnim činocima koji su vam isto to poručili na raznorazne načine i na formalnim i neformalnim sastancima, a vjerujem i putem medija sa vrlo jasnom porukom.

Trenutni put Crne Gore sa ovakvim aferama i ovakvim izbornim procesima nije put u Evropsku uniju. On nije dobar ni za jednog građanina Crne Gore, on nije dobar za državu Crnu Goru, a ako hoćemo da unesemo emocije, on nije dobar ni za jedno pokoljenje koje će doći poslije nas, tu mislim i na nas ovdje u istom parlamentu.

Ono što je, takođe, za nas u Pozitivnoj Crnoj Gori nedopustivo jeste sama retorika vladajuće koalicije, odnosno u ovom konkretnom slučaju Demokratske partije socijalista. Ostaje mi nejasno zbog čega medijske najave da će se upravo ovaj dnevni red i uopšte ovi zaključci na neki način podržati. Zbog čega bismo to radili ili zbog čega biste vi to radili ukoliko već u samom startu ignorišete ono što je apsolutno svakom građaninu Crne Gore jasno, a ponoviću i svim međunarodnim faktorima. Dakle, ovo nijesu politički trikovi, ovo nijesu tzv. afere, ovo su, dame i gospodo, vaše projekcije i vaše razmišljanje o demokratiji u Crnoj Gori i evropskom putu Crne Gore koji nije dobar, ponoviću, ne samo za nas iz opozicije već, prije svega, nije dobar za vas. Vjerujem da, kada ostanete sami sa sobom, ipak razmišljate šta će biti nakon vas. Ovo je primjer koje će izučavati generacije i generacije kako ne treba da se radi. Apsolutno sam siguran da ste vi svjesni toga.

Prosto ne mogu da se otmem utisku da uopšte branjenje nečega što nije odbranljivo ipak će završiti onako kako i treba. To je da ćete se morati suočiti sa onim što je istina. Ponoviću ono što sam kazao i prije mjesec dana ovdje, vi ćete morati da uputite izvinjenje crnogorskim građanima zbog silnih zloupotreba njihovih života, njihovog materijalnog stanja. Za nas je, takođe, nedopustivo da glavni akteri mnogih afera još uvijek sjede u ovom parlamentu. Kazali smo i ponovićemo - njima nije mjesto ovdje. Njima je mjesto na nekim drugim, da tako kažem, mjestima. Ukoliko vi ne želite da snosite političku odgovornost za ono što činite, onda definitivno ne trebate da se retorički zalažete za rješavanje nečega što sami ne poznajete.

Ako iko ruši međunarodni ugled Crne Gore, onda je to Demokratska partija socijalista. Prosto je apsurdno optuživati bilo koga za rušenje međunarodnog ugleda. Pazite rečenicu. Idemo sa drugom rečenicom, rušenje pravne države, rušenje evropskih integracija. Ipak mislim da, prije svega, nije politički pristojno ovo upućivati nekom drugom. Ako nijeste svjesni raspitajte se kod vaših funkcionera šta su im rekli međunarodni zvaničnici. Afera "Snimak" je sramota a cijelu državu Crnu Goru. Apsolutno niko iz opozicije ne likuje što nas danas po Briselu, Vašingtonu i ostalim međunarodnim centrima prepoznaju po ovim skandalima, niti možemo biti srećni što je naša država prepoznata kao država u kojoj se rade stvari koje se rade. Da vas podsjetim, isključivo se daje socijalna pomoć pripadnicima jedne stranke, čak se i humanitarna pomoć dijeli po tom osnovu do čuvene formulacije jedan zaposleni, četiri glasa. Ponoviću i podvući, to je sramota za državu Crnu Goru. Mnogo će vremena proteći, kako god ovo završili, lično politički vjerujem da će se ovo završiti na način kako treba da se završi, proteći će dosta vremena dok budemo skinuli ljagu koju su nam neodgovorni ljudi sa neodgovornim politikama koje nemaju veze ni sa demokratijom, ni sa evropskim integracijama nanijeli kao državi i kao društvu.

Danas Crna Gora bira između prošlosti i budućnosti. Prošlost jesu sve one stvari koje su kazane u aferi "Snimak". To nije budućnost Crne Gore. To nije budućnost nijednog djeteta u Crnoj Gori, jer ćete na taj način poništiti obrazovni sistem i uopšte zalaganje, trud, rad svakog mladog čovjeka u Crnoj Gori. Mi na to pravo nemamo luksuz. Međunarodne organizacije kao što su OEBS, apsolutna je istina da su kazali da je to za oktobarske izbore izraz slobodne volje građana. Samo smo prenebregli jednu činjenicu, a to je da nijesu imali fragantan primjer i dokaz kako je ta slobodna volja građana bila izražena. U tome ste im upravo pomogli vi sa vašim audio snimcima i vašim dogovaranjima upravo pred parlamentarne izbore.

Dakle, ako ste saglasni, ja bih da zajedno pođemo do OEBS-a, a da ih pitamo o oktobarskim izborima, a možemo poći i do Brisela da pitamo šta danas misle o slobodno izraženoj volju u oktobru. Ponoviću, jednog zaposlimo, imamo četiri sigurna glasa. Dajemo našim preduzećima kredite da bi se ostali nadali. Ako mislite da je to demokratija, ako mislite da je to slobodan i fer izbor građana, onda grdno griješite. Vladi apsolutno niko nije smetao do sad da odradi preporuke OEBS-a. Mislim da je bilo dovoljno vremena od oktobra na ovamo, mislim da je izvještaj konačno sačinjen u novembru, dakle moglo se parcijalno krenuti u rješavanje problematika koje je misija OEBS-a i tada navela kao propuste i nedostatke. Međutim, nije urađeno do tada, kao što smo svjesni, puno toga, a kulminaciju svega smo imali upravo na predsjedničkim izborima, sa istim tehnikama samo bez audio snimaka, jer vjerujem da ste bili tada malo pametniji pa ste to usmeno rješavali.

Dakle, bez težnje da sa bilo kim uđemo u polemiku, radna grupa koja treba da se bavi tematikama i problematikama koje treba da spriječe sve moguće zloupotrebe državnih resursa u partijske svrhe, više je nego neophodna. Ona je zapravo ključ problematike budućnosti Crne Gore i budućnosti svih nas. Ponoviću, nama treba da prečešljamo biračke spiskove. Nama trebaju određeni zakoni, nama trebaju određena pravila i ukoliko neko ne krije nešto, nema nikakve potrebe da to dovodimo u vezu sa slabljenjem državnih institucija.

Pozitivna Crna Gora je legalistička stranka koja je uvijek poštovala svaku odluku državnih institucija, ali ako to podrazumijeva kod Demokratske partije socijalista da slijepo gledamo šta rade državne institucije, bez progresivnog i bez inicijative, onda se grdno vara. Dakle, sve što je ovdje predloženo, predloženo je u skladu sa onim što mi smatramo da je dobro, kad kažem mi, mislim na opoziciju. Takođe, ne mislim da je ništa protivzakonito i ne mislim da uzimamo bilo kome bilo šta. Jer 24 godine su bile dovoljne da i te neke državne institucije pokažu koliko znaju i koliko umiju. Dakle, ovi zaključci predstavljaju samo želju nas koji smo danas u opoziciji, a sutra ćemo možda biti sa lijeve strane, da preuzmemo budućnost Crne Gore onako kako treba. Dakle, nemojte da sputavate bilo koga u ovoj zemlji, jer čuo sam dosta puta termin demokratizacija Crne Gore, da se radi na demokratizaciji. Ono što bih ja želio da vidim jeste mnogo veću kooperativnost sa vaše strane, jer ponoviću, ako je za vas kooperativnost to što ćete danas podržati dnevni red, a kasnije težiti upravo razvodnjavanju cijele priče i težnji da se prikaže da su ovo isfabrikovane afere, onda ste na pogrešnom putu. I ponoviću, ako ne vjerujete nama, pitajte vaše visoke funkcionere koje su im poruke stigle sa raznih međunarodnih adresa.

Dakle, vrijeme je da se uozbiljimo, i ja stvarno ovaj momenat shvatam kao jedan značajan dio, neću reći istorije Crne Gore, ali značajan dio u ovih 24 godine kada Crna Gora najzad treba da bude okrenuta budućnosti. I ne bih se vraćao u prošlost i nemam namjeru, jer Pozitivnoj Crnoj Gori prošlost služi da bismo znali šta raditi sutra, šta znači raditi u budućnosti. Ali, ovo što sada imamo u Crnoj Gori nije dobro i to mora da se mijenja. Nije dobro ni za koga u Crnoj Gori, a ponoviću i podvući po ko zna koji put, nije dobro ni za vas same koji ste sve ovo rodili i kao rezultat danas upravo imamo ovu skupštinsku raspravu. Hvala, i izvinjavam se na prekoračenju.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vama, kolega Pajoviću.

Na redu je u ime Kluba četiri partije, kolega Fatmir Gjeka.

Time ćemo završiti krug obraćanja u ime klubova.

Izvolite.

FATMIR GJEKA:

Poštovani predsjedniče Skupštine, poštovani poslanice, poštovani poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Izbori predstavljaju jedno od glavnih načela i najvažniji element demokratije, jer omogućuju da građani i biraju slobodno svoje predstavnike koji će ih predstavljati i voditi. Crna Gora je poznata po tome da je izgrađivala jedan demokratski i moderan izborni sistem koji omogućava svim građanima da se slobodno odluče i izjašnjavaju. Treba da napomenem da su svi izborni procesi koji su do sada vođeni u Crnoj Gori, uključujući i zadnje predsjedničke izbore, protekli u fer i demokratskoj atmosferi. Oni su visoko ocijenjeni od strane domaćih i stranih institucija i organizacija koje se bave pratnjom izbora. Demokratski izborni procesi su uticali i omogućili da se Crna Gora visoko kotira kod svih evropskih institucija i zvaničnika.

Izborni proces i izgrađivanje povjerenja u isti posebno je važno u ovom trenutku kada je Crna Gora počela pregovore o pristupanju u Evropsku uniju. Zbog toga je veoma važno da politički subjekti, uključujući i opoziciju, imaju zajednički stav o ovom pitanju. Budući da sve radnje oko zadnjeg izbornog procesa poštuju zakonske procedure i nije konstatovana nijedna povreda zakona od strane državnih organa, a takođe, i od stranih evropskih institucija, smatram da nije potrebno i formiranje skupštinskih tijela koja će se baviti preispitivanjem regularnosti izbornog procesa ili prozivanje državnih organa koji su za to nadležni. Ovo iz razloga, jer bi se Skupština miješala u nadležnosti koje spadaju u djelokrug odlučivanja drugih državnih organa.

U vezi Predloga zaključaka o izgrađivanju povjerenja u izborni proces koji su predložili poslanici Demokratskog fronta, Socijalističke narodne partije i Pozitivne Crne Gore, želim da konstatujem i smatram da će moju konstataciju podržavati i ovaj uvaženi dom, odnosno većina iz razloga što je nesporno da predloženi zaključci nijesu mogli imati bilo kakav negativan uticaj na regularnost izbornog procesa. Vezano za sprovođenje izbora, opšte je poznata činjenica da je izborni proces protekao u najboljem mogućem redu što je potvrđeno i od strane predstavnika međunarodnih organizacija, nevladinih organizacija koji su pratili izborni proces.

Ovo se može tvrditi i činjenicom da su svi predstavnici političkih partija koji su svoje predstavnike imali u proširenom sastavu biračkih odbora i svako od njih je imao mogućnost da ukaže biračkom odboru na eventualne propuste i neregularnosti, što se nije desilo, tako da nelogično pokušati osporiti izborni proces dajući istom jednu drugu političku dimenziju koja, po mom mišljenju, u konkretnom slučaju ne stoji. Treba naglasiti da su zapisnici o radu biračkog odbora potpisani od svih predstavnika političkih partija koje su učestvovala u izborima. Cijenim da je nelogično pozivati državnog tužioca da odgovorno i profesionalno obavi istragu i okonča postupak eventualne krivične odgovornosti aktera afere Snimak, iz razloga što ovi poslovi spadaju u nadležnost državnog tužilaštva. Tako da

predloženi zaključak ukoliko se usvoji opet ne može imati veću pravnu snagu od Zakona o državnom tužilaštvu kojim su propisana ovlaštenja državnog tužioca. Međutim, pored ove činjenice, predlog koji danas imamo na dnevnom redu potvrđuje volju koalicije da se otvori parlamentarna istraga formiranjem anketnog odbora radi prikupljanja informacija i činjenica i o događajima koji se odnose na rad državnih organa povodom objavljivanja audio snimaka i transkripta sa sjednice organa i tijela Demokratske partije socijalista. Tako da je bespredmetno razmatrati Predlog zaključaka pod rednim brojem 2.

Odredbama Zakona o biračkim spiskovima je na veoma jasan način propisano na koji način se vrši upis, promjene, ispravke u biračkom spisku. Valjda je svima nama poznato da u organima lokalne uprave nijesu zaposleni samo službenici jedne političke opcije, pa i pod uslovom da jesu iste organe kontrolišu i drugi organi i iste vrše redovne izmjene biračkog spiska na osnovu Izvještaja Ministarstva unutrašnjih poslova. Poznato mi je da u Opštini Ulcinj, a to govorim na osnovu informacija koje posjedujem, u biračkom spisku naše opštine nije upisan nijedan birač koji ne ispunjava uslove propisane članom 10 i 11 Zakona o izboru odbornika i poslanika, što je potvrđeno i od strane predstavnika biračkog odbora koji su zapisnike potpisali bez ijedne primjedbe. Tako da formirane radne grupe sa pravom uvida u sve podatke, dokumenta, informacije su bespotrebne budući da se na zahtjev političkih partija izvodi iz biračkih mjesta, nakon okončanja izbora, dostavljeni partijama koje su izrazile želju da vrše uvid i kopiraju iste.

Poštovane kolege, poštovani građani,

Što se tiče Predloga zaključaka da se formira radna grupa koja će pozvati predstavnike Vlade, Državne izborne komisije, ODIR-a i referentne domaće nevladine organizacije koje se bave pitanjima kontrole izbornog procesa da učestvuju u njegovom radu, takođe, smatramo bespredmetnim, bez pravnog osnova iz razloga što su pomenuti organi dali svoje viđenje nakon okončanja procesa izbora i pozitivno mišljenje međunarodnih organizacija u odnosu na regularnost izbora. Kao Klub albanskih partija, Hrvatske građanske inicijative i Liberalne partije, s druge strane zalažemo se i uvijek ćemo se zalagati za zakonite, poštene i demokratske izbore. Zahvaljujem se.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:,
Hvala, kolega Gjeka.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Moraram da kažem da je gospodin Gjeka govorio ispred Kluba, ali nije govorio u ime Kluba. U okviru kluba, ovo je dakle, kao što sam i rekao, heterogen klub, zauzećemo stavove o sve tri tačke dnevnog reda. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Krećemo u raspravu po pet minuta. Potrošili smo sat i pet minuta na ovaj prvi dio, ostalo je još takoreći dvije ure.

Kolega Mišo Stanišić za ovu pomirljivu atmosferu, a poslije njega će se takođe, u pomirljivom tonu pojaviti kolega Slaven Radunović.

Hvala vam.

OBRAD STANIŠIĆ:

Hvala Vam, gospodine predsjedniče.

Poštovani potpredsjedniče Vlade, kolegice i kolege poslanici, uvaženi građani,

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Molim Vas kad uvažavate predsjednika Vlade, onda morate i potpredsjednike Parlamenta.

Izvolite.

OBRAD STANIŠIĆ:

Ne mogu, on sjedi tamo, on je tamo posebno.

Samo mi nemojte vrijeme oduzimati.

PREDEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ne, ne, vrijeme Vam ne oduzimam, stoji vrijeme.

OBRAD STANIŠIĆ:

Prvo da kolegama iz Demokratskog fronta poželim dobrodošlicu u Parlament. Vjerujem da su ovu pauzu iskoristili da pripune baterije i da zajednički ubuduće rješavamo probleme koji su pred nama i koje su nam građani povjerali na prethodnim parlamentarnim izborima.

Današnja sjednica Skupštine zakazana je prevashodno na insistiranje Demokratskog fronta i isključivo ima za cilj da bude povod njihovog vraćanja u Parlament, što je sasvim legitimno. Kada sam pročitao zaključke o izgrađivanju povjerenja u izborni proces čiju su inicijativu pored poslanika Demokratskog fronta potpisali njihovi vjerni partneri poslanici Pozitivne Crne Gore i predsjednik Socijalističke narodne partije koji time potvrđuje da ga je Demokratski front na parlamentarnim izborima i te kako zadužio. Tada sam pomislio da se radi o donošenju Odluke o parlamentarnoj istrazi i formiranju Anketnog odbora, ali sam ubrzo shvatio da to nije to. Shvatio sam da se radi o formiranju radne grupe kao paralelnog organa koji će se miješati u poslove pravosudne i pojedinih resora izvršne vlasti. Odmah se u prvom zaključku traži da po hitnom postupku, mimo Ustava, izaberemo državnog tužioca. Umjesto da je predloženo da odmah pristupimo dogovoru oko ustavnih promjena u skladu sa preporukama Venecijanske komisije i

drugih relevantnih međunarodnih institucija, kako bi ovaj zadatak riješili u skladu sa Ustavom i zakonom. Uvjeran sam da ćemo ovom veoma važnom zadatku odgovorno pristupiti, a da se vi, gospodo iz opozicije, nećete kao do sada baviti ucjenjivanjem da biste riješili vaše uskopartijske i nacionalne interese. Zaključkom 2, takođe, želite da minimizirate rad Tužilaštva i tražite nešto na čemu se intezivno već radi, a riječ je o krajnje iskonstruisanoj i ispolitizovanoj aferi Snimak.

Vi, gospodo, želite da sjednice najviših organa Demokratske partije socijalista koje su bile javne i koje su medijski praćene i snimane, proglasite tajnovitim, i da od ljudi iz redova naše partije tražite odgovornost za izgovorenu riječ na tim sastancima. Demokratski nema što.

Uvažena gospodo, ima li ozbiljne i organizovane partije na svijetu da ne misli i raspravlja o problemima svojih članova i simpatizera. Da li se radi i njihovom zapošljavanju ili o dešavanju njihovih socijalnih ili bilo kojih drugih problema, sasvim je irelevantno. Stilovi i načini na koji to ljudi o tome pričaju su različiti, a ono što je sigurno, da partija kojoj pripadam nikada nije donijela zaključke na svojim najvišim organima koji se kose sa važećim zakonima i interesima građana Crne Gore, bez obzira na njihovu političku ili bilo koju drugu pripadnost. Sigurno ćemo podržati drugu tačku dnevnog reda - Prijedlog odluke o otvaranju parlamentarne istrage o formiranju Anketnog odbora radi prikupljanja informacija i činjenica o događajima koji se odnose na takozvanu aferu Snimak. Stoga pozivamo sve domaće i međunarodne institucije da nam pomognu kako bismo ovaj pokušaj opozicije da svoj izborni poraz na predsjedničkim izborima opravda razobličili do kraja, ukoliko ima grešnika da svi odgovaraju.

Budući Anketni odbor moraće se pozabaviti nekim transkriptima sa sjednica pojedinih opozicionih partija da vidimo kako se kvalifikuje država, nadam se zajednička od pojedinih nazovimo lidera, i kako su se koristili i dan danas koriste državni resursi u opštinama u kojima opozicija vrši vlast i kakvi su kriterijumi pri zapošljavanju u tim opštinama.

Gospodo iz opozicije, aktivnosti vaših istaknutih pojedinaca na međunarodnom planu zapaženi su posebno kada treba iskonstruisati aferu i Crnu Goru predstaviti u što gorem svjetlu. A kada se neko od evropskih zvaničnika, a njih je veliki broj, pohvalno izjasni o napretku Crne Gore, još i kažu da su predsjednički izbori bili regularni, onda se vaši glasnogovornici obruše na njih i počnu da dijele epitete svojestvene vokabularu bezbroj puta demantovnih političara iz vaše partije. To su neki od vas radili i rade u kontinuitetu, tako da ste i pred međunarodnom javnošću otkrili pravo lice i potvrdili da pojedinci se deklarativno zalažu za evropske integracije, i da većina njih nije opozicija i još uvijek vlasti nego državi Crnoj Gori. Sva ova priča prije i poslije parlamentarnih i predsjedničkih izbora je odraz vaše političke nemoći da ostvarite željeni izborni rezultat, pa ste pokušali da tražite krivce u drugima. Tako ste prije završetka glasanja 7. aprila proglasili pobjednika, a kada ste vidjeli da ni to ne ide, proglasili ste za pobjednika

vašeg kandidata, svjesno i namjerno zaboravljajući građane jedne opštine. No kada vam i to nije uspjelo, onda ste ponizili, omalovažili predsjednike i članove biračkih odbora i posmatrača iz vaših redova, pokušavajući da poništite ono što su oni potpisali i prihvatili kao legitimno i legalno. Evo, uvažene kolege poslanici, prilike i mjesta da o tome malo danas popričamo. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Biće, kako je najavio gospodin Lekić, poslanik Lekić, vatre i vode. Ne znam ko je vatra, a ko je voda, ali znam što je efekat.

Kolega Bulatović, komentar.

Najavljujem i komentar u ime Pozitivne Crne Gore.

PREDRAG BULATOVIĆ:

Gospodine predsjedniče Skupštine, dame i gospodo,

Demokratski front jeste danas došao u Parlament, ali ne da se na mala vrata vrati na osnovu zaključaka, kako je ovdje već rečeno, nego da sagleda da li će parlamentarna većina, a prije svega predsjednik Skupštine Socijaldemokratska partija biti na visini zadatka da probaju da riješe evidentnu parlamentarnu krizu i političku krizu.

Dake, gospodine Stanišiću, mi nijesmo donijeli odluku da ćemo se vratiti u Parlament, zavisno od vašeg tona, od vaših odluka, mi ćemo vidjeti kako ćemo da nastavimo dalje. I ta floskula politička koja Vas kao eksponiranog i najžešćeg borca i branioca politike DPS-a, ovoga puta ne stoji. Pozivam i Vas i sve da ozbiljno razmotrimo ove stvari, jer su predsjednički izbori pokradeni. Mi smatramo i ubijeđeni smo da je Miodrag Lekić pravi predsjednik Crne Gore. Afera Snimak koja se pojavila i za koju interes ima Međunarodna zajednica i Evropska komisija govori o sistemu krađe i zloupotrebe državnih resursa, a Vrhovni državni tužilac ne radi svoj posao ni u ovom slučaju, kao ni u aferi Telekom i mnogim drugim.

Znamo mi šta je Zakonik, šta su procedure, ali da vas podsjetim: Nekada su se krize rješavale mnogo složenije i usvajale deklaracije dijalogom kada je to bilo neophodno, i 1998. godine i Deklaracija o Evropskoj uniji, ali isto tako i kriza kada je bio Ustavni sud je riješena dijalogom na jedan način koji je bio veoma važan. Mi vama nudimo da ono što je neophodno da se prevaziđe kriza riješimo dijalogom u skladu sa ustavnim određenjima i u nedostatku političkog sporazuma koji vi nijeste željeli, nudimo zaključke kao politički sporazum. Zaključke koji će biti u interesu čitave Crne Gore. Izbori su predsjednički to je fakat, pokradeni, mi imamo za to dokaze, vi mislite da je to drugačije, nudimo kompromis. Kompromis da nam se ispoljite jeste li za njega spremni? Mi vas pozivamo na kompromis, a ne na političke floskule i na to ko će žešće da udari sa stavovima. Demokratski front je za to opredijeljen.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Stanišiću, izvolite.

OBRAD STANIŠIĆ:

Prvo, kolega Bulatoviću ne znam gdje ste Vi to bili do sada, pa ste došli u Parlament. Vi ste primili platu kao i mi koji smo radili za ovo mjesec i po dana, a nijeste dolazili u Parlament. I da Vam kažem, tačno je da sam ja pobornik interesa i programa moje partije. Ali, Vi kako je koji parlamentarni saziv, Vi zastupate interese i programe drugih partija, i prelazite u druge partije. A na pitanje ću Vam odgovoriti. Vi ovim zaključcima želite da formirate paralelne institucije, to sam Vam rekao u svojoj diskusiji. Da biste ponizili i omalovažili institucije Crne Gore koje ne priznajte, a neki od vas ne da ne priznaju te institucije, nego ni državu Crnu Goru, gospodine Bulatoviću, još uvijek. Još uvijek neki od vas nijesu priznali ni rezultate sa referendumu 2006. godine. Kad to prvo neki u vašim glavama raskrste, onda možemo da pričamo o drugome. Dalje, pozvao sam vas da o tome pričamo ovdje i nema mjesta, a vi nam zaprijetiste prije nego što ste sjeli, da ćete da izađete. To je vaše pravo, gospodine Bulatoviću, i nimalo na to neću da utičem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Abazović ima u ime Kluba poslanika Pozitivne, takođe, komentar na Vaše izlaganje.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, predsjedniče.

Pa dobro, ništa se drugo nije moglo ni očekivati danas od predstavnika DPS-a, odnosno da pokušavaju na krajnje jeftin način da uvežu čitavu priču, da je odvedu u jedan potpuno pogrešan smjer ili da traže da uvezivanje opozicije pokažu kao nešto što je negativno.

Gospodine Stanišiću, samo da Vam kažem. Princip Pozitivne Crne Gore nije isti kao vaš princip. Vama je partija na prvom mjestu i to ste sto puta pokazali. I to je velika razlika između nas i vas. Gospodine Stanišiću, mi danas ovdje branimo dostojanstvo institucija Crne Gore, ali ih branimo od vas i nadam se da ćete nam u tome pomoći. Strani zvaničnici isto to traže. Niko ne ide da blati Crnu Goru, naprotiv, idu da traže konsultivna rješenja, ide da se unaprijedi dijalog i da se naš evropski put jednostavno poboljša. Ali, ga vi kočite. Kočite ga vi aferama, kočite ga vi manipulacijama i kočite ga vi trikovima. I uopšte nijesam sumnjao, s obzirom da imamo i glumce iz afere Snimak, da ćemo imati i statiste koji će imati priliku jednostavno da pokušaju opravdati nešto što se opravdati ne može.

Gospodine Stanišiću, zajedno smo glasali za zaključke, ako se sjećate, i u njima su navedene neke od ovih stvari koje se danas ovdje traže. Nemojte molim vas da usmjeravate priču ka tome da neko želi da naruši ugled Crne Gore. Naprotiv, pošto se često pominje onaj stih: "da je vječna Crna Gora" nemojte zaboraviti da u našoj himni ima: " i čuvari tvog poštenja".

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Izvolite, kolega Stanišiću.

OBRAD STANIŠIĆ:

Kolega Abazoviću, meni je stvarno žao što ste se Vi prepoznali u mojoj priči kada sam govorio o odlasku pojedinih misionara u međunarodne aktivnosti. Govorio sam o podršci vašoj za ove zaključke. Ali da Vam kažem, kolega, ako ste se prepoznali, tu vam ništa nijesam kriv. To vi nosite i to je vaše. I još nešto da Vam kažem. Zaista je Pozitivna Crna Gora kao partija ušla sa svojim principima i programom. Ali, ona je sada partija bez svojih principa i programa, a reći ću vam zašto. Vi ste samo za dva mjeseca izgubili skoro 2/3 članstva u Nikšiću, jer su vas napustili ljude ugledni, ugledni članovi vaše partije, zato što ste odustali od programa. A drugo, valjda nijesmo politički korumpirali vaš partijski sastav, savjet koji vas je skoro cio napustio. I nemojte o principima i o programima. Vaši principi i programi će se vidjeti na narednim izborima pa bili oni lokalni ili parlamentarni.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Idemo dalje, kolega Slaven Radunović sada ima riječ, a neka se pripremi kolega, Melvudin Nuhodžić:

Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ:

Poštovane kolegice i kolege, dame i gospodo,

Evo, kome do sad nije bilo jasno zašto je gospodin Stanišić predviđen za ovaj anketni odbor ispred Demokratske partije socijalista, mislim da mu je sad jasno.

Znači, jasno je da će Demokratska partija socijalista pokušati da obesmisli taj anketni odbor i zbog toga je u njega izabrala članove istaknute, i siguran sam da na taj način njima činim čast, znajući kako oni razmišljaju, gospodina Vukovića, gospodina Simovića i gospodina Stanišića, koji i te kako znaju da se bore za svoju partiju, ali nažalost, i ne za dobrobit građana Crne Gore, jer da je tako podržali bi danas naše inicijative koje smo kao kompletna opozicija, ali ne samo kao opozicija,

nego kao i većina građana Crne Gore koja je pokradena na izborima, predložili na usvajanje. Sad da evo, potrošio sam skoro minut na gospodina Stanišića, prelazim na Predlog zaključaka i da vidimo zbog čega smatramo da treba da se radi na izgrađivanju povjerenja u izborni proces. Da li je to zaista pitanje čudno? Zar nije jasno iz ovih prvih nastupa da ne postoji povjerenje. O tome da građani nemaju povjerenja, pokazao je i građanski skup. Pokazale su, kompletan sljed događaja poslije predsjedničkih izbora, a i prije monogih drugih izbora, takođe. Nema tu neke velike razlike, na ovim izborima je samo stvar kulminirala, a dobili smo i materijalni dokaz u vidu audio snimka iz afere, sad već čuvene, Snimak.

Zar zaista nekome smeta da radna grupa o kojoj pričamo analizira i pripremi predloge za izmjenu zakona? A budite sigurni da ću vrlo lako da vam obrazložim, da u tim zakonima o ličnoj karti, Zakonu o registru prebivališta, Zakonu za izbor odbornika i poslanika postoje stvari koje treba da se promijene da bi se stvorio pogodniji ambijent. Zar svi mi ovdje ne znamo, gospodo, da postoje ljudi u biračkom spisku koji nisu stanovnici Crne Gore, koji su državljani Crne Gore, koji žive po 15-20 godina van Crne Gore, nemaju rezidencijalni uslov, ali su upisani u birački spisak? Mnogi od njih nesvjesno su plod zloupotre na svim izborima. Zna se da taj i taj iz Luksemburga neće doći, pa ajde da ga zaokružimo neka mu dođe rođak iz Kosovske Mitrovice ili iz Novog Pazara, neka glasa za njega, at hok napravljenom ličnom kartom. Zar vi mislite da mi to ne znamo?

Priča o tome kako treba da čuvamo našu dijasporu tako što ćemo da joj omogućimo da ima lažni dokument, dokument koji se zove lična karta kojom potvrđuje da mu je prebivalište u Crnoj Gori, to nije čuvanje naše dijaspore. To je zloupotreba zakona.

Reći ću još jednu stvar. U Crnoj Gori se danas na svaki način ubiraju porezi i bori se da se pripuni budžet na najefikasniji mogući način. Postoji prećutni sporazum između ljudi koji žive u inostranstvu i vladajućih struktura kojim građani imaju mogućnost da zadrže ličnu kartu, niko im je ne uzima iako se zna da nemaju rezidencijalni uslov, da ne žive ovdje. A oni zbog toga plaćaju manji porez u Crnoj Gori, gospodo. Pozivam gospodina Mila Đukanovića koji danas utjeruje porez po Crnoj Gori, povećava stopu PDV-a, da kaže da li građani Crne Gore, da li državljani Crne Gore koji žive u inostranstvu i tamo imaju prebivalište plaćaju manji porez na svoju imovinu u Crnoj Gori, baš iz razloga što se vode kao stanovnici opština uglavnom na sjeveru ili drugim krajevima Crne Gore. To su stvari koje moraju da se poprave da bismo imali poštene izborne uslove. Da pričamo malo i o Zakonu o ličnoj karti. Da pričamo o građanima Crne Gore kojima je uskraćeno osnovno pravo, to je da biraju i da budu birani, i imaju sve uslove. Zato što, shodno aferi Snimak, do njih nije stigla mobilna grupa podurčnih jedinica policije, da im promijeni ličnu kartu, jer su stari ili bolesni, jer je prvo morala da ide onamo gdje ih je poslao gospodin Đukanović svojom instrukcijom, svi smo čuli, prvo kod onih za koje znate da će da

glasaju Demokratsku partiju socijalista. Zar takve stvari ne treba da se isprave? Zar svi vi koji tražite da se ovi zaključci ne usvoje, ne govorite praktično, mi ne želimo da poboljšamo izborne uslove u Crnoj Gori, i mi ne želimo da povratimo povjerenje? Imao bih još mnogo što šta da kažem, vjerujte mi, na ovu temu, ali je vrijeme isteklo, nadam se da će mi ga gospodin Stanišić produžiti. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Idemo dalje, gospodin Melvudin Nuhodžić sada ima riječ, nek se pripremi kolega Vasilije Lalošević.

Izvolite.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ:

Poštovani potpredsjedniče Skupštine, poštovani potpredsjedniče Vlade,

U Crnoj Gori poslije izbora uvijek ista priča, ljutnja onih koji su izgubili, a ljutnja sa optužbama, sa pričom o zloupotrebi biračkih spiskova, medijskoj neravnopravnosti, zloupotrebama državnih resursa, a ovoga puta i spinovana takozvana afera Snimak.

Kratko ću se osvrnuti na pomenute optužbe. Birački spiskovi su uređeni na nivou standarda država u regionu a i na nivou su sa mnogim zemljama Evropske unije. Posao sređivanja biračkih spiskova je kontinuiran posao i u državama sa mnogo razvijenijom demokratijom. Kada je u pitanju medijsko predstavljanje gospodin Lekić je imao više prostora od gospodina Vujanovića u svim medijima. DPS je partija slobodnomislećih ljudi koji na sastanke svoje partije dolaze sa odgovornošću kako da doprinesu dobru svoje partije i svojih članova i svih građana Crne Gore, nije to osobenost samo DPS-a, to je politička logika svake stranke. Naravno, mi smo na vlasti, imamo dodatnu obavezu da brinemo o problemima svih njenih građana i mi to činimo bez obzira na političku pripadnost. A to što smo na vlasti ne znači da ne treba da brinemo i o našim biračima o njihovim problemima nastojeći da ih rješavamo i u svakoj situaciji to radimo u skladu sa zakonom. Naravno, i ako je čista politička priča o snimku stvorila sumnju, a jeste kod nekih, o zloupotrebi državnih resursa jedini realan odgovor na ovo pitanje je da ga sagledamo u dvije ravni. Prva ravan je politička i kroz parlamentarnu istragu koju ćemo sprovesti u Skupštini, uz obavezu da svi damo konstruktivan doprinos a poslanici DPS-a će imati takav pristup i aktivno i konstruktivno učestvovati u radu Anketnog odbora o takozvanoj aferi Snimak. Druga je pravna ravan i podrazumijeva da nadležni organi utvrde da li je poslije diskusije koje se potenciraju iz stenograma bilo koji pojedinac iz vlasti i institucije preduzeo aktivnost u smislu kršenja Zakona na planu zapošljavanja po osnovu političke diskriminacije. Moramo pokazati političku ozbiljnost da nema nedodirljivih,

ali da i niko ne bude kriv samo na osnovu političkih izjava i optužbi već na osnovu procedura i Zakona ako ima osnova za to. Svaki izborni proces u svim demokratskim državama na svijetu prate određene nepravilnosti, ali one ne mogu uticati i na regularnost i rezultati izbornog procesa. Tako je to bilo i kod nas, registrovane greške su upravo pokazale da su one zanemarljive iako su se pokušale predstaviti velikim i odlučujućim. O prigovorima i primjedbama odlučivale su Zakonom nadležne institucije u prvom stepenu opštinske izborne komisije, gdje sjede predstavnici svih partija, nakon njihovih odluka, Državna izborna komisija većinom glasova utvrdila je pozitivan stav po pitanju regularnosti izbora i Ustavni sud je na kraju iskazao pozitivan odnos na regularnost izbora.

Kada ne postoji dovoljno povjerenja kada su u pitanju izbori, a to je evidentno da postoji u ovom trenutku kod nas, onda je najčešće najobjektivnije mišljenje nekoga sa strane. U ovom slučaju OEBS-a i Savjeta Evrope. I ja mislim da se i vi i mi ne sporimo oko njihove kompetentnosti i oko njihove objektivnosti.

Ja ću citirati neke od njihovih ocjena. Jedna je iz Izvještaja o predsjedničkim izborima koja kaže: predsjednički izbori održani su 7.aprila 2013.godine, uključujući izborni dan, održani su profesionalno i efikasno. Evo kako međunarodni posmatrači vide i rad Državne izborne komisije. "Državna izborna komisija je svoj posao radila na profesionalan način i uprkos ograničenim ljudskim i finansijskim resursima je ispunila zakonske rokove. Mi u Crnoj Gori imamo pokušaj stvaranja atmosfere u kojoj se samo kritikuju i omalovažavaju naše institucije, što nije podsticajno za njihov rad i što nije evropski standard dok i stranci i međunarodni posmatrači ocjenjuju kao ozbiljne i efikasne u svom poslu.

I na kraju bih se posebno osvrnuo na reakciju naglašene sumnjičavosti na glasanje u sredinama u kojima pripadnici manjinskih naroda žive u većini što posebno potencira proglašenje pobjede na izvorima ne računajući glasove iz Rožaja. Bojim se da se iza te sumnjičavosti krije stav i poruka da glas pripadnika manjinskih naroda nije isto vrijedan kao glas drugih kada se bira predsjednik države, zaboravljajući da je predsjednik države predsjednik svih njenih građana. Na ovo moje razmišljanje podstiče me činjenica da je jedan broj političkih stranaka i političkih aktera 1998.godine nakon izbora gospodina Đukanovića za predsjednika Crne Gore, otvoreno iskazivao svoje negativne stavove na priznavanje njegove pobjede, zato što ga je glasao veliki broj pripadnika manjinskih naroda. Tu navodnu hipoteku pripisali su referendumu 2006.godine i državnosti Crne Gore, jer su pripadnici manjinskih naroda zdušno glasali za Crnu Goru kao suverenu državu ravnopravnih građana.

Bojim se, a čini mi se da su i ovi izbori pokazali da ova politička matrica nije prošlost, da je ona i dalje prisutna u Crnoj Gori, a svi dobro znamo da ovu političku matricu ne poznaje Evropska unija a mi svi zdušno se zalažemo da budemo dio te porodice. Pripadnici manjinskih naroda su

mirno i slobodno izrazili svoju volju, pobijedila je njihova odgovornost, dostojanstvo, umnost, politička zrelost u poštovanju svoga prava na izbor isto tako uvažavanje svih razlika koje postoje u svakoj demokratiji.

Želim i na kraju da kažem da je DPS otvorena za izgradnju povjerenja, esencija politike DPS-a je gajenje povjerenja i saradnje sa strankama u našem Parlamentu. Mi se zalažemo za sve promjene koje će unaprijediti kvalitet izbornog zakonodavstva, za sve promjene zakona koje će unaprijediti vladavinu prava, ali smo ne mišljenja nego stava da prekrajanje izborne volje građana i nepriznavanje institucija država i Crne Gore nije put za izgradnju povjerenja između nas.

Hvala Vam na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Kaluđerović, upravo se za komentar javio kolega Koča Pavlović, ispred Kluba Demokratskog fronta a zatim ćete vi dobiti riječ za komentar ili možemo, možete Vi.

Izvolite komentar, pa će kolega Pavlović nakon Vas.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Kolega Nuhodžiću, rekli ste, podsjećajući na predsjedničke izbore 1997.godine, da pojedini politički subjekti nijesu priznavali te izbore prigovarajući i kao argumentaciju nudili da je većina pripadnika manjinskih naroda glasala za gospodina Đukanovića. Ne, gospodine Nuhodžiću, nego SNP konkretno nije nikada priznala predsjedničke izbore na kojim je na najbrutalniji način pokradena volja građana, upravo zbog toga rekao sam u uvodnom izlaganju na ovu tačku dnevnog reda, da je u biračkom spisku za drugi krug predsjedničkih izbora bilo upisano 472,5 hiljade birača, sa 15 hiljada štancovanih presuda Vrhovnog suda za samo nekoliko dana što je svjetski rekord koji teško da će ikada igdje biti dostignut, a 2001.godine, četiri godine kasnije birački spisak je bio manji za 25 hiljada, to znači a trebao je biti veći da je ovaj prvi bio u redu za 30 hiljada, jer je priliv prirodno bio sedam - osam hiljada, a četiri godine dakle 30 i ovih 25 - 50, 55 hiljada birača je bilo više u biračkom spisku za drugi krug predsjedničkih izbora dakle fantoma, gospodine Nuhodžiću. I još nešto, tada je vlast na čelu sa Đukanovićem pokušala i nažalost kod značajnog broja birača i kod manjinskih naroda da stvori privid da mi zaista imamo politički netrpeljiv odnos prema njima. Poznato je do dana današnjeg to nije rasvijetljeno ali se zna ko je predvodio grupu koja je navodno krenula na tu dakle evo ga potpredsjednik Vlade reći ću gospodin Marković ubijeđen sam da zna kao i ja ime osobe koja je imala značku Službe državne bezbjednosti koja je rekla hajdemo na Tuze. Da je to bilo zaista istinito zar ne bi neko bio procesuiran i pozvan na krivičnu odgovornost. Ne, gospodine Nuhodžiću,

nikada niko zbog toga nije procesuiran, jer se znalo i zna se da je to fingrirana stvar da bi se homogenizovalo biračko tijelo iz kruga Albanaca. Još jedna stvar tada ste nas proglasili za teroriste, tada je povrijeđeno nažalost nekoliko desetina policajaca, nikada nije otkriveno ko je vinovnik, a vi ste svih ovih godina i ovo već duže od decenije govorili da smo mi za to odgovorni i to je neistina.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Nuhodžić ima riječ. Izvolite.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ:

Ja zaista nemam namjere da pojedinačno pominjem, ali o izborima 1998. godine svoj stav takođe su dale međunarodne institucije i on je bio pozitivan. Znači, radilo se o demokratskim izborima na kojima je gospodin Đukanović pobijedio. Ove poruke koje sam ja izbjegao da citiram i kažem neću to ni sada učiniti, čule su se na mnogim mitinzima, ja sam ih čuo i na mitingu u mom Bijelom Polju, čuli smo i na mitinzima ispred Skupštine Crne Gore. Te poruke su stvarale ambijent i atmosferu, pa su se one mogle čuti i u nekim kolonama koje su iz Podgorice kretale put periferije ili u nekim drugim gradovima takođe put njihove periferije.

Ja vjerujem da to treba biti prošlost, ja vjerujem da ta matrica ne treba više da živi u Crnoj Gori, ja vjerujem da mi svi koji smo u ovom Parlamentu trebamo da damo puni doprinos da se to nikada više ne čuje da se to nikada više ne desi. Mislim da sam to rekao i u svojoj diskusiji, nažalost ako ste čitali, a jeste, a ja sam pratio mnoge društvene mreže, portale, ankete, izjave, itd. mogli ste naći osnova da ova matrica nažalost još uvijek egzistira u Crnoj Gori.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Pavlović, komentar u ime Demokratskog fronta. Izvolite.

KOČA PAVLOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Kolega Nuhodžiću, ja ću početi jednim pitanjem. Vi ste govorili o tome da neki subjekti izražavaju sumnju, onako tendenciozno vi ste da kažem interpretirali to da baš izražavaju sumnju oko rezultata ili valjanosti rezultata izbornih u krajevima gdje glasaju pripadnici manjinskih naroda, valjda nudeći sebe kao zaštitnika manjina. Ja sam bio u nedoumici je li Vi mislite na ovo što je gospodin kolega Džavid Šabović govorio o onome u Gusinju o tim rezultatima. Jeste li na to mislili kada ste govorili o tome da su u nekim sredinama gdje glasaju ili dominantno glasaju pripadnici manjina da se

desila, sa dosta osnova se može tvrditi da se desila izborna krađa, je li mislite na to što je kolega Šabović sinoć na Televiziji Vijesti govorio? Ja znam da Vi na to niste mislili. Ja znam da ste Vi na vrlo neuspješan način pokušavali da prizovete neke aveti iz 90-tih. Prestanite više da dijelite Crnu Goru, gospodine Nuhodžiću, zaista me iznenađuje da Vi to radite. Demokratski front je pobijedio u multietničkim gradovima Baru - Herceg Novom, Kotoru, Pljevljima. Veoma smo zadovoljni Ulcinjom, ali nijesmo zadovoljni tamo gdje se desila brutalna krađa, brutalna izborna krađa se desila upravo u krajevima na koji Vi mislite. Samo želite da ih interpretirate na drugi način, na vrlo, da kažem, maliciozan način, te maliciozne interpretacije su na fonu pokušaja nastavljanja politike podjela na kojoj Vaša partija vlada evo 20 godina. Nemojte to da radite to treba ostaviti u ratnom vremenu i ostaviti istoriju. I dajte pokušajte da se okrenemo Evropi i samo još jednu rečenicu.

Vi kažete kada se ne slažemo oko nečega onda je dobro pitati nekoga sa strane, pitajte, gospodine Nuhodžiću, gospodina Filea oko ovoga što ste Vi danas govorili ovdje.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Nuhodžić ima riječ. Izvolite.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ:

Gospodine Pavloviću, ja se sa Vama slažem u jednoj konstataciji, zaista sa matricom o kojoj ja govorim a kojoj ste Vi pričali ne možemo u Evropsku uniju. Znači, poenta moje priče je bila da te matrice više ne žive u Crnoj Gori i da mi kao ozbiljni ljudi i političari damo doprinos da se to nikada više ne dešava. Ako se to bude dešavalo onda će se dijeliti Crna Gora. Onda će Crna Gora biti u problemu, onda će se Crna Gora vratiti na neke ranije godine i Crna Gora će biti podijeljeno društvo po nacionalnim stavovima, stavovima što nije dobro. Poenta mog obraćanja je bila u tom duhu da se ta matrica nikada ne desi u Crnoj Gori. Ovo ne prizivam, naprotiv nego pokušavam da ukažem na nešto što je loše, na nešto što ne treba da nam se dešava ni u izborima 2006. ni u onim 1998.godine ni u ovim 2013.godine ni u nekim 2025.godine. Vjerujte mi i vi čitate portale, ja to dobro znam i vi ste dobro informisan poslanik i mogli ste tamo pročitati ne malo nego mnogo komentara koji govori da živi matrica o kojoj ja pričam, ja je ne adresiram nikom lično od vas, ja je ne adresiram generalno nijednoj stranci nego kažem da ona egzistira, i vi to dobro znate.

Druga stvar o tim nepravilnostima o kojim govori gospodin Šabović ili gospodin Nuhodžić ili bilo ko postoji pravna procedura, postoje i opštinske izborne komisije koje su rekle o tim nepravilnostima, o tome je rekla i Državna izborna komisija o tome je na kraju krajnji stav iskazao i Ustavni sud. To su institucije koje mi moramo poštovati i da svi damo doprinos da ih

učinimo boljim ako nijesu dovoljno dobre, ali da učinimo mnogo toga da je ambijent u kojem oni rade učinimo ambijentom koji je dostojan nas i dostojan nivoa institucija koje se bave određenim pitanjima to je bila moja poenta priče, a nikako etiketiranje bilo koga ili bilo koje strane, a znamo da postoji i onda i ja i vi treba da se borimo protiv te matrice i ja to želim da radim sa svima zajedno.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Idemo dalje.

Kolega Vasilije Lalošević, sada ima riječ, nakon njega kolega Rastoder. Izvolite.

VASILIJJE LALOŠEVIĆ:

Poštovani građani Crne Gore, gospodine potpredsjedniče Vlade poštovane kolege,

Kada govorimo o sadašnjosti moramo se malo prisjetiti nekih događaja iz prošlosti, ali kada govorimo o prošlosti, o sadašnjosti treba da uputimo neku poruku za budućnost svih nas. Nadam se da se slažemo da moramo doći do zajedničkog cilja u budućnosti da Crna Gora mora biti izvedena na pravi put, da moramo promijeniti sadašnji imidž, da moramo postati zemlja koja će biti prepoznata po dobru, po poštenju, po radu i biti među prvima na Balkanu jer objektivno to zaslužuje. Moramo biti svjesni da politiku moramo voditi u interesu svih građana, a ne samo pojedinaca ili partija vlasti. Kada sam pominjao priču iz prošlosti a ona apsolutno korenspodira sa ovim zaključcima koji se danas dešavaju. Ja ovdje imam ispred sebe Sporazum koji je potpisan između Socijalističke narodne partije i Demokratske partije socijalista 1998.godine, oko svih onih stvari koji su se dešavale oko krađe predsjedničkih izbora i očigledne krađe tadašnjeg predsjedničkog kandidata Socijalističke narodne partije Momira Bulatovića.

Kada čitam obrazloženje rezolucije koju su poslanici Socijalističke narodne partije tada podnijeli, ja moram da Vam kažem da između tih obrazloženja i ovih zaključaka danas gotovo da nema razlike. Evo pogledajmo samo neke stvari. Nepravilnosti na koje ukazujemo te 1998.godine govore o biračkom tijelu, neću pominjati cifru, između dva kruga koje je kolega Kaluđerović pominjao. Upis promjene i druge promjene u biračkim spiskovima birače koji su glasali dva ili više puta na pojedinim biračkim mjestima glasala su lica koja nemaju biračko pravo, lica mlađa od 18 godina, narušavanje reda na biračkim mjestima, nezakonito su donesena rješenja o izmjenama rješenja o imenovanju biračkih odbora, omogućavano je da u velikom broju glasaju lica koja se nijesu zatekla na biračkim mjestima u trenutku njihovog zatvaranja, poznati su i famozni redovi od 2 do 3 ujutro, kad se glasalo u Podgorici za tadašnjeg kandidata vlasti Mila Đukanovića, a protiv našeg kandidata Momira Bulatovića. Uslijedila je

velika kriza, uslijedio je veliki narodni miting u januaru 1998.godine, uslijedilo je sve ono što je pričao kolega Kaluđerović maloprije i evo dolazimo do nečega što bi trebalo da bude naum za budućnost, odnosno sadašnjost. To je bio Sporazum koji su tada potpisali neki čelnici iz Demokratske partije socijalista i čelnici Socijalističke narodne partije Crne Gore. U tom sporazumu, izbljedinila je hartija, pokušao sam da markerom označim neke stvari, ne mogu doći do svih detalja, ali je suština priče bila da se naprave fer uslovi za nove parlamentarne izbore, da se naprave fer uslovi za sve ono što se tiče biračkog spiska, da se naprave fer i uslovi da se omogući onim licima koji su brisani iz biračkog spiska da vrate svoje osnovno pravo, a to je osnovno pravo i ljudska sloboda da mogu da budu birani i da biraju. U tom sporazumu desilo se da je otelotvorenje bilo u maju 1998.godine na parlamentarnim izborima vanrednim koji su tada uslijedili. I da vratimo priču na sadašnje stvari. Imate mogućnost da usvojite ove zaključke, imate mogućnost da ova radna grupa počne da radi najzad svoj posao. Imate mogućnost da u susret predvečerju otvaranja poglavlja 23 i 24 najzad dovedemo k poznaniju prava sve ono što svakoj normalnoj i demokratskoj državi imamo a to su birački spiskovi i jasno saznanje ko ima pravo danas da gleda u Crnoj Gori. Ajde da napravimo jedan pomak više. A složićemo se i sada postaviću vam naravno pitanje ko je ovo izgovorio 4.decembra 2012.godine, bez obzira na sve naše razlike, neslaganja, moramo djelovati u duhu privrženosti onoga što nas okuplja a to je Crna Gora i napredak. Mi moramo napraviti opšte zalaganje za pravnu državu, za pravednije i bogato društvo i napraviti strateški konsenzus koji suštinski znači unutrašnju integraciju ovo bih izgovorio sada i ja jer ovo su poruke za budućnost, ali ovo je izgovorio predsjednik vaše stranke Demokratske partije socijalista. Ako je to izgovorio 4. decembra 2012.godine u svom inauguracionom govoru kada je bila za mandatara, zašto Vi onda koji pratite tu politiku i koji odlučujete o svemu onome što će se desiti da i danas ne glasate za ove zaključke i napravite podlogu i naporavite motiv svima nama da se uključimo u sve to? 1998.godine Socijalistička narodna partija je očuvala mir u Crnoj Gori. Imao sam prilike da to čujem sada prije desetak dana u Luksemburgu, i da zloupotrijebim malo ovu govornicu zamoliću vas, gospodine potpredsjedniče, neću zloupotrijebiti u negativnom kontekstu, bio sam gost šest udruženja bošnjačko- muslimanskih iseljenika u Luksemburgu preko 100 ljudi je bilo te noći u sali, ja im se zahvaljujem svim tim porodicama koji su sjajno primile Delegaciju crnogorskog parlamenta, digao se čovjek i rekao - evo SNP je sačuvao građanski mir u Crnoj Gori i svi oni koji mogu da napadaju koji pokušavaju da napadaju mogu da dube na vrh glave takva je situacija i svi oni koji sada pokušavaju da je napadnu i da pokušaju da očerupaju nešto od izbornog programa neće im uspjeti. Gospodo iz vlasti, imate veliku odgovornost i imate mogućnost da prihvatite zaključke i imate mogućnost da napravimo radnu grupu i imate mogućnost da jednom za sva vremena uradimo biračke

spiskove i sve ono što je svaka normalna država koja planira da bude demokratska treba da ima i da krenemo najzad da se okrenemo ka ekonomskim i socijalnim pitanjima koji su najvažniji za Crnu Goru. Pri tom sve ovo bi moglo dati podstreka za naš evropski put, za otvaranje određenih poglavlja. I mammo mogućnost, imamo potencijala, svu pamet Crne Gore uključite u to i objektivno uspjeh neće izostati.

Dakle, da se vratimo malo da se sjetimo nekih momenata kada smo ozbiljno radili, kada smo sačuvali građanski mir da uradimo sve ono što jedna pravna država treba da uradimo i da krenemo najzad dalje.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Možemo da idemo dalje.

Kao što sam rekao sada će riječ dobiti kolega Rifat Rastoder.

RIFAT RASTODER:

Hvala, uvaženi potpredsjedniče.

Ja ću samo ponoviti ono što smo već kao Klub iskazali. Zaista, prema dosadašnjem toku rasprave, da se zaključiti da je evidentna potreba da poradimo na vraćanju ili makar jačanju međusobnog povjerenja i povjerenja u instituciju sistema, i poslanički klub SDP-a će kao što smo već iskazali biti vrlo konstruktivan u tom dijelu. Nadam se da ćemo moći doći do zajedničkih zaključaka koje smatram i svojevrsnom platformom, makar kratkoročnog rada na vraćanju tog povjerenja i zbog toga smatram ih važnim. Shodno tome, želio sam da skrenem pažnju na nekoliko pitanja koje bi trebalo obratiti pažnju prilikom formulisanja ovih zaključaka a i prilikom rada kasnijeg na njihovoj realizaciji. Između ostalog, pozivamo se svi na institucije sistema i zaista bi trebalo da vodimo računa da ako ne da ojačamo, da makar sačuvamo makar dio onoga što znači svaka institucija.

Prva tačka ovih zaključaka u tom smislu je malo diskutabilna jer ne može se hitno izabrati državni tužilac, a da to bude dvotrećinskom većinom ako znamo da godinu dana se ne možemo sporazumjeti i da je to vrlo teško, i da se to na kraju krajeva rješava ustavnim promjenama i zbog toga treba vidjeti, preformulisati u kom smislu da se donesu ustavne promjene, ali da to bude realna većina, realno zalaganje je li to ovaj stav Venecijanske komisije ili ne znam, ali treba razmisliti o tome i pozivam vas da svi zajedno o tome razmislimo i definišemo tu tačku.

Druga tačka, takođe naravno stoji i s tim uvezi čuvši neke akcente iz rasprava moram da apelujem da se i u vezi sa provjerom biračkog prava i svih ovih neophodnih procedura koje treba uraditi i u vezi sa biračkim spiskom i Zakonom o ličnoj karti, državljanstvu ukupno itd. itd. molim vas, pošto se svi pozivamo na multietničku Crnu Goru da imamo u vidu jedno veoma osjetljivo pitanje - pitanje dijaspore. Kolega je već pomenuo, bio je

sa predstavnicima ovih klubova. Da li te ljude treba da isključimo iz biračkog prava, a nemaju biračko pravo u državama u kojima jesu ili nemaju bar svi? Dobro znate, da se prvom polovinom ili tokom čitave posljednje decenije minulog vijeka bila je jedna situacija u koju su mnogi bježali iz Crne Gore ili su morali ili su ne govorim čak o onima koji su legalno išli prije "trbuhom za kruhom", ono što se kaže, nego oni koji su morali od rata koji su bježali od rata, koji su pod raznim pritiskom, raznim torturama morali otići. Mi ih ovoga puta nijesmo obuhvatili čak ni statističkim podacima popisa stanovništva, šta znači to da im još uzmemo pravo glasa koje oni imaju koje su većina imali koji se nijesu odjavili iz Crne Gore inače dolaze u Crnu Goru češće nego što mi dolazimo u svoje zavičaje i da im uzmemo još pravo glasa ne preostaje ništa drugo nego da im još nacionalizujemo imovinu i da time verifikujemo svojevrsno etničko čišćenje iz Crne Gore. Biću protiv toga i apelujem i molim svi da imamo to u vidu kako i na koji način da to riješimo na zajedničko zadovoljstvo opšte zadovoljstvo, ali da imamo u vidu i te ljude i te činjenice koje su se dogodile da ne verifikujemo etničko čišćenje u Crnoj Gori.

Treće pitanje, koje sam želio skrenuti pažnju jeste kod formiranja radne grupe i njegovih nadležnosti čuvati se da radnoj grupi ne prepisemo nadležnosti institucija ili nadležnosti odbora svih i Skupštine Crne Gore. Treba pojačati tu obavezu treba je definisati ali nijesam siguran na način kako je predloženo da se to može uraditi.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Bulatović ima riječ, komentar u ime poslaničkog Kluba Demokratskog fronta. Izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ:

Ja bih volio da članica parlamentarne većine potvrdi ili demantuje tezu o etničkom čišćenju u Crnoj Gori. Koliko je meni poznato etničkog čišćenja u Crnoj Gori nije bilo. Sve što se čuje iz parlamentarne većine jeste da su oni sačuvali multietnički sklad, sačuvali građanski mir, sačuvali sve i odjedanput kad treba da se riješi problem izborne krađe na predsjedničkim izborima i preko biračakih spiskova brinemo se za prava nekih koji su etnički počišćeni. To je ozbiljna politička kvalifikacija. Mene to politički posebno ne dodiruje, jer to nije tačno. Neka izvoli gospodin Milo Đukanović, predsjednik Demokratske partije socijalista da nam to odgovori, jer je bio predsjednik Vlade tada.

Javio sam se, između ostalog, da kažem jednu stvar i da dam jedan predlog, 2006. godine u veoma ključnom događaju za Crnu Goru je birački spisak naduvan za dodatnih 20 000 onih koji su glasali za određenu opciju koja kažu da je pobijedila na referendumu demokratski pošteno, na osnovu potvrda iz osnovnih škola da su učili 1953. godine osnovnu školu do raznih

nebulozna nezakonitih kršenja. Slažem se to je prošlo vrijeme, nećemo o tome da govorimo, govorimo o sadašnjem vremenu, pokradenih predsjedničkih izbora, o neregularnostima na parlamentarnim izborima i potencijalnim neregularnostima na ponovljenim predsjedničkim izborima, što mi očekujemo da će biti i lokalnim izborima.

Ono o čemu je gospodin Kaluđerović govorio o 15 000, o čišćenju biračkog spiska 2001.godine i tako dalje, radi se na desetine i desetine hiljada malverzacija, a Crna Gora je toliko mala da su 2 000 odlučile jedan istoriski događaj ili su odlučile i predsjedničke izborne putem izborne krađe. Zato, gospodine Rastoder, pošto ste Vi, ipak, čovjek koji u radnim grupama i radnim tijelima zagovarate dijalog i sporazumijevanje, računajući tezu koju ste iznijeli, predlažem vam, pošto je vaša partija bitna da se formira radna grupa koja će imati svoj jasan zadatak i pod broj jedna, da se pogleda pravo onih koji nisu glasali, a imaju po Ustavu pravo da glasaju zbog ličnih dokumentata i biračkih spiskova. O biračkim spisakovima i onemogućavanju da se glasa možemo da napišemo mnogo toga. Apelujem na vas da dignete glas za predlog demokratske opozicije u cjelini oko tačke tri i četiri vezano za radnu grupu.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Rastoder ima riječ. Izvolite.

RIFAT RASTODER:

Uvaženi kolega Bulatoviću, volio bih da nijesam čuo od vas da nije bilo etničkog čišćenja. Molio bih vas da negdje kad posjetite Pljevlja pođite do Bukovice, vidite kakav je sad život u Bukovici i onda će vam sve biti jasno. Govorim svima koji su učestvovali tada, a znate ko je sve učestvovao i ko je bio. To je Bukovica iz koje je na desetine hiljada građana Crne Gore moralo poći ili nijesu htjeli da ratuju ili su pod razno-raznom torturom morali bježati odatle. Neka se pogledaju među sobom oni koji su znali i tolerisali to tada, ali ja govorim samo o posljedicama. Dajte da idemo dalje, da podvučemo crtu, ali ne možemo podvući crtu ako pažljivo ne pogledamo, ko god ima pravo ili je ostvario pravo na drugom mjestu nema pravo ovdje da glasa, nema ovdje nijedno pravo koje može koristiti u drugoj državi, ali oni koji nijesu ostvarili pravo tamo i ne mogu ga ostvariti još, a imaju pravo ovdje, zar treba im ukinuti i to pravo. Ne mogu ni ja da kažem da nema i tu zloupotreba, ali ne možemo generalno da ih brišemo iz evidencije.

Naduvanih spiskova je bilo, ali, kolega Bulatoviću, bili ste svojevremeno u tom timu i znate kakva su sve naduvavani. Preko privremenih nastanjenja, kupovina kola i tako dalje. Da, to moramo zaustaviti, tome se moramo suprostaviti svi i na to uvijek imate moju saglasnost, ali ne i nikada neću zaboraviti i prestati da pričam o onome što su posljedice i to trajne posledice. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Riječ dajem kolegi Gošoviću koji ima komentar u ime Kluba Socijalističke narodne partije. Izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Gospodine Rastoder, sigurno je cilj svih nas da biračko pravo može ostvariti samo onaj ko ga ima i da niko ko to pravo nema i ne treba da ostvari biračko pravo. Nije cilj da se bilo ko spriječi u ostvarivanju tog biračkog prava ko to pravo ima, ali je mnogo bitno da imamo uvid, i to na javni uvid, u te podatke od kojih zavisi nečije biračko pravo. Danas uvid u registar prebivališta koje vodi MUP za lica koja žive u inostranstvu niko nema. Nije sporno da ostvaruje biračko pravo onaj ko ima prebivalište u Crnoj Gori, ko je nikad živio u Crnoj Gori, a ne ostvaruje to biračko pravo bilo gdje drugo, ali ga ne može ostvarivati, ne treba da ga osvaruje ono lice koje nije živjelo u Crnoj Gori, koje nije imalo prebivalište a vodi se kao lice da je imalo prebivalište u Crnoj Gori, znamo na koji je način to rađeno i moguće da ostvaruje to biračko pravo u državi gdje godinama, decenijama živi. Znači, bitno je da te eventualne zloupotrebe spriječimo i možemo imati povjerenja u izborni proces, samo ako postoji ta kontrola i taj javni uvid u registar prebivališta koji vodimo.

Da se vratimo na dešavanja u Crnoj Gori. U biračkom spisku je do 31.12. prošle godine bilo upisano nešto preko 5 000 birača, građana Crne Gore koji su imali državljanstvo Srbije. Njih danas više nema na biračkom spisku, oni nijesu mogli glasati na ovim izborima. Gdje će oni da ostvare biračko pravo? Žive ovdje, decenijama žive, ne mogu da ostvare biračko pravo, ne mogu da ostvare ni bilo gdje drugo. To su danas jedini građani u Evropi koji nigdje ne mogu da ostvare biračko pravo. To je problematika o kojoj treba da se pozabavimo i stvaramo one uslove da nema zloupotreba i da svako, ama baš svako ko ima biračko pravo to biračko pravo i treba da ostvari, a ne da mu bude uskraćeno ili da je na neki način zloupotrebom omogućeno onom ko nema biračko pravo da ga ostvaruje ovdje u Crnoj Gori. To je suština onog za šta se zalažemo i što treba ostvariti u daljem radu, nadam se, nakon ovog sporazuma i ovih dogovora koje ćemo postići vezano za Predlog zaključka.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Rastoder ima riječ.

Izvolite.

RIFAT RASTODER:

Kolega Gošoviću, prvi dio vašeg stava potpisujem, jer sam tako i mislio, ako nijesam precizno rekao onda potpuno potpisujem prvi dio stava. Ko god ima pravo glasa ili drugo pravo koje pripada određenom građaninu u drugoj državi ne može da ga ostvaruje ovdje isto kao što naš državljanin ne može u drugoj državi. Moramo se navikavati na procedure i ono što je legitimo pravo nekog građanina. Ovaj drugi dio ja nijesam rekao. Prije svega, mora biti državljanin, koliko shvatamo. Ako je izabrao neko da bude državljanin druge države i dodatno pravo, onda je to drugo pitanje. Oni su se vjerovatno opredijelili da budu državljani Srbije. Zbog toga po sadašnjoj regulativi nemaju ni biračko pravo. Da li će tako i ostati ostaje da vidimo tokom procesa unapređenja izbornog sistema. Koliko ja znam u evropskim državama se ide na legalizaciju tog prava makar na lokalnom nivou za sve, ali to je opet jedan proces. Ovu su ljudi koji su živjeli, koji nijesu uzeli drugo državljanstvo. Ko god je uzeo drugo državljanstvo, molim lijepo nije mu mjesto da koristi dva prava. To nikome ne pripada, dakle, ni ja se ne slažem, ali onaj ko nije uzeo drugo državljanstvo, ko je ostao državljanin, koji je vezan za Crnu Goru, koji ima imovinu u Crnoj Gori, koji je više u Crnoj Gori, nego mi što odemo do zavičaja, onda ne vidim zašto ga želite eliminisati.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Na ovaj način smo završili sa ovim dijelom našeg rada. Čuli smo komentare i odgovore na komentare.

Idemo dalje. Kolega Vladislav Bojović, sada ima riječ, a nakon njega kolega Jovan Martinović.

Izvolite.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Na samom početku moram da izrazim žaljenje što predsjednik Skupštine Crne Gore gospodin Ranko Krivokapić nije imao razumijevanja da organizuje razgovor i pokaže spremnost na najširi mogući javni dijalog svih parlamentarnih stranaka u vezi sa zahtjevima koji su upućeni na velikom građanskom protestu. Predsjednik Skupštine i predsjednik SDP-a nije pokazao kapacitet da se sporazumijeva i da se tako dođe do političkog sporazuma. Ovo je još jedna potvrda da gospodin Krivokapić sve ovo vrijeme u stvari izigrava demokratu, ali na kaju uvije pruži ruku predsjedniku DPS-a Milu Đukanoviću i udovolji njegovim interesima. Moram da naglasim da su ovi zaključci koje smo ponudili naša donja tačka kompromisa. Ako vladajuće partije odbiju ili izmijene predložene zaključke ne samo da Demokratski front treba da nastavi sa bojkotom plenarnih zasijedanja, nego smatram da Demokratskom frontu treba da se pridruži i čitava opozicija, jer je zajednički uputila zahtjeve sa građanskog protesta. Zahtjevi sa protesta

su u najvećoj mogućoj mjeri pretočeni u ove zaključke i zajedničko napuštanje parlamenta čitave opozicije bilo bi jedino odgovorna reakcija.

U Crnoj Gori imamo kontinuitet izbornih krađa. Međutim, za razliku od ovog političkog trenutka kada je odbijena inicijativa opozicije da se napravi politički sporazum, podsjećam da jedan takav politički sporazum napravljen 1998. godine nakon pokradenih predsjedničkih izbora, gdje je bilo precizirano da će novi parlamentarni izbori biti održani najmanje za pola godine uz definisane uslove pod kojima će se održati. Istina, tada nisu revidirani pokradeni predsjednički izbori, ali je bilo mudrosti i volje da se riješe ozbiljni preteći rizici po bezbjednost Crne Gore. Bio je to sporazum koji su potpisali predstavnici grupacija Momir Bulatović i Milo Đukanović i šefovi klubova poslanika Predrag Bulatović i gospodin Đurović. U tom periodu pokazalo je vrijeme da smo imali političke mudrosti da izađemo iz ozbiljne političke krize. Danas nijesmo imali tu spremnost vlasti, a ponovo kažem, ni predsjednika Skupštine. Ako iz Evrope dolaze poruke da upravo Parlament treba da preuzme centralnu ulogu u snaženju povjerenja građana u institucije i izborni proces, jasno je da bi usvajanjem ovih zaključaka Parlament mogao da napravi prve korake u toj ulozi koja se od njega traži. Kriminal, korupcija i sporna legitimnost institucija najveći su problemi Crne Gore, međutim, ovi problemi moraju se rješavati od početka, a ne od kraja.

Da bismo se izborili sa korupcijom i kriminalom, a onda i sa nepravdom, pljačkom i diskriminacijom moramo forimirati legitimne institucije, moramo osloboditi institucije, a jedini put je stvaranje uslova za regularne i demokratske izbore koje do sada nijesmo imali. Ovi zaključci jesu poziv da obezbijedimo legitimitet za institucije koje treba da odgovore zahtjevima pridruživanja Evropskoj uniji i koja treba da učini ovu državu ozbiljnom državom. Tužno i tragično zvuči to što smo danas čuli od predstavnika vlasti, da zaključci ruše temelje pravne države. Naše institucije su urušene, pogledajte samo u kakvom nam se stanju nalaze i koliko su efikasne institucije Vrhovnog državnog tužilaštva ili policije. Dakle, mi hoćemo ovim zaključcima da vam pomognemo, da izgradimo institucije od temelja. Ne možemo praviti ozbiljne korake na evropskom putu u koliko je legitimnost institucija sporna. Afera "Snimak" nesumnjivo je dovela u pitanje legitimnost izbora i institucija i zbog toga je jedna od centralnih tema ovih zaključaka. Ne znače nam kao društvu ništa ni ubrzani prolasci kroz fraze evropskih integracija, ni diplomatski kurtoazni govori evropskih zvaničnika gdje nas hvale da smo lideri evropskih integracija u regionu, nama je potrebna demokratija u praksi. Nje nema bez slobodnog izjašnjavanja građana na izborima i to se ovim zaključcima traži.

Zaključcima tražimo da ponovljenim izborima i rasvijetljenom aferom "Snimak" krenemo da gradimo pravnu i demokratsku državu, jer smo do sada imali kontinuiranu razgradnju njenih temelja. Ovaj dom je mjesto gdje smo najpozavniji da govorimo o legitimitetu i povjerenju u institucije. Na

kraju, ponavljam, nema vraćanja povjerenja u institucije sve dok ne počne da se gradi sistem koji će garantovati pravo građanima na slobodno izjašnjavanje na izborima. Predloženi zaključci idu u tom pravcu i predstavljaju potvrdu da mi želimo dijalog unutar institucija, ali se bojim i to će se danas vjerovatno potvrditi da taj dijalog neće vlast. Zbog čega će biti jedina odgovorna za dalju političku destabilizaciju i krizu institucija koja poprima sve veće razmjere. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Samo ću kratko, uvažavajući vaše neiskustvo u Parlamentu, a i uvažavajući sadržaj teksta koji ste iznijeli, a koji mi djeluje već poznat. Više sam ga puta čuo, ne iz vašeg dijela, nego iz nekih drugih. Niste informisane, kolege. Više sam se bavio ovim pitanjem, u pokušaju prvo da dođemo do ove sjednice, što nije bilo baš tako lako, a došli smo do ove sjednice, i naravno zaključcima koji su bez presedana, to sam rekao i danas. Ne znam, možda mi mudrost nije jača strana, ali nešto malo znanja imam, da se iko živi na ovom svijetu bira većinom iznad 2/3. Papa se bira 2/3 ali poslije 17 dana duplog glasanja, dva puta dnevno bira se apsolutnom većinom. Znači, ni Božiji predstavnici na zemlji ne biraju se većinom iznad 2/3. Moram da priznam da bi mi trebala velika mudrost da shvatim ovo, velika mudrost i ja je ne mogu dokučiti, ni sa pravnim znanjem, ni sa političkim znanjem, ni sa iskustvom.

Što se tiče dogovora, shvatio sam da je uspijeh bio dogovor vas i Mila Đukanovića i istovremeno u istoj partiji. Vjerovatno su to dogovori koji su otprilike izazovi Demokratskom frontu, da se dogovorite i ne želim vam isti uspijeh kao tada sa Milom Đukanovićem. Izvolite.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Prije svega, gospodine Krivokapiću, to što ste na samom početku saopštili da sam ja mlad, nije nikakva argumentacija, to ćete priznati. Vi niste dobro razumjeli, ja nijesma govorio o dijalogu i o razgovoru i sporazumu unutar kolegijuma, nego o dijalogu van kolegijuma. Naši zahtjevi za protesta su bili jasno definisani i jasno adresirani. Vi ste mogli da ste htjeli, a niste htjeli, jer niste pokazali političku volju i političku odgovornost, da obezbijedite dijalog lidera parlamentarnih stranaka. To se na protestu tražilo. Dakle, mi smo na protestu poslali poziv vama kao predsjedniku Skupštine da napravimo dijalog unutar institucija, dijalog lidera političkih partija koji bi rezultirao političkim sporazumom. Taj politički sporazum je trebao da trasira put Crnoj Gori koji bi je izveo iz trenutne političke i institucionalne krize. Vi ste taj poziv odbili. Ovi zaključci, ponavljam nešto što su već moji prethodnici rekli, su samo nešto drugo, jedan novi vid poruke i poziva vama na dijalog i na kompromis. Već sam rekao da su ovi zaključci donja granica naših kompromisa na koje smo spremni da idemo. Toliko.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Mislim da sam imao dijalog barem dva puta sa liderom Demokratskog fronta. Dijalog inače znači dvojica, tako da taj sam dio obavio, ako mislite da ima još neko, vrlo sam spreman. Dva puta samo obavili dijalog i rezultat je kao što vidite današnji dnevni red i ova sjednica i mogućnost da se obavi i dodatna. Ako mislite da treba da okupim sve lidere partija obatite mi se, ako imate taj kapacitet i volju lidera partija vrlo rado, jer mislim da Parlament jeste to mjesto, u Parlamentu kolegijumi su lideri, na neki način, koji predstavljaju partije i mi to radimo kontinuirano, ali hajde da izađemo iz forme, hajde da pokušamo da ... vrlo je važno za Crnu Goru danas i u sljedećim danima da krenemo da radimo na tim pitanjima, jer ona su živa, tu su. Vrlo brzo ulazimo u sljedeći ciklus izbora, bitno je da dobijemo puno povjerenje u izborni proces, da to bude naš zajednički rezultat, a dobitnik u trenutnim političkim nadgornjavanjima je manje bitan. Mislim da je dobitnik stabilan i siguran izborni proces i demokratski izabrana vlast koja neće biti sporna politički za ostatak Crne Gore koji u tom trenutku nije pobjednik.

Na redu je kolega Martinović iz Demokratske partije socijalista, a sprema se Azra Jasavić iz Pozitivne Crne Gore.

JOVAN MARTINOVIĆ:

Uvaženi predsjedniče, uvažene kolege, poštovani građani Crne Gore, Zadovoljstvo mi je što pred punim sazivom Parlamenta imam priliku da zbog građana Crne Gore iznesem niz detalja kada su u pitanju nedavno završeni predsjednički izbori i povjerenje u izborni proces. Na predsjedničkim izborima izražena je slobodna volja građana koji su većinsku podršku dali predsjedničkom kandidatu Filipu Vujanoviću, potpuno očekivano, imajući u vidu da je gospodin Vujanović u dužem vremenskom periodu, prije samih izbora uživao najveću popularnost po svim nezavisnim anketama. Potpuno očekivano, ali i potpuno fer i demokratski što su potvrdile sve domaće i strane institucije. Krenimo redom, opštinske izborne komisije su donijele svoje odluke, Državna izborna komisija je donijela svoje odluke, Ustavni sud je donio svoju odluku. Pleniminarni nalaz Posmatračke misije i konačni nalaz Parlamentarne Skupštine Savjeta Evrope su rekle svoje. Konačni izvještaj Posmatračke misije Savjeta Evrope u zaključku kaže da su građani Crne Gore na dan glasanja izrazili svoju volju na slobodan način birajući između dva kandidata. Da su glasanje i brojanje glasova u cjelini sprovedeni na profesionalan način. U pleniminarnim zaključcima međunarodne misije za posmatranje izbora se kaže: Predsjednički izbori održani 07.aprila 2013. Godine, uključujući izborni dan, održani su profesionalno i efikasno. Kandidati su mogli da vode slobodne kampanje i fundamentalna prava slobode prava govora, kretanja i udruživanja su uglavnom poštovana.

Zbog građana prijestonice, s obzirom da smo u danima poslije izbora bili predmet medijske pažnje, iznijeću niz interesantnih podataka kada je izborni proces u prijestonici i rad Opštinske izborne komisije u pitanju. Opštinska izborna komisija u prijestonici je sve odluke koje je donosila, donosila jednoglasno, uključujući i člana komisije u proširenom sastavu ispred nezavisnog kandidata Lekića. Sve do momenta kada su se prebrojavali glasovi i kada je predstavnik nezavisnog kandidata Lekića, po unaprijed pripremljenom scenariju, napustio rad komisije. I pored toga, dužan sam informisati javnost Crne Gore da opunomoćeni predstavnici predsjedničkog kandidata Lekića nijesu dali prigovor na rad biračkih odbora pri čemu su učestvovali u radu i prigovora nijesu ni imali. Pošto vam je poslije vašeg zahtjeva omogućen uvid u komplentan izborni materijal, vi ste, gospodo, podnijeli prigovor na rad pet biračkih odbora. Svih pet prigovora u Opštinskoj izornoj komisiji su odbijeni, članovima Opštinske izborne komisije ispred DPS-a, SDP-a, SNP-a i Liberalno građanske partije. Znači, gospodo, odbijeni su glasovima, između ostalih, i SNP-a koji vas je podržavao u građanskom protestu.

Dužan sam da zbog crnogorske javnosti reći da su svi izborni procesi u prijestonici uvijek proticali u najboljem redu i kada je politička situacija bila mnogo složenija i kada su sve politike partije i gubile i dobijale, uključujući i DPS. To Cetinju i priliči, imajući u vidu da mi baštinimo tradicionalne crnogorske vrijednosti i evropski standard i da su nama svi glasovi uvijek bili jednaki i oni iz Ulcinja i oni iz Plužina, Rožaja ili Pljevalja, što se, gospodo iz Fronta, za vas ne bi moglo reći, jer vaša izborna matematika je da neko može pobijediti sa 97% glasova. Da li to znači da ne računate kao jednake preostalih 3% glasova ili vam se rezultat nije nikako svidio, pa ste odlučili da izbornu volju tih građana ne računate u konačnom zbiru? Trebali ste onda računati samo 48% glasova koji su podržali vašeg kandidata i objaviti pobjedu sa 100% uspjehom. Svi su glasali vašeg kandidata.

Znači, regularnost izbornog procesa prijestonici potvrdila je Opštinska izborna komisija, uključujući članove komisije koji su ispred SDP-a, SNP-a i Liberalne partije. Znači, ako ne vjerujete DPS-u, onda imate dvije politike strukture koje nijesu podržale našeg predsjedničkog kandidata, a potvrdili su izborni rezultat u prijestonici, čime zaključujem da postoji apsolutno izgrađeno povjerenje u izborni proces. Na kraju, zaključiću da su vjerovatno i oni građani koji su podržali na predsjedničkim izbornima vašeg kandidata zapitali se što bi bilo da ste izgubili za jedan glas? Da li bi ste čestitali protivkandidatu ili bi ih vjerovatno pozvali da izađu na ulice? Neka o tome zakluče građani Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Zavrjedili ste komentar kolege Danilovića.

GORAN DANILOVIĆ:

Ne bih se ja javio da polemišem sa gospodinom Martinovićem da nije u ime Cetinja nastupio, a onda me Cetinje obavezuje, s tim što ja ne znam da li bi se Cetinjani složili sa ovim vašim vapajem, mogu da nađem i primjereniju riječ. Neprimjereno je to za poslanika, političara, da vi nama sad držite čas u ime toga kako se na Cetinju uvijek poštovala, poštovala se taman kao i u Podgorici, taman kao i u Rožajama i poštujete vi i Rožaje i Podgoricu, taman kao i Cetinje. Pitajte tamo one mlade ljude kojima ne date da rašire svoj barjak nezaposlenosti, ne morate meni prodavati tu priču, s obzrom da nijesam sa Cetinja. Ja ga volim više nego vi. Ja na Cetinju nikoga iz svoje blže i dalje rodbine nijesam zaposlio, a do on to nije zaslužio.

To koliko vi volite Cetinje prošetajte pa vidite koliko ga volite. Više ga vole neki van Cetinja, nijesu mu barem štetili. Vaša ljubav Cetinjane košta. Pokazali su vam to i ovog puta, ali bi bilo korektno da kažete ono što je tačno. Na 18 biračkih mjesta opunomoćeni predstavnici Miodraga Lekića nijesu potpisali, nijesu dobili čak ni priliku, jer vaši ljudi ne znaju pravila i ne interesuju ih pravila i ne žele da se poštuju pravila. Vi vidim da ste došli na to mjesto bez mnogo truda, otprilike ovako kako to i tumačite, jer da ste se potrudili da biste bili ovdje u ovom parlametnu koliko smo mi neki, ne biste tako olako izricali sudove i govorili u ime Cetinjana. Ne znam nijednoga živog Cetinjanina evo do danas koji bi se usudio da to kaže. I Petrovići su ponekad kroz zube jedva govorili u svoje ime, a vi ni manje ni više nego u ime i živog i mrtvog. Bojim se da je to premnogo, uvaženi kolega Martinoviću.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Daniloviću.

Izvolite.

JOVAN MARTINOVIĆ:

Pa ovdje vidim vapaj sa vaše strane. Znači, vapaj da poslije krajnje iskonstruisane situacije koju ste vi vašom izbornom matematikom pokušali da stavite u vašu korist, pa kad nijeste uspjeli onda se pozvali građane na protest, pa kad nijeste uspjeli izašli ste iz parlamenta, pa je sad vapaj, da ako se ne izađe vama u susret vi nećete više biti u parlametnu.

Što se tiče Cetinja, tu je sve jasno. Mi smo apsolutno dobili podršku kao i svaki put. Znači, dobili smo podršku, a vi pogledajte kakav vam je rezultat u odnosu na parlamentarne izbore, pa se presaberite malo da li ste u plusu ili minusu.

Što se tiče ljubavi prema Cetinju to svakako ne možete reći meni, ne meni kao poslaniku samo Demokratske partije socijalista, već meni kao Jovanu Martinoviću, ni meni ni nikome mome. Dođite pa prošetajte malo po Cetinju da vas upoznamo sa Cetinjem, gospodine Daniloviću, da vas

upoznamo malo sa istorijom Crne Gore, pa ćete možda promijeniti svoje političke stavove, pa ćete se na drugačiji način pozivati na Petroviće, gospodine Daniloviću. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Koleg Perić u ime Kluba poslanika Pozitivne, izvinite kolegince Jasavić, nijesma vidio.

SRĐAN PERIĆ:

Gospodine Martinoviću, nije Crna Gora ničija prćija, niti je Budžet Crne Gore partijska kesa, kako ste se Vi ponašali na Cetinju. Vi ste jedna od epizodnih uloga u toj čuvenoj aferi "Snimak". Vaša uloga nije toliko zapažena ali jeste slikovita. I u svjetlu toga što imamo vrlo brzo izbore na Cetinju, jako će biti blagotvorno da ove zaključke zaista sprovedemo i da vidimo zaista koliko je težak DPS na Cetinju. Ja sam uvjeren da će Cetinjani znati da mjere rezultate koje Vi, kako kažete, postižete, A ono što je mnogo značenije, gospodine Martinoviću, jeste da shvatite da na Cetinju žive ljudi koji imaju ogromne probleme, da je nezaposlenost vrlo visoka i da Vi, osim marketinga, vrlo malo ili gotovo nimalo ne radite. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Odgovor.

JOVAN MARTINOVIĆ:

Gospodine Periću, da imam više vremena pročitao bih Vam od a do š što sam ja to rekao na tom sastanku, pa bi vidjeli da sam upravo ja govorio o razvojnim projektima u prijestonici Cetinje i o svemu onome što treba da doprinese boljem životu svih građana u prijestonici Cetinje, svih građana u prijestonici Cetinje i o razvojnim projektima koje je zadnje dvije godine preduzela lokalna uprava. Znači, to je što se tiče i jedva čekam da ja obrazložim to što sam ja govorio u aferi "Snimak", jer se apsolutno sa svim onim što radim i što ću raditi u prijestonici ponosim, jer nikad u životu nijesam nikoga diskriminisao ni u privatnom ni u poslovnom političkom životu, tako da to što Vi pokušavate meni da inputirate -nije budžet prćija- naravno da nije. Ne morate Vi to meni objašnjavati, ali jedva čekamo izbore u prijestonici da vidimo kako ćete proći. Poslije Nikšića mislim da ćete samo doživljavati manji i manju podršku svih lokalnih samouprava. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Koleginice Jasavić, nije bilo drugih komentara pa ste Vi sada na redu, priprema se kolega Popović.

Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani predsjedniče, poštovane kolege, poštovani građani,

Crna Gora je na posljednjim parlamentarnim izborima, kao i na predsjedničkim, pokazala da želi promjene, i ta poruka je vrlo jasna. Ono što je takođe jasno jeste da ste Vi te promjene privremeno zaustavili, i to na način što ste zloupotrijebili državne resurse, tako što ste omogućavali samo svojim i samo svojim privilegije i na taj način ste drastično pretvorili izbornu volju građana kako na parlamentarnim izborima tako i na predsjedničkim izborima, ali mi želimo iz opozicije da Vam poručimo da je to privremeno stanje. Sasvim je sigurno da nije ova volja građana na ovaj način prekrajana da bi opozicija na oktobarskim izborima bila vlast, a da bi predsjednik Crne Gore bio gospodin Miodrag Lekić. Vi ste na taj način privremeno omeli neophodne promjene Crne Gore. Mi u opoziciji, posebno u Pozitivnoj Crnoj Gori, vjerujemo da se zemlja voli ukoliko se ne zaustavlja njen normalan razvoj i tok i ne zaustavljaju promjene koje su neminovne, a Vi ste već 24 godine u kontinuitetu na vlasti i vrijeme je da odete, i Vi to znate. Vi ste pokušali da zaustavite zloupotrebom državnih resursa i aferom "Snimak" budućnost Crne Gore, i mi Vam obećavamo da u tome nećete uspjeti. Čak da Vam mi to ne obećamo to je prirodan proces, dinamičan, budućnost Crne Gore, biće svijetla bez Vas. Ono što ste Vi pokušali da otmete Crnoj Gori jesu evropske vrijednosti za koje se Vi samo deklarativno zalazete, a mi suštinski, u tome je razlika.

Naglašavam da je proces promjena nezaustavljiv i Vi ćete imati vrlo brzo priliku da se uvjerite u to. Mi smo na prethodnim parlamentarnim i predsjedničkim izborima kao opozicija doživjeli nepravdu, ali bolje je nepravda trpjeti nego je činiti. Mi Vama kada Vi budete opozicija nećemo činiti nepravdu jer ne stvaramo zemlju nepravde u kojoj mi trenutno sa vama živimo, mi ćemo za vas biti pravedni. Sigurna sam da je veliki broj građana Demokratske partije socijalista duboko postidjen kako aferom Draga Đurovića, tako i krađom predsjedničkih izbora. Sasvim sigurno da bi se veliki broj građana koji je glasalo za Demokratsku partiju socijalista, a koji su demokrate po ubjedjenju i opredjeljenju, a ja ih poznajem, duboko izvinio i Pozitivnoj Crnoj Gori za krađu mandata odborničkog u Nikšiću, kao i gospodinu Lekiću, za krađu na predsjedničkim izborima.

Na kraju želim da poručim svim našim građanima koji se nalaze na privrednom radu u inostranstvu, a koji su ovdje pominjani, koji su iz raznih razloga morali da napuste zemlju, da rad radnog tijela izmjenama i dopunama zakona na koji se odnose na biračke spiskove i ostale aktivnosti neće njima onemogućiti da oni glasaju u Crnoj Gori, jer mi nećemo biti kao Demokratska partija socijalista da im onemogućimo pravo koje ste im Vi onemogućili da se nadju na popisu 2011. godine, jer Vi ste, gospodo, upravo Vi, gledam Vas, upravo Vi ste onemogućili ogromnom broju

crnogorskih građana koji se nalaze na privremenom radu u inostranstvu da ne budu popisani na popisu od 2011. Godine. I to Vam nećemo oprostiti, jer mi smo građani ove zemlje, to sasvim sigurno se neće desiti i opozicija neće onemogućiti nikom da ne bude ovdje u prilici da glasa, ali ćemo sigurno onemogućiti zloupotrebe tih istih ljudi da bi vašu vlast u kontinuitetu na štetu budućnosti Crne Gore zadržali. Ovo što ste Vi uradili na parlamentarnim izborima i predsjedničkim izborima nijeste uradili u ime svih građana Crne Gore koji glasaju za Vas, jer tu ima jako čestitih i časnih ljudi, to ste uradili u ime oligarhije vladajuće, koja na žalost ne predstavlja i ne štiti interese svih ljudi koju nam na veliku nesreću još uvijek glasaju za Demokratsku partiju socijalista, a više neće jer ima boljih. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Najavio sam kolegu Popovića, a da se pripremi kolega Emilo Labudović.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvaženi građani i građanke Crne Gore i dijaspora, povodom predloga zaključaka u izgradnji povjerenja u izborni proces mogu reći da je nama prihvatljivo uglavnom sve ovdje osim tačke jedan. Mislim da nije dobro formulisana i nije zakonita, da će Skupština Crne Gore hitno imenovati vrhovnog državnog tužioca većinom koja je iznad dvije trećine. Ne znam kako će ga Skupština imenovati, ali u svakom slučaju sve ovo ostalo je nama veoma prihvatljivo. Strah me da mi ovo povjerenje nećemo u izborni proces izgraditi još dugi niz godina i ko zna oće li dobar dio nas ovdje biti živ uopšte dok se to povjerenje ne izgradi. Samo da podsjetim, hronologija naših izbornih procesa od 1990. godine pa nadalje, s posebnim osvrtom na 1996. godinu kad je dio ljudi koji su sad u drugom taboru ovdje bio u istom taboru, kad je moramo reći tada izigrana i pokradena izborna volja Narodne sloge na jedan drastičan način to je možda bio onako najdrastičniji primjer tih nekih, kako mi kažemo, izbornih kradja.

Liberalna partija, kako neću imati vremena u stvari mislim da poslovnički i ne može se diskutovati o drugoj tački dnevnog reda. Liberalna partija će podržati Predlog odluke o otvaranju parlamentarne istrage i formiranje Anketnog odbora u aferi "Snimak". Za Liberalnu partiju je politika časna djelatnost i svi moraju da odgovaraju za eventualno napravljena nepočinstva, mora postojati moralni kodeks u politici kao i u svakoj drugoj oblasti. Liberalna partija ne očekuje nikakve rezultate od ove parlamentarne istrage. To će biti još jedna beskonačna priča bez glave i repa, kao što je bilo nekoliko prethodnih. Aferu "Snimak" logično moraju da rješavaju i ako procijene sankcionišu nadležni državni organi, ali Liberalna partija mnogo očekuje od izbora novog Vrhovnog državnog tužioca. To će biti dan D za

našu državu, ako zajedno uspijemo da na tu važnu poziciju dovedemo stručnu, časnu, hrabru, politički neutralnu osobu kojoj će biti pakleno teško raditi u narednom periodu naravno sa svojim timom, onda smo uradili pravi posao. Ako to uskoro ne uspijemo nastaviće se dalje naše mrcvarenje koje će i onako polarizovanu državu dodatno dijeliti.

Liberalna partija će se truditi da sa politički neutralne pozicije ne doliva ulje na vatru već pomogne shodno svojoj političkoj moći da se ostrašćenosti, suprotstavljenosti što manje održavaju na život u državi koji je i onako veoma ugrožen teškom materijalnom situacijom u kojoj živi većina našeg stanovništva. Posebno smo griješni prema najsiromašnijim korisnicima materijalnog obezbjeđenja porodice tuđe njege i pomoci invalidnina, dječjih dodataka koje nijesmo podržali, već dodatno ugrozili prekjuče usvojenim zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti kojeg je Liberalna partija pokušala amandmanski popraviti kako nije u tome uspjela glasala je protiv njega. Na kraju, interesuje me kako je išlo predlaganje članova Anketnog odbora. Sve je nejasno vidim tamo već se napravio taj spisak kandidata. Vjerovatno neću imati kasnije vremena da diskutujem o tome. Zbog toga mi ćemo podržati svakako tačku 2 ali ćemo biti i uzdržani jer nemamo pojma kako je išlo predlaganje personalno članova Anketnog odbora. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vama.

Najavljen je kolega Labudović u ime Demokratskog fronta, a kolega Sekulić u ime Demokratske partije socijalista posle njega.

Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, kolegice i kolege, pa više od dva mjeseca sam se potajno nadao, a otvoreno zebao i danas se više nego bjelodano uvjerio, zatekao sam Vas, hvala bogu, dobro i zdravo, ali gorim nego što smo Vas ostavili.

Vaš politički autizam, vaše uporno guranje glave u pijesak po sistemu sve je dobro, teče med i mlijeko, a naročito mlijeko ovih dana, i svakoga dana u svakom pogledu sve više napredujemo liči mi na onu scenu iz poslovičkog gotovo vica o onim sapatnicima koji dok avion strmoglavo pada u ambis zagrljeni, sve u glas, u horu pjevaju, "ej, gori krilo našeg aviona". Ja znam da Vi meni ne vjerujete, i da je ovo što pokušavamo da se medjusobno makar vjerujemo u ono što je elementarno zaludnji posao, ali ako ne vjerujete meni vjerujete valjda vašem šefu. Prvi put, u novijoj političkoj istoriji, a ispraviću se ako pogriješim otkazao je sjednicu svog kabineta jer je i njemu jasno da ovo ovako više ne ide i da je dogorelo do nokata, gospodo. Vi to dobro znate, znamo mi bolje od Vas, a bolje i od Vas i od nas znaju oni koji su napolju i koji nas i bez afere "Snimak"

svakodnevno snimaju i gledaju i znaju dokle smo došli. Sa onim što mi nosimo kao država, kao društvo, na leđima, gospodo, ne da se ne može u Evropu, ne može se ni do Dobrakova, a i da može ne možete tamo bez nas. Kakvi god da smo vaši smo kao što ste Vi naši, jer zajedno smo i dijelimo ovaj prostor, i ako ne dodjemo u situaciju da jednoga dana, ovo je ovdje neko pomenuo onu situaciju šta bi ste da ste izgubili za jedan glas i za taj jedan glas, ali pošteno i ljudski prebrojan, izgubimo i pružimo jedni drugima ruku. Ovo na dobro neće izaći.

Iskoristio bih ovu priliku, gospodine predsjedniče, ovog Parlamenta da se obratim vama lično, Vama kao Ranku Krivokapiću, građaninu i političaru, Vama kao predsjedniku Socijaldemokratske partije, i Vama kao formalno prvom među jednakima, a zapravo predsjedniku, bogami, ponekad iskreno da rečem i vlasniku ovog Parlamenta. Vi znate što ja znam, a što zna i ptica u gori, da bi prije voda uzbro nego što ćemo se nas dvojica naći na istim političkim pozicijama, ali meni to, gospodine Krivokapiću, nikada nije smetalo, ne smeta mi ni danas da ljudski, otvoreno priznam da Vas cijenim kao političara, i da ste za ovo vrijeme stasali u vrlo odgovornog, sa svoje tačke stanovišta, i vrlo vještog političara koji svoj politički brod vodi na način koji, pravo da Vam kažem, po nekad odudara od neke logike, ali uspješno sa vašeg, opet ponavljam, stanovišta stiže tamo kud je namjerio. Takođe cijenim i ono što ste i kao pojedinac i kao stranka radili prije nego što su uslijedili predsjednički izbori, ali gospodine Krivokapiću, kao i mnogo puta do sada moram da konstatujem da ste ostali nedorečeni i nedosledni sami sebi. Oспорili ste ustavnost kandidature Filipa Vujanovića, otvoreno ste lobirali da vaša partija bojkotuje te izbore, Vi lično ste ih bojkotovali i na tome se završilo. Danas se ponašate i svih ovih dana kao da je sve bilo regularno i kao da je onaj koji je doguran u ovu zgradu do nas došao maltene voljom većine građana Crne Gore, a znate dobro kao što i mi znamo da nije tako.

Gospodine Krivokapiću, nominalno gledano danas vaš glas je jednako vrijedan mome glasu, ali objektivno posmatrano to nije tako. Danas Crna Gora gleda u vas, svidjelo se to vama ili ne ona gleda u vas i od vas očekuje, i od partije koju predvodite da do kraja ostanete dosledni sami sebi, ne Demokratskom frontu, ne našim zaključima, ne našim nastojanjima, ne našoj politici nego sebi i onome što ste javno nebrojeno puta do sada rekli, Filip Vujanović nije izabran legalno, ja vas molim samo za još jedno trideset sekundi. Filip Vujanović nije izabran legalno i jedini način da povratimo to povjerenje o kome sam govorio na početku bez koga ne možemo dalje jeste da to ozbiljno konstatujemo i da preduzmemo sve ono što je u političkoj moći da se to ispravi, da se usvoje zaključci koji će omogućiti da stvorimo uslove da u nekom sledećem biranju izaberemo na način da nakon rezultata kakav god bio jedni drugima pružimo ruke. Rekoh Crna Gora danas gleda u Vas, ako Vi danas okrenete ledja toj Crnoj Gori, budite

sigurni da joj sutra nećete moći pogledati u lice, a to sutra će doći budite uvjereni kako god se Vi opredijelili. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala kolega Labudoviću, i na ličnim komplimentima od političkog oponenta prve kategorije što kažu. Hoćete da me braniti? Neće biti potrebe, sam ću.

Dobro, samo da završimo mi dijalog.

Naravno mi smo ipak počeli 89. zajedno ovdje tako da nijesmo baš od početka bili na suprotnim stranama, ali dobro je i ja uvijek mislim da je pošten protivnik pola prijatelja. Uvijek mislim da je pošten protivnik pola prijatelja i odatle kreće ozbiljna politika, i ono što je sasvim sigurno da Crna Gora sazrijeva da konstatujemo državne interese kao jedinstveni interes ovog Parlamenta, ali da ne pobjegnemo od našeg osnovnog pitanja. Po stavu moje partije i mom lično, gospodin Vujanović je izabran legalno zato što je to odlučio Ustavni sud i Državna izborna komisija, a po nama kao političarima i meni kao političaru, ako hoćete i kao pravniku nije legitiman. Biću vrlo precizan i zato mi imamo pravo da ocjenjujemo njegovu legitimnost ovdje, a legalnost kao što sam rekao nemamo, jer nam nije dato pravo. Greške institucija, kao moja, potencijalno oko šednice ili Ustavnog suda oko odluke, neko mora presuditi. Ovaj Parlament ne smije uzeti više nego što mu pripada, ali ni manje. U njemu je osnovna politička moć i on će zato odlučivati na političke teme koje su danas na dnevnom redu, prva je svakako važna, slažemo se potpuno. Mislim da ste čuli da postoji politička volja da otvorimo taj proces, neđe je mladi kolega, po sjećanju starijeg kolege gospodina Bulatovića, govorio o tome koliko smo mi zajedno posla napravili i zakon 2001. godine kada smo mijenjali itd. itd. i rezolucija o miru itd. itd. Puno toga je stvoreno u ovom Parlemantu i ovaj dan je samo jedan od takvih dana kada možemo uraditi dosta, ako ne bude da od pojedinosti ne vidimo čitavu šumu, a cilj je da dobijemo bolje zakone koji nijesu sporni i cilj je da idući izbori budu potpuno nesporni ko god pobijedio i kako pobijedio.

Ponavljam, izbori su vrlo brzo, na jesen su već prvi, pa na proljeće mnogi drugi, lokalni izbori to je prilika da Crna Gora pokaže da je dozrela do ozbiljnih izbora što je osnov demokratije, ako nemamo nesporne izborne procese mi ne da nijesmo kandidati za Evropsku uniju, nego se mi vraćemo u daleku prošlost, ne bih htio da je mjerim. Ja samo mislim, i Vi i ja, ne smijete biti vezani protestom, a ja ne smijem biti vezan vlašću. Mislim da ćemo naći mjeru da ovi zaključci budu primjenjivi, a rezultat će biti dobar samo da krene postupak. Treba da krene postupak, da imamo grupu i da radimo i ja vjerujem da će doći do dogovora.

Kolega Labudoviću izvolite, a kolegu Bulatović nijesam spomenuo, rekao sam stariji kolega.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, prije svega želim da Vam se zahvalim. Zaista ste mi pomogli izjavom da Filip Vujanović nije legitiman predsjednik Crne Gore. Uradili ste nešto što nama, evo, ne uspeva više od dva mjeseca. Mi uporno to tvrdimo i uporno pokušavamo, nudimo milion dokaza, toliko bjelodanih da prosto djeluje smiješno kad ljudi okreću, i institucije, glavu od njih. Vi ste to rekli i to sa pozicije kojoj se mora vjerovati i Vama hvala na tome. Slažem se sa Vama da se zbog drveta po nekad ne smije zanemariti šuma, ali veoma je opasno i kad se zbog šume ne smije zanemariti drvo, pogotovo kad je tako važno. Pitam Vas kako ćete se Vi na toj stolici i ja kao poslanik na ovoj ovdje ponašati kad taj nelegitimni predsjednik Crne Gore dođe sutra u ovaj dom i počne da koristi prava koja mu po Ustavu pripadaju da nekoga predloži ili ne znam sad kojim povodom može da boravi ovdje. Možemo li se ponašati kao da se ništa nije desilo gospodine Krivokapiću i može li Ranko Krivokapić, političar da dovijeka suzbija i da dovijeka potire Ranka Krivokapića čovjeka i Ranka Krivokapića kao pravnik? Dokle gospodine Krivokapiću? Jednom se moramo suočiti, ako nisačim drugim makar i sa sopstvenom slikom u ogledalu i reći ovo više ovako ne ide. Vi dobro znate, znate to bolje od mene da je ovo farsa politička i da ovo ovako ne može dugo, a da će jednog dana morati bogami da se polože neki računi. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Imate komentar pa ćete čuti i drugu argumentaciju.
Izvolite kolega.

FILIP VUKOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, drage kolege.

Moj komentar je na ono dogurali ste Filipa u zgradu susjednu, i zebete ne znam zašto zebete, ali ovaj očito da je ovo sve jedan vapaj opozicije za alibijem za još jedan poraz. Očito ste navikli na one prednosti koje ste dobili, opet zahvaljujući Evropi, na koju se stalno pozivate na onih pet posto ili nekih desetak hiljada i u ovoj situaciji vam razlika od nekih sedam hiljada ne izgleda baš ubjedljiva. Nije Vam bilo dovoljno ni to što je ovaj put naš koalicioni partner, imajući svoje pravo, odlučivao, prepustio svom članstvu da odluči koga će podržati. I sada bilo kako da se vratite vama to izgleda da nije dovoljno elegantno, ali u svakom slučaju evo mi smo to i zvanično izjavili biće nam drago da se vratite pa bilo kako. Znači, ja znam da gospodin Labudović, s obzirom da je bio jedan od najboljih spikera, ima pravilan govor, rečnik, ima izuzetnu upotrebu svih književnih riječi iz bilo koje literature i kad god koristi ovako neki narodni termin ili izraz želi da bude ubjedljiviji upravo kod onog dijela naroda koji vrlo često ne voli neke strogo formalne i oficijelne termine. Znači, nije mi bila namjera predsjedniče Vas da branim nego sam htio da reagujem. Taman posla vas

da branim, Vama ne treba, Vama to nije potrebno, Vi to možete i sami, a ovdje je bilo samo reakcija na dogurali ste, to mi je malo zaparalo uši. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Kolega Labudović.

Izvolite i vama su komplimenti.

EMILO LABUDOVIĆ:

Doktore Vukoviću, dozvolite da na vaš kompliment uzvratim svojim komplimentom. Dobar ste momak taman onoliko koliko je od prilike bio dobar i onaj Šarić. Što se tiče termina dogurali, taman tako gospodine Vukoviću, i ne samo što ste ga dogurali u ovu zgradu, nego ste ga i one noći jedva dogurali i na onu navodno pobjedničku binu, i da se poslužim jednom rečenicom jednog od govornika na onom našem protestu da većeg dokaza o tome na koji je način Filip Vujanović postao predsjednik Crne Gore, nema od njegovog lica od one noći. To je dokumenat, to kako je vaš predsjednik izgledao te večeri. Ako mi nadjete u istoriji primjer da tako izgleda pobjednik ja ću se javno u svoje ime izviniti i vama, i Filipu, i vaskolikoj Crnoj Gori.

Gospodine Vukoviću, gledaju nas ozbiljni ljudi, nije ovo djeciji Parlament, mada ja sa zadovoljstvom s vremena na vrijeme gledam i kad djeca dodju ovdje. Posijedeli smo, gospodine Vukoviću, znamo se dobro. Vi znate isto što i ja, znate i bolje, kakav Vam je predsjednik i koliko vam je predsjednik, ali najbolje od svega toga zna gospodin Krivokapić, ali nikako da stisne petlju pa da Ranko Krivokapić, predsjednik Skupštine, poklekne pred Rankom Krivokapićem čovjekom, i pred Rankom Krivokapićem pravnikom, ali jednoga dana budite sigurni doći će i to. E, bogami gospodine Vukoviću, biće onda da se gura, ali ne u zgradu nego iz zgrade.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Ali da Vam kažem, Vi ćete se dobro sjetiti da je ovaj Ranko Krivokapić isti Ranko Krivokapić, vjerovatno jedan od rijetkih koji je isti ovih dvadeset i nešto godina u ovom Parlamentu, koji nije mijenjao stranu, nije mijenjao politiku, nije mijenjao stavove, jedan od rijetkih, ne bih htio dalje da licitiram. I taj Ranko Krivokapić, sjetiće te se ovako isto je poštovao i Lilića, izabranog takođe mimo ustavnog osnova kada je stvorena ta država, izabranog mimo demokratskih izbora ga isto poštovao, čak i Dobricu Ćosića sam morao braniti od njegovih podržavalaca kad su ga mijenjali mimo ikakvog zakona i poslovnika. Tako da poštujem legalnost, a jasno mi je da nije održiva bez legitimnosti. Jasno mi je da svaka legalnost koja nema

legitimnost iza sebe je kratkoga vijeka. Funkcionišući tako dočeka sam i onog prvog i onog drugog, a vjerovatno ću i ovog trećeg.

Izvolite kolega Bulatoviću.

PREDRAG BULATOVIĆ:

Sad uopšte nije važno negativan, pozitivan kontekst, gospodin Krivokapić je sa mjesta predsjedavajućeg imao više opservacija u veoma važnom trenutku kada mi razgovaramo o rješavanju parlamentarne i političke krize nakon pokradenih predsjedničkih izbora od strane vladajuće strukture, odnosno predsjedničkog kandidata DPS-a. Vi ste rekli sljedeću stvar, i ja vas molim, nije u vašem maniru, da je gospodin Vlado Bojović govorio o nekom vremenu ranije na osnovu mog sjećanja. To nije dobro da vi izgovorite jer ovdje smo svi mi poslanici, svi smo mi političari. Vjerujem da niko ovdje slučajno nije došao. Mislim da niko u ovom domu ne može da sjedi a da ne zna koji su ključni događaji u novijoj političkoj istoriji Crne Gore. Mislim da ići ivicom građanskog rata, nakon pokradenih predsjedničkih izbora 1997. godine i političkog sporazuma koga je pozdravila Parlamentarna skupština Savjeta Evrope, uz posredovanje, mislim da svako elementarno treba da zna i zato nije bilo potrebno podsjećanje, veoma obrazovanom profesoru Bojoviću i budućem magistru evropskih integracija i jednom veoma perspektivnom političaru.

Ono što vama ne prija u ovom trenutku, a ja vam moram reći, jeste pritisak koji se na vas vrši u ovom parlamentu danas. Otvoreno ću da vam kažem, u vašim rukama je, gospodine Krivokapiću, ključ otvaranja povjerenja u izborni proces i rješavanja političke i parlamentarne krize. Vašim političkim stavom i stavom Socijaldemokratske partije mi možemo obezbijediti većinu za sve ovo. Je li vam to kompliment, je li to teret, to vi sami vidite šta je. Pripadam, takođe, ljudima koji smatraju da vi možete da utičete na donošenje, prije svega, zaključaka, jer Anketni odbor nije spreman, koji neće ići protiv zdrave logike, protiv pravnog sistema, a koji će ići saglasno parlamentarnoj krizi koja postoji i političkoj krizi. To je poruka koju mi šaljemo, koju je poslao i gospodin Bojović, koju ću ja da vam pošaljem u diskusiji. Mogu vam reći sljedeću stvar. Nije dobro sjećati se mnogo unazad. Vi kao predsjednik Skupštine, vi kao predsjednik SDP-a, kada hoćete možete, kada nećete nećete. Sada ste u situaciji da prelomite hoćete li biti čovjek i partija koja će ići ka rješavanju ove krize.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ni kao čovjek ni kao partija nijesam doprinio ovoj krizi. Ni kao čovjek ni kao partija nijesam stvorio ovu krizu, a svakako sam tim mogu više i pomoći jer nijesam dio stvaranja te krize.

Kolega, shvatio sam replika zbog Šarića. Izvolite.

FILIP VUKOVIĆ:

Shvatiću ovo da su kolege iz opozicionog dijela meni ovdje desno, vama lijevo, vi ste tu negdje čak desno, čas lijevo, ljuti na predsjednika Krivokapića što je pomogao, da ne upotrijebim onaj vaš termin, dogurao vas ovdje nego je pomogao svojim diplomatskim manirima da se upravo vratite u Skupštinu. Pošto ne znate šta ćete dalje, onda zebete, plašite se jer strah kod ljudi izaziva nepoznato.

Ta moja izjava koja je očito dobro upamćena, dobro su je citirali prvi put kada sam ustao, vrlo kulturno iz klupa, gospodin Kaluđerović i njegova koleginja gospođa Popović, kada nijesu znali šta će da mi kažu, tako ste i vi sada pokušali vaše kumove da zloupotrijebite. No, vjerovatno zato ćete ostati dugo u opoziciji jer ste nekorektni prema kumovima. Gospodin Krivokapić će danas očito biti optužen za nešto što bi mu u nekoj drugoj državi čestitali i aplaudirali. Naravno, neću mu čestitati i aplaudirati. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala. Bila je replika, bila je nezgodna.
Povreda Poslovnika, da čujem.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine Krivokapiću, mogli ste da date gospodinu Vukoviću priliku da se izjasni u slučaju ... što ne stoji i da sam ja rekao nešto što ga je uvrijedilo ili da sam rekao neistinu. Samo sam ponovio i sada tvrdim da je dr Vuković dobar momak jer samo dobar momak može da izjavi i kada bi znao gdje je Šarić ne bi ga odao. Tako rade pravi prijatelji, tako rade pravi jataci i tako se ponašaju.

Prema tome, gospodine Krivokapiću, zaista sam odao priznanje dr Vukoviću u svakom pogledu, ne znam otkud se on našao uvrijeđen za to.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

To nije njegova uvreda nego je to međunarodna potjernica. Prema tome, ne može biti prijatna asocijacija kada je neko na međunarodnoj potjernici da ste mu prijatelj.

Hajmo ovo što hoćemo svi da uradimo, a to je da se dogovorimo oko zaključaka.

Kolega Sekulić je najavljen, a kolega Bojanić je sljedeći. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedniče.

Dozvolite mi na samom početku da, pošto želim iskrenu dobrodošlicu našim kolegama iz Demokratskog fronta, naravno nije prvi put da napuštaju parlament, cijenim da su i sada imali svoje političke razloge da to urade. Kada smo već kod tih političkih razloga, nadam se da su vrijeme koje su proveli van parlamenta korisno iskoristili i da su, najzad, nadam se, prebrojali onih 3% glasova koje nijesu mogli da prebroje izborne noći.

Nadam se da će nam tokom današnjeg dana jasno saopštiti koliko glasova ima njihov predsjednički kandidat, koliko glasova ima naš predsjednički kandidat i na osnovu čega oni smatraju da je njihov predsjednički kandidat pobijedio.

Bez obzira šta oni saopštili, ostaće upamćeno da se tih 3% glasova čekalo iz Rožaja. Pretpostavljam da ćemo dobiti objašnjenje zašto baš iz Rožaja. Jesu li Rožaje najudaljenije mjesto od Podgorice ili je nešto drugo u pitanju. Nadam se i očekujem da ćemo te odgovore dobiti od naših kolega iz Demokratskog fronta.

Dozvolite samo par napomena vezano za ovaj predlog, jer mi smo u prethodna tri sata govorili o zaključcima o izgrađivanju povjerenja u izborni proces, koji smo, takođe, dobili od kolega iz Demokratskog fronta. Dozvolite mi samo jednu kratku ocjenu. Znači, radi se o pravno potpuno nepismenom tekstu, nadam se da ga nije pisao pravnik nego neki inženjer. S druge strane, radi se o tekstu koji nema nikakvo činjenično utemeljenje. Dozvolite i oko toga nekoliko napomena. Ako pažljivo pročitamo tačku 1 vašeg predloga, vidjećemo da je ona apsolutno u suprotnosti sa Ustavom. Mi na Ustavnom odboru upravo govorimo o izmjenama Ustava i upravo radimo na tome ne samo da nađemo pravu većinu za izbor državnog tužioca nego govorimo o onome što je preporuka Venecijanske komisije, a to je deblokirajući mehanizam ukoliko ne budemo imali dvije trećine. No, kažem još jedanput, ukoliko je ovaj vaš predlog vama most da biste mogli poslije dužeg vremena da se ponovo vratite u parlament, cijenimo to i nije nikakav problem da danas razgovaramo i o ovakvom tekstu koji je potpuno pravno nepismen i, rekao bih, da ne zaslužuje nikakvu pravnu prelaznu ocjenu.

Uvažene kolege, danas je bilo riječi o mnogo stvari, a dozvolite samo nekoliko napomena. Legitimitet i legalitet izbora gospodina Vujanovića za predsjednika. Dozvolićete da i jedna i druga riječ u svojoj osnovi imaju riječ zakon, legis legi maskulinum, na latinskom jeziku znači zakon, i jedno i drugo govore o zakonitosti i poštovanju institucija. Cijenim da sve ono što se dešavalo, kompletan izborni proces, u koji kolege iz Demokratskog fronta sada nemaju povjerenja, ali su imali prije brojanja rezultata, vrlo su učestvovali u tom izbornom procesu, ali kada su vidjeli da su izgubili trebao im je alibi za neke druge stvari, ali doći ćemo i na to.

U svakom slučaju, tu imamo nespornu legitimnost tim prije što imamo i onaj dio koji se odnosi na potvrdu Ustavnog suda, odnosno njihovo mišljenje, oni jedini imaju pravo u ovoj državi da tumače Ustav, to je onaj Ustav za koji je dio kolega iz Demokratskog fronta glasao, znači jedini imaju pravo da tumače Ustav, oni su jasno saopštili da Filip Vujanović ima potpuni legitimitet kada je u pitanju treći predsjednički mandat, odnosno kada je u pitanju kandidovanje na izborima. S druge strane, imamo i ono što su saopštile i opštinske izborne komisije i imamo ono što je saopštila Državna izborna komisija koji su, takođe, jedini koji po Ustavu imaju pravo da na ovakav način regulišu ovaj izborni proces.

Da ne zaboravim, mada je vrijeme kratko, podsjetiću, takođe, naše uvažene kolege iz opozicije da smo mi izborne zakone zajedno pisali i da smo imali manje više konsenzus kada su u pitanju neka rješenja, da smo upravo na zahtjeve opozicije radili sve one kontrolne mehanizme koji onemogućavaju bilo kakvu izbornu prevaru ili bilo kakvu izbornu krađu, govorim od prskanja spreja do legitimisanja i svega ostalog.

Još jedan podatak koji govori u prilog tome da nema riječi o bilo kakvoj neregularnosti tokom izbornog procesa. Dozvolite da je Demokratska partija socijalista imala većinu u samo nešto više od 40% biračkih izbora od 1160 biračkih mjesta. Dozvolićete, na biračkim mjestima gdje je gospodin Filip Vujanović imao najjači izborni rezultat, tamo su većinu činile kolege iz opozicije, govorim o onome što je sastav biračkih odbora. Na kraju, ne mogu a da ne napomenem da ste vi javno iskazali sumnju čak i u svoje ljude u biračkim odborima. Mislim da sve ono što se dešavalo, a građani Crne Gore to najbolje znaju, govori u prilog ovome da nema izbornim neregularnosti, da nema da gospodin Filip Vujanović nema .... Prekid) predsjednička funkcija. S treće strane, ukoliko je ovo pokušaj da se vi vratite u parlament i ukoliko ovi dokumenti predstavljaju to, spremni smo iz Demokratske partije socijalista da to prihvatimo. Nemamo nikakav problem sa tim da o bilo kojoj temi, bilo o Izbornom zakonu, bilo o nekim drugim zakonima koji se tiču građana Crne Gore otvoreno razgovaramo. Hvala.

PREDŠJEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Kolega Pavlović komentar. Mi već ulazimo u tuđe vrijeme, odnosno drugog zakona. Izvolite.

KOČA PAVLOVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

Kolega Sekuliću, da iskoristim vašu diskusiju da naglasim nešto što se pojavljuje u više diskusija ovdje, a što je, po mom mišljenju, apsolutna manipulacija javnošću, a strašno je bitno, veoma je bitno, suštinski je bitno za ove zaključke.

Na početku da kažem nešto što ste vi rekli onako kao jednu, što bi rekli, političku doskočicu. Koliko ima glasova Filip Vujanović, koliko je osvojio glasova na prethodnim izborima, na to će odgovoriti krivična i politička istraga. To je pitanje koje je, u suštini, pitanje koliko ko ima glasova. To je ključno pitanje. To da treba da nam na to pitanje odgovori krivična i politička istraga, to nam kažu iz Brisela. Valjda se slažemo oko toga. Valjda ćemo se složiti, kolega Sekuliću, oko toga da se nalazimo u dubokoj krizi, to nam kažu iz Brisela. Valjda ćemo se složiti oko toga, gospodine Sekuliću, da treba odmah da reagujemo a ne da idemo u ustavne promjene, pa onda imenovanje, pa ovo, pa ono, tamo negdje

krajem godine možda prvi korak da se napravi u pravcu rješavanja problema koji su nagomilani zbog nerada državnog tužilaštva i zbog slabog rada i nerada našeg sudstva. To nam kaže Brisel. Valjda ćemo se oko toga složiti. Čini mi se da su to stvari koje makar kod vas još uvijek nijesu neupitne. Valjda ćemo se složiti oko toga da loš rad ili nerad tužilaštva je posljedica činjenice da ga je vodila Ranka Čarapić ili vi želite gospođu Ranku Čarapić još jednom da stavite na to mjesto. Je li to odgovor na zahtjeve Brisela? Je li to nešto što vi želite da prikazete negdje kao neko ispunjavanje evropske agende. To je upravo suprotno onome što traži Brisel od nas i suprotno je zaključcima koje smo mi predložili jer sve što se nalazi u zaključcima je, u stvari, evropski zahtjev. Mi smo u zaključke stavili evropske zaključke i ti zaključci su podržani od strane velikog građanskog skupa koji je tu bio 20. aprila.

Kažete da je tačka 1 u tom dijelu dvotrećinska većina za imenovanje vrhovnog državnog tužioca, da je to suprotno Ustavu. Podsjetiću vas na činjenicu kada ste bili šef Poslaničkog kluba, a poslije toga jedno vrijeme ministar, kada je ministar pravde ovdje uvjeravao sve nas da Ustav ne dozvoljava da se kriminalci izručuju na zahtjeve drugih država, osvjedočeni kriminalci. Tada je Crna Gora bila prepoznata kao sigurna kriminalna kuća. Taj isti ministar je poslije toga taj ustavni član 12 potpuno drugačije počeo da tumači i izručivao kriminalce. Sada taj čovjek sjedi pa nam on tumači Ustav. Nemojte, molim vas. Dakle, gospodine Sekuliću, ovdje se radi o političkoj volji. Kada Ustav kaže da se vrhovni državni tužilac imenuje kvalifikovanom nadpolovičnom većinom, on ne kaže zabranjeno je da se imenuje dvotrećinskom većinom ako se mi u ovom parlamentu dogovorimo. Mi očekujemo da u ovom parlamentu, nadamo se da u ovom parlamentu ima dvije trećine poslanika koji ne žele Ranku Čarapić i ne slažu se sa tim da se nastavi ova farsa sa tužilačkim istragama koju je ona do sada vodila. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Nekolike informacije. Kako nijesmo svi u stalnim komunikacijama, mi smo već odavno na Ustavnom odboru dogovorili da će kako god se izabrao tužilac sada, čini mi se da će ustavne promjene ići u novi izbor tužioca koliko god trajao mandat prethodnom tužiocu, znači mjesec, dva, tri, pet, šest po novoj ustavnoj proceduri i novoj ustavnoj većini. Prema tome, to je već dogovor koji je postignut na Odboru, da će ponovo birati tužilac po novim izmjenama Ustava. To je samo toliko.

Da čujemo. Izvolite.

KOČA PAVLOVIĆ:

Hvala vam, gospodine predsjedniče.

Po ovome što ste vi sada rekli, upravo prepoznajem uvertiru u imenovanje Ranke Čarapić na neki privremeni mandat koji će, po dosadašnjim našim iskustvima, trajati prilično dugo. Ovdje se radi o tome da se obesmišljava cijeli koncept istrage i rasvetljavanja afere "Snimak". Ako mi nemamo saradnju tužilaštva onda je utvrđivanje političke odgovornosti potpuno iluzorno.

Želim da vas pitam kao pravnika i kao dugogodišnjeg čelnika ovog parlamenta na koji način ćemo mi utvrditi, eventualno, neku odgovornost nekoga od poslanika koji su akteri afere "Snimak", uputićemo mu drugarsku kritiku? Pri tom se radi o prekršajima koji su jasno ili moguće jasno u zoni krivične odgovornosti. Pri tom imamo tužioca koji je unaprijed rekao Briselu nema tu ništa sporno, a Brisel i dalje tvrdi da tu postoji nešto i da treba provjeriti. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Znate, mnoga naučna otkrića su napravljena zato što će to neko sagledati s druge strane, ne sa one vaše strane. Ako ovu stvar pogledate sa druge strane, ako tužioca izaberete apsolutnom većinom, vi ga možete i smijeniti apsolutnom većinom, uključujući slučaj o kojem vi govorite, slučaj "Snimak", ako ne ispuni svoje obaveze. Ako ga izaberete dvotrećinskom ili više, teško ćete ga smijeniti što god radio oko slučaja "Snimak". To je stvar zbog čega smo mi u različitim partijama i različite struke, različite struke, moguće zbog toga.

Kolega Sekulić, a priprema se već duže vremena kolega Bojanić, ali tek će na sljedeću tačku dnevnog reda. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedniče.

Uvaženi kolega Pavloviću, očekivao sam da ćete, najzad, da date odgovore na pitanja koja sam postavio. Prvo pitanje je koliko glasova je osvojio vaš predsjednički kandidat i zašto ste baš iz Rožaja čekali da stignu rezultati. Da vam malo pomognem, 3% bilo kojih biračkih mjesta u Crnoj Gori izuzmite i dajte tamo gdje je najviše osvojio glasova vaš predsjednički kandidat, doći ćemo do toga da opet ne može da ima više od gospodina Vujanovića. Sada samo pitam čemu je to trebalo u onoj izbornoj noći? Da li ste svjesno željeli da obmanete javnost Crne Gore? Koja je to poruka sa čekanjem glasova iz Rožaja? Ali, dobro.

Da se vratimo na ono što ste vi postavili kao moguća pitanja. Pokrenuli ste pitanje afere "Snimak". Vrlo jasno, kada bi sada pregledali ono što je vaš program, samo da ne napravim zabunu, 595 mjera, znači vaš politički program, vjerujte da iste elemente koje imamo i koje vi koristite u aferi "Snimak" kao navodnu zloupotrebu državnih resursa, imali bi i u tim programskim mjerama. Imaćemo prilike da raspravimo i to pitanje. Tako da tu nemamo ničeg, što se tiče Demokratske partije socijalista spremni smo

da učestvujemo, imamo političku volju da učestvujemo zajedno sa vama u Anketnom odboru i da jasno znamo o čemu se radi. Što se tiče Demokratske partije socijalista, nema nijedno pitanje koje želimo da ostavimo otvorenim. Da ne bude nikakve dileme, zašto stalno baratate sa nekim porukama iz Evrope koje su drugačije od onih koje mi slušamo svakog dana. Izvinite, ta ista Evropska unija je vrlo javno i sa vrlo visokih adresa čestitala predsjedniku Vujanoviću na izbornoj pobjedi. Sada želite da kažete da je nešto drugačije. Te poruke Evropske unije su veoma jasne. Što se tiče političke volje Demokratske partije socijalista, nje ne nedostaje, znači aktivno ćemo učestovati, nemamo nikakav problem sa Anketnim odborom ..(Prekid)

Pitam vas još jednaput i postavljaju to pitanje stalno dok ne dobijem odgovor, šta ste željeli u izbornoj noći da postignete sa manipulacijom koja se tiče broja osvojenih glasova vašeg predsjedničkog kandidata? Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Kolega Bojanić, pa ćemo na drugu tačku dnevnog reda. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Nijesam dugo poslanik, nemam neko veliko parlamentarno iskustvo, ali dovoljno dugo da vidim da se danas dešava ono što se već odavno dešava u parlamentu, kada opozicija predloži neke zaključke ili bilo kakvu aktivnost koja vodi ka oduzimanju mehanizama dosadašnjeg načina funkcionisanja i vladanja Demokratske partije socijalista. Onda se ide u dva pravca. Prvo je razvodnjavanje diskusije, a naravno i tumačenjem naših navodno skrivenih namjera koje smo imali povodom ovih zaključaka.

Mi smo predložili jasne i konkretne zaključke. Predlagač zakona je u uvodnoj riječi, u ime svih nas, to obrazložio. S obzirom da niko dobronamjeran ne može ništa suštinski da ima protiv toga, a u nedostatku volje da većina, na kraju krajeva, izrazi putem nekih poboljšanja ili dopuna ili želje stvarne, ako pokaže stvarnu želju da svi zajedno izgrađujemo povjerenje u izborni proces, oni su počeli da vade navodno neke naše skrivene namjere da vide iza svega ovoga. Nijesmo se prepoznali u tome, ali lijep šlagvort da vidimo o čemu se radi, dali su mi da nastavim ovu priču. Čuli smo, između ostalog, da je ovo pokušaj pretvaranja izbornog poraza opozicije u pobjedu.

Moja partija i ja, neću govoriti u ime svih u opoziciji, nemam mandat za sve, ali bar za mene i moju partiju ću reći da se mi ovdje ne prepoznamo, ali mogu drugo da kažem. U stvari, naš je pokušaj da pomognemo Demokratskoj partiji socijalista koja je, siguran sam, svaku svoju izbornu pobjedu pretvorila u mnoge poraze za sve građane Crne Gore, bilo njihovi birači, bilo birači opozicionih partija. Podsjetiću samo na

glavne poraze koje doživljavamo svakodnevno u Crnoj Gori, a zahvaljujući njihovim izbornim pobjedama. Demokratizacija Crne Gore je svakako jako ugrožena ovakvim načinom vladanja i ovakvim načinom dobijanja izbora. Poraz institucija imamo u Crnoj Gori. Potpuno smo svjesni da institucije zavise od pojedinca umjesto obratno, da ponašanje pojedinaca bude definisano u okvirima koje su demokratske institucije propisale. Imamo poraz vladavine prava. Potpuno je jasno svima u Crnoj Gori da pravo nije isto za sve. Možemo ga mi tumačiti ovako ili onako, ali oni koji ga primjenjuju ga potpuno drugačije primjenjuju prema mnogima.

Ono što sve nas zabrinjava najviše i, čini mi se, ova priča ide u nekom pravcu da se na to zaboravi i zataška jedan ekonomski poraz koji nam slijedi u Crnoj Gori. Mi smo pred vratima jednog ogromnog ekonomskog poraza. Potpuno je svejedno za koga ste glasali, sve to nas košta. Vaši birači će da plaćaju ovaj dodatni porez i vaši birači i vaši penzioneri koji glasaju za vas, a i oni koji glasaju za nas neće dobiti povećanje penzija jer ste im to uskratili tokom ove godine. Vidimo koliko će rasti troškovi života ove godine. I dalje ćete vi smatrati da ste donijeli Crnoj Gori pobjedu, građanima Crne Gore. Takođe, čuli smo da mi sa ovim nekim zaključcima želimo da budemo kočničari, odnosno da pokušavamo da budemo kočničari evropskih integracija. To je stvarno interesantno. Nađite mi nešto tamo u ovim zaključcima koje je u suprotnosti sa demokratizacijom Crne Gore, s jačanjem vladavine prava. Na kraju krajeva, kao što sam već rekao, trebalo bi da vodi ka nekom ekonomskom oporavku.

Hajde da se vratimo ponovo da vam još jednom kažem šta je naš cilj, bez skrivenih namjera. To je izgrađivanje povjerenja u izborni proces u Crnoj Gori. Toga povjerenja nema. Jasno nam je zašto. Zbog toga što vaše riječi ne odgovaraju vašim djelima. Hajmo da pomognemo svi zajedno da se nađemo na tom putu, da izjednačimo riječi, odnosno da djela prate riječi, pa da idemo svi ka toj zapadnoj demokratiji kojoj svi stremimo tako što ćemo vjerovati jedni drugima. Rekao sam kako se stiče to povjerenje. Onako usput, na putu ka Zapadnoj Evropi ne bi bilo s goreg da svi imamo u glavi jednu istočnjačku mudrost, kinesku poslovicu koja kaže djela koja se razlikuju od riječi odraz su ljudskog posrnuća. Da je svi imamo tu negdje blizu sebe i da pomislimo kada nešto radimo da li smo tako i govorili da ćemo uraditi. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Nešto sam kupio malo vremena na berzi za prenos, pa ću dati još po jedno po ovoj tački dnevnog reda, a onda ću na sugestiju kolege Radulovića promijeniti redosljed, pa ćemo nastaviti sa tačkom o lex specijalisu. Poslije diskusije kolege Jelića i Bulatovića idemo na lex specijalis, a neka se pripremi predlagač tog zakona za uvodno izlaganje.

Na kraju ćemo, pošto je to samo pet minuta, oko Anketnog odbora čuti izlaganje predlagača. To je plan rada do kraja.

Izvolite, kolega Nimanbegu.

GENCI NIMAMBEGU:

Gospodine predsjedniče Krivokapiću, želim da iskoristim moje pravo po članu 97 stav 5 Poslovnika da ako klub ima više ljudi koji nijesu iz istih partija, da imam pravo govoriti po tački. Želim govoriti po tački 1, tri minuta mi je dovoljno. Samo toliko.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Sklon sam pozitivnoj diskriminaciji, pa ću vam dati tri minuta. Inače, postoji i drugo pravilo, a to je vrijeme, pa se između ta dva pravila mora naći mjera. Pošto smo dali dodatak zbog malo više vremena na berzi sa javnim servisom, onda kolega Jelić, kolega Bulatović i vi, i time smo završili. Izvolite.

ZORAN JELIĆ:

Poštovani predsjedniče, dame i gospodo poslanici, poštovani građani, Moje izlaganje želim da usmjerim na zaključke o izgradnji povjerenja u izborni proces, i to na tačku 2, gdje se govori o tzv. aferi "Snimak". Parlament Crne Gore je mjesto za neposredni dijalog, za suočavanje različitih političkih stavova i mjesto gdje se donose odluke koje su od interesa za sve građane Crne Gore. Uostalom, to je posao i poslanika za koji su dobili mandat. Poslanici Demokratske partije socijalista i ja lično pokazaćemo konstruktivan odnos prema parlamentarnoj istrazi i aktivnim odnosom u Anketnom odboru koji je formiran. Insistiraćemo na prikupljanju svih potrebnih činjenica, informacija kojima smo sigurni dokazati besmislenost tzv. afere. Pokazaćemo da pojedinačne partijske diskusije, pojedinačna mišljenja, pojedinačni različiti pristupi i različiti stavovi saopštavanja mišljenja nijesu proizveli ni zaključke partijskih organa, niti postupanje nadležnih državnih institucija suprotno važećim propisima. Demokratska partija socijalista je partija slobodnih ljudi i pojedinaca u kojoj se zna koji organi donose odluke. Svi možemo da saopštavamo svoje mišljenje i da ukrstimo argumente.

Poštovani građani, sloboda govora je jedno od osnovnih demokratskih prava i smatra se kao jedno od najvećih demokratskih dostignuća. Takvo jedno demokratsko pravo krase i Evropsku uniju. Ustav Crne Gore u članu 46 kaže da se svakome jemči pravo na slobodu misli. Takođe, u članu 47 Ustava Crne Gore kaže se da svako ima pravo na slobodu izražavanja govorom, pisanom riječju, slikom ili na neki drugi način. Statutom Demokratske partije socijalista članom 23, odnosi u partiji zasnivaju se na principu demokratskog jedinstva. Ovaj princip znači poštovanje slobode mišljenja i slobodu izražavanja unutar same partije,

uvažavanje odluka većine i obavezu njihovog ostvarivanja u praksi, prava manjine i svakog pojedinca da zadrži i u partiji izražava svoje mišljenje i gledište.

Savjet Demokratske partije socijalista za praćenje realizacije izbornog programa broji preko 200 ljudi. Na sjednicama tog tijela, na početku prisustvuju mediji, a na kraju rada mediji se upoznaju sa onim što se razgovaralo. Dakle, nema tajnosti, jer su sve sjednice snimane. Na tim sjednicama se razgovara između ostalog i o ostvarivanjima izbornog programa. U dijelu opozicionih medija veliko iznenađenje je izazvalo saznanje da se Demokratska partija socijalista u vremenu evropske ekonomske krize bavi pitanjima zapošljavanja. Ti mediji i dio opozicionih političara predložili su odmah hapšenja, ostavke, kao i zabranu rada Demokratske partije socijalista. Ovih dana evropski lideri zaključili su da su nezaposlenost među mladima i rizik od socijalnog sloma najveći izazovi sa kojima će se suočavati u narednim mjesecima. Predsjednik Evropskog savjeta Herman Van Rompej je u otvorenom pismu naveo da nezaposlenost među mladima je najvažnije pitanje za Evropsku uniju. Sastanak Evropskog savjeta u junu biće prilika da se mobilišu naponi na svim nivoima radi ostvarivanja zajedničkog cilja, da motivišemo mlade da se vrate radu i obrazovanju, poručuje Van Rompej. On je dodao da mladi moraju dobiti garancije da će u toku od četiti mjeseca po završetku škole, moći da krenu na obuku, nastave obrazovanje ili da se zaposle. Ministri Evropske unije postigli su ranije ove dogovore o koracima koji će omogućiti da lica mlađa od 25 godina dobiju ponudu za posao ili obuku u okviru programa vrijednog 6 milijardi eura, koji je namijenjen djelovima Evrope koji su najviše zahvaćeni krizom.

Jas am takođe na sjednici Savjeta Demokratske partije socijalista održanoj prošle godine pričao o ovom problemu o kojem se sada govori u Evropskoj uniji, i stavio sam do znanja da je nezaposlenost jedan od najvećih problema u Crnoj Gori i iskazao svoje slobodno mišljenje u rješavanju tog problema. Posebno interesovanje sam iskazao za nezaposlenost mladih ljudi, usklađivanje upisne politike sa potrebama tržišta rada, sezonsko zapošljavanje za lica bez zanimanja, strukturnu nezaposlenost. Takođe sam iskazao svoje stavove oko starijih lica koja čekaju duže na zaposlenje, zaposlenje lica sa invaliditetom, svojoj ekonomiji, zapošljavanje stranaca, a bavio sam se i budžetom zahtjevne mjere politike zapošljavanja.

Pažljivi čitalac opozicionih medija nije mogao pročitati ove djelove iz izlaganja, jer u tim medijima su bili zatrpani senzacionalističkim naslovima na osnovu istraživačkog novinarstva. Kao što se vidi, mi u Demokratskoj partiji socijalista vrlo se otvoreno bavimo problemima koji su aktuelni u društvu. Kao partija se bavimo i bavićemo se problemima svojih članova, simpatizera, podržaoca naših programa, dakle, građana Crne Gore. I takav odnos prema građanima je formula našeg uspjeha. I postavljam pitanje:

Koja je to danas partija u Evropskoj uniji koja se ne bavi problemom svojih birača? Ovdje se postavlja ključno pitanje, da li Demokratska partija socijalista kao partija na vlasti zloupotrijebljava svoju poziciju vlasti, tako što krši zakone i privileguje svoje članove, simpatizere i svoje birače u odnosu na druge građane Crne Gore? Moj odgovor je, ne. I to ćemo dokazati kroz institucije sistema Crne Gore. Takozvanu aferu, snimak, treba istražiti i zatvoriti. Dozvolite, samo jednu rečenicu.

Kroz odgovoran tretman u parlamentarnoj istrazi i Anketnom odboru i drugim institucijama koje su nadležne za ove teme mi ćemo pokazati ozbiljnost i ništa ne treba da ....

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

To je već druga rečenica.

ZORAN JELIĆ:

Izvinjavam se, samo još jednu rečenicu, molim Vas.

I ništa ne treba da bude sakriveno, niko ne smije da bude kriv na osnovu medijskih optužbi, već na osnovu zakona. Demokratska partija socijalista i ja lično smo otvoreni za punu saradnju oko svakog pitanja u okviru zakona i političkog sistema Crne Gore. I na kraju, ubijeđen sam da ćemo na kraju imati snimak, ali nećemo imati aferu. Zahvaljujem predsjedniče, izvinite na prekoračenom vremenu.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Samo na potencijalnom Anketnom odboru je zabranjeno da zovete gospodina Van Rompeja. Da, jer nije izabran na izborima, nego ga je postavio Savjet. Tako da ne može da odgovara za eventualne poslove oko zapošljavanja.

Komentar. Dajte da pokušamo da svedemo, jer sam rekao samo da završimo sa kolegom Bulatovićem i da uđemo u sledeću tačku dnevnog reda. Ovo je bio popust i kolega Nimanbegu čeka.

/Upadica iz sele/ Zato što je vrijeme, a Vi to znate filozofski, a i numerički ograničena kategorija.

Izvolite, kolega Bulatović.

Ko to riješi, riješio je sve. Zašto vrijeme protiče? Izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

Poštovane kolege poslanici,

Odmah je prihvaćen predlog gospodina predsjednika Skupštine da Van Rompeja pozovemo na Anketni odbor, a mislim i one sve političare koje je predsjednik DPS-a nabrojao da su radikalna desnica i da šire govor mržnje po Evropi. Prihvaćeno, što se mene tiče. Mislim da je ova rasprava

dobra prije nego što pređem na suštinu priče, i zbog toga što je poslužila kao generalna rasprava za jedan broj naših kolega da se pripreme za svjedočenje pred Anketnim odborom, a nadam se i pred Vrhovnim državnim tužiocem o tome da li je bilo elemenata zloupotrebe državnih resursa u izborne svrhe.

Mi smo se ovdje okupili, gospodine predsjedniče Skupštine, zbog pokradenih predsjedničkih izbora u aprilu mjesecu gdje je pokraden kandidat opozicije i predsjednik Demokratskog fronta Miodrag Lekić, i to brutalno. To je kontinuitet krađe predsjedničkih izbora od 1997. godine kada je gospodin Đukanović pokrao predsjedničke izbore sa Demokratskom partijom socijalista, i ove 2013. godine.

Demokratski front bojkotuje Parlament i mi se nalazimo ovdje u situaciji da probamo da riješimo parlamentarnu i političku krizu, zato što, između ostalog, nije ni bilo šireg političkog dijaloga što je protest koji je organizovan 20. aprila ponudio predsjedniku Demokratske partije, Socijaldemokratske partije i predsjedniku Skupštine, javno upućujući poziv za dijalog parlamentarnim strankama parlamentarne većine da vodimo dijalog o zahtjevima parlamentarnog, tog mitinga koji se desio 20. aprila. Ali, tu je što je, i mislim da imajući u vidu činjenicu da nemamo politički sporazum koji je tada trebao da se definiše, a politički sporazum smo već rekli da u praksi imamo, mi imamo ovdje zaključke, imamo drugu tačku oko Anketnog odbora i imamo pitanje koje se odnosi na lex specialis. Ali, zaključci na neki način supstituišu nedostatak tog političkog sporazuma, zaključci su osnova za dijalog i potencijalni kompromis koji, što se Demokratskog fronta tiče, se nalazi, što je već rečeno, na donjem nivou sporazumijevanja. I odmah da kažem i da ponovim, što je već neko rekao ovdje, ako ćemo zlurado da govorimo, da smo mi ovo ponudili da bi se vratili u Parlament, da bi ispravili neke naše greške. Mi smo veoma čvrsto opredijeljeni da branimo član 2 Ustava Crne Gore koji kaže da se ne može priznati vlast koja je uspostavljena na ne demokratski način, krađom volje građana Crne Gore. Mi smo došli ovdje da branimo Ustav i izbornu volju, a ne da se vratimo u Parlament da bi nekome zadovoljili političke apetite. Nudimo dijalog za rješavanje parlamentarne krize. Kako se ona može riješiti? Na dva načina. Prvi, i upućujem poziv gospodinu Filipu Vujanoviću koji je inaugurisan na sjednici koja nije održana na Cetinju, sledeće:

Pošto je proglašen od koalicionih partnera neustavnim kandidatom, i što se tiče Demokratskog fronta, takođe, da je DIK proglasio da je pobjednik na osnovu izborne krađe, i da je inaugurisan suprotno Poslovniku, što nije predsjednik Skupštine rekao, on čitavo vrijeme govori o Ustavu, ali Poslovnik ne pominje, da riješi krizu na način što će podnijeti ostavku.

Pozivam ga da podnese ostavku i omogući obnavljanje predsjedničkih izbora. Pošto sam ubijeđen da on to neće da uradi, ne zato što on nema saznanje da bi to trebalo da uradi, nego to ne može, jer ima

pritisak od sopstvene stranke, sada se obraćam predsjedniku SDP-a gospodinu Ranku Krivokapiću i predsjedniku Skupštine sa stavom da je u njegovim rukama ključ da se kroz zaključke ova kriza pokuša riješiti.

Ubijeđen sam i želim da vjerujem, gospodine Krivokapiću, da Vi niste personalno protiv Filipa Vujanovića, onako kako neko stiče utisak da ste personalno protiv Miomira Mugoše, nego ste valjda protiv djela Demokratske partije socijalista, jer ova dva čovjeka ne bi vršila određene političke radnje da nemaju podršku sopstvene partije. I želim da vidim Vas na djelu, da li ćete u granicama koje će utvrditi dijalog tokom ove sjednice Skupštine, da pokušate da riješite krizu koja je nametnuta. Odbacujem, nesuvisle stavove da se Vašim zaključcima urušavaju temelji pravne države, to je već elaborirano, usporava Evropska unija. Radujem se što je predsjednik DPS-a počeo da dijeli lekcije Evropi da oni ne treba da prave evropske integracije, nego da ujedine Evropu. Ima on recept i za to. Da zaustavimo put ka NATO-u, što bi želio da je cilj, jer ne želim da Crna Gora bude član NATO-a do toga da mi definišemo alibi za svoj praz. Nije tačno da je riječ o porazu, nego o kontinuitetu krađa, i nije tačno da se ... riječ o kontinuitetu poraza. Samo da vam kažem, 2001.godine je koalicija bila u parlamentarnoj manjini jednako kao i na oktobarskim izborima 2013. godine, a šta ćemo sa Nikšićem, a šta ćemo sa preraspodjelom u Podgorici, šta ćemo sa Andrijevicom, šta ćemo sa brojnim malverzacijama političke prirode koji mirišu na političku korupciju. Ali, to neću da komentarišem. Veoma kratko, samo dvije rečenice oko zaključaka i radi Vas.

Kaže se, zaključak broj 1, da Skupština Crne Gore će hitno imenovati Vrhovnog državnog tužioca većinom koja je iznad 2/3 da to nije u skladu sa Ustavom, da nije ovo, da nije ono itd. To je elaborirao dobro gospodin Koča Pavlović. Zakon i Ustav definišu kako se bira Vrhovni državni tužilac. Ovdje je ponuda za politički dogovor, da se radi rješavanja političke krize stranke dogovore da većinom iznad 2/3 izaberu do ustavnih promjena ovoga Vrhovnog državnog tužioca. Za one koji dobacuju, za one koji se prave da nijesu odavde, upućujem ih na knjigu Vilijama Montgomerija "Kad ovacije utihnu" gdje je on veoma jasno opisao, kako se 2002. godine birao Ustavni sud, kako je Crna Gora, nažalost, u tom trenutku s posredovanjem toga ambasadora veoma značajne zemlje, iako smo imali Ustav i zakon, birao na osnovu političke konsultacije, i on bio politički posrednik itd, itd. Ne želim da nam dolazi bilo ko kao tutor sa strane. Želim da se mi dogovorimo i da to pitanje riješimo jednako onako kako je za mene veoma važno, i, gospodine predsjedniče Skupštine, želim da Vam kažem, pitanje pobrajanja zakona koje treba razgledati, i koje treba pobrojati ovdje, među kojima je birački spisak veoma važan.

Ko je ušao u ovaj Parlament i zna šta se dešavalo zna da je poslednjih nekoliko godina izbornih ciklusa jedno po jedno pitanje iz Zakona o biračkim spiskovima eliminisano da bi parlamentarna većina mogla, koja

ima strukture vlasti, da utiče na sam birački spisak, a time i rezultate izbora. Zahvaljujem na Vašem demokratskom kapacitetu.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Dvije stvari, upravo tako bojim se da Upravni sud kad je tako pravljen, sad ga imamo ovakvim. Sad ga imamo ovakvim, i to je dobro da dijelimo grijeh oko toga svi. Da dijelimo grijeh svi, da nam to bude pouka za budućnost.

I dugo je, moram Vas podsjetiti nerado, ali u ovom Parlamentu je prisutno više od 2/3 poslanika i nema neke velike krize u tom dijelu. Ima krize jer treba svi da su unutra, ali već više od 2/3 poslanika učestvuje u radu Parlamenta.

Kolega Nimanbegu, izvolite.

GENCI NIMANBEGU:

Hvala, gospodine predsjedniče Krivokapiću.

Inače Vas veoma cijenim kao mislioca i državnika političkog, i malo me čudi što već više puta u ovom sazivu imamo ovakvih nesporazuma oko prava na riječ. Znači da smo mi heterogen klub, i vjerujem da očekujete doprinos razrješavanju političke situacije u Crnoj Gori, koliko mali, ali od poslanika koji pojedinačno ima najviše glasova u Crnoj Gori.

Da imam, ja sam poslanik sa najviše glasova pojedinačno, jer takav je izborni sistem. Znači, treba graditi povjerenje.

Želim iskoristiti priliku da pomenem neke stvari koje sigurno su se čule i iz redova pozicije i opozicije i ne ulazeći u to da pojedinačne diskusije mogu izazvati otpor pri donošenju nekih odluka, mi kao političari moramo biti odgovorni i svjesni da mi prvenstveno moramo djelovati u interesu građana i demokratizacije društva, a ono što želim reći i jačanju svih institucija u Crnoj Gori. U Crnoj Gori, koja se samo 20-tak godina susreće sa parlamentarnim sistemom, višestranačkim, svima je jasno da institucije moraju i dalje jačati, da vladavina prava mora jačati. To su preporuke koje mi dobijamo od naših partnera iz Evrope, i naši partneri iz Evrope, a predsjednici stranaka ili institucije u Crnoj Gori najbolje znaju da su izbori predsjednika Crne Gore i ono što je prethodilo, izazvali interes i puno međunarodnih istanci, i Evropske unije itd. Stoga, želim reći stav Force što se tiče ove tri predložene tačke, vjerovatno neću imati prilike da se javljam kod treće tačke.

Znači, što se tiče samih zaključaka, bitno je ovdje da bi bilo dobro da se zaključci uz kompromis usvoje, s tim što se u potpunosti slažem sa onim kolegama koji su govorili oko prvog zaključka oko izbora Vrhovnog državnog tužioca mora doći do kompromisa, a takođe, vjerovatno i oko tačke 3, gdje se govori o tome koji pojedinačni zakoni bi trebali da se mijenjaju. Kao političar i predstavnik Albanske nacionalne manjine moram

biti odgovoran ovdje, i ne glasam za Zaključak koji će voditi tome, kao što su vodili neki raniji zaključci, preporuke OEBS-a, time da se nama umanjuju prava i da nas je manje ovdje u Skupštini nego što nas je bilo 15-tak godina, da to ne utiče na to da se možda neko iz dijaspore izbaci sa spiska. Prvenstveno iz toga, jer zakonske norme bi možda to omogućile, ali mi moramo biti odgovorni da za predsjednika države, parlamentarne izbore treba da glasaju svi građani države. To bi trebao biti jedan stav.

Što se tiče samog formiranja Anketnog odbora on proističe iz prihvatanja zaključaka i on je prihvatljiv, i što se tiče samog lex specijalisa, moram reći da u Crnoj Gori je gospodin Vujanović izabran i on je legalan predsjednik Crne Gore. Znači, glasanjem. Pojedinci koji nijesu ovdje, kolege iz opozicije, po meni, koji su izašli sa 97% tijela, to je imalo elemente neodgovornosti u takvim izjavama, a ne reći koji je broj glasača. Imam samo povjerenja u to da ovaj dom, evo, već u njemu sam četiri godine ide naprijed što se tiče razgovora, demokratizacije i konsenzusa. Koliko god da se tenzije dižu, mi ih moramo spuštati i kao političari moramo biti odgovorni, jer na kraju krajeva nije bitna vlast, bitni su građani. Nijesu bitni lični interesi, bitni su opšti interesi. Dokle god budemo išli u tom pravcu mislim da se može doći do kompromisa i u vezi.

Izborni proces u Crnoj Gori je proces koji je i bolji možda nego procesi u regionu, ali tu ima puno politizacije, nepotizma, pritisaka i mi moramo djelovati da se to uvede u željene okvire, on je, vjerovatno, u zakonskim okvirima, ali u željene zakonske okvire i to bi bio cilj cijelog našeg društva, a ja kao predstavnik manjinske nacionalne partije, svjestan da mi imamo malo uticaja na sve te procese, želim i ovom prilikom pozvat ove glavne aktere da se nad ovim pitanjem treba dobro zamisliti, mudro djelovati i jasno odlučiti. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Sva mudrost izvire iz pojedinca, a jedan je stvorio sve što znamo. Uvijek je to bio jedan, tako da i broj ne garantuje mnogo, uvijek je pojedinac osnov svih stvaranja, pa i Vi kao jedan poslanik možete stvoriti atmosferu koju ste sad stvarali u svom izlaganju da bude dobra za slijedeću tačku dnevnog reda.

Po dogovoru idemo na tačku koja se tiče lex specijalisa. Tu smo napravili rotaciju.

Uvodno izlaganje imaće u ime predlagača poslanica ...

Izvinjavam se.

Vi ćete u ime kluba.

Poslanik Neven Gošović u ime predlagača 10 minuta, isti je princip kao i za prethodnu tačku, 15 do 4, rekli bi Primorci kvarat do četiri, i krećemo u sledeća tri sata, najmanje.

Izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem predsjedniče.

Koleginice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Vama je sigurno najbolje poznato, jer je najveći broj vas neposredno doživio i osjetio da u Crnoj Gori ne postoji demokratski ambijent i slobodna atmosfera za izjašnjavanje na izborima. Jasno je da u takvom ambijentu rezultati izbora nijesu posledica slobodno izražene volje građana, već, prije svega, uticaja raznih centara moći, novca, zavisnosti od vlasti, pritisaka straha od gubitka posla, raznih zloupotreba.

DPS i SDP drže sve poluge vlasti u Crnoj Gori. Problem je u tome što se sve te poluge - državni organi, finansije, policija, tehnička sredstva bez ikakvih ograničenja stavljaju u funkciju izbornih interesa partija na vlasti. Sa druge strane, većina građana nalazi se u zoni siromaštva ili na ivici egzistencije što ih stavlja u položaj podređen sistemu. Sistem socijalne zaštite ne obezbjeđuje socijalnu sigurnost, tako da su građani primorani da donose one odluke koje su posledica straha od gubitka posla. A pošteni izbori su osnov legitimnosti vlasti, jer vlast koja ne počiva na slobodno izraženoj volji naroda ima za posledicu opštu političku i svaku drugu krizu. Crna Gora je najbolji primjer za to. Takva vlast i po našem Ustavu ne može se niti uspostaviti, niti priznati. Izbori za predsjednika Crne Gore održani 07. aprila 2013. godine nijesu bili ni zakoniti, ni demokratski, ni slobodni. Metodi pritisaka na građane i zloupotrebe državnih resursa koje je na izborima vršila aktuelna vlast, manipulacije sa biračkim spiskom, zloupotreba instituta glasanja poput pisma i druge nezakonitosti, nemaju ništa zajedničkog sa slobodnim i demokratsim izborima.

Zakonitost izbora podrazumijeva da svaki građanin koji ispunjava zakonom propisane uslove može ostvariti svoje biračko pravo i da to pravo da glasaju ne mogu ostvariti lica koja nemaju to pravo. Građanin mora imati potpunu sigurnost da će na dan održavanja izbora moći ostvariti svoje biračko pravo i da mu niko na biračkom jestu neće moći reći da to pravo ne može ostvariti jer mu je istekao rok važenja lične karte i da se više ne nalazi na biračkom mjestu gdje je uvijek glasao. A u Crnoj Gori na izborima za predsjednika Crne Gore 07. aprila 2013. godine desilo se upravo suprotno. Oko 30 hiljada državljana Crne Gore sa biračkim pravom upisanih u birački spisak pravo glasanja nije moglo ostvariti. Njihovo ustavno zajamčeno biračko pravo bilo je uskraćeno zbog činjenice da staru ličnu kartu nijesu zamijenili novom biometrijskom ličnom kartom. U demokratskoj državi koja poštuje prava građana to ne bi bilo moguće. Lična karta na izborima služi isključivo kao dokaz na osnovu kojeg se utvrđuje identitet birača upisanih u birački spisak. U cilju zaštite biračkog prava koje je bilo univerzalno pravo čovjeka na svim ranije održanim parlamentarnim izborima, izborima za predsjednika Crne Gore kao i na referendumu o državno-pravnom statusu Crne Gore, na osnovu mišljenja nadležne Izborne komisije, glasali su birači čiji identitet je utvrđen na osnovu stare lične karte kojoj je istekao rok

važnja. Ovoga puta to nije bilo moguće. Čak su članovima biračkih odbora, predstavnicima DPS-a bili dostavljeni podaci o biračima sa tog biračkog mjesta, koji posjeduju staru ličnu kartu. Predstavnici DPS-a imali su jasan zadatak da nikom od tih birača ne omoguće da glasa. I na tom pitanju, saradnja između MUP-a i DPS-a nije izostala. Suvišno je govoriti čiji birači nijesu posjedovali novu biometrijsku ličnu kartu. Prvi put osobe starije životne dobi koji su životni vijek provele na selu, i do sada nijesu imali potrebu da mijenjaju ličnu kartu, našli su se u čudu. Nije im omogućeno da glasaju iako su to pravo ostvarili već decenijama na istom biračkom mjestu. To je odnos demokratije ove vlasti prema tim ljudima.

U birački spisak nakon parlamentarnih izbora održanih 14. oktobra 2012. godine po prvi put je upisano blizu sedam hiljada birača rođenih prije 01. januara 1990. godine. Ti birači su evidentno imali staru ličnu kartu, ali se na prethodnim parlamentarnim izborima nijesu nalazili u biračkom spisku. Kako je to bilo moguće niko nije dao odgovor. Te podatke je MUP imao, ali nije poštovao zakonske obaveze i nije te podatke dostavljao organima koji vode biračke spiskove. Naznačene činjenice ukazivale su da javnosti treba da budu dostupni podaci, da li i dalje postoje lica punoljetni državljani Crne Gore koji posjeduju ličnu kartu, a ne nalaze se u biračkom spisku, kao i podaci, da li postoje lica koja su upisana u biračkom spisku a ne nalaze se u bazi podataka izdatih ličnih karata. Međutim, Ministarstvo za informaciono društvo odbilo je naš zahtjev da u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova izvrši upoređenje baze podataka sadržanih u Centralnom biračkom spisku sa bazom podataka izdatih ličnih karata i ukupnoj javnosti saopšti te podatke.

Pročitacu odgovor po tom pitanju, odnosno konstataciju jednog i drugog ministra. Ministar iz Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije, profesor doktor Vujica Lazović, odgovor na ovo pitanje saopštava na sledeći način:

Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije nije nadležno za izdavanje ličnih isprava i saglasno tome ne posjeduje bazu izdatih ličnih isprava tako da ne može izvršiti zahtijevano upoređenje. Kao da je neko to tražio od njih i kao da se nije znalo da oni taj posao ne rade, nego Ministarstvo unutrašnjih poslova, a ministar MUP-a gospodin Raško Konjević konstatuje - naše Ministarstvo unutrašnjih poslova ne vodi birački spisak i nema uvid u isti i već samo redovno dostavlja podatke koji utiču na tačnost i ažurnost vođenja biračkog spiska. Oba ministra, visoki funkcioneri SDP-a, na ovakav način se odnose prema ovom zahtjevu i potpuno je jasno zbog čega su to uradili, jer ti podaci dalje nijesu smjeli biti dostupni javnosti. I kako možemo imati povjerenja u izborni proces i u takav birački spisak.

Dalje, promjene u biračkom spisku ne mogu se vršiti a da organ koji vodi birački spisak ne donese odgovarajuće rješenje i dostavi ga biraču na koga se ta promjena odnosi. Na prethodnim predsjedničkim izborima za nekoliko hiljada birača izvršena je promjena njihovog biračkog mjesta, a da

isti o tome nijesu bili obaviješteni. Na dan izbora samo u Podgorici preko 1500 birača od Informativnog centra SNP-a zatražilo je podatak na kom se biračkom mjestu nalaze jer ih nije bilo u Izvodu iz biračkog spiska na biračkom mjestu gdje su do sada glasali. A koliki je broj onih koji su se razočarani vratili kući, niko i ne zna. Niko nema pravo da se na ovakav način odnosi prema biračima i njihovim pravima. Ovo su teške zloupotrebe koje imaju za posledicu onemogućavanje biračkog prava tih građana.

Posmatračka misija OEBS-a na prethodnim parlamentarnim izborima u Crnoj Gori konstatovala je da bi uz očuvanje bezbjednosti ličnih podataka MUP morao biti više otvoren za javni uvid u proces ažuriranja biračkog spiska, te da bi sistemu koristilo uvođenje dodatnih mjera transparentnosti posebno što bi procedure koje mu sprovodi na ažuriranju podataka o biračima bile otvorene za uvid od strane javnosti. U Crnoj Gori postoji nedostatak povjerenja javnosti u izborni proces, stoji u izjavi, u konstataciji posmatračke misije OEBS-a kada su u pitanju parlamentarni izbori u oktobru 2012. godine. Međutim, do takve transparentnosti u radu MUP-a u susret izborima za predsjednika Crne Gore nije došlo. MUP je, nakon 31.12. 2012. godine, organima lokalne uprave nadležnim za vođenje biračkog spiska dostavio podatke za 14.583 birača koje treba brisati iz biračkog spiska jer se ne nalaze, jer nemaju crnogorsko državljanstvo, odnosno ne nalaze se upisani u registar crnogorskih državljana. I u biračkom spisku nakon toga brisano je oko 12 hiljada birača za koje se ustanovilo da nijesu upisani u registru.

Među tim biračima ima ne mali broj onih koji su rođeni u Crnoj Gori, nikada nijesu mijenjali prebivalište, decenijama ostvarivali svoja prava da bi tek sada bili u saznanju da ih nema u evidenciji državljana Crne Gore. Istovremeno kod tog isto MUP-a vodi se postupak po zahtjevima oko četiri hiljade građana Crne Gore za prijem u crnogorsko državljanstvo, za ne mali broj njih taj postupak traje i više od godinu dana. Tako taj jedan isti organ unutrašnjih poslova sprovodio je postupak i dostavljao podatke za brisanje birača iz biračkog spiska jer nemaju crnogorsko državljanstvo, a istovremeno nije na efikasan način rješavalo zahtjeve oko četiri hiljade tih lica za ostvarivanje prava na prijem u crnogorsko državljanstvo. I ono što je karakteristično i pored pozitivnog mišljenja Agencije za zaštitu podataka o ličnosti Ministarstvo za unutrašnje poslove SNP-u nije dostavilo podatke o licima koja su tom Ministarstvu podnijela zahtjev za sticanje crnogorskog državljanstva, a nalaze se na spisku lica koje je to isto Ministarstvo dostavilo organima lokalne uprave radi njihovog brisanja iz biračkog spiska, zbog činjenice da se ne nalazi u registru državljana Crne Gore. Naznačeni podaci jasno bi pokazali kolikom broju građana je opstrukcijom MUP-a a posebno Agencije za nacionalnu bezbjednost onemogućeno da blagovremeno steknu crnogorsko državljanstvo i glasaju na izborima, zato nam ti podaci nijesu ni dostavljeni. Saglasno članu 18 Zakona o biračkim spiskovima MUP je bio u obavezi da na zahtjev parlamentarne partije

podatke koji su bitni za ažurnost i tačnost vođenja biračkog spiska dostavlja u roku od 48 časova od dana ..... (Prekid).... o brojnim zahtjevima MUP nije nikada ispoštovao taj rok. Išla je procedura dobijanja saglasnosti Agencije za zaštitu podataka o ličnosti, pa onda ocjena MUP-a da ti podaci nijesu od uticaja na tačnost vođenja biračkog spiska, pa naša poslanička pitanja, pa tek onda odgovori i ono što je trebalo dostaviti u roku od 48 časova dostavljano je u roku od mjesec dana. I na kraju zabrinjavajuća je i činjenica da čak 1.209 građana Crne Gore nije preuzelo rješenje o prijemu crnogorsko državljanstvo jer nijesu bili u mogućnosti platiti propisanu taksu za podizanje tih rješenja. Iako je evidentno da su u pitanju državljani Crne Gore i ta lica su brisana iz biračkog spiska. I ono što se nameće neminovno kao zaključak, naznačena postupanja tih nadležnih državnih organa, organa koji su u pojedinim opštinama vodili te biračke spiskove, a prije svega Ministarstvo unutrašnjih poslova predstavljaju očigledno osmišljenje projekte na štetu biračkog prava velikog broja građana, a u funkciji izbornih interesa kandidata DPS-a za predsjednika Crne Gore.

Imajući u vidu navedeno i mnoge druge nezakonitosti koje su detaljno naznačene u obrazloženju predloga ovoga zakona, a polazeći od ustavne odredbe da se ne može uspostaviti niti priznati vlast koja ne proističe iz slobodno izražene volje građana na demokratskim izborima nameće nam ne samo pravo nego i obavezu da donesemo Zakon o proglašenju izbora za predsjednika Crne Gore, održanim 7. aprila 2013. godine, nedemokratskim i nevažećim. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam.

Sada ćemo čuti predstavnike klubova. Predstavnicu klubova u trajanju od 10 minuta nakon njih svi zainteresovani u trajanju od 5 minuta. Prvo će govoriti kolega Vuković u ime Kluba Demokratske partije socijalista, a nakon njega kolegica Branka Bošnjak u ime Kluba Demokratskog fronta. Izvolite.

MIODRAG VUKOVIĆ:

Hvala poštovane kolege, kolegice i kolege.

Ja ne znam da li Vi imate, a i vi koji ste predložili ovu tačku dnevnog reda utisak koji ja imam da ništa nijesmo čuli o Zakonu lex specialis, o potrebi njegovog donošenja. Čuli smo primjedbe oko samog izbornog procesa, grešaka oko biračkih spiskova itd. To je priča za Zakon o biračkim spiskovima, a ne za poništenje izbora. Mislim vrlo kratko u dvije zadnje rečenice pokušaj da se opravda nešto što se opravdati ne može, ali to je samo konstatacija koju moram izreći na početku da bi mi bilo lakše da vam saopštim ovo što mislim o Zakonu. Stavio sam na papir da ne bih otišao u digresije, jer sam inače logoreičan kada su ovakve stvari, poznato je to, kada su ovakve stvari u pitanju.

Kolega Gošoviću, i kolegice i kolege iz Fronta, predložili ste iz opozicije lex specialis kojim ovaj Parlament treba da poništi završene predsjedničke izbore i da otvori mogućnost da predsjednik Parlamenta za dva mjeseca, za dva ili tri mjeseca raspiše nove izbore. Činjenica je da mlada crnogorska demokratija još treba da stasava da bi Crna Gora došla jednog dana, a svi vjerujemo u to nadam se, svi, u situaciju da kao u Americi, recimo, zašto da ne, tokom predizborne kampanje predsjednički kandidati, njihovi štabovi vode žestok dijalog, a kada se izbori završe sa razlikom od nekoliko stotina glasova u korist jednog kandidata, sjećate li se Floride i prethodnih izbora u velikoj Americi od 200 ili 300 miliona stanovnika, oni koji podržavaju poraženog ne napuštaju američki kongres već pred licem čitavog svijeta taj poraženi kandidat pruža ruku pobjedniku i poziva svoje da sve kapacitete kojima raspolažu stave na raspolaganje ne novom predsjedniku da bi se radilo za dobro ne tog predsjednika i njegove partije nego za dobro Amerike kao države. Koliko ste Vi van Parlamenta razmišljali o dobru i potrebama ovovremenim i bliskim Crne Gore ili bolje pitanje da li znate da ste vašim sebičnim, partijsko isključivim stavovima pokušali da ugrozite upravo razvojne politike države u čijem ste Parlamentu zaposleni. To je sve ostalo iza nas, ja se nadam. Zakonom tražite da se ponište izbori jer su, a vi tako tvrdite bili pokradeni, nijesu bili slobodni i sve to zasnivate na osnovanim sumnjama i dokazima koje samo vi imate, ali ih mi ne možemo nikako dobiti, koji se kreću do procenta od 97% i ni makac dalje evo već dva mjeseca. Ovaj zakon nije baš autonomno djelo, pokušali ste ali pogrešno, jer su pogrešni i imputi, da kopirate iskustvo susjedne države od prije 15 godina. Nije vam smetalo što su tamo prethodni postupci kod izbornih organa, kod državnih organa, kod sudskih organa u konačnom provjere validnosti izbornog procesa potvrdili da postoji razlog da se rezultati lokalnih izbora ne priznaju. Šta se kod nas desilo? Od biračkog mjesta zapisnika sa biračkih mjesta, zapisnika opštinskih izbornih komisija, odluka državnih organa koji su dio izborne infrastrukture, odluka sudskih organa, pa konačno i Ustavnog suda ove države, koji sudi svim vlastima, iznad koga kažu postoji samo bog, sve je bilo u skladu sa projektovanom procedurom. Bilo je i žalbi koje su sve odbačene, odbačeni su prigovori jer nijesu bili zasnovani na argumentima i činjenicama, potvrđena je volja naroda i razlika ne od nekoliko stotina kao u Americi nego na malom biračkom tijelu Crne Gore od nekoliko hiljada u korist pobjednika koji je i zvanično proglašen predsjednikom. Reći ćete, ponovićete ocjene o mraku, o terorizmu, zarobljenoj državi, projektovanoj krađi izbora. Ja to shvatam, ali niti sam prihvatao niti mogu da prihvatim, niti ću ikada prihvatiti da volju bilo kog političkog organa stavimo iznad volje građana, a posebno ne političke grupacije svjestan da je biti opozicija u određenim situacijama vrlo nelagodna. Hoćete zakonom da poništite izbore. Ne znam ko je pisao ovaj zakon ili navodni zakon ali znam da je pred nama jedan kvazi pravni politički, politikantski akt uz izvinjenje pravim aktima kao smislenim

proizvodima odgovornih institucija. Hoćete da poništite lex specijalisom izbore tako što Skupština treba da poništi kako vi kažete odluku Državne izborne komisije, ponavljam Odluku Državne izborne komisije a ona ne postoji, provjeravao sam i sada pitam članove izborne komisije jesu li donosili odluku. Postoji njen izvještaj kao deklarativan, a ne konstutivan akt koji javnosti predočava ono što je konstitutivno, a to je volja birača izrečena na izborima. Lex specijalis rogat, lex specijalis generali, to je jedno od pravila, znaju pravnici pravila u našoj struci. Koji je to generalni zakon, da ne prevodim šta znači generalni zakon koji se ovim specijalnim zakonom derogira, koja su to ovlašćenja Skupštine i će su ona zapisana u Ustavu ili u nekom od zakona da se mogu poništavati odlukom ove Skupštine ili usvajanjem ovakvih nakaradnih zakona rezultati bilo kojih izvora. Takvih pokušaja bilo je i prije koji dan kada su se bili prije nego što su izašli u ovom Parlamentu. Recimo dosta je priča o privatizacijama i u ovom domu pa i onim lošim. Da li Skupština može da poništi neku od tih loših privatizacija, navodno lošu privatizaciju ili da konstatuje samo kroz određenu proceduru kroz Odbor za antikorupciju itd. da se radi o lošem i da to usmjeri kao svoj nalaz nadležnim organima u dalju proceduru. Skupština ne može poništiti ni jednu lošu privatizaciju, a ne znam šta poništava ovim lex specialis. Ne, Vi ste predložili lex specialis suspendujući, rekao bih, čak i rugajući se svim onim organima koji su potvrdili valjanost te procedure. Poništavate nepostojeću odluku Državne izborne komisije ili tražite da bude poništena, a šta ćemo sa odlukama Ustavnog suda. Kada je Skupština sudila odlukama Ustavnog suda? Treba pročitati ipak Ustav ili bolje reći treba poštovati ono što piše u Ustavu pa makar se sa njim i ne slagali, a time poštovati institucije i precizno definisanje njihove nadležnosti, odluke nadležnih, dopadale nam se one u ovom trenutku ili ne. Ako ne vjerujete državi u kojoj živite, ako želite da bude drugačija dogovorna država, kako sam danas čuo, a ne država prava, država u kojoj će političke poglavice bilo je sugestija ovđe i kritika predsjedniku upućenih, predsjedniku Parlamenta što nije pozvao lidere partija da dogovaraju procedure i da suspenduju zakone umjesto onoga što je zapisano u Ustavu i zakonima ove države. Tu lijeka nema, upozoravati da to nije dobro tu lijeka nema, ako onaj kome je upozorenje upućeno to ne prihvata. Ako poštujete državu, makar sa svim propustima koji se daju ispraviti, moraju ispraviti, ima propusta, onda morate demonstrirati odgovornosti, povući ovaj zakon ili ćemo se nadgornjavati i u završnici konfrontirati one koji poštuju Crnu Goru i njenu ustavnu organizaciju, poštuju volju građana i njihove odluke, i one koji sve to potcjenjuju i u prvi plan iz ovih ili onih razloga, ja znam iz kojih, ističu svoje partikularne političke interese. Treba li da vas upozoravam, kolege, da izbore nijesu priznali samo zato nadležni državni sudski organi Crne Gore, naše države, već da su izbore priznali posmatrači međunarodnih organizacija koji su posmatrali izbore, same međunarodne organizacije što je bio osnov kod racionalnih i onih kojima politika i bavljenje

politikom na odgovoran način nije zadnja rupa na svirali i čestitali Crnoj Gori na demokratsko sprovedenoj proceduri. Da poništimo izbore a izabranom predsjedniku čestitkom sa željama za napredak Crne Gore, koja je na dobrom putu kako stoji u tim čestitkama, čestitali najvažniji ljudi najjačih zemalja ovog svijeta od predsjednika Obame, Putina, do svih predsjednika naših susjednih država. Pa neće, kolegice i kolege, biti da su to neznaveni momci koji pojma nemaju i koji ne konsultuju one koji trebaju da im daju precizne informacije pa će pošto mi poništimo izbore jer vi to tražite po principu vrati mi moje krpice, neću više da se igram sa vama koji će zato što su pogriješili, poslali čestitku na pogrešnu adresu i ne pitajući nikoga čestitali kako sam danas čuo predsjedniku koji treba da podnese ostavku da bi se izvršili novi izbori, a toga predsjednika ne priznajemo. Kako može da podnese ostavku onaj koga ne priznajemo za predsjednika, da stanu svi u red pred kabinetom na čelu sa Obamom, pred kabinetom predsjednika države Crne Gore i da traže da im se čestitke koje su uputili vrate i da oni u svojim parlamentima odgovaraju za neshvatljivo neozbiljan, po vašem mišljenju, potez koji su uradili da upravo vašem, naljutićete se ali ću vas podsjetiti, jer ste protestovali vi ili oni koji vjeruju Vama poslije prve čestitke pred jednom, pred drugom ambasadam, pa trećom ambasadam, a onda kada je krenula serija od više od 10 do 15 čestitki za jedan dan odustali ste, odnosno odustali su to da rade svjesni da je vaš stav mimo svijeta. Adaktirajmo zato ovaj pravni, politički pamflet pun političke isključivosti, državne neodgovornosti. Počnimo da radimo ono što je interes Crne Gore. Vratimo se u Ustavni odbor da završimo ustavnu reviziju odredbi o pravosuđu jer Evropa to traži od nas, a i situacija u kojoj se nalazimo. Prije neki dan me je prijatelj podsjetio na jednu mudru misao velikog Dostojevskog. Rekao je mislio sam da sam pametan pa sam krenuo da mijenjam čitav svijet, a onda sam shvatio da treba biti .....Rekao je mislio sam da sam pametan pa sam krenuo da mijenjam čitav svijet, a onda sam shvatio da je bolje biti mudar pa početi mijenjati samoga sebe, ako shvatim da sam grešan.

Šta mislite kome je veliki pisac da je svjedočio ovim i svim prethodnim izborima ovu poruku mogao uputiti kada je Crna Gora u pitanju. Naš narod bi rekao, ovo preveo jednostavnijim riječima i rekao manite se ćorava posla i raditi ono zbog čega su vas poslali i kao predstavnike u ovaj visoki dom države Crne Gore. I evo sami kraj. Moglo bi se mnogo toga još reći, sve da je zakon korektan, da je materija koja je sadržana u nadležnosti skupštine recimo, a nije, kojom većinom bi se zakon trebao da usvoji u ovom Parlamentu. Radi se o poništavanju ljudskih prava i sloboda, odnosno iskaza svega toga pa je potrebno najmanje većina broja ukupnog broja poslanika, pa pošto se radi o izbornoj materiji a vi ste bar stručnjaci da sve strpate u izbornu materiju pa i biračke spiskove. Kad sam ja intervenisao na birački spisak onda vam treba dvije trećine poslanika jer se izborna materija tom većinom donosi i mijenja. Ako ne svi ono većina vas je svjesna

svoga ovoga i siguran sam da bih to volio da se desi da nećete dizati veliku galamu jer to rade oni koji nemaju argumenata već da ćemo se vratiti redovnom poslu, a učinjenom poslu mane nema, on se kad je vaš bojkot ove institucije u pitanju ne može ispraviti.

I na kraju sve i da usvojimo ovaj zakon po ustavnoj proceduri ovo vas iskreno pitam, da bi bio objavljen kao uslov za njegovo stupanje na snagu, ako nećemo da ga kako vi kažete uguramo u pravni sistem mimo zakonskih procedura kao uslov za njegovo stupanje na snagu treba da ga potpiše predsjednik države. Hoćete li priznati potpis aktuelnog novoizabranog predsjednika države koji jedini može potpisati akte ove Skupštine i niko drugi. Mi ćemo, potpredsjedniče, ostati iz DPS-a i siguran sam vladajuće koalicije obavezni prema Ustavu, nadležnostima Ustava ove Skupštine obavezi poštovanja državnih organa i njihovih odluka, a prije svega onoga koji ima najveći legitimitet prema nosiocu suvereniteta, odnosno vlasti u ovoj državi, njenom građaninu, odnosno državljaninu Crne Gore.

Izvinite zbog prekoračenja. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Koleginica Branka Bošnjak sada ima riječ, nakon nje kolega Velizar Kaluđerović. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK:

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Uvaženi građani i građanke, ja znam da je svima Vama jasno da su ovi predsjednički izbori brutalno pokradeni, a afera snimak je samo pokazala pravo lice DPS-a, pa su se, tamo smo čuli, oni koji su, među rijetkima, profesionalno obavljali svoju funkciju proglašeni autističnim. Znači maske su pale i do te mjere ste bili ogoljeni da ste ovoga puta morali da brutalno kradete na sam izborni dan. Kad su bili prethodni izbori uvijek se to završavalo prije izbornog dana, a pošto nam je nekako afera snimak osvijetlila mjesta na koja treba da skrenemo pažnju, ovoga puta ste vi morali i na samom izbornom danu da izvršite brutalnu krađu. Kako vi pripremate izbore nije samo pokazala afera snimak nego ću da podsjetim građane da mi ovdje približavaju se izbori u Podgorici, pa mi je stalo da ovo pokažem, ovdje imam Izvještaj o radu Odbora DPS-a glavnog grada Podgorice u periodu od izbornih aktivnosti po mjesnim organizacijama Odbora DPS-a glavnog grada Podgorice u kome postoji jedan podnaslov, a autentičnost ovoga izvještaja je potvrdio predsjednik Opštinskog odbora Vladan Vučelić i postoji jedan podnaslov koji kaže - Zapošljavanje i socijalna pomoć aktivistima, simpatizerima i članovima DPS-a. Vi tu objašnjavate koliko ste paketa pomoći dali, koliko ste dali novca i onda nailazimo na jedan pasus koji ću citirati doslovice, a odnosi se na neki period od pola godine gdje kažete da do današnjeg dana, a to je do 1.juna

2012.godine, znači pred parlamentarne izbore, do današnjeg dana, uz pomoć kadrovske komisije i Komisije za zapošljavanje imate i Komisiju za zapošljavanje, u okviru Odbora DPS-a glavnog grada Podgorice uspjeli smo zaposliti 140 osoba od čega je zaposleno 37 pripravnika, a naknadno će biti zaposleno 106 žena sa srednjom školskom spremom putem privatnog javnog partnerstva sa Rokšpedom koje će biti zaposlene na trafikama na autobuskim stajalištima i 50 ljudi preko projekta radne prakse za visokoškolce uz podršku Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, pa onda (Odbor DPS-a glavnog grada Podgorice je poslao spisak od 101 kandidata za zaposlenje preko projekta radne prakse).

Ovo je znači dokaz da vi ono što ste na vašem glavnom odboru pričali i sprovodili u praksi i vjerujte svaki put kada odem na trafikku da kupim novine imam prigovor savjesti i vidim da to nijesu Rokšpedove trafike zbog ovoga što vi radite i načina na koji diskriminišete ljude. Ja imam u porodici, a predpostavljam i svi mi iz opozicije, one koji radi našeg političkog angažmana ne mogu da nađu posao bez obzira na kvalifikacije jer mislim da u ovoj državi možete biti Tesla ili Ajnštajn ali ako nijeste dio vlasti ne možete naći posao, nažalost. Građani znaju o čemu pričam i zato nam je zemlja u ovakvom stanju u kakvom je jer je članska karta DPS-a ulaznica za posao, a ne znanje i zato su nam ovakvi nesposobni na vlasti doveli državu u ovakvu ekonomsku situaciju. I onda hoćete da proglasite nas da mi ne volimo ovu državu. Ja smatram da mnogo više volim ovu državu od vas koji ste je doveli u stanje u kakvo ste je doveli i nju i građane. Imamo svega 650 hiljada građana, često se našalim i kažem to je par oblakodera u Njujorku, a vi ste nas doveli da nam više od 50% stanovništva maltene živi na ivici bijede i da nema hljeba. Najbolje s obzirom da ovakvu diskriminaciju sprovodite mislim da bi najbolje bilo da nam svima okačite žute trake oko ruku jer u Crnoj Gori trenutno je, da kažem, jedan sofisticirani fašizam na djelu i vrijeme je stvarno da se ovome stavi tačka, da je kraj ovim vašim zlodjelima.

To je moja kvalifikacija i stojim iza toga. Bila sam u grupi koja je pregledala izborni materijal nakon brutalne krađe predsjedničkih izbora i bila sam šokirana onim što sam vidjela. Od 90% pregledanog biračkog materijala u Podgorici je bilo neregularno. Mogli smo da zaključimo da se radi o jednoj vrlo uvježbanoj ekipi koja vrlo liči na jednu kriminalnu organizaciju jer prosto se vidi da svaki dio grada ili ovi mjesni odbori koje ste pominjali postoji posebna šema kako se krade na tim biračkim mjestima. Kao da je postojala i neka neformalna edukacija zato kako krasti u pojedinim djelovima grada pa imate jednu mustru na Koniku, drugu mustru u Tuzima, a do tih detalja ste išli da ste razrađivali i to kako će se bacati smeće tamo gdje su biračka mjesta jer je bilo vrlo bitno ko će da iznese tokom dana smeće da bi ste vi pogledali one papiriće ko je izašao na biračko mjesto i da bi mogli da vršite pritisak na ljude koji nijesu izašli na biračko mjesto i vi ih imali na vašem spisku. Prisustvovala sam, nažalost,

eto i grupi izrevoltiranih mladića koja ne bih karakterisala ali moram reći da je vrlo karakteristično kad god se pomene uvijek su neki ili policajci koji su sad na funkciji toj ili bivši policajci uključeni u te neke nelegalne aktivnosti, znači prisustvovala sam dolasku grupe izrevoltiranih mladića, jedan od njih je bivši policajac i svi smo u medijima imali priliku da čujemo, pozvali smo OEBS i čuli smo njihovo svjedočenje. Nijeste imali dovoljno para da im platite ono što im je naložio, nažlost, neko ko sjedi ovdje u našim poslaničkim klupama. Ja se nadam da je policija dobila izvještaj, odnosno da je imala priliku da sasluša tog gospodina. Ja se stidim što sjedim u ovim istim klupama sa takvim osobama. Znači ta osoba je naložila kupovinu ličnih karata, a onda se službenim automobilima su se nosilo preko 600 ličnih karata i to službenim automobilima nekih ljudi koji takođe su ovdje u Skupštini, rade u obezbjeđenju i bacili ste na taj način ljagu na ovu instituciju. Vjerujte da je to što smo čuli monstruozno. Potvrdilo je ono što smo mi uporno govorili da postoji osoba u Nikšiću takozvana, ne nego zvana Nada, nažalost, što meni teško pada, radi na Univerzitetu Crne Gore kojoj se svih tih 600 ličnih karata ponijelo na provjeru, pa je Nada zabilježila da niste slučajno dali više neki novac, a da neko od njih slučajno glasa opoziciju, a nažalost među tim ličnim kartama prepoznali smo lične karte nekih što rade u ovom Parlamentu i to da kažem i vidi se u stvari način na koji vi to monstruozno radite da postoji osoba koja ima bazu podataka svih nas, za koga glasamo, šta radimo, ko nam je bolestan, kome treba posao itd. To je, vjerujte, monstruozno. Obrukali ste ovaj dom i tu moram reći da ste tu zahvaljujući raznim pritiscima, raznim mahinacijama, raznim ucjenama, možda je grubo ali ću reći među vama ima onih koji predstavljaju mrtve, koji predstavljaju fantome, koji predstavljaju ljude, koji nemaju pojma da su glasali za vas, a vi ste ih uvrstili da su glasali za vas i sve to je jedno ruglo i da kažem nešto što ne priliči civilizovanom svijetu. Na sve naše primjedbe koje su detaljno date izbornim komisijama sa biračkog mjesta nijesu nam opovrgli da nijesu u redu naše primjedbe već citiraću rekli su: navodi su tačni, ali ne utiču na krajni rezultat, što u suštini nije u nadležnosti Komisije da ona procjenjuje da li će to u konačnom zbiru uticati na rezultat ili ne. Najčešće se dešavalo da postoji velika razlika između broja onih koji su, broja važećih listića, odnosno ukupno upotrijebljenih listića i broja potpisa ljudi koji su izašli na biračka mjesta. Do te mjere je bila frka da je u tim gradovima gdje je osiromašeno stanovništvo, gdje je lakše da ih kupite u tim gradovima izlaznost porasla u zadnjih par sati enormno da oni fizički nijesu mogli svi da stignu da glasaju i zato je bio onaj slučaj ubacivanja na desetine i na stotine listića u biračke kutije.

Samo bih htjela slikovito da kažem da smo nailazili na iks primjera gdje se Lekićev glas, odnosno glas za našeg predsjednika bio je u onoj kvoti, odnosno u onoj bali gdje su glasovi na kojima je zaokružen Filip Vujanović. I to ću da kažem da se samo na svakom biračkom mjestu, da se uz po tri glasa takvih našli pošto u konačnom zbiru to vrijedi dva glasa jer

ukoliko na nivou Crne Gore na svakom biračkom mjestu po tri glasa nezakonito propisana Vujanoviću to bi činilo 4.800 glasova manje Lekiću i 4.800 glasova više Vujanoviću što je u ukupnom izboru 9.600 mimo onoga što smo sve našli vezano za glasanje putem pisma, jer to glasanje putem pisma do te mjere je jedna malverzacija i do te mjere to nije poštovano da nije bilo maltene biračkog mjesta na kome se nije primijetilo da je to potpuno neregularno. Prvo ni jedan birački odbor nije donio odluku o glasanju putem pisma. Ljudi koji su navodno glasali putem pisma u drugom zahtjevu se pojavljuju kao ljudi koji donose zahtjev za nekog drugog, kao bili su malo bolesni, pa su odjednom ozdravili pa mogu čak i to da urade. Prosto, Zakon o izboru odbornika i poslanika, član 27, stav 1 propisuje da se izborna komisija stara o zakonitom sprovođenju izbora. Dakle, i prigovore razmatra isključivo u odnosu na zakonito sprovođenje procesa glasanja i brojanja glasova, a ne da ona vrši procjenu da li će to uticati na izborni rezultat, jer svaki glas utiče i vrijedi. Moram da kažem, na žalost naše izborne komisije nijesu profesionalne i prosto institucije sistema u ovoj zemlji nijesu jake da mi možemo da se oslonimo na njih i zbog toga je bio neophodna ovaj lex specialis i zbog toga su neophodni ovi zaključci da bi konačno napravili jednu ravnopravnu atmosferu za buduće izbore. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Samo jednu napomenu zbog našeg budućeg rada, molim vas i kolegistica Bošnjak kad je iznosila političke stavove kluba kome pripada i naravno to nije sporno, bez obzira da li se neko slagao sa njim ili ne, ali molim vas da neke kvalifikacije koje su uporiježbljene kao sofisticirani fašizam i tome slično ne upotrebljavamo dalje u ovom domu, jer bez obzira da li se slagali politički oko nekih tema, to su ipak, po mom sudu, a vjerujem da dijelim i vaše mišljenje, kvalifikacije koje ipak nijesu primjerene kada se jedni drugim obraćamo, jer naš je jezik dovoljno bogat da možemo naći i daleko prikladnije neke formulacije kojima ćemo svoje slaganje ili neslaganje jedni drugima saopštavati. Čisto molba, nijesam htio da vas prekidam nego čisto molba za ubuduće svima da ipak kažem naše političke stavove koji mogu da se nekome sviđaju ili ne sviđaju ali da ih saopštavamo na jedan primjeren način.

Zahvaljujem.

Idemo dalje, kolega Kaluđerović će sada u ime Kluba Socijalističke narodne partije uzeti riječ, a onda ćemo vidjeti dalje, jer još uvijek nemamo prijavljenog predstavnika Socijaldemokratske partije. Izvolite.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala vam gospodine potpredsjedniče, poštovana Skupštino, poštovani građani,

Nakon argumentacije koju su saopštili kolega Gošović i kolegunica Branka Bošnjak, cijenim potrebnim da još jednom, zbog uvažene javnosti koja prati naš rad, pročitam što piše u članu 2, stavu 3 Ustava Crne Gore, dakle, citiram:

"Ne može se uspostaviti, niti priznati vlast koja ne proističe iz slobodno izražene volje građana na demokratskim izborima u skladu sa zakonom."

Neka poštovana javnost cijeni, nakon svega, ove argumentacije koja se čula, da li su ispunjeni ovi Ustavom predviđeni uslovi i da li smo mi imali razloga da idemo sa posebnim zakonom, priznajem kao pravnik da to jeste presedan, ali je bolje ići i presedanom i vratiti stvari u pređašnje stanje i stvoriti pretpostavke za demokratske izbore i za legitimitet onog ko na tim izborima bude biran čak i po cijenu određenih rizika za koje je i sam, kao pravnik priznajem, da jesu neobični, jer su izuzetno rijetki u pravnoj praksi.

Zbog kolege Vukovića, koji se zabrinuo, a šta ako donesemo ovaj zakon ostajemo bez predsjednika, pa neće ko imati da nam proglašava zakone, što jeste Ustavna nadležnost predsjednika države, naravno. Kolega Vukoviću, kao jednog od ustavopisaca, da podsjetim, da u članu 99 Ustava Crne Gore piše:

"U slučaju prestanka mandata predsjednika Crne Gore do izbora novog predsjednika," znači, njemu bi prestao mandat donošenjem ovog zakona, činjenicom da mu je istekao petogodišnji mandat na osnovu izbora iz 2008. godine, dakle, "do izbora novog predsjednika, funkciju predsjednika Crne Gore obavlja predsjednik Skupštine." Dakle, Ustav Crne Gore je riješio takvu moguću situaciju i sa tog aspekta nema nikakve potrebe za brigom da će Crna Gora ostati bez nekog ko bi vršio funkciju predsjednika države. Dakle, iskreno mislim da zbog svega što se desilo 07.04. i u danima nakon toga kada smo evo dobili i najblaže rečeno specifičan način je u Skupštini, odnosno u dijelu Skupštine Crne Gore položio zakletvu ponovo gospodin Vujanović, iskreno mislim da smo svi na gubitku, uključujući i gospodina Vujanovića i naravno čitavo crnogorsko društvo, jer je faktički na funkciji predsjednika Crne Gore osoba koja nema izborni legitimitet ili nema nesporni izborni legitimitet ako hoćete kolege iz DPS-a da vam je makar malo lakše. Ko je jedini i koga jedino vidim kao dobitnika iz svega ovog, jednu jedinu osobu vidim kao dobitnika, a to je predsjednik Demokratske partije socijalista Milo Đukanović. Iz svega ovoga je on jedini dobitnik.

Imam obavezu prema javnošću da kažem zbog čega tako mislim. U oči ovih predsjedničkih izbora, čini mi se, po velikom broju anketa za iztraživanje javnog mijenja, gospodin Filip Vujanović je slovio za najpopularnijeg političara u Crnoj Gori, posebno u Demokratskoj partiji socijalista. Posle svega što se desilo on je već bez ikakve dileme potrošeni političar. Reći ću rizikujući politički, da me neko pogrešno ne razumije, na

žalost potrošeni političar. Mislim da on svojim načinom života do sada, ipak, nije zaslužio kraj takve političke karijere.

Poštovana Skupštino, poštovane kolege, između izbornog legitimiteta i odgovornosti za vršenje vlasti meni se čini da se uvijek može staviti znak jednakosti. Nije slučajno što se za vršenje vlasti traži nesporni izborni legitimitet, jer on povratno potpuno logično znači da ona vlast koja ima puni izborni legitimitet, koja je izabrana na slobodnim i demokratskim izborima nesporno mora i nositi taj osjećaj odgovornosti prema građanima koji su joj većinski dali podršku. Dakle, i prema onim koji su glasali za takvu vlast, ali i prema onim građanima koji su prihvatili da je takva vlast izabrana većinom koja je nesporna i na demokratskim izborima.

Kolega Gošović je rekao, samo ću ovlaš ponoviti, posjetiti pri činjenici da je i u ovakvom ambijentu prebrojano navodno da je gospodin Vujanović imao nešto preko sedam hiljada glasova više od gospodina Lekića, da 30 000 građana Crne Gore kojima Ustav garantuje biračko pravo, dakle, državljana Crne Gore, punoljetnih koji imaju prebivalište duže od 24 mjeseca, samo zbog činjenice što nijesu izvadili novu biometrijsku ličnu kartu je onemogućeno da glasaju 07. aprila, onemogućeni su da glasaju. Pri tom, kolega Gošović je s pravom potencirao, mi u Podgorici imamo iskustvo i apsolutno znamo, naši ljudi u biračkim odborima su nam rekli da ste naoružali svoje članove biračkih odbora spiskovima birača u biračkom spisku koji nemaju izvađenu novu biometrijsku ličnu kartu. Nijeste ostavili za bilo kakav rizik da se ljudi u biračkom odboru, ljudski dogovore, makar na seoskom području gdje potpuno jasno znaju da neko čitavog života tamo živi i glasa, da slučajno neko od vaših ljudi ne popusti i da takvim ljudima ne dozvoli korišćenje biračkog prava. Samo nekoliko mjeseci ranije na parlametarnim izborima u oktobru prošle godine to nije bilo sporno. Imali smo mišljenje Državne izborne komisije da građani sa starom ličnom kartom, koji ispunjavaju ostale uslove, mogu da glasaju. Imali smo to i na referendumu 2006. godine, odnosno u svim ranijim izbornim procesima do ovih predsjedničkih izbora koji su održani 07. aprila ove godine. Dakle, 12 000 je brisano samo za ove izbore, zbog toga što nisu imali državljanstvo Crne Gore, 12 000 je novoupisanih sa konstatacijom da se radi o licima koja prvi put stiču biračko pravo u odnosu na prethodne izbore za pet mjeseci. Ponoviću, rekao sam to u uvodnom izlaganju po prvoj tački dnevnog reda nemoguće je u Crnoj Gori da za pet mjeseci 12 000 lica prvi put steknu biračko pravo, najviše to može da se desi do 6-7 hiljada, a ovdje je deklarirano i to u Izvještaju nadležnih držanih organa, ne po Izvještaju ili informacijama koje je utvrdila opozicija, da je 12 000 prvi put steklo biračko pravo od oktobra prošle do aprila ove godine.

Pitanja zloupotrebe resursa, ali i prije toga, govorim vam sa razlogom, o velikim problemima u vezi sa biračkim spiskom. Da li je, poštovane kolege, i evo ako Bog da da usvojimo zaključke o izgrađivanju povjerenja u izborni proces formiramo radnu grupu koja će pretresti zakonodavstvo koje

dotiče materiju izbora konstituisanja i ostvarivanja biračkog prava. Da li je, javno postavljam pitanje, sazrelo vrijeme da vidimo da li je dobro rješenje oko toga koji su organi nadležni za vođenje biračkog spiska? Sadašnje rješenje da su odgovorni za tačnost biračkog spiska predsjednici opština, odnosno gradonačelnici. U međuvremenu je kompletna matična evidencija i rođenih, i umrlih, i prebivališta, i ličnih karata dislocirana i nalazi se kod Ministarstva unutrašnjih poslova. Gotovo 90% ili sigurno 90% svih podataka koji su relevantni za upis u birački spisak nalazi se kod Ministarstva unutrašnjih poslova, a objedinjavanje buračkog spiska vrši Ministarstvo za informacione tehnologije koje nema niti jedan jedini podatak, a odgovornost za tačnost biračkog spiska nose predsjednici opština. Da li je to sada jedan galimatijas koji daje nekome alibi ko sa strane utiče da birački spisak ne bude tačan i ažuran, sumnjam da jeste i vjerujem da će radna grupa imati i te kako potrebe da ove činjenice dobro stavi pod lupu.

Zloupotreba resursa, bilo bi mi potrebno mnogo vremena da makar okrnem te stvari. Već je puno toga rečeno od strane Gošovića, od kolegice Branke, ja ću samo reći neodgovorna vlast može da radi ovo što radi sa Kombinatom aluminijuma, sa Duvanskim kombinatom Podgorica i sa ostalim privatizacijama. Samo neodgovorna vlast može da toleriše ono što se dešava u glavnom gradu, da imamo odluku o mjesnim zajednicama iz 1995. godine. Ponavljam, 1995. godine, da punih 13 godina, aktuelni gradonačelnik koji vrši tu funkciju zlouoptrebljava ustavno pravo lokalnog stanovništva u mjesnim zajednicama koje jedino ima pravo da bira rukovodstva mjesnih zajednica, on to svojim dekretom čini punih 13 godina. Zbog toga imamo, ne rukovodstva mjesnih zajednica, nego isturene punktove DPS-a za svaki izborni proces. To je nedopustivo. Slična je situacija i kada su u pitanju mjesna udruženja penzionera. Ispričaću jedan detalj, kada sam jedne prilike na kolegijumu u pretprošlom sazivu Parlamenta u razgovoru sa tadašnjim potpredsjednikom Parlamenta Stijepovićem rekao, nemojte gospodine Stijepoviću pa mi znamo koje vi zloupotrebe činite, ne date ni da predsjednik mjesnog udruženja penzionera bude bilo ko osim iz DPS-a. Znete kakva je bila reakcija, kao iz topa mi je odgovorio, "Provukao nam se onaj Šćepanović iz Maslina". Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Idemo dalje, u ime Kluba Socijaldemokratske partije sada će govoriti kolega Banović, nakon njega kolega Abazović u ime Kluba Pozitivne Crne Gore. Izvolite.

BORISLAV BANOVIĆ:

Hvala predsjedniče, Socijaldemokratska partija je i u ovim prethodnim danima u polemikama oko ovog pitanja iznijela svoj stav i ja ću ga sasvim kratko ponoviti danas ovdje u Skupštini. To je da nećemo podržati Zakon o

poništanju izbora. Jedan je osnovni razlog zato što smatramo da Skupština Crne Gore nema nadležnost da poništava neke izbore. Tu nadležnost po Ustavu i po zakonu Crne Gore ima Izborna komisija i imaju sudovi. To je njihova oblast, njihova nadležnost i smatramo da bi bio veliki presedan i velika greška da Skupština ulazi u ono što nije njena ustavna i njena zakonska nadležnost. Kao što je svima poznato, mi smo na početku ovog izbornog procesa imali dileme i stavili pod upit, ne dileme nego smo smatrali i dalje smatramo da je ustavnost jedne kandidature bila sporna, povelili smo postupke, Ustavni sud je presudio drugačije i kao što smo tada rekli, mi ne bojkotujemo izbore, nego osporavamo ustavnost jednog kandidata i zbog toga se tako i odnosimo. Poštujemo institucije crnogorske države i crnogorskog društva. Upravo je element poštovanja tih institucija i izgradnja tih institucija jeste da svaka institucija radi svoj posao. Na žalost dešava se da neke od tih institucija ne rade u najboljem smislu svoj posao i na najkvalitetniji način, ali nadamo se sve manje i sve ređe da će toga ubuduće biti, takođe sve manje i sve ređe i da će se kvalitet rada u ovim institucija i izgradnja njihovog integriteta i ukupone validnosti crnogorskog institucionalnog sistema povećati. Nema potrebe da posebno obrazlažem i ulazimo u ovu priču, to je zaista krunski argument i najvažniji argument. Da još jednom ponovim, bilo bi žestokog kršenja Ustava i žestokog kršenja zakona da Skupština, mimo svoje opisane nadležnosti, proglašava ili poništava nekakve izbore, valjane - nevaljane u pravnom smislu, a to je taj pravni smisao. Skupština može politički da se određuje o kvalitetu, izbornom procesu, o nivou demokratičnosti, o nivou kvaliteta izbornih radnji i procedura, ali i potrebama da se one unapređuju i u tom smislu smo diskutovali po prvoj tački dnevnog reda i da se Socijaldemokratska partija i njeni poslanici slažu sa tim, da radimo u tom pravcu, da podižemo nivo demokratičnosti i samog izbornog procesa i svih procedura, i normi, i praksi, ali zaista da to ne činimo na način koji bi suprotne efekte imao, a ne ovo što, nadam se, svi zajedno želimo dalju demokratizaciju našeg društva. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama. Sada će govoriti kolega Dritan Abazović, nakon njega kolegica Ljerka Dragičević, u ime Kluba četiri partije. Izvolite, kolega Abazoviću.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče, mislim da je danas jako bitan dan za budućnost crnogorske demokratije. Svjesni te činjenice, nadam se da ćemo svi biti na visini zadatka.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Kolega Abazoviću, izvinjavam se što Vas moram na sekund prekinuti, samo jedna važna informacija za članove Odbora za zakonodavstvo, zbog hitnosti moram to sada reći. Sjednica je zakazana u 17 časova u Plavoj sali i zamoljen sam da saopštim da članovi Odbora za zakonodavstvo budu u 17h u Plavoj sali. Naravno i predstavnici predlagača se podrazumijevaju.

Izvinjavam se još jednom što sam vas prekinuo, ali informacija je bila važna. Izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Nemate potrebe da se izvinjavate potpredsjedniče, informacija je informacija, nastaviću nije nikakav problem.

Nadam se da ćemo svi biti na visini zadatka i na onome što zaista jeste cilj ovog doma. Mislim da je teret nakon brojnih grešaka u ekonomiji, nakon posrnuća, odnosno devastacije naše privrede pa su mnogi rekli da Parlament treba da preuzme odgovornost. Mislim da je sada kao jedno parekselans političko tijelo potrebno da svi budemo, kao što rekoh, na visini zadatka.

O čemu se zapravo radi? Gospodin Filip Vujanović je prvi predsjednik Crne Gore koji je sjeo u tu stolicu ili stupio na tu funkciju, a da je od strane većine naroda Crne Gore i većine poslanika proglašen nelegalnim ili nelegitimnim. Ovo je nešto što je presedan. Treba da imamo ovo u vidu kad budemo glasali za ovaj lex specialis. Zašto je on nelegalan, a zašto je on nelegitiman? Mislim da je situacija, i ako nijesam nikakav pravni stručnjak, ali mislim da je situacija prilično jasna. Postojalo je osporavanje njegove legalnosti kandidature i nakon što je Ustavni sud utvrdio da on može po treći put da se kandiduje ništa nije ostalo sporno, međutim, ostalo je sporno sledeće, da je on svoj legitimitet stekao na nelegalan način i mislim da je to prilično jednostavno. On je kandidat koji je od strane jedne grupe ljudi osporen kao legitiman, od strane druge manje grupe kao nelegalan i samim tim mislim da je krajnje neprimjereno da takav čovjek bude nakon svega predsjednik Crne Gore. Meni je žao što je on postao kolateralna šteta DPS-a i kolateralna šteta jedne pogubne politike, zato što politiku ne trebate samo da gledate kroz broj glasova. Bilo je puno riječi imaćete glasova, nećete imati glasova, mi ćemo vladati, vi ćete vladati, to je faktički nebitno ljudi. Moramo da pođemo od druge pretpostavke, moramo da pođemo od pret postavke, da li mi želimo dobro ovom društvu ili želimo dobro samo sebi samima. Mislim da kao odgovorni političari treba javni interes da stavimo na prvo mjesto, jer je javni interes na jedan, da tako kažem, posredan način i naš lični interes, jer ukoliko budemo imali kvalitetno društvo, dobro organizovano politički mislim da je to nešto što će zadovoljavati i sve naše manje bitne lične interese. Dakle, gospodin Filip Vujanović je nelegalan i nelegitiman predsjednik i on je sjeo na tu funkciju kao potpredsjednik DPS-a. Meni je žao što je Demokratska partija socijalista zarobila sve državne institucije. Meni je žao što Demokratska

partija socijalista je čitavu političku pozornicu pretvorila u jedan film, pretvorila u Holivud, gdje je premijer i predsjednik DPS-a glumi neku nekavog Spilberga, odnosno igra ulogu nekakvog režisera, a pojedini ljudi koji sjede u Parlamentu ili obnašaju najviše državne funkcije bivaju glavne ili sporedne uloge tog filma. Znam da je nama svima bilo drago što je Džejms Bond snimao neke scene u Crnoj Gori, ali mislim da treba da se dozovemo pameti i da jednostavno ne dozvolimo da Parlament kao parekselans političko tijelo ne dozvoli da se tako posrne, i moralno, i pravno i političko, nastavi.

Rekli ste šesta ili sedma sjednica. Nebitno je, je li šesta ili sedma sjednica i nebitno je da li je imala kворum, bitno je da tamo ljudi nijesu pošli zbog svoje savjesti, ne zato što nijesu mogli, ne zato što u tom momentu su bili spriječeni, nego što nijesu željeli da budu na tom mjestu i to objašnjava karakter takve sjednice. Znači, desi se po neki put da nas ovdje bude 30 ili pet nas bude ovdje i sjednica se nastavlja, ali u svakom slučaju imamo nekakvu prećutnu saglasnost da se sjednica odvija. Tu sjednicu je većina poslanika crnogorskog parlamenta svojom savješću jednostavno odbila, odbila prisustvo i na taj način jasno rekla šta misli o samoprozvanom predsjedniku Crne Gore.

Teza da neko koči evropske integracije, a pogotovo NATO integracije, gospodo iz Demokratske partije socijalista, prije svega gospodine Simoviću, više puta ste rekli da se ovo dešava da bi se zakočio naš put u NATO alijansu. Nije tačno. Nije tačno, ponavljam, vi ste najveći krivci što je podrška NATO integracijama ovoliko niska. Sa druge strane za evropske integracije ne bih ni da komentarišem.

Što se zapisnika tiče, ljudi moji, ljudi griješe. Vrlo često se dešava da neko potpiše nešto što se naknadno tvrdi da nije tačno ili da je nelegalno. Tu postoje neke druge instance koje treba neku eventualno grešku da isprave. Tu ne vidim neki veliki problem. Mi moramo radi razvoja naše demokratije da prihvatimo jedan od osnovnih postulata demokratskih sistema smjenjivosti vlasti i ona se mora desiti kroz narodnu volju mirnim putem. Kako vi uobličavate narodnu volju? To je pitanje, kako vi uobličavate narodnu volju? Da li je partijsko zapošljavanje i korišćenje svih državnih resursa, kojim svi mi doprinosimo u ovoj državi, da bi vi došli u situaciju da je koristite samo u sopstvene svrhe. Da li je to smisao demokratije? Pa vi imate preslab rezultat. Na osnovu svega vi imate preslab rezultat, samo se čudim kako DPS u Crnoj Gori nema 80 ili 90% biračkog tijela. Zaista se čudim, kako ova opozicija nije svedena na opoziciju u Bjelorusiji da ima samo par poslanika. Nakon svih zloupotreba što radite vi se hvalite sa rezultatom u kojem trebate da ugrate nekoga na silu na predsjedničku fotelju ili uz pomoć brojnih partnera da stvarate vlast. Pa vi ste slabi, a ne mi. Vi ste slabi pored svih zloupotreba ne možete da ostvarite rezultat koji može samo da bude 50 plus jedan biračkog tijela.

Nisam uzbuđen, ovo je moj stil, uzbuđeni treba da ste vi i bićete sve više i više uzbuđeni. Ja sam potpuno miran, jer znam vrijeme koje dolazi je vrijeme koje će pokazati brojne vaše slabosti, a ja se nadam da će iznijeti na vidjelo kvalitete drugih ljudi koji drugačije misle i žele ovoj zemlji i imaju viziju da ide mnogo bolje nego što je danas.

Sa druge strane, što se tiče lex specialisa, ne vidim tu veliki problem. Bilo je priče da bi to bio presedan u koliko bi se usvojio lex specialis i da bi se na taj način srušio ustavni poredak jedne države što donekle ima smisla, zato što se postavlja pitanje da li bi neka druga većina mogla da donese neki drugi takav zakon, ali ja mislim da klasičnim logičnim promišljanjem ni tu ne vidim neku veliku dilemu. Zašto je ne vidim? Kad god postoje neregularnosti i kad god postoji sumnja u demokratski proces, a ova sumnja je prevazišla svaku mjeru, ona više nije sumnja, ona je činjenično stanje nakon afere "snikak" nema nikakve dileme da je ovaj dom pozvan da poništi takve izbore. To nije ništa strašno. Imate situaciju u Bugarskoj sada, gdje imate veliku zloupotrebu, koja je članica Evropske unije, koja ima veliku zloupotrebu na izborima i gdje se traži da se procesuiraju brojne nelegalne radnje koje su postojale. Svim tim što sam rekao mislim da neće vam biti dovoljan mađioničar da vas izvuče iz ove situacije. Nema veze kako ćemo mi danas glasati. Kako budemo glasali jednostavno, to će biti dobra prilika da pokažemo ko zaista želi neke promjene, a ko samo od toga želi da pravi marketing. Mislim da je to nešto što je jako dobro.

Samo želim da pozovem sve kolege da na zajedničkoj misiji unapređenja demokratije u ovoj zemlji i na zajedničkoj misiji razvoja ovog društva, na demokratskim principima i na univerzalnim principima pravde i solidarnosti damo svoj maksimalni doprinos. Promjene će, gospodo, doći htjeli mi to ili ne htjeli. Njih ne možete da spriječite, ako ih spriječite da vam uđu na vrata, one će vam ući kroz prozor. Moje je mišljenje da mi ta vrata treba širom da otvorimo, da otvorimo svoja srca i da ne uzurpiramo ni jednu državnu funkciju na kojoj građani Crne Gore nijesu željeli da nas vide. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Nijesam čuo.

Kolega Abazoviću, mogu li ja da odlučim?

Imate pravo na repliku, nama pravo na komentare u prvom krugu, ali pomenuti ste direktno po imenu i prezimenu u negativnom kontekstu, tako da imate pravo na repliku.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče,

Gospodine Abazoviću, preciznost radi citiraću vam šta sam rekao povodom kočničara daljeg puta Crne Gore ka članstvu u NATO. "Nijesam

slučajno kazao da je ovo pokušaj ključnih autora ovog scenarija zaustavljanja Crne Gore na putu ka NATO-u."

Vi gospodine Abazoviću i vaša partija nije ključni autor ovog scenarija. Vi ste svjesni ili nesvjesni, mislim nesvjesni pomagač tog ključnog autora, Vi nesvjesno ste se odazvali na poziv, na molbu da im pomognete da zaustave Crnu Goru u tom ključnom iskoraku ka punopravnom članstvu u NATO. Gospodine Abazoviću, nikad nijesam stavljao jednakost između vas i ključnih autora, Vi nijeste partija koja je bojkotovala institucije sistema. Vi i kad ste predlagali nešto sa ključnim autorima, Vi ste stidljivo saopštavali da ste predlagači nekog nižeg nivoa, pa je bio problem da ovdje još prije deset dana stavimo na dnevi red tačku pokretanja parlamentarne istrage povodom takozvane afere "snimak", jer ste vi bili potpisnici te inicijative, ali je bio problem da se pojavite ovdje u ime predlagača. Insistirao sam na Kolegijumu da tu tačku završimo prije 15 dana, a mogli smo, ali je bio problem ko je suštinski predlagač. Ponavljam, nijesam vas smatrao da ste ključni kočničar Crne Gore kad je u pitanju dalji napredak Crne Gore ka NATO-u. Vi ste nesvjesni podizvođač tog scenarija. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Nemamo pravo na odgovor. Poslovnik kaže tako, kad je replika u pitanju nemamo pravo na odgovor. Na žalost nemamo pravo, iznosio je politički stav.

Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ :

Zahvaljujem. Osjećam potrebu da ispoštujem da ne idem u neku veliku repliku, ali samo da pojasnim stav sa Kolegijuma jer sam zastupao stav da se ta tačka odloži, ne iz razloga što sam ja nešto tu shvatio, odnosno ja bar nemam namjeru da budem predlagač nižeg nivoa bilo čega, niti osjećam da sam predlagač nižeg nivoa i valjda je to da kažem izletjelo. Ja sam svjesno tražio da se tačka odloži jer sam smatrao da od dvadeset sedam, koliko je bilo tada potpisnika, dvadeset kolega iz Demokratskog fronta i nas sedam, ja sam tražio tada da tu tačku stavimo na dnevni red. Zar ne bi bilo, priznaćete, malo čudno da dvadeset poslanika od dvadeset sedam nije tu. I to je bio razlog mog odlaganja, odnosno traženja da se ta tačka stavi na dnevni red kad budemo svi zajedno i ne vidim nešto sad tu da treba da nazivamo jedni druge predlagačima višeg ili nižeg nivoa.

Druga stvar, mi stojimo iza naših stavova svjesno. Nemate potrebe da Vi nas branite bilo od koga, i da Vi tumačite naše stavove jesu li oni svjesni ili nesvjesni. Mi smo svjesni ušli u politiku, svjesno se nalazimo ovdje i dobili smo mandat građana Crne Gore i jesmo zaposleni. Da se i tu vratim na nešto pošto nijesam imao pravo ranije na repliku pa da iskoristim bar to.

Nijeste nam Vi poslodavci. Gospodine Vukoviću, nijeste Vi naši poslodavci na svu sreću. Da ste se vi pitali ko će ovdje da udje, da ste Vi zapošljavali poslanike vjerovatno bi ste kao što smo saznali zapošljavali sve ljude ovdje i, vjerovatno, hajde da budem ja .....ni uveta od opozicionara ovdje ne bi bilo. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Nećemo dalje priču o ovoj temi.

Naši poslodavci ovdje su građani jer smo svi ovdje zahvaljujući.....

Kolega Vukoviću možemo li nastaviti?

Naši poslodavci su građani. Od njih smo dobili glasove i zahvaljujući njima mi smo ovdje svi bilo iz vlasti bilo iz opozicije. Druga stvar što se tiče predlagača prvog i drugog reda ja sam shvatio kolegu Simovića da je o tome figurativno govorio u onom smislu o kome smo govorili na Kologijumu, pojasnili ste stavove i mislim da nema potrebe dalje da se pojašnjavamo u tom dijelu.

Sad idemo dalje. Koleginica Ljerka već odavno čeka.

Izvolite koleginice Ljerka.

LJERKA DRAGIČEVIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče Skupštine,

Uvažena Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore. ,

Ja bih nešto radi crnogorske javnosti rekla o ovom zakonu. Lex specialis je pravna doktrina koja se odnosi na tumačenje zakona i potječe od latinske pravne maksime lex specialis de rogat legi generali, te po ovoj doktrini zakon kojim se uređuje određena tema jači je od zakona koji regulira samo opća pitanja. Također je latinska maksima lex specialis de rogat prior, odnosno kasnije zakon poništava prijašnji. Kao jedan od najstarijih političkih predstavnika u ovom Parlamentu uvijek sam zamišljala stavove i ideje manjinskog dijela Parlamenta kojeg nazivamo pozicijom kao nužan i dobronamjeran korektiv svojoj ideji u cilju njenog poboljšanja, pa čak i do eventualno njene radikalne promjene, ali korektiv praćen dobrom namjerom da se dodje do optimalnog rješenja. Čitajući predloženi lex specialis Zakon o poništenju proglašenja izbora za predsjednika Crne Gore, ne mogu se oteti utisku da se u konkretnom slučaju ne radi o dobroj namjeri opozicije da jednim kvalitetnim pravnim iskazom dodju do ciljeva koji se ostvaruju samo teškim i mukotrpnim radom pred građanima Crne Gore, koji su jedini politički sudija i nagrađuju, odnosno kažnjavaju političke subjekte na političkoj sceni Crne Gore. Sigurna sam uvažene koleginice i kolege da ovo sve znate, ali kako tumačite to mi već dođe zakonetka. Uvodjenjem lex specialisa poništili bi ste osnovni zakoni, a naravno i najviši zakon ove države, a to je Ustav. Poništenje Ustava jedne države nije ni malo naivna stvar i prosto ne mogu i neću da vjerujem da se na to odlučila opozicija

ovog visokog doma, a koja je opozicija već godinama i valjda je naučila bar to što je država. Ne mogu se otrgnuti razmišljanju da sa četiri člana predloženog zakona želite da poništite rad i odluke hiljadu i dvjesto biračkih odbora, dvadeset i jedne opštinske izborne komisije, odluke državne izborne komisije, kao i odluke najveće pravne instance u Crnoj Gori, Ustavnog suda koji suštinski jeste branitelj ustavnih određenja. Hrvatska građanska inicijativa je još prije predsjedničkih izbora iznijela svoj stav i podržava predsjedničkog kandidata Demokratske partije socijalista gospodina Filipa Vujanovića. U takvim ili bolje rečeno ovakvim uslovima nerealno je očekivati da Hrvatska građanska inicijativa glasa za lex specialist kojim bi bili poništeni predsjednički izbori, i ne samo oni već bi bio to pravi čin ataka na mladu i uspješnu crnogorsku državu.

Hrvatska građanska inicijativa sigurno ne bi dala legitimitet ničemu što se zove izborna krađa, pritisak, ucjena, zapošljavanje po partijskoj pripadnosti jer se ista u cjelosti svojim programom zalaže za slobodno izraženu volju svih građana na izborima i jednakost svih građana Crne Gore u ostvarenju fundamentalnih prava. Hrvatska građanska inicijativa vjeruje u institucije ove države, vjeruje u institucije sistema i ako su svi relevantni činioци i institucije potvrdili da su izbori protekli u redu i da su izbori potpuno legitimni i regularni, zašto toliko dilema. Uostalom OEBS i međunarodne relevantne i mjerodavne institucije sve su to potvrdili. Evropa je dala visoku ocjenu i zašto u svemu uvijek da se traže neke zadnje misli, činjenja i zahtjevi prosto kao da smo sretni da kod nas ništa ne vrijedi. Možda je bilo sporadičnih nepravilnosti, ali najvažnije je da je međunarodna zajednica i naša Državna komisija potvrdila da nije bilo sistematskih kršenja pravila. Tako se uvažene kolege ne čuva država vječnim sumnjama, država se čuva kada se na demokratski način prizna poraz i čestita pobjedniku pa se ide u nove pobjede. Kome su usta puna demokracije mora se i tako ponašati, a ne samo da to traži od druge strane. Sada su svi na potezu da pokažemo visoku svijest i radimo na pridruživanju NATO i Evropskoj uniji. Inače ja osobno i Hrvatska građanska inicijativa zalagaćemo se da se preispitaju sve afere predizbora i da se krene od Herceg Novog, pa polako preko cijele Crne Gore uzduž i poprijeko i onda sve na vidjelo.

Poštovane kolegice i kolege, Hrvatska građanska inicijativa će upravo u tom pravcu činiti napore zajedno sa svima vama za unapređenje zakonodavnih okvira kako bi se eventualno pojedinačni slučajevi zloupotreba do kraja eliminirali uz podršku i jačanje institucija sistema. Protiv smo lexis specialisa jer je to čista destrukcija i atak na državu, a što se tiče afera sve i svačije na sunce. Pozivam sve kolegice i kolege, da već jednom počnemo ozbiljan rad na našem putu u NATO i Evropsku uniju, a ne sada da stagniramo i idemo nazad, jer moraćemo kad tad položiti račune generacijama koje dolaze zašto nijesmo u ovom visokom domu pri ulasku ostavili lično, a bavili se državnim stvarima. Lex specialis Hrvatska

građanska inicijativa neće podržati, neće podržati Forca, neće podržati Demokratska partija Albanaca i neće podržati Liberani savez. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama kolegice Dragičević.

Sada kolege idemo na dinamičniji rad plenuma, po pet minuta s pravom replike, nadam se u okviru Poslovnika i efikasno kao bi stigli svi da iznesu svoje stavove.

Prvi u ime Kluba DPS-a kolega Vukčević.

Izvolite.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene kolege,

S obzirom da je dosta bilo teme i dosta razgovora kada je u pitanju takozvana afera "snimak", želim da odmah na startu kažem da za sve ono što sam rekao na sjednicama savjeta Demokratske partije socijalista stojim svim svojim bićem i spreman sam da odgovaram kada je u pitanju bilo koji organ, domaći ili inostrani, i da sve ono što sam saopštio na toj sjednici ponovim. Čak je i opoziciono zavisni "Dan" prenio moju rečenicu i veoma jasno stavio do znanja ono što sam ja suštinski saopštio, a to je da svakom sistemu mora da radi svoj posao, a da DPS na najbolji način, političkim vrednovanjem tih rezultata treba da bude nagrađen na predstojećim izborima. Veoma jasno i precizno, politički i veoma stručno. Da li je ta moja rečenica u bilo kom smislu usmjerena prema bilo kojoj zloupotrebi i prema bilo kom direktoru ili starješini organa, sami procijenite. Ili možda rečenica koja je izrečena u drugom partijskom organu, kada je u pitanju Herceg Novi, ili "snimak II" u kojem kaže jedan od aktera tog sastanka neke druge partije - tamo će je direktor vazda ćemo otvoriti prostor da zaposli našeg nekog veoma važnog, u borbi za obezbjedjivanje funkcije u lokalnim organima uprave. Da li je ovo za što se ja zalažem da svako u sistemu radi svoj posao ili je ovo kada neko traži funkciju za mjesto direktora da zaposli svoje ljude. I to prije svega angažovanje partijskih svojih kolega, partijskih svojih ljudi na lokalnom nivou. Ako želite jedan kriterijum onda se moramo zalagati za sve isto, ne može biti razlike, u jednoj situaciji jedan kriterijum, a u drugoj sistuaciji drugi kriterijum. Jasno sam stavio do znanja za banke u Crnoj Gori, posle tri godine pada kreditne aktivnosti da treba uložiti napore kako bi se povećala kreditna aktivnost i time omogućilo novo zapošljavanje, novi krediti i obezbjedjivanje neophodnih uslova za otvaranje novih radnih mjesta, i predložio sam konkretan program. Ali evo, da ne pričamo o budućnosti, ja ću vam saopštiti o prošlosti. Pošto sam bio u institucijama koje su se bavile tim poslovima, svi projekti koji su realizovani, realizovani su javno. Svaki projekat javno je objavljen i u svakom projektu je u pozivu pored kriterijuma uslova veoma precizno definisana i rečenica da banka

donosi konačnu odluku o tome ko će dobiti kredit, ko neće dobiti kredit. Takođe, to je veoma jasno definisano i u svim rješenjima projektnih timova i komisija koje su radile na pripremi projekta i sprovođenju kompletnog projekta i veoma jasno stavljeno do znanja da konačnu odluku koji će projekat biti kreditno podržan od strane banke, donosi banka u skladu sa svojom poslovnom politikom. Postoje ugovori sa svakom bankom u kojoj je jasno precizirano da banka donosi konačnu odluku o tome ko će dobiti kredit a ko neće, i jasno je precizirano da svaki preduzetnik i svako preduzeće odredi preko koje banke će uzeti kredit. Potpuno je normalno da on u skladu sa svojom poslovnom politikom i svojom poslovnom organizacijom odredi koja će to banka biti, od koje će dobiti kreditno rješenje. Ja vas pitam kako je u tim uslovima moguće fevorizovati bilo koga i kako je moguće na osnovu toga konstatovati da našima preduzećima dajemo kredit. Apsolutno ne stoji ni jedna jedina argumentacija za to, uzimajući u obzir činjenicu da od 11 banaka, deset banaka u Crnoj Gori je u vlasništvu inostranog kapitala. Veoma jasna i transparentna procedura, bez ijedne dileme oko toga da je bilo ko od nas i u ovom sistemu mogao da utiče na donošenje bilo koje konačne odluke, za bilo kojeg svog partijskog aktivistu. Nijednom svojom rečenicom nijesam saopštio, na bilo kom partijskom organu, da neko radi mimo procedure koja je predviđena i mimo zakonom predviđenih uslova koji se moraju zadovoljiti da bi neko dobio bilo koji kredit. Uostalom, imate snimak i možete apsolutno to da vidite. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Da pozovem članove Odbor za politički sistem da će se amandmani SDP-a razmatrati uskoro, pa molim da prisustvujete sastanku Odbora. Crveni salon sa desne strane. Hvala.

Vi ste čovjek koji dobro poznaje ovu komunikaciju savremenu tako da vas ja ovdje ne vidim. Znači komentar, ne vidim vas na komentaru ali vidim vas na raspravi. Izvolite, kolega Bojaniću.

MLADEN BOJANIĆ:

Samo kratak komentar.

Ako ja razumijem pravni sistem Crne Gore, svako treba da odgovara za svoje postupke, bio on spreman ili ne za to. Da to raščistimo. Nemamo što da se busamo u prsa da smo spremni da odgovaramo, odgovaraćemo za svoje postupke bili spremni ili nespremni. Taman posla, kad bismo pitali jeste li spremni da odgovorate za to što ste uradili, vi da kažete ja nijesam spreman, i dobro, idemo dalje. Da to raščistimo.

Druga stvar, vrlo rado ću javno da raspravljam o nadležnostima Direkcije za mala i srednja preduzeća i dodjeli kredita. Ja sam shvatio da je danas po pitanju parlamentarne istrage tačka da glasamo za to jer smo svi saglasni da to ispita Anketni odbor, ali dobro. Čuo sam konstataciju da se

banka na kraju pita ko donosi konačno rješenje. Da, ali na osnovu preporuke Direkcije malih i srednjih preduzeća, pa onda čemu Direkcija za mala i srednja preduzeća ako treba da idemo direktno u banke da tražimo kredite za mala i srednja preduzeća. Mislim da malo smo tu preskočili ulogu Direkcije za mala i srednja preduzeća, ali dobro, možemo da nastavimo raspravu po tom pitanju. Možemo da je usmjerimo da date saglasnost na odluku o parlamentarnoj istrazi, da otvorimo anketni odbor i da u toj proceduri kako je predviđena raspravimo je li bilo zloupotreba ili nije bilo zloupotreba. Što se mene tiče, možemo to ovdje javno sve da radimo, ali mislim da sam način pravdanja, a još odluka nije donešena o formiranju parlamentarne istrage i o formiranju anketnog odbora, možda govori samo za sebe. Možda neko pravdanje prije nego što se krene u proceduru daje neku naznaku šta se sve dešavalo. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Imate li protivargument, kolega Vukčeviću?

ZORAN VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem, potređsjedniče.

Moram saopštiti da moji argument nijesu pravdanje, nego to su argumenti da apsolutno nema potrebe za uvođenje zakona kojim će se poništiti rezultati izbora. Zaista neshvatljivo u odnosu na one komentare koje smo rekli. Uloga Direkcije i investiciono-razvojnog fonda za mala i srednja preduzeća upravo je bila ta da se omogući onim preduzećima da dobiju po povoljnijim uslovima kreditne aranžmane u odnosu na komercijalne uslove i, naravno, da banka preuzima odgovornost za realizaciju tog projekta. Složićete se sa mnom, pošto ste vi ekonomista kao i ja, da je to bila uloga državnih institucija, ali isto tako ćete se složiti sa mnom da tu odluku ne treba da donosi državni organ, ko će dobiti kredit, nego treba da donosi banka. Naravno, nije bila naša preporuka nego naše je bilo usmjerenje, zadovoljenje svih uslova, da li je urađen biznis plan u skladu sa procedurom, da li to preduzeće plaća redovno porez ili ne plaća redovno porez, a konačnu odluku donosi banka koju je on predložio, da realizuje. Mislim da tu apsolutno ništa nije sporno, osim što smo omogućili da kamatna stopa ne bude 9% nego da bude četiri ili pet, koliko je bilo u tom periodu, ali banka preuzima to odgovornost. Znači, apsolutno nije postojala nijedna mogućnost, mogli smo sve da uradimo i da ne znam koga protežiramo, ali i sami znate da banka je ta koja apsolutno neće donijeti odluku osim onu koju donosi kreditni odbor te banke u skladu sa svojom poslovnom politikom, jer nas je na to obavezivao prije svega ugovor nas i ove banke.

Prema tome, tu apsolutno nikakve dileme nema i kada je u pitanju Direkcija i kada je u pitanju investiciono-razvojni fond. Zato govorim da nema

nikakvog osnova da se govori o tome da mi dajemo našim ljudima kredite, jer apsolutno toga nije bilo.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Vukčeviću.

Sad riječ ima kolega Stanić, neka se pripremi kolega Vuletić.

NOVICA STANIĆ:

Uvaženo predsjedništvo, dame i gospodo poslanici, poštovani građani Crne Gore.

Dakle, poštovani građani Crne Gore, poštovana ulico 2013-te, mi smo u velikom problemu. Zašto smo u problemu? Zato što pokušavamo da sve ovo riješimo, dakle izborne krađe, kroz insitucije sistema, a institucije sitema su pretvorene u stubove režima. Ne radi se ovdje ni o kakvim incidentima, nego o organizovanom kriminalnom sistemu na vlasti. Evo, ja vam tvrdim da ovo što mi tražimo, poništenje predsjedničkih izbora, to je samo vrh ledenoga brijega. Uoči parlamentarnih izbora u oktobru 2012. godine imao sam priliku da više puta razgovaram sa članovima, posmatračima, jedan je bio Nijemac, drugi iz Kazahstana. Kad sam im govorio šta se sve radi, Nijemac je posebno insistirao da se obratim Opštinskoj izbornoj komisiji i Državnoj izbornoj komisiji, rekao sam da će to završiti u nečijoj fioci, da od toga nema koristiti, ali sam ga poslušao. Evo, pročitacu samo dio toga teksta: U preduzeću Gradir Montenegro, a ranije Šuplja stijena u Šulima, kum vlasnika preduzeća izvjesni Kovačević dobio je iz DPS-a spisak od 55 radnika koji nisu za današnjicu, i svaki je pozivan na razgovor na kome mu je savjetovano da glasa DPS, a da se prije toga javi izvjesnom šumaru radi detaljnijih uputstava. Kao posledica toga na glasačkim mjestima u Šulima i Gracu nađeno je više obilježenih glasačkih listića. O pomenutom pozivanju radnika od strane Kovačevića i njihovom javljanju šumaru postoji tonski zapis snimljen na mobilnom telefonu. Tada nisam imao taj tonski zapis, ali evo, zahvaljujući DEA dobio sam to, pa da čujete kako to izgleda.

(Snimak sa mobilnog telefona)

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ako je to dugo, bolje da taj snimak i materijal priložite Anketnom odboru.

NOVICA STANIĆ:

(Nastavlja se snimak sa mobilnog telefona).

Dakle, pošaljem ja to i Opštinskoj i Državnoj izbornoj komisiji. Od Državne izborne komisije nema odgovora, Opštinska izborna komisija me obavijestila da je to prosljedila Državnom tužilaštvu, Državno tužilaštvo ćuti. Ali zato je ovaj tekst objavljen u Pljevljaskim novinama i početkom

novembra mene ovaj glas i ovaj čovjek zove dva puta i prijeti. To je prijavljeno MUP-u, šta je MUP uradio – ništa. Kakav je epilog svega ovoga, je li mislite da je postupljeno po zakonu i članu 186 gdje piše da će se ovakav čovjek kazniti zatvorom do tri godine? Nije, ali je zato ovaj Milenko Krstonijević ostao bez posla, pri tome nije mu uplaćeno od godišnjeg odmora dva puta po sedam dana. Kada je otišao u PIO da provjeri - nema uplata za doprinose za dvije godine koliko je radio i svaki put mu je produžavano po šest mjeseci, prvo po šest, pa tri, pa dva i na kraju ostao čovjek bez posla. Evo, ja pitam Skupštinu Crne Gore, pred kamerama Javnog servisa, je li ovo način da se pobjeđuje na predsjedničkim izborima, je li ovo način da se pobjeđuje na parlamentarnim izborima. Zato sam i pozdravio na početku - poštovana ulico 2013-te. Bojim se da je ovo danas zaludnji posao, da se ovdje ne može ništa uraditi, ali evo, volio bih da me demantujete. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Staniću.

Izvolite, kolega.

RADIVOJE NIKČEVIĆ:

Imao sam namjeru da se povodom prve tačke dnevnog reda javim, očito da nijesam uspio, ali iskoristiću priliku da kažem definitivno između ostaloga ono što je bio i moj stav, da priča o neregularnosti izbora počinje mnogo ranije, u pripremi za parlamentarne izbore. Kolega Stanić je to naveo kao primjer jedan iz Pljevalja, ja ću konkretan primjer, ono što su svi u Crnoj Gori vidjeli. Sjećate se da je jedna koordinirana aktivnost između nevladinog sektora i novoformiranih partija, prije svega Demokratskog fronta i svih partija i pojedinaca koji su ušli u taj front sa jednom nevladinom organizacijom i medijima. Ja sam ovom prilikom donio ono što sam tada kao predsjednik opštinskog izbornog štaba pokušao da analiziram, sjećate se onih spiskova duplo upisanih, Dan je danima zamajavao javnost Crne Gore. Mi smo kao ozbiljni ljudi i odgovorna partija u skladu sa zakonom tražili od državnih organa da preispitaju svaki taj element i dokazano je da nijedan sa ovog spiska iz Nikšića nije bio upisan duplo. Nijedan, niko to do sada nije dokazao. Mi smo tražili u skladu sa zakonom da se objavi to u medijima koji su to htjeli. Niko tome nije predavao važnosti, a danas na bazi toga želite da i ove predsjedničke izbore pretvorite u nelegalne i nelegitimne. Takođe, isto kao i vi, imao sam priliku da razgovaram u tri navrata sa predstavnicima OEBS-a koji su uzeli to kao primjer. Svi njihovi izvještaji tada su pokazali da su ti izbori bili zaista demokratski, u skladu sa svim pravilima odrađeni. Ovo je samo dio primjera. Sjećate se, nakon predsjedničkih izbora, Tunjevo i vaš kolega Danilović u jednoj televizijskoj emisiji je maestralno govorio da je od devetnaest članova petnaest glasalo putem pisma. To je odmah demantovao član SNP-a iz biračkog odbora, to

je odmah demantovano, ali to je sve zaboravljeno. Do onih drugih, da je deset puta više glasača putem pisma, brdo materijala ovdje koje demantuje. Ja sam smatrao da ćemo danas o tome da razgovaramo. Sve je to u biračkim odborima potvrđeno, sve je to u Opštinskoj izbornoj komisiji. Evo, pitajte njih, na svaku vašu prijavu pojedinačno, od Vračeniće do Župe, dokazano je da nije tačno, čak je Filip Vujanović dobio šest, sedam glasova više u toj provjeri. Danima ste to radili i kao Front i kao partija, svaki listić pregledali, svaki zapisnik pregledali. Ništa od toga nema.

Suština je da želite čitavo vrijeme, u sva ova tri izborna ciklusa da pokažete da u Crnoj Gori ne radi institucija sistema. Upravo suprotno dozujemo, da su institucije sistema radile. Još jednom se zalažem u svim ovim propustima bilo je nedorečenosti kada je u pitanju glasanje putem pisma i sve ostalo. Vidjeli ste i preporuke OEBS-a da zajedno sjednemo i u jednoj redovnoj proceduri se dogovaramo i to ispravljamo. Ne zaboravite mi smo četiri godine radili Zakon o izboru odbornika i poslanika ovdje u ovom Parlamentu. Mi smo kreatori toga, mi smo kreatori odnosa našeg Parlamenta i kontrole medijske kampanje. Sve je prihvaćeno, sad od jednom to ne valja. Znači, sami sebe negirate.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega.

Kolega Stanić, ima odgovor. Izvolite.

NOVICA STANIĆ:

Kolega Nikčeviću, evo kako se završava ovaj razgovor između žrtve i onoga koga ubjeđuje kako da glasa. Svi moraju nekome da se jave, koga će da glasaju. Razumiješ li dobri moj Mićo? To je suština. Sjećate li se gospodine Nikčeviću, kad sam ja nakon lokalnih kad je bila koalicija "Bolja Crna Gora" u Pljevljima, Bolja Pljevlja, govorio o sedam, osam poslovođa Rudnika uglja koje je opet izvjesni član borda direktora, da mu ne pominjem ime, pozivao kako da glasaju. Nijesu poslušali. Održali su konferenciju za štampu i znate kako su završili? Svi su poslije izbora premještani na slabija radna mjesta. Svi sudovi su presudili u njihovu korist do predsjednice Vrhovnog suda, gospođe Medenice, koja je sve to poništila puz pike ne važi. Znate kad je poništila? Dvadeset dana pred parlamentarne izbore u oktobru. Šta je ovo? Ovo je spisak, četiri lista, osam strana, građana Pljevalja kojima su dijeljene pare socijalne pomoći, gospodine Nikčeviću. Zamislite tu zloupotrebu. Pare iz Centra za socijalni rad dijele aktivisti DPS-a, ime, prezime. Četiri lista, osam punih strana. Sramota. Ima i onih građana koji glasaju i u Pljevljima, i u Bosni i Hercegovini. Glasaju i tamo i tamo. Pa ne može i tamo i ovamo. Mi se zalažemo da se ispoštuje zakon. U zakonu piše ko nema rezidencijalni status, ali u vašim rukama je i nož i

pogača i vi možete kako god hoćete. Ponavljam, bojim se da je ovo zaludna priča.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega.

Izvolite, kolega Vuletiću, neka se pripremi kolega Gojković.

MILORAD VULETIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Ja ću govoriti o onome što je na dnevnom redu. Uvažene dame i gospodo poslanici, poštovani građani,

Pripremajući se za današnju raspravu o Predlogu zakona o proglašenju izbora za predsjednika nedemokratskim, nevažećim, čitam Predlog zakona i kažem, ovo se neko našalio. Nemoguće i nevjerovatno, kažem sebi, ali naknadno čitanje ne popravlja utisak.

Prvo, zakon je neustavan. Drugo, zakon je pravno tehnički preceduralno neuredan. Treće, zakon je politički nedosledan i dvosmislen. O svemu ovome i pobliže uz napomenu, da će ovaj Prijedlog lex specialisa postati još jedna istoriska i pravna ujdurma, nakon onoga Miloševićevog lex specialisa iz februara 1997. Ostaće kao pokušaj njegovih današnjih sledbenika da na izborima od manjine naprave većinu. Gospodo predlagači nema tog lex specialisa koji od vas može napraviti pobjednike, makar u ovom mometu.

Radi podsjećanja napraviću kratak osvrt. Prije izbora, malo prošetaste po Evropi, obigraste mnoga vrata, vaši mediji objaviše da svuda biste primljeni objeručke. Evropa se po vašoj priči i izvještavanju vaših medija u vas uzdala i polagala nadu bez ostatka i bilo kakvih rezervi. Desiše se izbori. Evropa i njene institucije poslaše na desetine posmatrača, stručnjaka za izborne procese. Evropski posmatrači rekoše, citiram: " Izbori su protekli uz poštovanje fundamentalnih prava u skladu sa opredjeljenjima OSC-a i standaradima Savjeta Evrope. Vama ništa ne pofermaše. Ono najvažnije, nakon konačnog proglašenja izbora čestita Brisel, čestita Vašington, čestita Moskva i tako redom. Pitam se kako ovo prihvatiti ili komentarisati iz vaše vizore, osim kao svjetska zavjera. Konačno, danas je uslijedio odgovor i povratak na velika vrata. Nakon skoro dva mjeseca priprema, desio se desant na Skupštinu Crne Gore predloženi lex specialisom. Matirali ste pravničku javnost Crne Gore. Poštovane dame i gospodo na samom početku rekoh da je zakon neustavan, jer kako predlagač tvrdi ustavni osnov je ustavna odredba kojom je propisano da se zakonom u skladu sa Ustavom uređuju i pitanja od interesa za Crnu Goru, član 16 i stav 1 tačka 5.

Kao razlog za donošenje zakona navodi se da je izborima prekršena volja građana i povrijeđeno osnovno ljudsko pravo - biračko pravo. Ako je tako, onda je predlagač pogriješio ustavni osnov. Isto tako sprovođenje

izbornog postupka nije u nadležnosti skupštine, kao što smo imali prilike da čujemo od mnogih mojih prethodnika, pa samim tim ista nije ovlašćena da svojim aktom utvrđuje ili poništava rezultate tih izbora, posebno ako se ima u vidu da su nadležni organi utvrdili i proglasili rezultate tih izbora. Kažete da je primijenjen jedan broj neustavnih zakona. Koji? Ko je te zakone proglasio neustavnim?

Predlagač kao ključni razlog za donošenje zakona navodi konstataciju da postoji snažna potreba za donošenje ovog zakona čije bi izglasavanje bilo od najvećeg značaja po interese Crne Gore. Zanimljivo stanovište. Apsolutno sam siguran da bi to bilo srozavanje ugleda Crne Gore i crnogorske Skupštine, pa i kad bi bila nadležna, a nije da prepravlja i poništava odluke koje su donijeli i sproveli Ustavom i zakonom za to nadležni organi, Opštinske izborne komisije, Državne izborne komisije i Ustavni sud.

Vjerujem da je crnogorskoj javnosti, laičkoj i pravničkoj, jasno što nudi crnogorska opozicija. Nemušti alibi za još jedan poraz, rekao bih za zakon blef specijalis, bruka maksimalis. Zaključujem, crnogorska opozicija je u pokušaju da opravda svoju politiku inferiornost i gubitnički mentalitet posegla je za mnogim, čak i za politiku nečasnim potezima, pokušavajući da zajedno sa svojim medijima obesmisli, omalovaži i kriminalizuje sve, ama baš sve od referenduma do evropskih integracija. Za integracije ste kažete i grlom i dušom, ja vam ni to ne vjerujem. Evropa vam je povodom poslednjih izbora jasno poručila po onoj narodnoj: "Sjedite diste, jer će želite biste, da biste za to još uvijek niste." Glasću protiv. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama.

Za komentar se javila kolegunica Kalezić. Izvolite.

JELISAVA KALEZIĆ:

Poštovane kolege, poštovani potpredsjedniče Skupštine, uvažni građani,

Samo sam htjela ukratko, da zamolim u ime integriteta vas koji ste pozicija jer mi koji smo opozicija ćemo nekako sačuvati integritet. Na vama je teže, vi ste stvarno u teškoj situaciji, ali nemojte tu težu situaciju tako karikirati da pretvaramo ovo mjesto koje je linija poslednje odbrane Ustavnog poretka Crne Gore u mjesto za sprdnju i zato sam se javila da kažem kolegi, neumjesno je i nedostojno prosto tako govoriti.

Usput, pošto je stigao i kolega Vuković, koji je bio jako pogođen nečim što je rekla kolegunica Bošnjak, a nije prepoznao da je izraz prijateljski fašizam zapravo izraz vrlo istaknutih sociologa koji su predvidjeli da će se tako nešto događati u svijetu u pravo krajem XX i početkom XXI vijeka. Iznenadilo me je da nijeste prepoznali. Sjedjela sam ovdje čitavog dana sa dvije pauzice od tri minuta i pratila kako eskalira nasilje, kako

eskalira agresivnost. Čemu? Ponavljam, i ako zvuči gramatično, ja znam da vi to tako ne doživljavate. Vi živite u drugom svijetu. Ovo mjesto je poslednja institucija u ovoj državi koja je slobodna. Ovo mjesto je poslednja odbrana Ustavnog poretka Crne Gore što god mi uradili danas sa ovim predlogom opozicije. Što god uradili ovo ostaje tako. Možemo samo da i ovo mjesto urušimo ili da ga sačuvamo.

PREDŠEDAVJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Zahvaljujem, kolegice.

Izvolite kolega Vuletiću.

MILORAD VULETIĆ:

Zahvaljujem.

Uvažena poslanice Kalezić, pokušavam akademski da se obraćam sa damama u Parlamentu, pa ću se potruditi i ovog puta da to uradim.

Prvo da razjasnimo, Parlament je prva institucija koja treba da brani Ustav, a ne zadnja. Vi niste pravnik i onda radi pojašnjenja, pošto je meni pravo struka. Vidi se da se bavite profesorskim poslom, jer nam očitaste lekcije i održaste predavanje, a ne pitate se kako je nama svo ovo vrijeme kad kolege iz vašeg kluba, bar poslednjih ovih pola godine po nama peru i deru, narodski rečeno bez i jednog jedinog valjanog razloga, a da mi to treba prećutke da ovdje posmatramo i da tolerišemo. Ne znam čime sam bilo koga povrijedio svojim iznošenjem ili svojom diskusijom. Rekli ste da bi trebalo da se čuva integritet ove skupštine. Da, svakako. Slažem se. Vjerujte, ovo mi je treći madat, ako je neko vodio računa o integritetu i dignitetu svih poslanika u skupštini, čini mi se da sam to bio ja, jedan od mnogih, naravno. Baš me je zaboljela ta vaša konstatacija na moju aluziju vezano za zakon *lex specialis*. Ja sam mislio da ćete mi u ovom dijelu nešto prigovoriti, ali u redu, to je vaše pravo da iskomentarišete i pridržavajući se onoga sa početka moga obraćanja zadržaću se samo na ovome. Svako svoj dio pogače ili obraza neka nosi sa sobom.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Vuletić.

Sada ima rieč kolega Gojković, neka se pripremi kolega Milošević.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče.

Poštovane kolege, poštovani građani,

Počeli smo jutros u 11 sati od prilike, nešto malo kasnije, i od 11 do 15 i nešto poslanici DPS-a su krečili našu stvarnost, a od tri sata su počeli da kreče i stavove Evropske unije i posmatrača koji su bili na predsjedničkim izborima. Ukoliko dozvolimo da oni prekreče sve ovo prljavo što se dešavalo na izborima u Crnoj Gori mislim da nam je sudbina

zagarantovana. Na žalost, negativna. Želim da kažem da je fokus javnosti najčešće fokusiran na izbornom danu, ali o tome su naše kolege već dovoljno govorile. Ono što je važno reći, da izbore treba posmatrati kao izborni proces, a izborni dan samo kao dio toga procesa. Kontrola toga procesa je bazirana na političkim partijama, na državnim organima i ono što je važno reći imamo kontrolu tih mehanizama i od strane međunarodne zajednice. Međutim, gdje je zloupotreba diskusija DPS-a u tom smislu kada oni kažu da su evropske institucije čestitale imenovanje Filipa Vujanovića za predsjednika države. Prije svega, treba reći da je mandat međunarodnih posmatrača ograničen i vremenski i prostorno. Znači, oni su tu jedan vrlo kratak vremenski period, sa vrlo malim ovlašćenjima i najčešće se kreće oko izbornih mjesta. Znači, nema mogućnosti da oni dublje uđu u taj problem. Kao primjer daću vam samo parlamentarne izbore gdje je jedan šef te posmatračke misije za izborni proces dao ocjenu peticu, a za prigovore opozicije nulu. Posle toga je došlo do afere "Snimak" gdje imate izjavu zvaničnika DPS-a iz Herceg Novog baš u tom periodu koja se saznala par mjeseci kasnije gdje on trži bolju koordinaciju između Vlade i Opštinskog odbora DPS-a kad je vodosnadbijevanje Herceg Novog u pitanju, da bi oni tu problematiku iskoristili u političke svrhe. Znači, koordinaciju Vlade i jednog opštinskog odbora da se jedan grad ostavi bez vode i da bi se to koristilo u političke svrhe. To je nešto što je strašno i nije jedina stvar koja se desila.

Ono što želim da ukažem, prije svega, to je da su izbori proces i na sve izbore od 1997-e nadalje i oni izbori koji su bili 1998.-e, 2000.-e imaju uticaja na ove izbore koji su bili sada i predsjedničke, lokalne prošle godine i parlamentarne. Znači, kada vi jednom uradite nezakonitost u jednom izbornom procesu, to poslije ima konsekvence dugi niz godina i gubi se povjerenje u izborni proces. Mi to u Herceg Novom najbolje znamo i ono što se desilo prošle godine što je prouzrokovalo i najveći dio ove afere "Snimak" je katastrofa i zato podržavamo osnivanje Anketnog odbora. Želim da kažem da je sve to dio jednog procesa koji je na kraju imao efekat i na ovim predsjedničkim izborima. Jer ako vi nekome kupite ličnu kartu prošle godine, taj se sigurno neće zakonito ponašati ni na predsjedničkim izborima koji su bili prije par mjeseci. Znači, jedna potupna stihija, potpuno nekontrolisani proces koji je DPS uspio da razvije u toku ovih decenija. Upozorio bih poslanike DPS-a, kao što je afera "Snimak" izašla na vidjelo, da pogledaju da negdje nije zaostao neki papir do koga bi mogao Anketni odbor da dođe, pa da vidimo onda šta će da bude kada se ti dokazi nađu. Ipak su ovdje u svim ovim procesima u zadnjih godinu dana učestvovala institucije i mi ćemo sigurno kao Anketni odbor kontrolisati činjenje i ne činjenje državnih organa.

Ne bi trebalo mi kao poslanici da se bavimo ovim problemima, ovo bi trebalo da rade institucije, vrhovni državni tužilac, policija, pravosuđe i tako dalje. Kako funkcionišu državne institucije, reći ću vam samo ovo, da je

Skupština Opštine Herceg Novi donijela zaključke kojim je apelovala na vrhovnog državnog tužioca da pokrene istragu i da traži uvid u sve snimljene materijale poslednjih godina koji su urađeni na sjednicama DPS-a. Obratila se i predsjednici vrhovnog suda, obratili smo se međunarodnim institucijama. Interesantno, sve institucije su odgovorile, znači, ambasade, Evropska unija, Savjet Evrope, institucija koja nikada nije odgovorila to je Vrhovni državni tužilac. Mi ćemo insistirati na tome da oni traže ove snimke ne samo ove koje su u javnosti nego i sve prethodne koji su snimani na sjednicama DPS-a. Smatram da će ovaj Anketni odbor koji će biti osnovan, ipak, rasvijetliti neke stvari i da ćemo doći do opipljivih materijala koji će moći da ukažu na ove procese. Apelovao bih na poslanike DPS-a da ne kreće našu sudbinu, da ne kreće našu stvarnost, da se bavimo ozbiljnim stvarima i ozbiljnim poslovima. Ovo je jednostavno nešto što proizvodi katastrofalne efekte. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Sada riječ ima kolega Milošević, a neka se pripremi kolega Đukanović.

TARZAN MILOŠEVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Poštovane kolege, uvaženi građani, na predsjedničkim izborima 7. aprila građani su slobodno izrazili svoju volju i izabrali Filipa Vujanovića za predsjednika Crne Gore.

Potom su sve državne institucije saopštile svoju odluku, birački odbori, opštinske izborne komisije, Državna izborna komisija i Ustavni sud. Međunarodne posmatračke misije su ocijenile da su crnogorski građani slobodno i demokratski izrazili svoju volju na izborima. Evo, neka opozicione partije predlože koja je to četvrta instanca koja treba da da svoj sud o proteklim izborima, pa da se njima obratimo. Rezultati ovih izbora su legitimni za čitav svijet, svi predsjednici su čestitali Vujanoviću. Opozicija je imala u svojim rukama sve mehanizme kontrole izbornog procesa od svojih članova u biračkim odborima, posmatrača, preko članova opštinskih izbornih komisija do članova Državne izborne komisije.

Želio bih da budem konkretan i da dam neka objašnjenja vezano za objašnjenja koja su išla uz ovaj lex specijalis zakon. Prvo, mislim da nije bilo želje da se ispoštuje procedura od biračkih odbora do Državne izborne komisije. Svjesno ste tražili poništenje izbora, bez ambicije da tražite ponavljanje izbora na mjestima na kojima smatrate da je bilo nepravilnosti. Sljedeće, da li je kandidat ustavan ili neustavan. Ustavni sud je rekao svoje, predsjednik Vujanović je ustavan. Ušli ste u takmičenje, prihvatili kandidaturu vjerujući da je najlakše pobijediti upravo gospodina Vujanovića, svjesni činjenice da njegova kandidatura nema podršku našeg najvećeg

koalicionog partnera. U teoriji postoji formalna ili legalna legitimnost ili druga faktička legitimnost. Prva je zasnovana na zakonu, a druga na većinskoj podršci. Uzeću nekoliko teza koje su ovdje bile, takođe, apostrofirane.

Prvo, što se tiče samih biračkih spiskova, mislim da je ovo dosta urađeno paušalno i neutemeljeno. Dovoljno je uzeti sa sajta Ministarstva za informaciono društvo i vidjeti koje razlike postoje vezano za novoupisane birače, izbrisane birače, gdje znamo da je 3.336 ljudi izbrisano zbog smrti i, takođe, po osnovu odjave prebivališta određen broj ljudi. Posebna je priča Rožaje, gdje se govori da imamo 8.113 ljudi koji imaju isto ime i prezime, što znate da je priča za ... Takođe, 4.000 fantomskih birača da postoji u tom gradu. Našoj partiji je svakako odgovaralo da svi birači budu upisani u birački spisak i legitimno je pravo da stimulišemo da svi zamijene stara dokumenta i da budu upisani u birački spisak svi građani Crne Gore.

Što se tiče nevažećih listića, ne postoji nijedna činjenica koja ukazuje da je od strane DPS-a na ovim izborima sprovedena bilo koja nezakonita radnja, naročito kada su u pitanju nevažeći listići, jer da je tako bilo bi manje, a ne više nevažećih listića. DPS je optuživan da nevažeće listiće pretvara u svoje. Na prošlim izborima bilo je 5.746 nevažećih listića, a sada 10.574. Da li neko može poništiti da se nekom čarolijom nevažeći listić može pretvoriti u važeći listić, uz prisustvo tolikog broja članova, da ne elaboriram, rekle su naše kolege da je tu bilo prisutno u samom izbornom procesu preko 16.000 ljudi od čega 8.000 iz opozicije.

Što se tiče zapošljavanja, u našoj partiji otvoreno razgovaramo o svim izazovima i mogućnostima da dođemo do najboljih rješenja i prirodno je da te probleme ne vidimo svi na isti način. Međutim, odgovorno tvrdimo da su neosnovane optužbe zloupotrebe prilikom zapošljavanja, jer da su one tačne ne bi bio tako veliki broj nezaposlenih i materijalno ugroženih aktivista i podržavaoca Demokratske partije socijalista kao partije na vlasti i o njima i o svim građanima Crne Gore jednako vodimo računa i vodićemo i ubuduće. Da nam nije namjera da pomažemo samo našim pristalicama, dokazuje i program stručnog osposobljavanja svršenih visokoškolaca kojih je preko 4.000 njih došlo do radnog mjesta bez promila mogućnosti za politički uticaj. Stalna teza sigurni glas, svaka partija na svijetu ima bazu svojih glasača. Kako bi drugačije provjeravali snagu uoči izlaska na izbore. Vi to zovete knjiga podrške, možda malo drugačije.

Što se tiče Fonda rada, predviđena je zakonska mogućnost da osim iz budžeta Fond rada bude finansiran iz EU fondova, donacije i poklon u dosadašnjem radu nije dobijen ni jedan cent novca od EU fondova do januara 2013. godine.

Što se tiče glasanja putem pisma, imali smo 2012. godine 15.290, a 11.718 je bilo putem pisma 2013. godine.

Ono što bih želio posebno da istaknem, tamo ste naveli da mora odluku o glasanju putem pisma da donosi birački odbor, ne pismeno nego usmeno, znate kako se dogovara i plus jedna stvar, na dan izbora 7.03.

usaglasili smo da glasanje putem pisma pored dva zamjenika, člana biračkog odbora koji kao povjerioci biračkog odbora za glasanje putem pisma mogu prisustvovati opunomoćemo predstavnicima kandidata za predsjednika Crne Gore. Dakle, gdje nijeste imali članove biračkog odbora, dozvolili smo da bude opunomoćeni predstavnik i saglasili se sa tim i gospodina Lekića i gospodina Vujanovića. Pošto vidim da se kolega javlja za repliku, ostaviću ovaj drugi dio da ne bih oduzimao vrijeme. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama na pomoći.

Izvolite, kolega Labudoviću.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine Miloševiću, pravo da vam kažem, čudim vam se. Znam vas otprilike onako kao korektnog i poštenog čovjeka i prosto vam se divim kojom samouvjerenošću govorite ono za šta ste i vi više nego ja sigurni da nije tačno. Stvarno nijesam znao da politika do te mjere može da pokvari ljude da sami sebe više ne mogu da prepoznaju. Vi kažete - nijesmo pristali na poništenje izbora na onim mjestima na kojima su utvrđene nepravilnosti. Mi upravo to tražimo jer je na gotovo svih 1100 i nešto mjesta konstatovano ovo što je konstatovano tamo gdje je ovo golim brojanjem utvrđeno. O tome se radi, gospodine Miloševiću. Vi dobro znate, nijeste vi od juče u politici, da izbori nijesu samo onaj dan i da izbori nijesu samo brojanje glasova.

Vi pričate o zapošljavanju. Gospodine Miloševiću, ne živimo mi u jednom dijelu Crne Gore, pa ograđeni kineskim zidom, a vi u drugom. Imamo zajedničke prijatelje, zajedničku rodbinu. Mogu da vam dovedem, nego se ne bavim time, bar deset mojih rođaka odavde iz Podgorice koji ne mogu da zaposle dijete ni u gradskom komunalnom, a da prije toga vaši aktivisti koji su tamo ne insistiraju na ispunjavanju kartona pristupa Demokratskoj partiji socijalista, pa moja sestra od tetke dolazi da mi se izvini i da pita može li njen sin da popuni taj karton, makar formalno, da bi konkurisao na to mjesto. Vi pričate o tome kao da to vi i ja zajedno ne znamo, ko da nam to nije zajednička rodbina. Nemojte nas makar ponižavati. Recite - ne damo, imamo većinu, imamo aparat, imamo državu u rukama, ne damo vam to, ali nemojte nas praviti idiotima i nemojte nas ponižavati i nemojte potcjenjivati nešto što se zove elementarna i zdrava logika. Samo nemojte to, kumim vas bogom.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Labudoviću.

Izvolite, kolega Miloševiću.

TARZAN MILOŠEVIĆ:

Upravo sam govorio o zdravoj elementarnoj logici. Ako zaključimo da je na nekom biračkom mjestu napravljena nepravilnost, to se konstatuje na tom biračkom mjestu i traži se ponavljanje izbora na tom biračkom mjestu. Hoću da vas vratim u proceduru gdje nijedne izbore neće niko moći dobiti, nijedna opozicija bez te procedure. Mi možemo da imamo dobru volju i da politički pričamo tu priču. Upravo je to o čemu vi govorite, procedura je jedina šansa da se dođe do krajnjeg cilja. Vi ste svjesno preskočili tu proceduru i nijeste ni na jednom mjestu tražili ponavljanje izbora. Nijeste tražili poništenje izbora na tom biračkom mjestu nego ste tražili ponavljanje izbora na svim biračkim mjestima, poništenje izbora. Znači da zakonom nigdje nije definisano poništenje izbora.

Ono što nijesam rekao, da završim sa tim, imam dovoljno vremena, zakoni izražavaju volju većine, a ovaj zakon koji ste vi predložili on je sigurno volja manjine. Zakonima ne mogu da se izaberu predstavnici naroda, njih bira narod i građani, kao što je bilo ovoga puta. Takođe, zakoni ne mogu biti iznad volje građana nego je volja građana vrhovni zakon demokratije. Zakoni garantuju sigurnost. Ovo je bila pravna nesigurnost, jer se ne bi znalo ko je pobjednik na izborima sve dok to ne utvrdi Skupština, što izbore čini suvišnim, a jednu postojeću većinu potencijalno trajnom. Zakoni moraju poštovati način pobjede vlasti. Ovaj zakon poništava izvorne ustavne funkcije društvenih organa koji su u skladu sa Ustavom donijeli odluke o izborima. Takođe, za ovaj zakon je vrlo važno napomenuti da se njime želi izvesti razvrćivanje naroda da slobodno bira svoje predstavnike.

Na kraju, ovaj zakon bi bio ne samo kršenje Ustava nego stavljanje van snage Ustava i proglašenje Crne Gore neustavnom zemljom bez Ustava, u kojoj vlada volja manjine i Crna Gora od ustavne demokratije prelazi u neustavnu anarhiju. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Miloševiću.

Izvolite, kolega Đukanoviću. Neka se pripremi kolega Popović.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Potpredsjedniče, dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Danas prvi put poslije uvođenja višepartijskog sistema imamo konačno šansu da uspostavimo povjerenje u izborni proces, bez uvjerenja svih građana Crne Gore da izborni proces, pošten i fer, Crna Gora nikad ne može postati demokratsko društvo. Ne postoji građanin Crne Gore koji će za izborni proces, podvlačim ovo iskreno, reći da je fer i pošten. Ono u čemu se građani razlikuju je i najopasnije, dok građani koji podržavaju opoziciju najoštrije osuđuju sve izborne manipulacije i prevare. Određeni broj građana koji podržava Demokratsku partiju socijalista, pogotovo ohrabren stavovima vrha te partije, smatra da je u izbornom procesu dozvoljeno sve raditi kako bi se ostvarila izborna pobjeda. Da li je prirodno i

normalno da se Zakon o biračkom spisku izmjesti iz seta zakona koji se odnose na izborni proces. Recite mi gdje se to koristi birački spisak osim u izbornom procesu. Da li je prirodno i normalno, na ovo posebno obratite pažnju, pa ćete vidjeti kako institucije rade, da se za 20 godina broj stanovnika u Crnoj Gori poveća za svega 5.000, a broj birača za preko 100.000 ili, da vam je lakše, u posljednjih deset godina broj stanovnika se smanji, a broj birača poveća za više od 50.000. Još Monstat kaže da se ne mogu upoređivati baza podataka biračkog spiska i popisa stanovništva. To, poštovani poslanici, vrijeđa elementarnu logiku svakog čovjeka. Ko, onda, to glasa u Crnoj Gori ako ne građani koji su učestvovali u popisu? Ili popis ne valja ništa, ili birački spisak ne valja ništa. Mislim da je tu kombinacija. Niti je popis dobar, niti je birački spisak dobar.

Želim još da ilustrujem nekim primjerima. Mi smo u nekim izbornim procesima imali slučaj da je čovjek sa ovih prostora koji je poslanik u Luksemburgu uredno glasao na izborima u Crnoj Gori. Da li je prirodno i normalno da u pojedinim mjestima ima više birača nego što ima stanovnika? Da li se može smatrati zloupotrebom državnih resursa ukoliko javna preduzeća traže saglasnost od Demokratske partije socijalista da bi nekog zaposlili? Da li je u redu da se pod okriljem socijalne pomoći kupuju glasovi? Da li je u redu da se podzakonskim aktom koji se bavi identifikacijom suspenduje najveće civilizacijsko dostignuće, a to je pravo da neko bira i da bude biran. Nije, takođe, normalno da i građani koji žive od 30 godina u Crnoj Gori, a ovdje i rade, imaju zasnovanu porodicu ne mogu da dođu do državljanstva Crne Gore i na taj način ih svjesno sprječavate da odlučuju o sudbini Crne Gore. Ovo povezujem sa popisom stanovništva koliko je građana van Crne Gore, a imaju biračko pravo u Crnoj Gori. Pričali ste da nema dokaza o kupovini ličnih karata. Ko to vjeruje danas da Demokratska partija socijalista ne kupuje lične karte? Svi znate da ih kupujete i da je to jedan od mehanizama kako bi izvršili pritisak na glasače opozicije da ne izašli na izbore i ne bi glasali opoziciju. Ne zna se šta predstavlja veću uvredu za građane i njihove porodice kada se mrtvi ljudi nalaze u biračkom spisku ili kada se živi ljudi proglašavaju za mrtve, pa se brišu iz biračkog spiska. Da li je normalno da u glasačkim kutijama ima više listića od građana koji su izašli na izbore? Kako to da najveći broj nepokretnih koji svoje biračko pravo ostvaruje glasanjem putem pisma, maltene 90% glasa Demokratsku partiju socijalista? Da li je to realizacija plana jasno definisanog aferom "Snimak"? Kako je moguće da za ljude za koje je sa sigurnošću utvrđeno da su na dan glasanja bili hiljadama kilometara od Crne Gore, budu evidentirani da su glasali na dan izbora? Malo bi bilo pet sati, a ne pet minuta da se nabroje sve nepravilnosti koje se dešavaju u izbornom procesu.

Jedina konstatacija koja na adekvatan način može da opiše sve što se dešava u Crnoj Gori u vezi izbornog procesa je ta da se ovdje radi o organizovanom kriminalu. Treba javno reći da se na vrhu te piramide

organizovanog kriminala nalazi rukovodstvo Demokratske partije socijalista. Ovo je posljednji momenat da prihvatite zahtjeve opozicije i da konačno Crna Gora napravi prvi minimalni korak ka demokratskom društvu. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Imaćete još vremena.

Za komentar se javio kolega Popović iz DPS-a.

Izvolite, kolega.

SRĐA POPOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovane kolege,

Da ne oduzimam puno vremena u parlamentu, danas je moja diskusija spremljena, mislio sam da ću imati vremena, ali da nešto kažem podstaknut ovim stalnim optužbama od strane Demokratske partije socijalista da je to organizovani kriminal, organizovana krađa itd. .... bavio izbornim sistemima, ovakvih primjera što traži naša opozicija nijesam pronašao nigdje. Uvijek je bilo ko gubi ima pravo da se ljuti, ali nema pravo da pokuša da blokira sistem. Moje kratko i bogato parlamentarno iskustvo mi daje za pravo da ustvrdim da je danas u Crnoj Gori najunosnije zanimanje opozicioni poslanik. Može da dođe na zasijedanje kada mu je mило. Ako ne dođe, nema sankcija, čak ni finansijskih. Priča šta mu je drago. Često bez argumenata, uvredljivo, ispod dostojanstva parlamenta, opet ne odgovara, kažu, demokratija. Moram priznati, neka čudna demokratija. Opozicioni predsjednik odbora ne zakazuje sjednicu dva mjeseca, odbor blokiran, nikom ništa. Gdje to ima? Nigdje. Ali, u tome ima pozitivnog.

Građani Crne Gore vide i prepoznaju šta se dešava, pa opet glasaju za Demokratsku partiju socijalista. ... Budve čije stavove zastupam u ovom visokom i časnom domu, 25 biračkih odbora, 25 zapisnika, svi potpisani od svih vas i predstavnika svih partija, nigdje nijedne primjedbe. Šta se dešava? Uveče 7. sve potpisano, sve tačno, i Demokratski front, i svi. Onda nastaje haranga i hajka na Budvu da se ponište predsjednički izbori, da su falsifikovani itd. Sve se provjerava, imali ste uvid u svaki birački listić, svaki kupon, sve se slaže, samo dva glasačka listića su bila pogrešno prebrojana, i to na mjestu gdje je predsjednik biračkog odbora bio vaš predstavnik Demokratskog fronta i odbornik u lokalnom parlamentu. Prema tome, mislim da je dosta više organizovanih krađa, organizovanog kriminala. Shvatite jednom da ste gubitnici, a narod Crne Gore to najbolje prepoznaje.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Popoviću.

Pošto sam ja isto građanin Budve, eh da je takva Budva.

Izvolite, kolega Đukanoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Ko je gubitnik, a ko je dobitnik to će na kraju ove balade da se vidi. Drago mi je što ste se javili, a dolazite iz Budve. Hoćete li vi da objasnite crnogorskoj javnosti šta su radili članovi Izborne komisije iz Budve, predsjednik Izborne komisije u 22 časa uveče zajedno u kancelariji sa izbornim materijalom? Ostali smo bez ikakvog komentara. Ko je to, ko smije da ulazi u prostorije opštinske izborne komisije osim članova? Tu su se tu noć nalazile i osobe koje nijesu članovi opštinske izborne komisije. Da mi stalno pričamo kako smo gubitnici, kako tražimo opravdanja. Odgovorite vi na argumente, što sam ovdje pričao sve je potkrijepljeno argumentima. Nema toga naučnika koji će moći da objasni da može biračko tijelo da se uveća za 100.000 birača, a da se broj stanovnika poveća za svega 5.000. Tu ne postoji nijedna matematika. Znete li u čemu je problem? Pošto ste navikli stalno da vršite manipulacije izborne prevare, znate ono kada imate bure, pa otvori se jedna rupa, zatistenete jednom rukom, otvori se druga rupa, zatisnete drugom rukom, ali rupa je postalo sve više i voda je počela sve više da curi i nemate dovoljno ruku da bi zatisnuli sve vaše probleme i vaše prevare koje pravite, posebno u izbornom procesu, i ne samo u izbornom procesu, vi ste skloni to da radite i u politici i u ekonomiji, ali o tome neki drugi put. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Đukanoviću.

Izvolite, kolega Vukčeviću, proceduralno, kažite o čemu se radi, okrenite se meni.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, vama želim da se obratim. Kada govorimo o nekim moralnim kvalifikacijama kolega, moramo imati u obzir činjenicu da se govori o nekim veoma teškim riječima. Želim da vas podsjetim da je postojala i neka druga afera, uslovno rečeno snimak, Snimak 2. Kolega koji je maloprije govorio je apsolutno istakao neke činjenice. Želimo da objasnimo, sada kada drži moralnu prediku Demokratskoj partiji socijalista, na šta je on mislio kada je rekao to će je direktor, vazda ćemo otvoriti prostor da se zaposli naš koji nam je posebno važan i tako da nastavimo sa raznim drugim konstatacijama koje je rekao. Mi moramo da pucamo na nešto jako, mi smo razmišljali o tome da to bude urbanizam ili finansije, ali sa ovim držimo finansije pod kontrolom, potpuno pod kontrolom. Na 30 miliona evra naš čovjek stavlja potpis. Na šta se mislilo kada se govorilo - taj dio odgovornosti u procesu nakon izbora u lokalnoj samoupravi Herceg Novog. Trebaju nam jače funkcije da bi mogli imati jači uticaj u narodu da vršimo vlast, stručno pozdravljam i cijenim, ali nam je posebno važna funkcija. Sada govorimo o nekim moralnim kredibilitetima Demokratske partije socijalista od onih koji su izgovorili ove

riječi na svojim partijskim sastancima uoči dogovora o podjeli funkcija u lokalnoj administraciji Herceg Novog.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolega Vukčeviću, imate primjedbi na moj kriterijum i strogost. Ja vas volim i vjerujem u vas, pa neću da budem strog.

Nemojte da odgovarate njemu nego kažite što sam opet pogriješio. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Gospodin je zloupotrijebio proceduru, samo da se zna. Priča o Herceg Novom je poslije završenih izbora i priča se o raspodjeli funkcija. Ne možemo o raspodjeli funkcija pričati pantomimom i to je bilo 2008. godine i prirodno je kada stranke osvoje vlast da im pripadnu određene funkcije. Kod vas se radi o kriminalnom projektu kako da srušite narodnu volju ucjenama upotrebom državnih resursa.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Nijeste me mnogo korigovali sada, ali dobro. Takvo je pleme Đukanovića, pošto sam ja sa Čeva isto, mi smo puni temperamenta.

Izvolite, kolega Popoviću, a neka se pripremi kolega Miljanić.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Kako je za Liberalnu partiju i za liberale slušati ovo kada slušamo i vlast i opoziciju, naravno ima ovdje i dio nekih koji nijesu učestvovali u tome. Toliko afera, Snimak, i ova strana, i ova strana. Eto, liberali nijesu nikada u tome učestvovali i odgovorno tvrdim da nikada nećemo ni učestvovati u takvim stvarima.

Konačnim proglašenjem rezultata od strane Državne izborne komisije za Liberalnu partiju su predsjednički izbori u Crnoj Gori završeni. Liberalna partija je dala veliki doprinos obnovi državnosti Crne Gore. Liberali nemaju nijednu političku mrlju u proteklim decenijama. Naša politička ruta je uvijek bila kristalno jasna i čista i, srećom, na nju su kasnije došli i neki zabludjeli sinovi i kćeri, pa smo tako uspjeli zajedno obnoviti državnost naše domovine.

Uz svo dužno poštovanje prema zahtjevu opozicije o proglašenju izbora za predsjednika Crne Gore nevažećim, ne smatramo ga politički ozbiljnim iz više razloga. Liberalna partija ga neće podržati. Liberalna partija će ubuduće podržati departizaciju nadležnih državnih institucija koje su predsjedničke izbore održane 7. aprila proglasile validnim, jer smatramo da u njima nema mjesta partijskim kadrovima. Nažalost, za to se bore i vlast i opozicija, ali ne i Liberalna partija.

Naročito je sporno učešće u radu Ustavnog suda, pojedinih sudija, partijskih kadrova, iako su tamo, bar po našim saznanjima, većina sudija

profesionalci. Jedan od važnih činilaca državnosti jedne države i snaga njenih institucija, Liberalna partija nije zadovoljna tom snagom, a i malo ko je zadovoljan kako kod nas, tako i u Evropskoj uniji. Svima nama je osnovni zadatak jačanje državnih institucija i njihova departizacija i depolitizacija. Kao i u sportu, tako i u politici uvijek nečija mora biti zadnja. U sportu, u spornim situacijama, konačno presudi sudija i takmičarska komisija. U izbornom procesu opštinska izborna komisija, Državna izborna komisija, Ustavni sud. U politici kao i u sportu, uvijek će biti nezadovoljnih koji će iz publike vikati - ua, lopovi. Smatramo da takvih ne smije biti u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti jer je to veoma štetno po državu.

Na kraju, ova diskusija će, vjerovatno, potrajati. Mislimo da je i ovaj izborni proces predsjednički izbori bio takav kakav je, nadležne državne institucije su rekle to što su imale. Normalno, opozicija smatra da to nije u redu, ali ne znam na koji bismo način mi mogli više da promijenimo taj i takav sud nadležnih državnih institucija. Liberalna partija će svakako biti protiv Predloga o lex specijalisu. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Popoviću.

Izvolite, kolega Miljaniću, a neka se pripremi kolega Aprcović.

ZORAN MILJANIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, izgleda je dosadno kolegama, pa bih vas zamolio da se uozbilje malo i da nastavimo rad, jer dok su oni govorili niko se odavde nije smijao

Poštovani potpredsjednici, kolege i kolegice, građani Crne Gore, krenuo bih sa jednom izrekom iz fudbala koja kaže - svi igraju fudbal, Njemačka pobjeđuje. Tako je bilo do ovih izbora i ovdje. Izbori su bili, svi izbori, pobjeđivao je DPS. Svi smo sumnjali kako je pobjeđivao. Svi smo znali kako je pobjeđivao i pretpostavljali smo i sumnjali smo na metode sa kojima je pobjeđivao. Za razliku od Njemaca koji su pošteno pobjeđivali na terenu svojim znanjem, voljom, karakterom, vi ste pobjeđivali izbornim manipulacijama. Do sada se nije znalo, tačno, nije se moglo dokazati. Međutim, ova afera "Snimak" je najbolji dokaz svih vaših dosadašnjih pobjeda.

Pomenu se danas Cetinje i, ja bih, pobjede na Cetinju vaše partije. Čuo sam jednu priču sa Cetinja za koju moji prijatelji kažu da je istinita. Meni malo više liči na anegdotu, ali bih je ispričao. Dođe čovjek da glasa, oni znaju ime i prezime, glasa i donese stolicu, Cetinjani to zovu škanj, sjedne tu pored izbornog mjesta, sjedi, sjedi dugo i pita ga predsjednik - gospodine, vi ste glasali, treba da izađete. On kaže - moram sačekati. Zašto? Kaže - otac mi je preminuo prije deset godina i kažu mi da glasa svaki put. Uželio sam ga se, pa da ga vidim. Eto kako se pobjeđuje na Cetinju, da ne pominjemo kamione sa krompirima, da ne pominjemo druge

stvari. Još jednu stvar, rekoše da je DPS stalno pobjeđivao na Cetinju. Ne znam ako se zvao Liberalni savez Crne Gore, onda je možda pobjeđivao stalno. Mislim da se nikad nije tako zvao, tako da nije stalno pobjeđivao i neće više nikad pobijediti, ne na Cetinju nego ni na jednim izborima.

Pominjete posmatrače iz Evrope, pominjete OEBS, pominjete Savjet Evrope. Gospodo, sa ovakvim vašim ponašanjem, sa ovakvim izbornim spiskovima, ovdje da dođe jedino Eliot Nes možda bi mogao da se справи sa svim manipulacijama kojima se služite u izbornom procesu.

Kazete da nas vodite u evroatlantske integracije, vodite nas u Evropsku uniju, a najbolje vas demantuju potpredsjednici Vlade iz vaše partije. Citirao bih vam potpredsjednika Markovića koji zadužen, valjda, za poglavlje 23-24, koji je rekao da je Crna Gora daleko od osmišljene borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije, to je on rekao. Da vas podsjetim na izjavu od prekjuče gospodina Lukšića. Ovdje u parlamentu je rekao da je u zadnjoj godini opala podrška građana Crne Gore za prijem u NATO savez. Ko to radi, vi ili mi? Vodite li nas tako u Evropu? Vodite li nas tako u evroatlantske integracije?

Vi ste pod pritiskom Brisela pristali na otvaranje parlamentarne istrage afera "Snimak", to ćete priznati. Neposredno nakon objavljivanja u novinama, vrhovni državni tužilac je kazala da tu nema ništa sporno, da tu nema ni krivičnog djela i da uopšte ne treba dalje raditi po tom pitanju. Isto to smo čuli i od visokih funkcionera Demokratske partije socijalista. Sada kada je Brisel pritisnuo, morate shvatiti da mi više nijesmo u 90-im, vrijeme se promijenilo. Ako hoćemo u Evropu, kao što reče njemački ambasador gospodin Fišer prije par dana, ne može se zamisliti država sa takvom aferom u Evropskoj uniji. To je rekao predstavnik najjače evropske države u Crnoj Gori, to nije rekla opozicija.

Zbog svega ovoga, u ime svih nas, u ime naše djece, u ime naše budućnosti, preporučujem vam da krenemo u demokratizaciju crnogorskog društva, da se iščiste ovi birački spiskovi, da prihvatite današnju tačku 1 i tačku 3 i da svi zajedno krenemo u približavanje Evropi i evroatlantskim integracijama. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Miljaniću.

Izvolite, kolega Martinoviću.

JOVAN MARTINOVIĆ:

Prvo, da vam kažem, gospodine Miljaniću, neozbiljno je da vic mnogo stariji nego što vi očigledno znate za njega ili što ste čuli, da ga imputirate Cetinju. To je vic koji je star mnogo prije nego da ga imputirate Cetinju, ali sami sebe najbolje demantujete. Dobro ste rekli, igra se fudbal, Njemačka pobjeđuje. Dobro ste rekli, DPS je pobjeđivao zato što je bio najbolji. S druge strane, nijeste dobro slušali moje izlaganje. Rekao sam da apsolutno

postoji povjerenje u izborni proces, posebno u Prijestonici gdje u godinama kada je bila mnogo komplikovanija politička situacija, gdje su svi politički subjekti i dobijali i gubili, uključujući i DPS. To sam rekao, tako da nije tačna konstatacija, posebno na Cetinju da je DPS uvijek pobjeđivao jer nijeste dobro slušali.

Sami sebe demantujete kada s jedne strane kažete da poštujete institucije sistema, a da vam očigledno kao inicijatoru lex specijalisa ne znače ni rad biračkih odbora, ni opštinskih izbornih komisija, ni Državne izborne komisije, ni Ustavnog suda, ni nalazi međunarodnih institucija. Znači, ako poštujete institucije, onda su institucije rekly svoje. Ako kažete da nešto nije u redu u nekom od biračkih odbora, dajte kažete, to vam je dobro naš politički direktor rekao, na kojim to mjestima ste tražili da se izuzme rezultat, da vidimo što to nije u redu. U Cetinju su opštinske izborne komisije jednoglasno donosile odluke. To je ono gdje vi nemate argumente, jer nije DPS sam donosio te odluke. Znači, članovi svih komisija ne samo u Prijestonici su ispred DPS-a, SDP-a, SNP-a i svih drugih političkih subjekata. Niti je DPS sam donosio odluke, niti vi, s jedne strane, poštujući institucije možete govoriti i podržavati sada lex specijalis ako poštujete institucije. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

I vama, kolega Martinoviću.

Izvolite, kolega Miljaniću.

ZORAN MILJANIĆ:

Dobro je da znate sve viceve i da znate istorijat viceva i da znate istinu kako to sve funkcioniše. Naravno da tako funkcioniše, Cetinjani se šale, ali u svemu tome ima ogromna količina stvarnosti i uglavnom je to istina. Vi samo izvrćete teze.

Drugo, moramo i ovdje koristiti snimak da čujemo što ste rekli jer ste jasno rekli da je DPS uvijek pobjeđivao na Cetinju. Ne vidim što je tu sporno. Opet kažem da ćemo morati da saslušamo i ovdje snimak. Vi ste daleko od Njemačke, znači Njemačka je daleko od vas do kosmosa, gospodine Martinoviću. Ambasador Njemačke vam je rekao, gospodine Martinoviću, ne ja, sa aferom "Snimak" ne možete u Evropu, i to je istina. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Miljaniću.

Informacija - u 18:20 h nastavak sjednice Odbora za zakonodavstva.

To su mi rekli da prenesem. Nijesam gledao u sat, ubuduće ću gledati i provjeravati.

Izvolite, kolega Aprcoviću, a neka se pripremi kolega Knežević. I molim za tišinu.

ŽELJKO APRCOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Želim prije svega vama da se obratim u cilju da iz svog ugla i svoje prizme ocijenim današnje diskusije i osvrnem se na ono što su kolege opozicioni poslanici danas dostavili našoj Skupštini kao teme za raspravu. Prevažodno želim da kažem da ovo što ću reći nije maliciozno, nego osjećam izuzetno zadovoljstvo da kroz instituciju sistema koji vi izuzetno cijenite, kroz Skupštinu Crne Gore, kroz argumentovanu, činjenično, pravno utemeljenu diskusiju, možemo da razmijenimo određene podatke u vezi onoga što tišti vas kao opozicione poslanike, odnosno vaše biračko tijelo i nas koji predstavljamo vlast na nivou ove države, a tiče se završenih predsjedničkih izbora.

Moram da kažem da sam imao određenu rezervu kad sam pročitao prvu tačku dnevnog reda koja se tiče Zaključaka o izgradnji povjerenja u izborni proces iz prostog razloga što prva tačka u zaključcima je tačka koja se odnosi na izbor Vrhovnog državnog tužioca, a i vi i ja znamo, odnosno vaši predstavnici koji participiraju u radu Ustavnog odbora, da smo u Ustavnom odboru započeli promjene koje se odnose na odredbe Ustava koje se tiču nezavisnosti pravosuđa. Pozivam vas da tamo razmotrimo ove teme, i one predloge koje smo utvrdili tokom rada Ustavnog odbora da probamo da nađemo približne stavove i da pred Skupštinu izađemo sa predlogom izmjena Ustava.

Takođe, što se tiče druge teme koja se tiče formiranja anketnog odbora koji će ispitati sve činjenice vezane za takozvanu aferu "snimak 1", moram da istaknem da imamo kako je uvaženi kolega Vukčević rekao, i aferu "snimak 2", imamo i druge propratne pojave koje se dešavaju u drugim gradovima gdje vi vršite vlast, i tražim da se kroz Anketni odbor utvrde i te neke anomalije koje se dešavaju u gradovima gdje vi vršite vlast. U susjednom gradu moje opštine, dobio sam podatke da 2008. godine kad je bio izborni proces, namjerno neću spominjati ni imena ni javno preduzeće u kojem se sve to dešava, preko 500.000 eura je isplaćeno sredstava po osnovu ugovora o djelu i po osnovu prekovremenog rada. To kod mene izaziva sumnju iz razloga što je određen broj pripadnika moje partije meni saopštio te činjenice. Takođe, moram da kažem da moramo ispitati trošenje dijela kapitalnog budžeta u određenim opštinama, kako i na koji način se pare poreskih obveznika troše u tim opštinama i da dođemo na kraju do ovoga što je iniciralo današnju skupštinu, odnosno teme o kojima ste vi pričali.

Treće, lex specialis zakon. Moram da vam kažem, nećete mi zamjeriti, nemam nimalo namjeru da budem ironičan ili maliciozan, radi se, po mom dubokom uvjerenju i po mojoj pravnoj malenkosti, o pravnoj karikaturi. Zašto kažem da je pravna karikatura? Iz prostog razloga što mi

kroz lex specialis zakon koji su obrazlagale moje kolege poslanici želimo da suspendujemo sve ono što se zove Ustav sa kojim se svi mi ovdje dičimo i na kojem se zaklinjemo. Sve zakone, sve one odluke koje su donosili birački odbori, njih 1160, sve one koje su donosile opštinske izborne komisije, njih 21, i odluku koju je donijela Izborna državna komisija kao i odluke Ustavnog suda. Nemojte, kolege poslanici, da se igramo sa Ustavom i sa lex specialisom koji ste na ovaj način predložili. Smijaće nam se oni koji znaju šta je pravo i šta je pravna nauka.

Nažalost, neke kolege koje sa mnom participiraju u određenim odborima, koje izuzetno uvažavam i njihov pravnički iskaz, i njihovu pravničku logiku, ne znam kako će se odrediti prema predloženom lex specialisu. Smatram da će elementarno biti korektno da budu uzdržani povodom predloženog zakona.

Što se tiče onoga što ste vi predlagali, da se nepravilnost predsjedničkih izbora sastoji u tome da je glasanje putem pisma izuzetno diskutabilno, moram da vam kažem da na nivou Opštine Kotor na predsjedničkim izborima svoje pravo da glasa putem pisma ostvarilo je 346 upisanih birača u birački spisak Opštine Kotor, što je po mom mišljenju puno manje u odnosu na neke prethodne izborne procese koji su se na teritoriji Opštine Kotor odvijali.

Takođe, moram da kažem da tamo gdje je predsjednički kandidat Demokratskog fronta gospodin Lekić dobio ubjedljivu podršku građana, da je neuporedljivo veći broj građana koji su upisani u birački spisak iskoristilo mogućnost da glasa putem pisma. Na jednom dijelu teritorije Opštine Kotor gdje je upisano oko 1500 birača, glasao je putem pisma 81 birač. Dok u Dobroti koja na osam biračkih mjesta ima upisanih 6280 birača, ukupno je glasalo 70 birača. Tako da i to kod mene dovoljno izaziva sumnju da je veliki broj birača koji su glasali na ovim drugim biračkim mjestima, u stvari da su to birači koji su dali podršku gospodinu Lekiću.

O radu Opštinske izborne komisije u kojoj sam direktno učestvovao kao opunomoćeni predstavnik podnosioca kandidature gospodina Filipa Vujanovića, moram da kažem da smo odluke donosili jednoglasno, da nije bilo prigovora od predstavnika i opunomoćenih predstavnika gospodina Lekića. Iz razloga što smo se bavili pravnim pitanjima nije utvrđena nijedna nepravilnost, povreda biračkog prava na šta se vi pozivate i kako želite da je predstavite, da je ovaj izborni proces bio pokraden od naše strane. Bio bih vrlo nesrećan, duboko, da imamo ikakvih elemenata koji su nam spočitani sa vaše strane u dijelu koji se odnosi na bilo kakvu izbornu krađu. Što se tiče zapošljavanja, zapošljavaju se svi građani Crne Gore, bez obzira na političku pripadnost. Naša je mana ili vrlina zbog toga što nas ima preko 170.000. Logično je da se najveći broj naših građana kroz programe koji nas preporučuju za njihovu podršku obraća nama i traži da im pomognemo tokom zapošljavanja. Evo, jedan primjer ću uzeti.

Jedan direktor opšte zdravstvene ustanove, bolnice, može na konkursu, shodno političkoj pripadnosti, konkursu za specijalizaciju, da zaposli specijalizanta koji ima lošije uslove u smislu da ima slabiji prosjek, duži rok studiranja i slabiju ocjenu iz predmeta koji ga kandiduje za tu specijalizaciju - vi se grdno varate. Sporadični su slučajevi gdje se kršio zakon i te sporadične slučajeve treba otkloniti kako bi i dalje išli zacrtanim demokratskim putem. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Isprovocirali ste kolegu Abazovića.
Izvolite komentar, kolega Abazoviću.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Potpredsjedniče Raduloviću,
Nije me isprovocirao kolega Aprcović, naprotiv. Moguće da su me malo isprovocirale neke teme, jako cijenim kolegu, ali ipak bih se osvrnuo na neke stvari koje su izrečene.

Prije svega javio sam se samo zbog toga što ste pominjali opštine, lokalne samouprave u kojima možda DPS ne čini većinu, a u kojima ima zloupotreba ili ima navoda da postoje zloupotrebe. Samo da bude sve jasno. Potpuno sam sa vama saglasan i sa druge strane ja lično i partija kojoj pripadam se borimo da se eliminišu svi vidovi zloupotreba. Međutim, samo jednu stvar treba da konstatujemo. Da ima zloupotreba u gradu odakle ja dolazim, a gdje je DPS sticajem okolnosti u opoziciji, mada kako stvari stoje on samo vlada iz sjenke, gdje vladajuća većina, znači na lokalnom nivou, zloupotrebama javnih preduzeća, bankrotima javnih preduzeća, kao i lokalne samouprave pomaže sopstvene partije, ali pomaže i Demokratsku partiju socijalista. Samo da budemo vrlo precizni. Tu sam intenciju imao da kažem. Bilo je i oko toga dosta priče i u medijima, bilo je i kako pojedina preduzeća pomažu MUP, pomažu graničnu policiju itd, a ne dijele plate sopstvenim radnicima, tako da ja apsolutno podržavam da se svi vidovi zloupotreba eliminišu i procesuiraju i kazne eventualno ljudi koji su pravili zloupotrebe. Nema nikakve selektivnosti u primjeni zakona, ali mislim da najveći problem leži u političkoj volji sa vaše strane da se ta selektivnost eliminiše. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Abazoviću.
Kolega Aprcoviću, izvoite.

ŽELJKO APRCOVIĆ:

Kolega Abazoviću, potpuno se razumijemo vi i ja. Znači, ista je želja i volja kod mene da se sve nepravilnosti, da li se one uočavaju u opštinama gdje mi vršimo vlast ili neko drugi vrši vlast, uoče, otklone. Da se kroz ono

što se zove izvještaj Državne revizorske institucije koja kontroliše lokalne uprave utvrdi na koji način su se trošile pare poreskih obveznika. I to Demokratska partija socijalista želi, hoće, može zajedno sa vama. Uočene nepravilnosti treba da identifikujemo, da ih kandidujemo i da se kroz rad Anketnog odbora, koji po mom dubokom ubjeđenju je vrlo kvalitetan, da se sačini izvještaj da ga ova skupština razmatra.

Želio sam samo jednu stvar da kažem, nevezano za vašu priču. Znači, potpuno smo saglasni.

Kad smo mi izgubili vlast 2002. godine, sticajem okolnosti ja sam vršio neku funkciju, bio sam puno mlađi, došla je neka druga politička grupacija, što je sasvim logično, mora da bude smenjivosti vlasti, neko bolji, lošiji i bolji dolazi, mi smo svi dobili otkaze. Znači, dobili smo otkaze. Imali smo u skladu sa zakonom mogućnost da iskoristimo šest mjeseci kao funkcionerski dodatak. Da približim građanima Crne Gore, 2004. godine dese se prijevremeni lokalni izbori u Kotoru, dođemo opet na vlast, Demokratska partija socijalista, svi oni funkcioneri koji su pripadali drugoj političkoj opciji su imali mogućnost da se zaposle na odgovarajuća radna mjesta sa školskom spremom koju su posjedovali. Znači, nije nikakve osvetoljubivosti bilo, nije bilo nikakvog revanšizma, mogu potpuno pouzdano, precizno, časno reći da u Opštini Kotor nema takvih slučajeva da određeni pripadnici drugih političkih partija ne mogu da nađu svoje opredjeljenje, ne mogu da obave pripravničku službu i da se normalno kasnije uključe u procese rada i života na nivou Crne Gore.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Komentar ima i kolega Genci Nimanbegu. Izvolite, kolega.

GENCI NIMANBEGU:

Hvala, potpredsjedniče Raduloviću.

Imam komentar na komentar gospodina Abazovića iz razloga što je on pomenuo lokalnu samoupravu i tu ja po Poslovniku, ako neko pomene političku partiju ...

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ja sam za to tumačenje, no malo ako možete da njega gledate, pokušajte da napravite neku kombinatoriku.

GENCI NIMANBEGU:

Želim komentarisati da u procesu rješavanja procesa problema oko izbornog zakonodavstva, oko legalnosti zloupotrebe državnih organa, pojedini poslanici bilo da su iz redova opozicije ili pozicije moraju tačnije adresirati probleme. Ne može se paušalno govoriti da možda neka tamo lokalna samouprava zloupotrebljava vlast. Apsolutno se slažem da ako ima zloupotreba vlasti u dijelu javnih preduzeća, da se tačno adresira da to radi

to javno preduzeće. Da je to bilo zapošljavanje od stotinak radnika pa da ih više nema, pa da su otpušteni, to su problem sa kojima se mi suočavamo i koje štete demokratskom procesu u Crnoj Gori. I zato je adresiranje trebalo tačnije, a ne paušalno. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Izvolite, kolega Kneževiću, neka se pripremi kolega Murić.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvaženi građani,

Ovaj predlog lex specialisa bi trebalo da postavi temelje istinskih demokratskih procesa i makar djelimično osvjetli sve izborne krađe od 1997.godine do ovih poslednjih predsjedničkih izbora, a i zbilja postoji određena simbolika. Gospodin Đukanović kao kreator i nalogodavac izborne krađe na predsjedničkim izborima 1997. godine bio je kreator i nalogodavac izborne krađe za predsjedničke izbore 2013. godine koji su se održali u aprilu mjesecu i ta analogija i ta simbolika govori da mi u Crnoj Gori imamo jedan kontinuitet izbornih krađa uključujući i referendum, o čemu svjedoči i afera "snimak".

Situacija u Crnoj Gori je jasna. Filip Vujanović je nepostojeći predsjednik, zato je i nužno donošenje lex specialisa da se zakonski normira ono što su fakti. A fakti su sledeći:

Od 2003. godine do 2013. godine na kojoj poziciji je bio Filip Vujanović? Da li je do 2008. godine bio predsjednik mjesne zajednice Mojanovići, ili je bio predsjednik Crne Gore? Da li smo tek u 2013. godini zaključili da Ustavni sud ne umije da broji do tri puta kao i neki pravni analitičari i eksperti, usamljeni doduše, i onda smo morali da prisustvujemo lakrdijama da se koalicioni partneri iz redova DPS- a i SDP- a utrkuju, ne pitajući istog tog potpredsjednika DPS-a i nepostojećeg predsjednika Crne Gore Filipa Vujanovića, da li može dva ili tri puta da se kandiduje za funkciju. Izborna noć, poštovani građani Crne Gore, je flagrantan i jasan dokaz da Filip Vujanović nije pobijedio na predsjedničkim izborima, jer su svi građani u Crnoj Gori vidjeli, i oni koji su glasali za njega i ona većina koja nije glasala za njega, kako ga Milo Đukanović gura kao malo dijete da izađe na pozornicu da izrecituje nešto što nije spremio i njegov izgled u tom trenutku je dovoljno govorio. Ne da nije pobijedio niti da je imao razloga za euforiju, nego se nalazio u takvom grču kao da su mu 12 minuta prije toga povadili sve zube iz vilice. A onda je došao i dan inauguracije, na nepostojećoj sjednici. Takvu sjednicu ste mogli da organizujete u nekom autobusu sa otvorenim krovom koji razvozi turiste. Vidio sam da to ima po ovim evropskim metropolama i računam da će i Mugoša još ovo malo uspjeti da nabavi neki autobus u želji da se ugradi u tu investiciju. Tu ste mogli da napravite inauguraciju nepostojećem

predsjedniku, jer on nikako ne može biti predsjednik Crne Gore. I kada je na onom prostrtom crvenom tepihu pokušao da promaršira kao nekakav Šarl de Gol ili Vinston Čerčil, kad su grunule fanfare, građani Crne Gore su mu poslali poruku skandiranjem -lopove, lopove, lopove, i to je čula čitava Crna Gora. Sljedeći put kada mu budete prostirali crvene tepihe, makar naručite muziku da se ne čuju skandiranja, naručite ili Karminu buranu ili naručite trube, da se zagluše povici građana Crne Gore koji su poslali jasnu poruku o tome šta misle o izbornom procesu.

Poštovana gospodo iz DPS-a, vi se urušavate kao Titanik, a kapetan vašeg broda Đukanović pokušava kofama da zaustavi talase razmjere cunamija, i šalje nam poruke kako je afera "snimak" u stvari trik, kao da smo mi snimali gospodina Đukanovića i ine funkcionere koji su tako koncizno sa smirenom intonacijom govorili koga treba zaposliti, koga treba otpustiti s posla, kao da čitaju upustvo za korišćenje kosmodiska i čaja za mršavljenje. Vi ste se snimali između sebe. Vi se obračunavate između sebe i šaljete poruku građanima Crne Gore da je vaše urušavanje nezaustavljivo i da ovi oprečni tonovi koji su bili između gospodina Markovića i Đukanovića nijesu simptomatični, jer dok je za gospodina Đukanovića afera "snimak" trik i na nekoj površnoj granici verbalnog delikta, šalje poruku - zamislite da sam ja kao neki evropski desničari tipa Žan Mari le Pena koji najavljuju istjerivanje emigranata. Šalje nam poruku - Budite srećni, ja sam zlatan kakvih ima u Evropi. A istog tog dana gospodin Duško Marković na biftingu kod Filea kaže da to nije trik i da ćemo imati ozbiljnih problema ukoliko ne istražimo aferu "snimak" i ne institucijalizujemo je, jer će doći do blokade pregovora iz poglavlja 23 i 24.

Ja ću da iskoristim ovu priliku da pozovem nepostojećeg predsjednika Crne Gore Filipa Vujanovića da podnese ostavku, jer to mu neće biti teško, pošto ne postoji kao predsjednik neće napraviti nikakvu ni žrtvu ni štetu Demokratskoj partiji socijalista, a jednom u životu će uraditi nešto konkretno za demokratske procese i slobodu u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega.

Kolega Sekulić.

Još jedanput pozivam članove Odbora za politički sistem da prisustvuju sjednici kako bi se izglasali amandmani koji su usaglašeni SDP-om.

Molim vas da prisustvujete sjednici.

PREDRAG SEKULIĆ:

Uvaženi gospodine potpredsjedniče, ako dozvolite prvo proceduralno.

Član 101 Poslovnika Skupštine Crne Gore, pozivam se na stav 2 - ako se izrazi u negativnom kontekstu odnose na klub poslanika i političku partiju, pravo na repliku ima predsjednik, odnosno ovlašćeni predstavnik

kluba. Bio bih u ovoj situaciji ovlašćeni predstavnik Kluba Demokratske partije socijalista. Ne odnosi se na komentar, nego replika u odnosu na sve ono što je saopštio uvaženi kolega Knežević. Znači, govorim o svim onim kvalifikacijama tipa navogodavac izborne krađe itd...

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ja sam tu da ocijenim to i dajem vam komentar. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, dozvolićete da ne možete ni vi budete iznad onoga što su dokumenta Skupštine Crne Gore. Ali, cijeneći prije svega vašu poziciju potpredsjednika i vaše godine i političko iskustvo, korišću komentar. Zahvaljujem.

Uvaženi kolega Kneževiću, hajde da malo odemo od onoga što je vaš iskričavi duh, na osnovno pitanje. Ako vi tvrdite, a tvrdite, da ste dobili izbore, saopštite jasno koliko je to glasova dobio vaš nezavisni predsjednički kandidat. Znači, mi uporno pokušavamo ovdje satima da dobijemo odgovor na to pitanje, jer iz tog odgovora proizilaze sva ostala pitanja. Znači, molim vas da jasno saopštite koliko je to glasova dobio vaš nezavisni kandidat. I zašto sada nakon svega, znači učestvovanja u izbornom procesu i svega ostalog, tvrdite da su ti izbori bili neregularni ili nepošteni. Zašto, kada znate da je manje od polovine biračkih odbora činila Demokratska partija socijalista? Molim vas, objasnite nam šta smo mi to uradili na više od polovine biračkih mjesta gdje ste vi imali većinu. Objasnite nam to, zašto je u opštinama gdje vi imate vlast, odnosno gdje opozicija ima vlast, glasano putem pisma. Znači, to su činjenice. Sa činjenicama je teško raspravljati na način na koji vi to radite. Molim vas samo da budete egzaktni, koliko glasova je osvojio vaš predsjednički kandidat, da li je to više glasova od onih koje je osvojio predsjednički kandidat, predsjednik Vujanović. I da date objašnjenje kako je to moguće da je Demokratska partija socijalista bila nepoštena i, kako vi kažete, pokrala izbore, a imali smo manje od polovine biračkih odbora. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vama, kolega.

Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Zahvaljujem.

Gospodine Sekuliću, stvarno nije bilo razloga za kaznenom replikom. Svoje stavove saopštavam jasno i glasno, ponoviću ih i sad. Gospodin Milo Đukanović imenom i prezimenom je nalogodavac svih izbornih krađa od 1997. godine zaključno sa ovom poslednjom uključujući i referendum. Znači, stojim iza tog svog stava, a gospodin Đukanović neka me tuži.

A što se tiče broja osvojenih glasova, evo, da vam otkrijem i da udovoljim vašoj znatiželji. Predsjednički kandidat i pravi predsjednik Crne Gore Miodrag Lekić dobio je više glasova od Filipa Vujanovića, i to vam je jasan i nedvosmislen odgovor, gospodine Sekuliću. Mi smo samo letimičnim uvidom u izborni materijal utvrdili toliko nepravilnosti koje derogiraju čitav izborni proces. Da smo samo nastavili nama bi sigurno trebalo godinu i po dana da faktografišemo sve ono što su uradili izborni štabovi Demokratske partije socijalista. A evo, gospodine Sekuliću, da smo bili u pravu potvrđuje i afera "snimak". Sve ono što ste razrađivali na vašim sjednicama savjeta, predsjedništva i glavnog odbora se ovaplotilo u izbornom procesu. Od nemogućnosti da 38.000 ljudi glasa sa starim ličnim kartama do poništenih glasačkih listića, do glasova putem pisma. Sve ono što su gospoda iz redova DPS-a na čelu sa gospodinom Đukanovićem potencirali kao okvir za izborne mahinacije i krađe se pokazalo konkretno na predsjedničkim izborima 2013. godine, i moram da kažem da je meni drago što se vi još uvijek niste pojavili kao jedan od sudionika te afere. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vam.

Sada riječ ima kolega Murić.

Znači, ovako. Za komentar se javila Zdenka Popović, pošto je iz opozicije, ali da vidimo i da čujemo.

ZDENKA POPOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, ja se vama izvinjavam, zloupotijebiću to što ste vi rodno senzibilni i što me sigurno nećete prekinuti, ali ovim putem želim da obavijestim da sam dobila apel od nastavnika iz Osnovne škole "Milorad Musa Burzan" da se pomogne nastavnici u penziji i recenzentu dječijih knjiga Azri Đečević. Znači sigurno o kome se radi, poznata podgorička porodica Đečević, supruga pokojnog ljekara Džavida Džake Đečevića. Ona je stari prosvjetni radnik, 30 godina je radila u školi "Milorad Musa Burzan" i trenutno se nalazi na ulici, već nekoliko dana spava na autobuskoj stanici na stolicama. Molim vas, upućujem apel vama i upućujem apel Ministarstvu obrazovanja i Ministarstvu prosvjete, nauke i culture, s obzirom da sam juče imala poslaničko pitanje vezano za položaj prosvjetnih radnika, da Ministarstvo obrazovanja nađe načina da se pomogne ovoj ženi, jer zaista je neprimjereno u našem sistemu, u ovoj našoj Crnoj Gori, da prosvjetni radnici dugogodišnji, posebno žena koja je u zdravstvenim problemima bude ovako degradirana. Molim vas, izvinjavam se, proceduralno je bilo reagovanje. Znam da sam zloupotrijebila govornicu, ali nadam se da će odgovorni iz Ministarstva prosvjete ozbiljno uzeti u obzir ovaj apel. Hvala na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama kolegice Popović, nijeste zloupotrijebili.

Slučajnost, i ja sam učio u Osnovnoj školi "Milorad Musa Burzan", Drpe, tada se to zvalo tako.

Njen suprug je operisao i moga sina od slijepog crijeva, tako da je to jedna čestita starovaroška porodica.

Apelujem na ljude koji po profesiji su zaduženi da intervenišu i da pomognu.

Izvolite, kolega Pajoviću.

Jeste li i vi isto proceduralno? Dobro, izvolite.

DARKO PAJOVIĆ:

Neću zloupotrijebiti, jer je ovdje dva puta ponovljena teza o referendumu iz 2006. godine.

Za Pozitivnu Crnu Goru povlačenje znaka jednakosti između predsjedničkih izbora 2013. i referenduma 2006. nije moguće. Tim prije što državnost Crne Gore jeste neupitna. I treći ključni faktor koji ću ovdje namjerno iznijeti, dakle na tom referendumu, ako baš hoćemo da kraja da budemo iskreni, bilo je 55 naprema 45 sa pravilima koja se možda nikome sa ove strane koja je imala 55% nisu svidjela, ali do kraja je ta procedura ispoštovana.

Dakle, želim da podvučem da kad je Pozitivna Crna Gora u pitanju nikad za nikad nećemo dovesti u istu ravan rezultate referenduma i rezultate predsjedničkih izbora, jer to praktično i nije moguće, zato što, podsjetiću, radi se, mogu slobodno reći, o nepravdi kada je u pitanju referendum gdje smo, da tako da kažem, ispoštovali taj prag 55,45%, iako to u savremenim demokratijama do dana današnjeg nije apsolutno zabilježeno i bio je jedan pravi presedan. Crna Gora je danas nezavisna država. Njena državnost nije upitna i zaključiću povlačenje bilo kakve paralele između nelegalnosti referenduma i predsjedničkih izbora za nas u Pozitivnoj Crnoj Gori apsolutno nije prihvatljivo.

Hvala.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Zahvaljujem.

Samo da radi crnogorske javnosti nešto potenciram i spočitam s obzirom da su neke moje i političke diskusije i politički angažmani mnogo duži nego što je nečija sjećanja i ja sad stvarno nemam namjeru da refrešujem nečija sjećanja. Državnost Crne Gore što se tiče Milana Kneževića i dijela političke grupacije koji predvodim unutar Demokratskog fronta, nikad nije bila upitna. Crna Gora je za nas bila stara evropska država to je i ostala, samo smo smatrali, kao i onih 185 hiljada građana koji su na referendumu glasali za zajednički život sa Srbijom, da je to mnogo

bolji okvir za očuvanje crnogorske nezavisnosti, crnogorskih tradicija i crnogorskoga društva.

O tome koliko je referendum bio legalan, legitiman, najbolje svjedoči i bijela knjiga sa tri hiljade strana brojnih zloupotreba počev od afere Mašan, do zloupotreba na samom biračkom danu, a o tome ko je sve pomagao projekat stvaranja privatne države jer potentiram Crna Gora je bila nezavisna država mnogo ranije nego što je to bilo 21. maja 2006. godine, najbolje govori i ovo lice sa potjernice gospodin Keljmendi koga juri Amerika, juri ga CIA, juri ga Evropa, koji je prije nekih godinu dana saopštio da je glasao na referendumu za nezavisnu Crnu Goru i da je pomogao projekat nezavisne Crne Gore kažem nezavisne pod okvirima i po parametrima Demokratske partije socijalista. Želim ovdje da potenciram da pokušaj podjela na Crnogorce, Srbe, Albance, Bošnjake, Muslimane, nas neće odvesti nigdje i upravo je misija Demokratskog fronta, crnogorsko-srpsko pomirenje. Ja sam dao i davaću svoj doprinos tom projektu, jer to je projekat koji u ovom trenutku Demokratski front vodi na 40% podrške u biračkom tijelu.

Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega.

Kolega Murić, a neka se pripremi koleginica Kalezić.

ŠEFKIJA MURIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi građani, poštovani predstavnici medija,

Ja nemam što novo reći o lex specialisu ali ću pokušati da iz svog ugla ne ponovim ono što su moje kolege rekly i što se danas moglo čuti u Skupštini.

Prije svega, želim da kažem da Predlog zakona koji je nama dostavljen nijesam siguran da igdje u svijetu ima ovakav prijedlog i da se na ovakav način prezentira Skupštini i da o njemu raspravljamo. Što je, tu je i to su pravila gdje moramo, odnosno gdje hoćemo da raspravljamo o svim temama i treba da raspravljamo.

Da je ovaj projekat ili ovaj patent opozicije bio plasiran negdje iza 25 maja siguran sam da bi ga proučavali pravni stručnjaci, teoretičari i analitičari, mnoga sportska udruženja i mnoga druga kulturna udruženja i vjerovatno bi ga preuzela Borussia Dortmund da iskoristi da proglasi pobjedu nad Bajernom 25.maja na onoj utakmici u Londonu.

Znači o lex specialisu toliko.

Ono što ste napisali u obrazloženju lex specialisa a potpisalo 28 poslanika smatram da u najmanju ruku nije korektno i nijeste provjerili ove podatke što ste dali za opštinu odakle ja dolazim. Evo citiram što ste napisali: "Sumnja da prema podacima u biračkom spisku u Rožajama pravo

glasa imalo je oko četiri hiljade fantomskih birača, čak 4.113 lica, čak 8.113 lica u Rožajama se zove i isto preziva itd. itd. 1.886 lica sa istim imenom i prezimenom. Ono što očekujem od Vas kao odgovornih ljudi da se zbog ovih navoda i zbog ovakvih kvalifikacija javno izvinite građanima Rožaja, svaki pojedinačno jer ste vi dali svoj potpis na ovaj tekst i na ovo. U kontinuitetu opozicija odnosno oni koji gube izbore govore da u Rožajama ima fantomskih birača. Pokazaću vam jedan dokument, koji je jako važan, jako značajan za mene, koji govori da je tadašnja opozicija na referendumu 2006.godine imala priliku da izvrši uvid u birački spisak, gdje je zapisnik formirao Blok za zajedničku državu. Tačno piše broj rješenja, ko je bio u Komisiji i šta su tamo našli? Pročitaću samo dio izvještaja. Prilikom uvida utvrdila je da su sva pomenuta lica u zahtjevu broj 26.06. od 28. 04. 2006. godine, prilikom upisa dostavila urednu dokumentaciju i izvršen je upis u birački spisak. Ovakav zapisnik su potpisali ovlašćeni predstavnici Bloka za zajedničku državu. To je jedan dokaz.

Drugi dokaz novijeg datuma je javno obavještenje da je Ministarstvo za informaciono društvo i Telekomunikacije ovaj dokumenat objavilo prije predsjedničkih izbora, a odnosi se na predsjedničke i na parlamentarne izbore, gdje u njemu piše vrsta birača i broj promjena koje su urađene u biračkom spisku. Sve promjene koje su vezane za lične karte za matični broj za ime, za prezime u našoj Opštini evo pokazaću vam da stoje nule, sve što je tamo rađeno u biračkom spisku je sve tačno i sve je urađeno po zakonu i sve je legitimno i sve je korektno baš onako kako su izvijestili i predstavnici posmatračke misije koji su boravili u Rožajama i u drugim opštinama na sjeveru.

Evo još jedan paradoks da je zbrka nastala u vašem obrazloženju. Otkrilo se da je biračko mjesto sa 12 hiljada birača promijenjeno nakon parlamentarnih izbora. Ja vas pitam koje je to biračko mjesto ima 12 hiljada birača? Hajde nađite to biračko mjesto koje ima 12 000 birača. Evo to ste napisali ovdje. Koje biračko mjesto ima više od hiljadu glasača? To je zakonska norma i to u Zakonu piše i sva biračka mjesta su do hiljadu birača.

Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama.

Sada riječ ima kolegica Kalezić.

Neka se pripremi kolega Škrelja, a zatim kolega Milić.

JELISAVA KALEZIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, cijenjene kolegice i kolege i poštovani građani Crne Gore.

Prvo, ja sam se prijavila i po prvoj tački i iz nekog neobičnog razloga ili je nešto skraćeno što nijesam uspjela da govorim, što možda i nije ni

bitno. Međutim, u kontekstu je ovoga što želim da kažem u vezi sa Predlogom specijalnog zakona, tako da ću se ipak sasvim kratko osvrnuti na nešto što mislim da treba istaći. Postoji određeni kulturološki nesporazum i ja ću ga vrlo kratko obrazložiti, radi se o sljedećem. Od velikog broja kolega iz DPS-a koji su ovdje govorili na isti način ili vrlo slično se tumači konstatacija posmatrača iz različitih evropskih institucija tokom parlamentarnih posljednjih, i tokom predsjedničkih, nedavno održanih izbora.

Ja sam jako pažljivo pratila političku scenu Crne Gore jer se tiče, između ostalog i života moje porodice i mojih bližnjih, ali prije toga života ukupnog mog naroda. Dakle, prosto ljudi nijesu bili osjetljivi na ono što se ukazivalo kroz formulacije kupovina ličnih karata, falsifikovanje biračkih spiskova i slične stvari. Zašto? Zato što takve kategorije ne postoje. Jednostavno ljudi nijesu spremni da prime neki pojam o kome ne znaju ništa. Prosto kulturološki nesporazum. Konačno kad smo došli do toga da je dokumentovano da je zloupotrijebljen državni aparat, da su zloupotrijebljena državna sredstva, državni fondovi, za rad jedne partije svi su odjednom shvatili da to nije u redu. Upravo, se o tom nesporazumu radi i preporučila bih veoma dobronamjerno kolegama iz SDP-a, nemojte baš toliko isticati te pohvale, nemojte jer će se okrenuti kao bumerang pošto kad se sve to objasni, a uskoro će se objasniti jer je krenulo da se objašnjava, onda će da budu demanti da mi nijesmo znali, da se to tako radi. Dakle to je moj utisak koji sam htjela da saopštim, a nazvala sam ga kulturološki nesporazum. Međutim, pošto sam primijetila da je nekim poslanicima DPS-a slučajno dato mnogo veće vrijeme, ne očekujem da mi se slično dogodi nastojaću da što je kraće iznesem kako ja vidim razloge za donošenje ovog specijalnog zakona. Mislim da su razlozi sadržani u dvije bitne okolnosti. Prva je da je Skupština Crne Gore jedina institucija koja u ovom trenutku može da zaštiti Ustav i ustavni poredak, druga da zaštita Ustava je zapravo početak raspleta višestruke i višegodišnje krize u kojoj se Crna Gora nalazi, a u koju je na očigled svih nas prvo polako, pa sve brže pa zatim strmoglavo dospjela. Dakle, naša država je na naše oči dospjela do ove krize u kojoj sada svi znamo da se nalazi pa priznavali to ili ne, gledali to sa pozicije službenog optimizma, ili sa pozicije očajanja onih koji preko 20 godina to gledaju i trpe, u svakom slučaju mi smo u jednoj te istoj krizi.

Međutim, ono što tu krizu čini posebno teškom to je što je ona istovremeno kriza morala, ekonomska kriza, institucionalna i ustavna kriza. Zbog toga će i razrješavanje morati da ide tim redoslijedom odnosno od kraja na početak i zaštitom Ustava kroz ovakav čin, kroz donošenje specijalnog zakona obezbjeđuje se oporavak institucija. Poslije toga će da slijedi oporavak ekonomije i konačno moralna obnova bez koje prosto ne možemo dalje jer će tek moralnom obnovom da se uspostavi sistem vrijednosti u kome su rad, zakon pravičnost i znanje oni kriterijumi koji

obezbjeđuju moć, bilo moć države, bilo različitih društvenih grupa ili pojedinaca.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Možete li da završite kolegkinice.

JELISAVA KALEZIĆ:

Završiću kolega ja imam još argumenata, ali smatram i ponavljam iako nijesam bila shvaćena ali ponoviću istim riječima. Smatram da je Skupština Crne Gore posljednje mjesto odbrane Ustava i ustavnog poretka, a ponuđeni specijalni zakon je forma kroz koju možemo da reagujemo.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

I ja se sa Vama slažem, da je Skupština čvorište političkog i svakog drugog djelovanja i nadam se potpunom koncezusu.

Izvolite kolega.

VELJKO VASILJEVIĆ

Potpuno su pogrešno interpretirali ovaj naš zahtjev i ove argumente koji se odnose na lex specialis dvojica kolega iz DPS-a. Niđe se ne kaže da ima biračko mjesto od 12.000. To jasno piše na crnogorskom i na srpskom i na svakom drugom jeziku. Kaže se, da je biračko mjesto za 12.000 birača promijenjeno nakon parlamentarnih izbora. Znači, na svim biračkim mjestima u Crnoj Gori 12.000 ljudi je pomjereno da glasa neđe drugo, a ne đe je inače glasao. Čisto da to razjasnimo i da je zahtjev za lex specialis koji je podnesen na osnovu Ustava Crne Gore Poslovnika Skupštine izglasan od strane Zakonodavnog odbora.

Hvala Vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega.

Za riječ se javila kolegkinica Tanasijević, izvolite kolegkinice.

BRANKA TANASIJEVIĆ:

Proceduralno reagovanje, odnosno na inicijativu koju je dala poslanica Popović.

Pošto sam se tek sad upoznala sa tim slučajem mislim da je osnovni red da neko ko vodi Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, da se odredi prema slučaju sa kojima se kolegkinica upoznala. Mi smo sad napravili kratko dogovor. Mislim da će se sa tim složiti i svi poslanici Skupštine Crne Gore, da krenemo odmah u neku akciju da se pomogne kolegkinici Đečević. To možemo uraditi na način da se prvo Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport odrekne dnevnice ili onoliko koliko poslanici, članovi Odbora žele i

mogu, a ja na ovaj način pozivam i članove Odbora za rodnu ravnopravnost i zdravlje, rad i socijalno staranje, jer je njen pokojni muž bio zdravstveni radnik. Na taj način pozivam sve poslanike Skupštine Crne Gore da na žiro račun koji ćemo obezbijediti, kolegistica Popović i ja, da do ponedjeljka uplatimo i pomognemo da se nešto odmah uradi, a za neka trajnija rješenja napravićemo intervenciju prema Ministarstvu prosvjete.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolegistica.

Riječ ima kolega Obradović.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi gospodine predsjedavajući, uvežene kolege poslanici i poslanice, uvaženi građani Crne Gore, javio sam se za komentar na izlaganje gospođe Kalezić, a evo danas smo čuli i od strane opozicije i pozicije sve komentare vezano za ovaj Zakon koji je predložen ovoj Skupštini lex specialis o poništavanju odluke Državne izborne komisije, vezano za izbore koji su održani 7. Aprila. Ističem zaista da je ovo isključivo pravno pitanje, gospođo Kalezić.

Dakle, da ne može to je moje mišljenje, kao pravnika, da ova skupština donese ovakav zakon, prije svega što kod nas postoji podjela vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudsku, i svaki organ je dužan da radi svoj dio posla. Ovdje smo ispoštovali svu onu proceduru i kada su u pitanju birački odbori i kada su u pitanju opštinske izborne komisije, Državna izborna komisija i Ustavni sud. Postoje pravna sredstva kojima se mogu pojedinačni pravni akti ukidati, stavljati van snage. Ovo je odluka Državne izborne komisije kao pojedinačni pravni akt i zakonom se on ne može stavljati nikako van snage. Dakle, postoje redovna pravna sredstva, vanredna pravna sredstva vezano za konačne odluke i pravosnažne odluke bilo da su ona iz krivično pravne oblasti, upravno-pravne i sudske itd. Nemoguće je dakle Zakonom stavljati van snage pojedinačni upravni akt tj. odluka Državne izborne komisije. To je pravo nemoguće a čak i da se desi to da mi večeras izglasamo a siguran sam da nećemo, na ocjenu ustavnosti bi pao takav zakon sigurno. Eto čisto pričam o tome da je to pravo pitanje a to je nemoguće.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama kolega.

Riječ ima kolega Škrelja, neka se pripremi kolega Milić.

LUIĐ ŠKRELJA:

Hvala gospodine potpredsjedniče.

Dobrodošao u Parlament. Vaša elekventnost nedostaje ovom domu i ja Vas molim da Više ne napustite ovaj Parlament jer ste unijeli demokratski duh od kad ste počeli da vodite ovu sjednicu. To ozbiljno mislim jer Vas cijenim kao političara, a pogotovo kao profesora. I tada se nijesam složio kad ste rekli da ste među 100 najpoznatijih ljudi u svijetu jer mislim da ste među 50 najpoznatijih ljudi.

Uvažena gospodo, dame i gospodo poslanici,

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

E sad mi nije jasno kad da vas shvatim ozbiljno, na početku, na sredini ili na kraju.

LUIĐ ŠKRELJA:

Dame i gospodo poslanici, uvažene građanke i građani.

Pripremio sam se bio za stručni dio ove problematike, ali kad sam vidio da od pompeznog, spektakularno najavljenog lex specialisa nema ni l ni s od njega, odustao sam jer hoću da budem ja kao vi, neću da se odvojim od vas, pa ću pokušati da se prilagodim diskusijama koje sam čuo na današnjoj sjednici. Mnogo je razloga koji ovaj Predlog zakona a koji je predmet današnje rasprave ga čine pravno-tehnički i proceduralno neurednim, političo nedosljednim i dvoličnim i što je najvažnije neustavnim. Čak bi tako daleko pošlo da bi ovaj Zakon nazvao neviđenom ustavno-pravnom Skupštinskom lakrdijom o kome bi o jednom demokratskom društvu, kao što je naše trebalo da se izjasni najviši zakonodavni organ preko svojih legalno i legitimno izabranih narodnih predstavnika. Imao sam prilike da čitam u jednom tekstu koji je napisao naš uvaženi ovdje prisutni mada trenutno nije tu dr Miodrag-Miško Vuković gdje između ostalog kaže: Bili su izbori, održan je navodno građanski ulični protest i ispostavljeni zahtjevi Parlamentu i državi sa ciljem da se nepravda ispravi, a ja bih dodao sem ti ispostavili su između ostalog i aferu snimak takozvani, zapravo snimak bez afere, jer afere u njoj nema. Stoji činjenica da ova naša crnogorska opozicija ima želju, zapravo imala je želju i ambicije da razno raznih snimaka koji posjeduje jer čime bi se drugim bavili dezorjentisani politički lideri nego prislanjanjem uva i vraćanjem drugih sastanaka nalik na poularnu seriju "Lud, zbunjen, normalan" ne bi li nešto naučili.

U ovim krajevima ne treba podcjenjivati želju i namjeru da se naprave razno razne izmišljotine i afere, samo jednim ciljem da se skreće pažnja javnosti od činjenica i stvarnosti je onekad i u neku ruku tradicionalni i izređani politički izborni porazi su ponižavajući, jer neznate je ono što te obično ponekad natjera da se i zacrveniš. Meni je to sasvim razumljivo jer je cilj pocrniti one koji su uvijek ispred tebe i koji te uvijek pobjeđuju jer oni imaju potrebu da se sačuvaju od samih sebe, od svojih obožavaoca, od onih koji podržavaju, od onih koji sebe nazivaju Ulicom 2013.-e, hvala bogu što su se sjetili za razliku od ovih naših da barem takav naziv za koji

smatram da je lijep, afirmativan inspirativan čak i komunikativan oroče na samo godinu dana, a ovi misle na duži rok.

Poštovana gospodo, pred nama je Prijedlog zakona o proglašenju izbora predsjednika Crne Gore održanim 07. 04. 2014. godine nedemokratskim tj. nevažećim, takozvani lex specialis, a u suštini lex akrobatika neprincipijelne i nerazumljive crnogorske opozicije iz razloga što se predstavljate kao težite demokratskom uređenju, ali se jasno vidi da nemate veze sa demokratijom, da je taj pojam čista apstrakcija za vas i da ste vi oni koji pokušavate da gazite ustavni poredak preko ovog lex specialisa. Sve i kada bi htjeli, uvažena gospodo ne posjedujete demokratski kapacitet u mjeri potrebnoj da dovedete do demokratizacije društva, što su vam na najbolji mogući način u nekoliko navrata građani i odgovorili na izborima i saopštili. Kako drugačije tumačiti zahtjev naše opozicije za poništavanje izbora koji su oni dobili "poništavanje izborne pobjede" koji su mu proglasili uveče ili na veče 7.04. i sve ovo na 97% prebrojanih glasova, šta bi tek bilo da su stigli na 100%. Završiću riječima jednog politikologa, „ vizija bez akcije je puko sanjarenje“. Potrebno je gospodo da nešto i podstakne tu vašu viziju da bi ona postala akcija, potrebna je hrabrosti i odlučnosti, kako bi takva akcija postala prihvaćena i obezbijedila vrijednost učinkovitosti takvog djelovanja. To je ono što vi, gospodo iz opozicije ne prepoznajete i upravo to nam daje za pravo da se uljuljkamo u stabilnosti našeg demokratskog puta i stabilnosti našeg političkog djelovanja.

Hvala na pažnji.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vama rijetke su prilike da neko iz vlasti prizna je pa makar i bez akcije.

Komentar, izvolite.

JANKO VUČINIĆ:

Poštovane kolegice i kolege poslanici, nijesam mislio da se javljam za riječ, ali već kad je gospodin Škrelja iznio ovakvo nešto za opoziciju onda sam morao da se javim.

Prvo da kažem da smo se mi u Parlament vratili iz tog razloga da branimo Ustav koji gazite vi, vi iz vladajuće partije i htjeli smo sa formiranjem radne grupe koja bi vratila povjerenje u izborni proces i koja bi vratila povjerenje u institucije da zaštitimo taj Ustav sa Anketnim odborom, da sve vas koji ste učestvovali u aferi snimak privedemo pravdi. Mnogi od vas ne bi sjedjeli da imamo prave institucije i nezavisnost institucije u Crnoj Gori. Ne bi sjedjeli u tim poslaničkim klupama. Takođe ne bi ni gospodin Lala Nikčević sjedio tu nego bi sjedio na drugom mjestu koji je razbijao sindikat i zabranjivao sindikalne orgnaizovanje u Željezari. Ne bi njegov kolega Jelić koji je zapošljavao jednoga a dobijao četiri glasa i mnogi od vas

ne bi bili tu nego bi bili ponovo gdje vam je i mjesto za ono što ste radili. A što se tiče, lex specialisa to je zakon koji bi skinuo sramotu sa Crne Gore, gospodine Škrelja jer ovo što ste uradili sa svim izborima, a naročito sa ovim predsjedničkim izborima narod, obični narod zove krađa i vi ste ništa drugo nego počinoci te krađe.

Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ima dosta vaših kolega koji čekaju riječ. Mi smo već od 3 i po sata prebacili smo 3 sata, a vrlo malo je ljudi govorilo.

Očito da je više kolega Radulović demokratičan nego ja, što je i normalno s obzirom da je iz opozicije. Ali bi bilo dobro, bilo bi dobro da čujemo malo više kolege i da su oni komentarima završili dakle idemo naizmenično vlast opozicija i čujemo što više diskusija. Jer, prešli smo već tri sata, dobićete svakako odgovor, vi repliku i idemo bez komentara, koliko to traje, naizmenično vlast opozicija. Nije vas niko spomenuo. Izvolite.

LUIĐ ŠKRELJA:

Hvala, predsjedniče.

Gospodine Vučiniću,

Najmanje vama priliči upotreba ovog vokabulara, jer pretendujete da vodite nekoga. Ako desetorica idu iza vas, treba da vodite računa šta ćete reći da ne ostanete na dvojicu. Samo obratite pažnju na vaš rečnik ovdje koji ste izgovorili. Lopovi, kriminalci, ovoga treba... Polako, ja sam vas saslušao, gospodine Vučiniću, znam da ste nesrpljivi, ali ako ste se opredijelili za politiku, morate i taj stepen da savladate i da budete strpljivi da slušate ljude. Vi ste se obratili nama, neko će da bude uhapšen, neko će da bude u zatvoru, čak ste pomenuli imena, neko je lopov, neko krade.

Gospodine Vučiniću, ne priliči vam to ni odakle dolazite, niti čime se bavite. Vi nastavite tako, nama je u interesu da takvi ljudi vode nekoga, ali mi je žao onih ljudi koji idu za vama, to mi je žao, jer meni lično i mojim kolegama ne može niko da se obrati, na takav način. Vi imate pravo to da kažete, jer vam je narod dao neki legitimitet, do određene granice. Pazite dobro, nekoga nazivati lopovom pred crnogorskom javnošću, to nije mala stvar. Ima jedna stara izreka koja kaže - bolje je i ćutati i biti naivan nego progovoriti i otkloniti svaku sumnju. Vi ste progovorili i otklonili ste svaku dilemu. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vama.

Nemate pravo, kolega.

Kolega Nikčeviću, izvolite, replika.

RADIVOJE NIKČEVIĆ:

Najmanje sam očekivao od kolege mog Nikšićanina da me danas spominje na ovakav način. Da ima bilo koga u ovom društvu samo da ga vrati na početak njegovog djelovanja. Čovjek koji je trebao da bude osuđen zbog mobinga, čovjek koji je bio sklon nasilju, kršenju ljudskih prava, vrijeđao, napadao žene u kolektivu, navodno pod zaštitom interesa radnika Željezare, rušio je taj koncept.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Nikčeviću, molim vas, samo trenutak. Vi ste ovdje već više od 20 godina. Kolega je tek došao i ako se njemu može omaknuti riječ više, vama ne bi smjelo, vama stvarno ne bi smjelo. Razumijem ličnu, sugrađansku emociju, ali mi koji smo duže tu više smo u obavezi da držimo neki standardni nivo. Napad na žene i to, stvarno je velika uvreda u Crnoj Gori, čak mnogo veća od nekih drugih i mislim da ste ovdje završili svoju repliku. Molim vas, mislim da ste ovdje završili svoju repliku. (Radivoje Nikčević: Molim vas, ja moram da kažem.) Mislim da je bolje da stanemo ovdje. Iskoristili ste skoro minut svoje replike. Tražiće to druga razjašnjenja.

RADIVOJE NIKČEVIĆ:

(Govor iz klupe, mikrofona je isključen)

...samo da podsjetim... 26. avgusta, da li ste nazivali urednika ćukom, budalom, špijunom, lažovčinom itd? Da li ste vi to radili? Ovo su dnevne novine.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega, to su nepristojne riječi u parlamentu, mi ih ne smijemo koristiti. Ja sam rekao, mi ih ne smijemo koristiti, bez obzira kako to bilo. Hvala vam na razumijevanju.

Ja sam ugasio mikrofona kad sam prekinuo, tako da nije išlo u etar. Izvolite.

ZORAN JELIĆ:

Gospodine predsjedniče, i mene je gospodin Janko Vučinić iznenadio. Dakle, rekli ste da ja zapošljam. Vi onda ne poznajete elementarna prava iz radnog odnosa, ne znate Zakon o zapošljavanju, ne znate Zakon o radu, a bili ste predsjednik jedne sindikalne organizacije. Dakle, elementarna prava iz radnog zakonodavstva ne znate. Ne zapošljava Zoran Jelić, gospodine Janko Vučiniću, niti Janko Vučinić, nego zapošljavaju poslodavci, na osnovu zakonom propisane procedure. A Zakonom propisana procedura jeste da svaki poslodavac na osnovu potreba o radnim mjestima shodno sistematizacijama prijavljuje slobodna radna mjesta nadležnim institucijama koje egzistiraju u Crnoj Gori. To je nacionalna služba zapošljavanja ili Agencija za posredovanje kod zapošljavanja. Vi

biste to trebali kao sindikalni vođa da znate, jer ste davali savjete svojim kolegama, radnicima, koje ste predstavljali.

Polako, smirite se, imaćete vremena, budite mirni, gospodine Vučiniću.

Dakle, gospodine Vučiniću, pomenuli ste i moral. Nemojte vi da pričate o moralu, jer protiv vas se vodio postupak o mobingu. Neću dalje, jer neću da se spuštam na taj nivo, da vam govorim šta ste vi radili i kako ste se ponašali prema nježnijem polu, prema svojim kolegicama i kolegama u instituciji ili radnom kolektivu u kojem ste radili. Vi to dobro znate. Da ne otvaramo neke druge priče.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Srđan Milić, kolega Goran Tuponja, kolega Koča Pavlović, a troje iz vlasti će biti koleginica Nada Drobnjak, Marta Šćepanović i Husnija Šabović i to šestoro će završiti današnju raspravu. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala vam, gospodine predsjedniče.

Mislim da smo danas imali priliku da čujemo očekivane stavove od kolega iz parlamentarne većine ili u ovom slučaju od kolega iz Demokratske partije socijalista. Stavove koji nikoga neće iznenaditi. Probaću u ovih pet minuta da prođem hronološki. Činjenica je da SNP apsolutno nije iznenađena sa svim onim što se čulo u aferi "snimak", jer je sve to dokumentovano u ovoj Bijeloj knjizi referendumu 2006.godine, samo što su građani Crne Gore imali priliku da to čuju iz usta onih koji vode Demokratsku partiju socijalista. I te 2006.godine značajan broj ljudi u Crnoj Gori se opredijelio za projekat pravna država pa demokratija. Sve njih danas pitam da li su zadovoljni sa državom koja je stvorena, a što se demokratije tiče, mislim da je tu nepodijeljeno mišljenje da demokratije ovdje nema.

Još prije godinu dana, nakon pobjede na izborima u Herceg Novome, imali smo konferenciju za štampu tamo, gdje sam najavio da SNP neće biti dekor bilo kakvom učešću na bilo kojim izborima. Pozvao sam negdje u ljeto da se dobro razmisli da lid a se izlazi na parlamentarne izbore, međutim nijesmo imali druga za tu priču. Izašli smo na parlamentarne izbore i vidimo kako su se kolege iz DPS-a pripremale za te parlamentarne izbore, a kako smo se mi iz opozicije pripremili za te parlamentarne izbore. Imali smo lokalne izbore, imali smo Nikšić, imali smo osvojenu vlast, desio nam se slučaj koji nam se desio i tada smo pozivali da ne izlazimo na ponovljene izbore, na jedan takav način dajemo legitimitet nečemu što je urađeno. Međutim, izašlo se, imamo takvu situaciju kakvu imamo u Nikšiću.

U Andrijevići smo poštovali ono što smo smatrali da treba da se poštuje ta vladavina prava. Tri puta u istoj stvari, dva puta je Upravni sud presudio u korist pravde, treći put je presudio u korist DPS-a. Nismo izašli

na te izbore, ali neko je izašao na te izbore i dao legitimitet za sve ostale lokalne izbore, ako se negdje ne stavi tačka. Predsjednički izbori su prilika da se stavi tačka. Da se podvuče crta i da se kaže da se ne može izaći sa ovakvim biračkim spiskom. Da se ne može izaći na izbore sa ovakvim uslovima za izbore. Da se ne može izaći na izbore zbog toga što će to biti praksa ma ko sutra bio u Vladi Crne Gore. I ono što je realno je da smo tražili posebno formiranje radne grupe za biračke spiskove, jer naši birački spiskovi, odnosno način kako se utvrđuje registar prebivališta za birače je glavni problem kod vođenja biračkih spiskova. Mislim da je kolega Kaluđerović o tome govorio i da je istakao da bismo trebali povesti računa o tome da nemamo tzv. kontrolisani kaos koji danas imamo ubiračkim spiskovima nego da znamo ko je odgovoran, ili su odgovorne lokalne samouprave koje sada nijesu odgovorne za to, nego su odgovorni oni koje vode registar prebivališta. Zahvalan sam što zaista nijestmo iz SNP-a htjeli da na bilo koji način učestvujemo u tom usaglašavanju amandmana, sve što je prihvaćeno od strane kolega iz Fronta za nas je prihvatljivo i ne želimo ništa u tome da dodamo ni da oduzimamo.

Dozvolićete mi nekoliko stvari, gospodine predsjedniče. Obećao sam to ljudima sa kojima sam razgovarao, obećao sam, prije svega gospodinu Dragiši Rakonjcu iz Bijelog Polja, predugačko je ovo, a i Dragiša će me shvatiti, u pet minuta se to ne može sve reći, ono što se njemu dešava od 2005. godine do današnjega dana.

U pismu mi je konstatovao nešto, da je ostao bez posla samo zato što nije glasao za vladajuću koaliciju. Ima mnogo dokaza, ali je i konstatovao da je afera "Snimak" počela mnogo ranije nego što je ovo vrijeme. Citiram pismo "obavještavam vas da sam se obraćao predsjedniku države, predsjedniku Vlade, predsjedniku Skupštine, Crnogorskom ombudsmanu, predsjednici Vrhovnog suda, tadašnjem predsjedniku Skupštine opštine. Predsjednik države mi je odgovorio da to treba da rješavaju institucije sistema a nije rekao koje iako sam se, po mom mišljenju, mišljenju mojih advokata, obratio svim institucijama ovog sistema". Zbog ovog kratkog vremena neću da prelazimo kroz sve ovo, koristim ovu priliku, prije svega, da mu se zahvalim na ovom pismu koje mi je uputio, da razumijem razloge zašto je ovo uradio na ovakav način i da pozovem medijske kuće u Crnoj Gori da počnu da se bave problemima običnog čovjeka, da se bave problemima čovjeka ...(prekid)... da se bave čovjekom koji jedino što ima u svojim rukama je istina ali teško može da izađe u javnost sa tom istinom. Zbog te blokade, zbog toga što je on sam u ovoj borbi, želio sam da mu na ovakav način dam podršku.

Drugo pismo je, gospodine predsjedniče Skupštine, od strane Dojčila Drobnjaka, koji od 2003. do 2013. godine uporno konkuriše za posao. Konkuriše u MUP-u, Ministarstvu odbrane -pet puta, Skupštini opštine Bijelo Polje -dva puta, Ministarstvu prosvjete -tri puta, ZIKS-u -pet puta, Upravi carina- pet puta, područnom organu za prekršaje Bijelo Polje -radno mjesto

vozača- dostavljača. Poenta je da je konkursao za mjesta vozača dostavljača, a da je na drugom mjestu konkurisao za pomoćnika ministra odbrane. I kod svih tih slučajeva, kod Uprave za kadrove gdje se prijavljivao, bio prvorangiran i kod pomoćnika ministra i kod vozača, jednostavno se boreći samo da ostvari pravo na rad. Da bih objasnio kako je diskriminisan, izvinjavam se, dozvolite mi da samo ovaj primjer da pročitam i završavam. Dobio je odluku o izboru kandidata, neću čitati koji je kandidat izabran, na zahtjev područnog organa za prekršaje Bijelo Polje, Uprava za kadrove je raspisala javni oglas za mjesto dostavljač - vozač na neodređeno vrijeme u Službi opštih poslova. Nakon određenog testiranja pred komisijom i dostavljanje liste za izbor kandidata, gdje je on ubjedljivo najbolji na toj listi, konstatuje se da je izabran drugi kandidat. Ovo je, po meni, nešto što je ključno, vodeći računa o nacionalnoj zastupljenosti tri kandidata medju kojima su se izabrani izjasnili da su Crnogorci, dok se tri kandidata uopšte nijesu izjasnili o nacionalnoj pripadnosti, izabran je Crnogorac.

Moram da iskoristim ovu priliku da kažem sramota i stid sve one u Crnoj Gori, koji na ovakav način diskriminišu čovjeka. Mislilm da je funkcija ovog parlamenta upravo u tome, i jedna poruka za kraj gospodine predsjedniče idirektno se odnosi na Vas, zaboravili smo jedan događaj koji se desio tokom predsjedničke kampanje, čini mi se da smo zaboravili, nijesam bio, izvinjavam se kolegama koji su pomenuli to ovdje, a to je sjednica Glavnog odbora SUBNOR-a i Antifašista Crne Gore, ...

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Direktno se odnosi na mene.

SRĐAN MILIĆ:

..a pomalo i na mene, gdje su pozvani na istrebljenje lideri opozicije i nazvan je Miodrag Lekić vođom fašista. Pristalice Miodraga Lekića, na čelu sa njim, jesu korov koji treba istrjebiti. To je nešto što treba da osudi ovaj parlament, namjerno ne čitam onaj dio koji se odnosi na Vas. Čitam ovo zbog mojih prijatelja gdje sam bio i u Plavu i u Rožajama, zbog Miloša Paunovića kojem sam obećao da ću ovo pročitati, čitam ovo zbog onih kosti na Sutjesci , mojih predaka, čitam ovo zbog antifašističke tradicije SNP-a i čitam zbog toga da kažem, još jedan put, stid i sramota svakoga ko je ovo progovorio, a vrijeme je da država počne da osudjuje bez obzira ko je imao koliko godina i one koji ne zaslužuju da progovore. Hvala vam velika.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Starost nekad zna da donese čudo ljudima, slabost u svakom slučaju.

Najavio sam koleginicu Nadu Drobniak, dobićemo ženski mir, napokon, u raspravi, a da se pripremi Tuptionja, ako se ne varam prvi put. Izvolite.

NADA DROBNJAK:

Hvala, predsjedniče.

Poštovane kolegkinice i kolege, svoju diskusiju počecu citirajući Izvještaj o posmatranju predsjedničkih izbora u Crnoj Gori, Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope u kome ad hok odbor je zaključio da su građani Crne Gore na dan glasanja izrazili svoju volju na slobodan način, birajući između dva kandidata, te da je izborni dan protekao mirno, članovi ad hok odbora su posjetili značajan broj biračkih mjesta i potvrdili da je glasanje proteklo na uobičajeni način, glasanje i brojanje glasova su u cjelini sprovedeni na profesionalan način.

Takođe ću podsjetiti na ono što smo danas imali priliku da čujemo u ovom visokom domu a to je da nam je stalo do prava i pravne države, da treba da jačamo povjerenje u izborni sistem, zadatak nam je da branimo Ustav i vrijednosti demokratije, Parlament treba da preuzme centralno mjesto za jačanje institucija, njihovog legitimiteta i vladavine prava, a takođe je rečeno da je zahtjev da se danas razgovara o zaključcima i o ovom zakonu zbog borbe za jačanje crnogorske države i jačanja pravne države i, prije svega, zaštite Ustava.

Takođe je rečeno da bi usvajanje ovog zakona predstavljalo značajnu stranicu crnogorske političke istorije. I, zaista, ako bi usvojili ovakav zakon to bi bila značajan trenutak u sceni crnogorske političke i pravne, prije svega, istorije. Jer, zaista demokratski sistem i demokratija dozvoljava da svi mi sa različitim mišljenjima možemo razgovarati, razmijeniti mišljenja, argumentovati, saopštiti svoje stavove javnosti, ali da u svemu tome ipak moramo poštovati Ustav koji smo mi donijeli. I mi u Skupštini, složiću se sa profesoricom Kalezić, jesu ti koji prije svega prvi moramo braniti ono što jeste ustav, što jesu odredbe tog Ustava. A pred nama je zakon kojim se, kako se predstavlja od predlagača, ko će zaštititi ustavnost a zapravo se u suštini ta ustavnost i te kako narušava. Zašto se narušava ustavnost? U članu 82 Ustava koji govori o nadležnostima Skupštine u 20 tačaka su propisane ustavne nadležnosti Skupštine i ne postoji propisana nadležnost da Skupština odlučuje o izbornom procesu, odnosno o rezultatima izbora. Članom 149 stav 1 tačka 7 Ustava Crne Gore propisana je nadležnost Ustavnog suda da odlučuje o izbornim sporovima i sporovima u vezi sa referendumom koji nijesu u nadležnosti drugih sudova, dok je članom 151 stav 3 Ustava propisano da je odluka Ustavnog suda obavezna i izvršna. A odluka Ustavnog suda kojom se odbija žalba kaže da podnosilac prigovora nije naveo nijedan pravni argument. Valjda je to bilo dovoljno da se ta žalba odbije. Ako poštujemo Ustav onda moramo prihvatiti da je ona i izvršna.

Mi smo danas u situaciji da govorimo o tekstu koji je Skupštini, zaista, predat u formi zakfona, stavljen je na dnevni red, ali to ne znači da je on i suštinski zakon, da je ustavan i da ga trebamo usvojiti. Jer, usvajanje ovakvog dokumenta kao zakona značilo bi da se u budućnosti sličnim literarnim djelom mogu poništavati ne samo odluke Ustavnog suda već i pravosnažne presude sudske vlasti, jer bi se za svaki konkretni slučaj mogao napisati specijalni zakon. Demokratija podrazumijeva poštovanje procedure. Mi smo danas, opet ponavljam, razgovarali, svako je sa svoje tačke gledišta iznio mišljenje o izbornom procesu, o izbornim rezultatima, ali moramo pokazati da jesmo oni koji poštuju Ustav i prva linija, ali i poslednja linija zaštite Ustava i ustavnog procesa. Ako već hoćemo da pričamo na opšte teme i da pričamo o mnogim temama, možda je potrebno promijeniti Poslovnik i uvesti jedan dan kada ćemo pričati o svemu što mislimo da je važno, da je aktuelan trenutak, a da ne moramo predlagati neki tekst kao zakon da bi tako otvorili teme o svemu. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Nemamo Hajd park pa da tamo neko to radi, ali mislim da bi bilo malo više parkova od ovih što imamo i što smo zazidali.

Na redu je kolega Tuponja, sljedeća je kolegunica Marta Šćepanović. Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Poštovani predsjedniče, poštovane kolegice i kolege poslanici, poštovani građani,

Na žalost, moj poslanički mandat i prvo obraćanje javnosti u svojstvu poslanika počinje u jednom jako ružnom trenutku - nedemokratskim predsjedničkim izborima, aferom "snimak" koja je svojom nevjerovatnom drskošću zaustavila dah nama u Crnoj Gori ali i cijeloj demokratskoj Evropi . Afera koju je sa nevjericom pratila međunarodna javnost, afera koja je pokazala našim evropskim prijateljima ono što smo mi zapravo odavno i znali, koliko je crnogorska vladajuća struktura dvolična, koliko niti poštuje , niti namjerava da poštuje, a još manje da gradi evropske demokratske vrijednosti, koliko smo zapravo daleko od stvarnih civilizacijskih i demokratskih vrijednosti.

Predsjednički izbori i afera "snimak" su pokazali pravo lice crnogorskih vlastodržaca. Ogolila je njihov način razmišljanja, njihovu filozofiju, pokazala koju metodologiju primjenjuju, što su sve spremni da urade u cilju očuvanja vlasti. Nema te demokratije, nema tih ljudskih prava, nema toga što neće biti zgaženo samo da očuvaju svoju vlast. Sraman je način razmišljanja aktera ove afere, izgovorene su riječi koje nikad nisu smjele biti izgovorene u jednoj iole demokratskoj zemlji, a ne zemlji koja kuca na vrata Evropske unije. Zaštrašujuća je monstruoza lakoća kojom

se smišljaju oblici zloupotrebe državnih resursa, lakoća manipulacija socijalno ugroženim i osiromašenim građanima, poigravanje njihovim teškim položajem do kojeg su ih oni isti i doveli. Cijeli spektar, od ucjene do podmićivanja.

Da li je to vlast koja vodi Crnu Goru evropskim putem, da li je to demokratski kapacitet koji ima da ponudi Crna Gora? Da li su to standardi koje treba da usvojimo? Nisu. Sigurno nisu. Ova vlast neće odvesti Crnu Goru u Evropu, ova vlast ne želi iskrenu vladavinu prava, oni znaju da vladavina prava u našoj zemlji ne postoji u praksi. Oni najbolje znaju sopstvenu prošlost i oni najbolje znaju kako su vodili državne poslove, oni najbolje znaju da vladavina prava za mnoge od njih, čast izuzecima, i njima bliskih krugova znači gubitak ne samo vlasti nego već i drugih beneficija koje uživaju možda imovine možda slobode.

Njih je strah. Jasno je zašto oni ne žele snažno tužilaštvo i sudstvo, ali Crna Gora može i mora bolje. Mi ne želimo i ne možemo da čekamo bilo koga. Mi hoćemo naprijed. Ne kočite. Crna Gora zaslužuje bolje. Crna Gora ima snage da bude bolje. Postoji i ona pozitivna Crna Gora, snaga koja vuče naprijed počev odavde, od crnogorske Skupštine. Na nama ovdje je da prihvatimo predložene zaključke opozicije, na nama ovdje je da donesemo izmjene Ustava koje se odnose na pravosuđe koje će rezultirati uspostavom vladavine prava u praksi i koje će rezultirati uspješnom borbom protiv organizovanog kriminala i korupcije. Na nama je da kroz Parlament spriječimo da se ovakvi predsjednički izbori i rječi i djela iz afere "snimak" bilo kad i blo gdje u Crnoj Gori ponove. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Naveo sam koleginicu Martu Šćepanović, a posle nje kolega Koča Pavlović.
Izvolite, kolegнице.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Poštovani predsjedniče, poštovani poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Što se tiče ove tačke dnevnog reda, Zakona o proglašenju izbora predsjednika Crne Gore nevažećim i nedemokratskim, prvo što je u ovoj situaciji nejasno je kako su se poslanici opozicije do održavanja izbora zalagali svojim retoričkim sposobnostima za vladavini prava i poštovanje ustavnosti i zakonitosti, da bi nakon izbora ostali nezadovoljni rezultatom i izbornom voljom građana. Javnosti su odmah bili prezentirani zahtjevi za donošenje leks specijalisa i za raspisivanje novih izbora, a čiji Predlog zakona je danas pred nama.

Što se tiče ovakvog predloga zakona kojim bi se proglasili izbori za predsjednika Crne Gore nedemokratskim, tj. nevažećim, i kojim bi se stavila

van snage odluka Državne izborne komisije, svakom pravniku je jasno da se nikakvim zakonom, pa čak ni leks specijalisom, ne mogu uređivati pojedinačne pravne situacije. Zakon je opšti pravni akt kojim se uređuju društveni odnosi na neodređeni broj subjekata, koji se kasnije, kroz odgovarajuće pravne postupke, sudske, upravne, krivične, primjenjuju putem konkretnih pravnih akata na konkretnu životnu pravnu situaciju. Ne ulazeći u neopravdanost legaliteta izbora postavlja se pitanje ne samo ustavnosti ovog zakona nego i svrsishodnosti njegovog donošenja, naročito ako se ima u vidu pravna mogućnost da svako može podnijeti inicijativu a organi i predlog za ocjenu ustavnosti bilo kog pa i ovog zakona.

Prvo ću poći od ustavnog osnova za donošenje ovog zakona koji nikako ne može biti član 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore. Vjerujem da do sada nijedna Skupština nije imala prilike da čita ovakve razloge za donošenje zakona, u kojem su bez ikakvog reda i osnova nabrojani kakvi-takvi razlozi za donošenje zakona, svi osim onih koji bi trebali da budu obrazloženje pravnih rješenja i procjena finansijskih sredstava za njegovo sprovođenje. Predlagač u ovako datim razlozima za obrazloženje tvrdi da je prekršen član 2 stav 3 Ustava, odnosno da izbor predsjednika države ne proističe iz slobodno izražene volje građana a da pri tom ne pruža ni jedan jedini dokaz na osnovu čega je utvrđeno da su prekršeni "brojni zakoni Crne Gore, suspendovana osnovna ljudska prava". Navodi predlagača kojima se osporava ukupan broj glasova koje je osvojio predsjednički kandidat Filip Vujanović u suštini se svodi na tvrdnju predlagača da je zbog nedonošenja odluke o glasanju putem pisma u pisanom obliku za svakog birača koji glasa van biračkog mjesta došlo do zloupotreba tih glasova u korist tog kandidata, koje su, po mišljenju predlagača, imale za cilj i protivustavni i nezakoniti uticaj na slobodno izražavanje volje prilikom glasanja na štetu nezavisnog kandidata a poslanika Demokratskog fronta gospodina Miodraga Lekića. Pri tom, u ovakvim razlozima predlagač izostavlja činjenicu da je iste ove tvrdnje prvi put istakao tek u prigovorima Državnoj izbornoj komisiji, odnosno kasnije kroz ustavnu žalbu koju je Ustavni sud Crne Gore kao najviša sudska instanca u ovoj stvari odbio, iz razloga što je za sve navode nije dostavljen niti jedan jedini dokaz koji bi bio mjerodavan i koji bi na relevantan način doveo u sumnju bilo koju konkretnu povredu ili radnju biračkog odbora u odnosu na bilo kog birača koji je glasao ovim putem ili je to pravo onemogućeno bilo kome biraču.

Predsjednički izbori koji su održani 7.04. bili su demokratski, jer su bili izraz slobodne volje građana, odnosno bili su izbori koji su garantovali pravo i priliku građanima da slobodno biraju i da budu pošteno izabrani kroz jednako pravo glasa, a čiji su rezultati tačno izbrojani, objavljeni i poštovani. U svim izvještajima međunarodnih posmatrača o predsjedničkim izborima u Crnoj Gori iznesena je ocjena da su oni održani profesionalno i efikasno i naznačeni su brojni pozitivni primjeri daljeg usklađivanja izborne regulative sa preporukama Venecijanske komisije i OEBS-a.

Što se tiče člana 2 zakona, njime se predlaže stavljanje odluke Državne izborne komisije van snage, što je apsolutno neustavno i nezakonito jer je to shodno članu 149 stav 1 tačka 7 Ustava Crne Gore u isključivoj nadležnosti Ustavnog suda, a ne u nadležnosti Skupštine Crne Gore. U razlozima za donošenje zakona predlagač razrađuje tehniku, kako navodi, sigurnog glasa DPS-a, koja kao i svaka druga partija ima svoju bazu glasača, kao i zloupotrebe državnih organa u pogledu zapošljavanja, što je sve netačno. Dovoljno je samo pomenuti projekat program stručnog osposobljavanja gdje je kroz Vladin program data šansa svim visokoškolicima koji su se prijavili za ovaj program, dakle svih njih 4211 za stručnim osposobljavanjem, a sigurno da 4211 visokoškolaca ne pripadaju svi Demokratskoj partiji socijalista.

Iz svega što predlagač traži ne vidi se u čemu je, kako navodi, ta snažna potreba za donošenjem ovog zakona, na osnovu čega će usvajanjem ovog zakona osnažiti ugled Crne Gore u međunarodnoj zajednici, osim što bi Skupština njegovim donošenjem izmijenila izbornu volju građana, poništila postupak i odluke koje su donijeli u skladu sa Ustavom i zakonom nadležni organi. To svakako ne bi doprinijelo osnaživanju ugleda Crne Gore u međunarodnoj zajednici. Naprotiv, imalo bi negativne posljedice po Crnu Goru jer su upravo predstavnici međunarodne zajednice od početka preporučivali da se sve rješava u okviru institucije sistema koje su nakon sprovedenog postupka po Ustavu i zakonu i prebrojanog svakog glasa proglasile pobjedu predsjedničkog kandidata Filipa Vujanovića. Iz svih ovih razloga, poslanici Demokratske partije socijalista neće podržati donošenje ovog zakona. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam, kolegice.

Kolega Pavlović. Na kraju ćemo morati da uvažimo Demokratsku stranku jedinstva, kolegu Asanovića.

Izvolite.

KOČA PAVLOVIĆ:

Pokradeni smo, kolegice. Pokradeni smo, to je razlog cijele ove priče, ne mi kao Demokratski front, ne mi kao opozicija, pokradena je većina Crne Gore od strane manjine Crne Gore. Da zlo bude veće, da nam bude teže, ta manjina nam je prethodno kroz aferu "Snimak" najavila kako će da nas pokradu. Sve nam je objasnila. Ovoga puta mi imamo dokaz, materijalne dokaze. Shvatate, to je cijeli problem.

Parafraziraću jednog od čelnika ovoga režima i reći ću da se Crna Gora, upravo krivicom Demokratske partije socijalista i njenog predsjedničkog kandidata nalazi u dubokoj ustavnoj krizi. Crna Gora je jedina evropska država koja u ovom trenutku nema legitimnog predsjednika. Sada ću iskoristiti prisustvo doktora pravnih nauka da ih

Podsjetim na po nešto što sam ja kao laik čuo. Kažu da su to aksiomi prava, pa kažu ne može na nepravu da nastane pravo. Ne može iz neprava da proizađe pravo. Ne može iz neustavne kandidature da proizađe ustavni mandat. Ne može pred krnjom Skupštinom da se dobije puni legitimitet. To je priča, gospođo, to je ključna priča. Ta ustavna kriza je poslije toga proizvela institucionalnu krizu. Ove institucije o kojima vi govorite, svaka do jedne je pokazala bezpogovornu poslušnost režimu, svaka do jedne. O tome je čak i čelnik manjeg koalicionog partnera imao par žustrih opaski. Dakle, one su pokazale, u suštini, da ne postoje u profesionalnom, u evropskom smislu, te institucije su pokazale da ne postoje, i Državna izborna komisija, i Ustavni sud, i konačno Skupština na Cetinju, kada je ta tzv. inauguracija toga tzv. predsjednika obavljena.

Ta ustavna i institucionalna kriza ili, da kažem precizno, to ustavno institucionalno nasilje je izazvalo i revolt građana, izazvalo, između ostalog, naš izlazak iz parlamenta i jedan privremeni selektivni bojkot, dakle izazvala je političku krizu o kojoj nam govori Brisel. Na to nam Brisel ukazuje. Kada Brisel kaže - molimo vas, konstituišite parlament u punom kapacitetu, on vam, u stvari, poručuje vi ste u krizi, i ustavnoj, pa poslije toga institucionalnoj i sada, konačno, u dubokoj političkoj krizi. Ta se kriza, draga gospođo, čak reflektuje i na vladajuću koaliciju. Tu imate sve aspekte duboke krize. Zamislite vi dva činioca jedne vladajuće koalicije koji nemaju zajedničku politiku ni oko KAP-a, ni oko energetike, ni oko korupcije i kriminala, ni oko socijalne politike, konačno ni oko Evrope.

Samo da vas upozorim, prije 20 dana, možda malo više je ovdje u ovoj stolici sjedio jedan prijateljski europarlamentarac koji je izgovorio, nadam se da ću ga gotovo doslovno citirati, parafraziraću ga sigurno, rekao - nije nas u Briselu uopšte impresionirao ovaj snimak. To je bilo za uši ove manjine koja krade izbore. Poslije toga je drugi predstavnik drugog činioca koalicionog otišao u Brisel, pa dobio potpuno drugu interpretaciju. Poslije toga imate vrlo jasne, eksplicitne, zvanične poruke Brisela. Nema otvaranja 23 i 24 dok se raščisti afera "Snimak". To imate. Šta je tu problem? Problem je u tome što mi ulazimo u zonu gdje vama iz Demokratske partije socijalista Evropa počinje da izgleda kao neprijatelj. Vi pokazujete sve simptome nekog ko više nema kapaciteta da Crnu Goru vodi u evropsku priču jer Evropa traži rezultate odmah, konkretne rezultate. Dajte mi profesionalnog tužioca. Dajte odmah reforme. Vi im obećavate nekakve akcione planove, pa tamo septembar, novembar, decembar, pa ćemo malo to involirati, pa ćemo malo pretresti, pa ćemo opet nešto podgrijano dati. Ne. Upravo zbog toga što smo ušli, vi ste uveli Crnu Goru, vi ste uveli ovu državu u duboku krizu koja na kraju eskalira na način što vi počinjete da Evropu doživljavate kao opasnog neprijatelja i hoćete cijelu državu da stavite kontra Evrope. E, ne može, ne damo, mi ne damo. Mi ćemo braniti Ustav, mi ćemo braniti evropski put Crne Gore i nećemo vam dozvoliti da nas konfrontirate sa onim okruženjem demokratskim, evropskim,

civilizacijskim kome mi pripadamo. Upravo zato smo predložili jer se Crna Gora nalazi u ovako dubokoj krizi, mi smo predložili jedan prosti lex specijalis, to nije prvi put u našoj kratkoj parlamentarnoj istoriji da se to dešava.

Predložili smo lex specijalis zato što je lex specijalis, jedini pravni izlaz iz ove duboke ustavne, institucionalne i političke krize u kojoj se nalazimo. Zbog toga, vjerujte mi, ovo nije nikakva jeftina demagogija, ako vi imate odgovornost danas, poštovane koleginice i kolege, jednostavno je pitanje, svi, po mom mišljenju, iskreno, svi u opoziciji, svi opozicioni glasači su potpuno uvjereni u to da je DPS pokrao izbore. Najveći broj vaših glasača misli isto. Jednostavno je pitanje, onaj ko misli da su izbori pokradeni, on će glasati za lex specijalis jer je to izlaz iz ove krize, iz ovog ćorsokaka u kome se nalazimo. Onaj ko misli da su, ne znam kako urađeni u skladu sa evropskim, to je stvarno smiješno čuti. Ko vam je rekao da su izbori demokratski? Niko iz Evrope. Dakle, izbori su nedemokratski za Evropu, glasajte za ovaj zakon. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Pavloviću.

Kolega Asanoviću, hajde da napravimo miks vlast - opozicija, kolega Šabović, pa ćete onda vi, da vi budete na kraju. Hvala na razumijevanju i pomoći.

Izvolite, vaših pet minuta.

HUSNIJA ŠABOVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

Poštovane kolege poslanici, kao temeljni razlog opozicione inicijative za proglašenje proteklih predsjedničkih izbora nedemokratskim, a samim tim i nevažećim jeste stav 3 člana 2 Ustava Crne Gore, citiram: "Ne može se uspostaviti niti priznati vlast koja ne proističe iz slobodno izražene volje građana na demokratskim izborima".

Pokušavajući da pravno utemeljenje ove inicijative pronađem u proteklim izborima u Crnoj Gori, sa akcentom na Opštinu Plav i posebno Mjesni centar Gusinje koji je značajan bio centar pažnje svih poslanika danas, kao i u proteklom vremenu, nijesam uspio. Ovakav stav i uvjerenje temeljim na pravnim činjenicama verifikovanim novonedvosmislenim zapisnikom Opštinske izborne komisije u Plavu. Šta nam drugo preostaje nego da se u svojim odgovorima vama bavimo medijskim člancima i izjavama demagoški poraženih pojedinaca koji su gospodinu Lekiću obećali pobjedu, a koja je evidentno izostala.

U nedostatku stvarnih argumenata pojedinci su se okomili na poštene građane Mjesnog centra Gusinje i iste proglasili akterima izborne krađe. Nažalost, nije ovo prvo da su građani Plava, Gusinja, Rožaja i drugih opština sa većinskim stanovništvom manjinskih naroda, kamen spoticanja

na vašem putu nemoguće misije osvajanja vlasti na ovakav način. Te paušalne optužbe demantovala je ekipa Televizije Vijesti, na način što su jednog građanina iz Gusinje koji je optužen da je neko drugi glasao umjesto njega sutradan zatekli na radnom mjestu u Domu zdravlja u Plavu, u bijelom mantilu. No, i njemu i drugima zbog paušalnih optužbi i klevete preostaje mogućnost da pred nadležnim institucijama sistema zaštiti svoju slobodno izraženu volju na proteklim demokratskim izborima u Mjesnom centru Gusinje.

Danas jedan od poslanika koji je neposredno izašao reče, citiram ga, u Gusinju se desila brutalna krađa. Zbog toga vas molim da sa malo više pažnje saslušate rezultate izbora u 2008. godini za predsjednika Filipa Vujanovića i posljednje predsjedničke izbore. U Gusinju je 2008. godine predsjednik Filip Vujanović dobio 1410 glasova. Na proteklim izborima 1473 glasa. Znači da je na zadnjim izborima dobio samo 63 glasa više nego što je to bilo prije pet godina. U Gusinju se priča kao o velikoj krađi koja je faktički, ispostavlja se, riješila izbore u Crnoj Gori.

Postavlja se pitanje jesu li sve istine pojedincima kao ova o izborima u Gusinju. Je li ovo borba za zaštitu ličnosti. Je li ovo borba za medijsku nezavisnost i profesionalnost. Da li smo se zbog ovakvog izvještavanja bavili za dekriminalizaciju klevete. Zato vas podsjećam da Ustav garantuje fundamentalna, politička, građanska, ljudska i ljudska prava i slobode, što je demokratski ispoštovati svima, pa i građanima Mjesnog centra Gusinje onako kako su se i opredijelili na posljednjim predsjedničkim izborima. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Asanović, pa kolega Perić. Time ćemo završiti rasprave u načelu po ovoj tački. Izvolite.

RADOVAN ASANOVIĆ:

Dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore, prije nego počnem da govorim o ovoj tački dnevnog reda, želio bih građanima Petnjice da čestitam opštinu i da im poželim puno lične i porodične sreće.

Nijesu ovo prvi pokradeni parlamentarni niti predsjednički izbori. Od uvođenja višestranačja u Crnoj Gori i parlamentarni i svi predsjednički odbori su pokradeni. Šta mene zabrinjava ovdje. Mene ovdje zabrinjava nešto što poprima hronicitet. Imamo dijagnozu Milo hronika, Filip hronika i jedna možda prerano postavljena dijagnoza, prevremena, možda se istrčava, gospođa Svetlana Vujanović, pa Ranka Čarapić hronika. Jedne prilike predsjednik Demokratske stranke jedinstva pok. dr Zoran Žižić je rekao - kada se jednom sagneš nikad se više ne ispravi. Kada je počelo saginjanje građana Crne Gore. Prije 24 godine na jednoj od čuvenih sjednica zajedničkog glavnog Odbora Demokratske partije socijalista, vratio se gospodin Milo Đukanović iz Vašingtona i uveo termin evroatlantske

integracije. Od tog momenta mi se saginjemo, ne samo članovi i simpatizeri Demokratske partije socijalista nego svi građani Crne Gore.

Šta to karakteriše. Karakterišu dvije grupacije. Korumpirani političari, kriminalci i dio policije na jednoj strani, a na drugoj strani rajinska psihologija i strah naroda. Šta smo mi sada vidjeli na ovim predsjedničkim izborima. Vidjeli smo da iza ove izborne krađe koja poprima sve elemente krivičnog djela stoje predsjednik i potpredsjednici Demokratske partije socijalista, predsjedništvo, izvršni i glavni odbor Demokratske partije socijalista, predsjednici i članovi opštinskih odbora Demokratske partije socijalista, najviši državni funkcioneri kao što su predsjednik Vlade, predsjednik države Crne Gore, ministri i poslanici Demokratske partije socijalista, direktori osnovnih i srednjih škola, kao i zdravstvenih ustanova u Crnoj Gori, direktori državnih organa i organa uprave, direktori fondova, a posebno direktori centara za socijalni rad, direktori Uprave policije, državna bezbjednost, predsjednici opština u gradovima i opštinama gdje tu funkciju vrši Demokratska partija socijalista i njihova administracija.

U jednom momentu sam pomenuo policiju jer moram ovo da kažem. Prije jedno mjesec dana, u jednoj saobraćajnoj nezgodi koju sam lično imao, možda po prvi put srijećem dva normalna policajca. Ovom prilikom želim da im kažem samo da nastave tako, jedan se preziva Bošković, a drugi Maslavarić, pripadaju Centru bezbjednosti Bijelo Polje, i svaka čast. Kada bi 1% takvih policajaca bilo, bio bih presrećan čovjek.

Međutim, ima nešto drugo. Ovih dana vlada jedna hajka u Beranama, ne zna se više ko koga više puca. Šta zabrinjava. Zabrinjava nesigurnost policije ne samo u Beranama, nesigurnost policije u čitavoj Crnoj Gori da radi svoj posao. To oni sami ispoljavaju da su nemoćni to da rade. Ovih dana ste obaviješteni da su u Beranama neki policijski službenici dobili otkaz. Molim vas, nijesu ti ljudi izvršavali svoje hirove i svoja naređenja. Oni su izvršavali i pokušavali da uđu u vatreni obračun po nečijem naređenju. Nije ta naređenja izvršavao niti davao bivši načelnik Novo Veljić nego se zna odakle se naređenja dobijaju da bi ... izdržavali. Prema tome, sve anateme koje vladaju prema ovim policajcima u Beranama zamolio bih da sačekaju, da se sve to preispita, jer ipak ti ljudi su do sada štitili jednu vlast. Odakle sada da oni ne valjaju ništa?

Šta su ovi izbori pokazali? Prvo, da je treća kandidatura Filipa Vujanovića neustavna. Drugo, da su ovi izbori pokradeni. I treće, inauguracija je bila bez kvoruma i veoma smiješna, neću dalje da pričam.

Poštovani građani Crne Gore, Crna Gora se mora izboriti za stav da se dugoročno jedino isplati biti pošten. Na kraju, poštovani građani, pravi predsjednik Crne Gore je gospodin Miodrag Lekić. Opozicija se polako ujedinjuje i razumije. Razumiju opoziciju i slobodni ljudi, slobodni intelektualci i neke druge stranke. Kako se istorija ide kako god, poštovani poslanici, glasali, kriza evra i budžetski deficit Crne Gore veoma će brzo dati svoje rezultate. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Kolega Periću, izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Poštovani predsjedniče, dame i gospodo poslanici, uvaženi građani,

Svaki pojedinac i svako društvo naiđe na prelomne trenutke u životu. I svako društvo i svaki pojedinac tada bira ono što je lakše, ali pogrešno ili ono što je teže a što je ispravno. Korisitim priliku da se ovom prilikom obratim vama lično, predsjedniče Parlamenta, jer Vas smatram jednim od ljudi u vladajućoj koaliciji koji jeste svjestan istorijskog trenutka, da nastavite put kojim ste krenuli, da tražimo da istrajete u otklonu u odnosu na ono što se dešavalo u izbornom procesu. Mi danas treba da pokušamo, mi jesmo danas na istorijskoj misiji da jednom zaustavimo proces pretvaranja manjine u većinu. I ono što je takođe jako bitno da istaknem da ostaje jedan veliki žal što se vladajuća koalicija ne bavi ovakvom ekonomijom koliko se bavi predizbornim inženjeringom, jer sam uvjeren da bi bili na nivou ekonomskom Švajcarske da svu energiju upućujemo u tom pravcu. Ovdje smo danas čuli i teze o tome da opozicija treba da ima viziju kako da vodi državu i jednom trenutku. Vi ne razumijete da li ste uopšte u realnosti da Vas poslanik vlasti pita da li opozicija ima viziju. Ono što je problem u vašoj državi jeste da vlast nema viziju nego da fatamorganu prodaju za viziju. I ono što ja zaista moram da pitam funkcionere DPS-a šta Vi zamišljate ko ste, pa da možete da zakidate ljude za njihova elementarna prava da se zapošljavaju? Odakle Vam legitimitet i legalitet za tako nešto? Odakle pravo da se obesmišljava kompletan koncept obrazovanja, kompletan koncept razvoja i učenja mladih ljudi koji sutra treba da dodju na tržište rada? Ono što je ipak mnogo bitno u cijeloj ovoj priči jeste da danas razgovaramo o samom srcu sistema, da danas razgovaramo o takozvanom projektu - siguran glas- koji DPS- omogućava da manjinu prevodi u većinu. Znači, tako se ljudi, nabrajam, pišu i brišu iz biračkih spiskova, pismom glasaju zdravi ljudi i ljudi koji se izgleda teleportuju sa druge strane zemljine hemisfere. Poturaju se dupli glasački listići. Poništavaju se važeći listići, vrši se video nadzor nad biračkim mjestima, daje se novac namijenjen socijalno najugroženijim partijskim aktivistima, zapošljavaju se putem akcija po sistemu - jedan zaposleni četiri glasa. Sve ovo možemo danas da prepustimo prošlosti i da sve ove manipulacije DPS načinimo uzaludnim. Mi smo poslanici koji smo izabrani voljom naroda i danas postoji kritična masa da se narodu vrati ta ista volja koju je pokazao na izborima.

Pozivam, takođe, i zvijezde afere "Snimak" da podnesu ostavke i pokažu da su spremni da se suoče sa onim što su činile i da se u tom trenutku sjete da oni jesu bili inženjeri beznađa, da su ljudima nudili poslove, da su ljudima nudili kredite, a drugima znali da nude nešto što nije realnost

nego vješta kalkulacija da ti ljudi trebaju da se nadaju. Ukoliko ti ljudi nijesu znali da je nešto protivzakonito što su radili tim prije treba da podnesu ostavke, jer su bili neznaveni u obavljanju svojih funkcija. Svaki čovjek puca pod određenim pritiskom. DPS taj pritisak čini nepodnošljivim. I socijalni život u Crnoj Gori na taj način se uvodi u zoni nestabilnosti. Mi danas moramo da razvredimo više Gore Crne i konačno ukinemo diskriminaciju zbog političke pripadnosti. Predloženi zaključci i predloženi lex specialis upravo ide u tom pravcu. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ovim smo završili raspravu po drugoj tački dnevnog reda kako smo razmatrali. Ostala je još jedna tačka, a to je Predlog odluke o otvaranju parlamentarne istrage o obrazovanju anketnog odbora radi prikupljanja informacija o činjenicama o događajima koji se odnose na rad državnih organa povodom objavljivanja audio snimaka i transkripata sa sjednica organa i tijela Demokratske partije socijalista.

Izvolite, pet minuta u ime predlagača, i time ćemo završiti i ovu tačku dnevnog reda. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Što kaže ovaj naš narod: "Bolje da propadne selo nego da propadne običaj." Nije red da predložimo jednu ovako krupnu stvar da pri tom navodno nemamo što da kažemo. Imamo šta da kažemo i ja želim da to što ja vjerujem i što mene i kao pripadnika opozicije, kao čovjeka motiviše u cijeloj ovoj priči podijelim i da na neki način osjetim slične vibracije i sa te druge strane. Poštovana gospodo, afera "Snimak" je političko nasljeđe koje je do te mjere opteretilo politički imidž Crne Gore, nakon svega što je prethodno bilo, i po kome se trenutno u svijetu prepoznaje. Može to nekome da odgovara ili da ne odgovara, može neko da zbog toga likuje ili da ne likuje, ali je činjenica da nema nijedne adrese koja je relevantna za dalju političku i međunarodnu sudbinu Crne Gore, gdje nije stiglo eksplicitno i veoma decidno saopštenje tipa- dok ne razriješi aferu "Snimak" ne možemo da razgovaramo o daljim koracima prema Evropi. Mi ovo nijesmo pokrenuli da bismo dokazali da to što je afera "Snimak" objelodanila jeste zaista tako. To mi osjećamo evo već dvadeset godina na sopstvenim primjerima u svojim porodicama, i znamo desetine i desetine hiljada stranica je ispisano o pojedinačnim primjerima, o pojedinačnim slučajevima, čitave bijele knjige su napisane kao zbirke tih pojedinačnih slučajeva, i ono što se desilo sa aferom "Snimak" je samo eklatantna potvrda onoga što i vrapci u Crnoj Gori znaju. Ali nije poenta formiranja Anketnog odbora to. Ja samo želim da vas upozorim i članove Anketnog odbora i Vas u poziciji koji ćete nedvosmisleno davati dinamiku i uticati na konačan rezultat rada tog odbora da se ovdje ne može izvući analogija tipa rada odbora kad je bila afera "Telekom" u pitanju. Nemojte da se zavaravamo i nemojte da se

zavaravate, gospodine Stanišiću, da će ovdje biti dovoljno zbog činjenice da se neće moći usaglasiti, recimo, elementarno usvajanje izvještaja, da se pojavite pred ovim pomom sa tehničkim izvještajem i da kažete - evo razriješili smo aferu Snimak. Oni koji nas posmatraju, oni koji su nas snimili i prije afere Snimak, čekaju rezultate. Njih ne možete da prevarite. Ne možete da prevatire građane Crne Gore. Možete u ovom domu zato što imate višak od dvije, tri ruke, da učinite šta god hoćete. Ali ne zaboravite, gospodine Stanišiću, i ne zaboravite, gospodo, jednako se obraćam i članovima budućeg odbora iz naše strane, da se ovaj put zaista mora prići cijeloj priči ozbiljno. Samo na osnovu ozbiljnosti pristupa toj priči, samo na osnovu ozbiljnog rezultata koji se očekuje od ovog odbora, Crna Gora će steći i moralno i svako drugo pravo da stane pred lice Evrope i da kaže da je spremna i za veće žrtve, spremna je da uradi ono što mora da uradi da bi stekla tu evropsku adresu.

Nemojte da se desi da ova afera Snimak bude izgovor, jer ponavljam ne možemo prevariti one koji nas budno posmatraju i ne možemo obmanuti kako ni građane, tako ni njih, a bogami ne možete ni nas u ovoj Skupštini. Ja vas pozivam, ja vas molim da ovo zaista bude iskorak i da ovo zaista bude pravi i prvi dokaz da politički i ljudski sazrijevamo i da smo spremni da ono što se doživljava kao objektivna odgovornost, tako to i razriješimo. U protivnom, ponavljam, unazadićete demokratski razvoj Crne Gore i njen evropski put za jedan značajan period. A budite sigurni, i bez ovog odbora i bez njegovog izvještaja doći će vrijeme da se polaže račun i da svako ponese svoj dio odgovornosti. Ovo vam je prilika da makar dio te odgovornosti skinete sa svojih ramena.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Da čujem, povreda Poslovniku, kolegu Stanišića, što je negativno rečeno o njemu.

OBRAD STANIŠIĆ:

Prvo da Vam kažem, gospodine predsjedniče, da me je kolega Labudović pomenuo u negativnom kontekstu. Skrenuo mi je pažnju da radim u skladu sa Zakonom, misleći da do sad to nijesam radio. Ne znam ni da ću biti član Anketnog odbora. Upozorio me da treba da radim kako treba da se radi. To nije korektno sa njegove strane. Ja samo želim da kažem, ono što sam rekao u diskusiji, da je afera Snimak izgovor vaš za vaš izborni poraz, a to će Anketni odbor i parlamentarna istraga dokazati. I rekao sam - svi koji budu krivci vezano za aferu, koju ste Vi izmislili, Snimak, ako budu krivi, treba da odgovaraju, ali ćemo se baviti i ne samo aferom Snimak i sa sastanaka Demokratske partije socijalista nego i sa nekim aferama i sa nekim snimcima i sa aspektima sa vaših partijskih sastanaka. To ću ja ako budem član ovog anketnog odbora tražiti, jer moramo i o tome i te kako da raspravimo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Simović, jer je od početka usijan.

Dva minuta da Vas čujemo. Izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vam. Pa, evo vjerujem da imam moralno pravo u ime Kluba Demokratske partije socijalista, da dobijem riječ i povodom ove tačke dnevnog reda, Kluba koji je još 30.aprila kada smo usvajali dnevni red za prethodnu sjednicu Skupštine glasovima ovoga Kluba i ostalih klubova, uvrštena tačka dnevnog reda za pokretanje ove parlamentarne istrage. Gospodine Labudoviću, Vi ste kazali danima čekate da se osvijetli takozvana afera Snimak. I mi čekamo danima da se vratite u instituciju Parlamenta, da prekinete taj Vaš privremeni, selektivni bojkot institucije Parlamenta i da počnemo da radimo, i da počnemo da radimo povodom ove takozvane afere, ali da je, gospodine Labudoviću, osvijetlimo sa činjenicama, da je osvijetlimo sa razgovorima, sa predstavnicima nadležnih državnih organa i da svi zajedno se uvjerimo u ovome domu u Anketnom odboru da li su nadležni državni organi postupali nezakonito u odnosu na ono što su bile političke kvalifikacije u diskusijama na političkim organima Demokratske partije socijalista. Mi mislimo da nijesu. Mi mislimo da u postupanju nadležnim državnih organa nije bilo povreda zakonskih propisa u Crnoj Gori, a ako ih je bilo mi ćemo biti prvi koji će tražiti odgovornost tih institucija i nadležnih u tim državnim institucijama.

Gospodine Labudoviću, mi danima čekamo da se vratite da počnemo da radimo na najvažnijem našem zajedničkom zadatku, to su ustavne promjene.

Gospodine Labudoviću, pozivamo Vas i sutra da krenemo sa ozbiljnim radom na ustanim promjenama, i sutra da usvojimo ustane promjene, i kada je u pitanju ne samo vrhovni državni tužilac nego i ukupni paket ustavnih promjena, i to na bazi cjelovitog i ukupnog mišljenja Venecijanske komisije, ni manje i više od toga.

Demokratska partija socijalista je spremna da koliko je sutra otvori to pitanje i na Ustavnom odboru i na plenumu i da budemo do kraja dosljedni mišljenju Venecijanske komisije i riješimo i otvorena pitanja i vrhovnog državnog tužioca, i Tužilaškog savjeta, i predsjednika Vrhovnog suda, i Sudskog savjeta i svih ostalih pitanja koja su predmet ustavnih promjena. Mi želimo da to bude novi podsticaj za jačanje vladavine prava u Crnoj Gori i naša nova zajednička ulaznica za nastavak evropskih integracija Crne Gore.

Hvala vam.

PREDEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vama.

Time smo u načelu završili sve tri tačke. Izvolite samo minut.

MLADEN BOJANIĆ:

Samo da podsjetim javnost da je došlo do preokreta priče o snimku, jer u početku je, dobro se sjećamo, nije to tako davno bilo, da je DPS bio oštro protiv parlamentarne istrage, a onda preko noći ispade da su oni inicijatori ovoga svega. Oni jesu prihvatili, ali ne možemo sad njih svrstati u predlagače. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Smisao svake politike je dobije više podržavalaca.

Hvala.

Da čujem kolegu Simovića, a mislim da ima još neki razlog.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Da, kao uvijek iz Demokratke partije socijalista čućete konstruktivni predlog, pa i ovim povodom, ne da se odloži, nego molim za pauzu, ali ne pauzu radi privremenog odsustva i selektivnog prisustva, nego pauzu da pokušamo samo u narednih sat vremena doći do političkog dogovora koji će značiti konsenzus povodom usvajanja zaključaka koji će imati i podršku Demokratske partije socijalista i koji će značiti naš zajednički odnos i obavezu u daljem procesu jačanja povjerenja građana Crne Gore u izborni proces.

Mislim da je to konstruktivan pristup. O tome sam govorio i na nadležnim skupštinskim odborima, mislim da ima prostora za ... koji će imati svoju političku težinu, ali i dogovor koji će biti utemeljen u zakonima ove države, i što je najvažnije, dogovor koji će imati svoju upotrebnu vrijednost.

Vrednujem ono što se zove upotrebna vrijednost, da se doprinese ulaznica za povratak naših kolega u Parlament, nakon privremenog odsustva, ali nam treba i dogovor koji će imati suštinsku upotrebnu vrijednost, da zajednički doprinesemo daljem jačanju izgradnje izbornog sistema u Crnoj Gori. Izgradnji takvog sistema koji će biti kompatibilan sa najzahtjevnijim standardima Evropske unije, sa očekivanjima i preporukama misije OEBS-a, ODIHR-a i Savjeta Evrope. Molim, u ime svega toga, pauzu gdje ćemo nastaviti razgovore i napraviti zaključke koji će biti zalog za sve to.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Simoviću.

Dajem riječ kolegi Daniloviću. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Gospodine Krivokapiću,

Ja ću proceduralno, a i ako budem kratko pomenuo ovo što je rekao kolega Simović, ukoliko to bude procijenio uvredljivim, može slobodno uzeti repliku, ili me kaznite nekako drugačije, ali ne volim u ovakvim trenucima kad treba napraviti neki dogovor da pričam nemušto i od šponde, da dobacujem.

Najjači poslanički klub traži pauzu. Naravno da mislim da ćete vi izaći u susret, nemam ništa protiv, ali hoću da pošaljem jasnu poruku. Ne treba nama nikakva ulaznica u Parlament da nas podrži DPS. Ove zaključke smo mi mukotrпно usaglašavali, prvo međusobno, a onda i sa kolegama iz SDP-a. Imate sat vremena da razmislite hoćete li da ih podržite. Što se nas tiče, mi nećemo vama promijeniti nijedno slovo zbog toga što smo bili prinuđeni da vašom politikom pravimo ove zaključke. Vama izlaziti u susret nećemo. Ne treba nam ulaznica jer ste nam vi bili izlaznica iz ovoga parlamenta.

Vaš odnos prema demokratiji, ako hoćete da podržite, podržite, ako nećete, zdravo bili. Mi sa vama nijesmo ni željeli da postignemo sporazum ovim povodom. Nijesmo željeli zbog toga što ste vi izvrgli ruglu sve što smo mi smatrali ozbiljnim. Rekli ste da nije bilo afere „snimak“, da smo iskonstruisali. Čovjek koji nas je politički omalovažio, vaš lider partije, smijao se u lice ovih dana, sad bi nekako da se pridruži svima pa da se zaboravi ko je za šta bio.

U redu, kako god hoćete, samo da znate, možda neko drugi sa vama da pravi većinu oko ovih zaključaka, mi iz Demokratskog fronta ni slovo. Ne interesuje nas uopšte vaša podrška ovim povodom.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Trajali su dugo pregovori.

Molim vas, kolega Vukoviću, dobićemo pauzu.

Kolega Simoviću, želite li nešto još?

Evo, kolega Simović da odgovori minut, pa idemo na pauzu. Očigledno nam treba mala pauza.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Ne razmišljam niti govorim ikad od šponde. Svakom pitanju pristupam ozbiljno, odgovorno i posvećeno, kao i ovom važnom trenutku. Vi kažete: "u kriznoj političkoj situaciji u Crnoj Gori". Ja mislim da nema nikakve krize, čuli smo danas od predsjednika Parlamenta, Parlament funkcioniše sa značajnim prisustvom svih poslanika, sa prisustvom značajnog dijela opozicionih partija. Radujemo se vašem povratku i želimo, ponavljam, da na pitanju dalje izgradnje povjerenja građana Crne Gore u izborni sistem, zajednički radimo. Mi znamo da biste vi najviše voljeli da u tom procesu radite bez DPS-a. Mi znamo da biste vi najviše voljeli da legitimišete DPS po svim osnovama. Ali, gospodine Daniloviću, vi imate problem u toj vašoj namjeri sa građanima Crne Gore, sa građanima Crne Gore koji vjeruju

DPS-u, koji vole Crnu Goru, građanima Crne Gore koji su povjerenje DPS-u potvrdili i u oktobru prošle godine i potvrdili predsjedničkom kandidatu DPS-a i njegovim koalicionim partnerima na predsjedničkim izborima u aprilu ove godine. To je vaš problem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Kolega Bojaniću, izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Drago mi je da vidim da je DPS u manjini, a da mi kao parlamentarna većina usvojimo njihov zahtjev za pauzom i da se saglasimo da pokažemo demokratski kapacitet da i manjini izađemo u susret da napravimo pauzu pola sata. (Upadica) Dobro, sad u ovom momentu bar toliko zadovoljstvo bar tih pola sata da se osjećamo kao većina i da im pokažemo demokratski kapacitet i saglasni smo sa tom pauzom pola sata ili sat, koliko god im to treba. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Ja bih istakao da je to dobra praksa Parlamenta, kad god ko traži.

Vidimo se u pola 10.

- pauza -

Poštovane kolege, nastavljamo današnji rad.

Rasprava u pojedinostima.

Vraćamo se na prvu tačku - Predlog zaključaka o izgrađivanju povjerenja u izborni proces.

Radili su dobro poslanički klubovi, kad kažem dobro ne za to što je dugo, nego za to što imamo rezultate.

Bilo je amandmana na predložene zaključke, podnio ih je Poslanički klub Socijaldemokratske partije, pa ću vam dati priliku.

Tri minuta kolegi Banoviću.

Ako bude htio još neki klub, a završnu riječ će imati kolega Radulović po ovoj tački dnevnog reda.

Izvolite.

BORISLAV BANOVIĆ:

Hvala, predsjedniče.

Manje ću od tri minuta, zato što pretpostavljam da su svi poslanici dobili predlog amandmana Socijaldemokratske partije, pa bih se osvrnuo samo na ono čega nema u amandmanima, a što je dogovor.

Naime, radi se o ovom prvom stavu, o prvoj tački gdje je bilo spora, gdje je bilo razgovora o tome u kojoj mjeri je određenje Skupštine da se

vrhovni državni tužilac bira nekom kvalifikovanom većinom, nije sada predviđena u Ustavu, jeste ustavno ili nije ustavno i moguće u ovakvim zaključcima definisati.

Da naglasim, dakle, mi to doživljamo i tako će biti što se tiče Socijaldemokratske partije, da ovo nije norma, da ovo nije izmjena ni Ustava ni zakona, ni bilo koje norme, nego naprotiv, da se po Ustavu i zakonu može sasvim normalno, kako i treba uostalom, funkcionisati i birati. Ali, Klub Socijaldemokratske partije neće pristupiti glasanju, tj. izboru vrhovnog državnog tužioca ako oko tog izbora nema veće saglasnosti nego što je predviđena sadašnjim Ustavom i zakonom, tj. ako nema saglasnosti koja podrazumijeva neku kvalifikovanu većinu i to većinu koja, kad dođe vrijeme da o tome odlučujemo, bude onakva kakvu je preporučila Venecijanska komisija.

Dakle, to je ono što piše i mi time, ponavljam, ne dezavuišemo ni ustavne ni zakonske norme. Ko želi može da te norme stavi u pogon i da bira po tim normama tužioca bez nas.

Druga stvar koju u vezi sa ovim naglašavam jeste da ovaj zaključak, što se tiče Socijaldemokratske partije, a ja sam prenio Odboru i mislim da su kolege to čule, ima temporalni karakter, dakle vremenski je ograničen do promjena Ustava koje, koliko sam ja shvatio, u ovom dijelu su više-manje dogovorene, da se neka kvalifikovana većina uspostavi i da to Ustav definiše. Mi pod tim podrazumijevamo poštovanje jednog prethodnog dogovora, to je dogovor da se te ustavne promjene izvrše do kraja proljećnjeg zasjedanja, tj. do kraja jula i mi ćemo do tada poštovati ovaj dio zaključka, dakle da ne pristupamo izboru bez ove kvalifikovane većine, očekujući te promjene Ustava, ali ako bude opstrukcija promjena Ustava i ako se Ustav ne donese, mi kao politički faktor kojem je stalo do funkcionisanja svih institucija ne možemo dozvoliti da se v.d. stanje i u toj instituciji provede u nedogled, do sljedeće ili ne znam koje godine, ako uopšte ne idemo ka ustavnim promjenama. Eto, to su moja objašnjenja.

Ne bih ostale amandmane pojašnjavao. Rekao sam u Odboru, tu ima najvećim dijelom razgovora sa predstavnikom predlagača, ali bilo i predstavnika nekih izmjena manjih, istina od predstavnika DPS-a koji se kasnije nisu složili sa cjelinom ovih zaključaka. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Je li se još neko javio?

Kolega Bojanić se javio prije kolege SImovića. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Ja sam htio u ime Kluba Pozitivne da objasnim naš stav. Čulo se u prethodnom satu, pri kraju rasprave, da Pozitivna nije učestvovala u konsultacijama povodom predloženih amandmana u ime predlagača i

mislim da je pravo mjesto i vrijeme da potpuno pojasnim do kraja situaciju u kojoj smo i da potpuno jasno iznesem naše stavove i razloge zašto su ti stavovi takvi.

Tačno je da nismo učestvovali u usaglašavanju predloženih amandmana. Hoću da vjerujem da je to zbog, rekao bih, neke nespretno komunikacije između predlagača, odnosno Demokratskog fronta i nas koji smo bili takođe predlagači. Neću da kažem da sumnjam da su neki drugi razlozi, ali hoću to do kraja da naglasim da ne bi bilo kakvih sumnji na sve to.

Takođe ću da ukažem na to šta je u stvari promijenjeno u odnosu na originalne zaključke koje smo i mi potpisali. Po nama i jeste, neke izmjene možemo tumačiti kao suštinske, neke formalne, to je na svima nama i javnosti da cijeni. Ukratko ću reći, mi smo tražili dvije trećine, najmanja kvalifikovana većina za izbor državnog tužioca. Sada je promijenjeno da se bira na osnovu preporuka Venecijanske komisije.

Druga izmjena je rok radne grupe za završetak ovih poslova koji će biti pred njom, to je 15. jul bio u originalnom dokumentu, sada je to 10. septembar. Traženo je da se formira radna grupa kao stalno radno tijelo. Promijenjeno je ovim novim usaglašenim amandmanima da bude ad hoc radno tijelo. Takođe, mi smo precizirali da predsjedavajući te radne grupe mora biti iz redova manjine, sada je ostavljena ta kategorija, odnosno izbrisana, nije definisana.

Takođe, u originalnom dokumentu je definisano da Skupština ovlašćuje radnu grupu da može da pozove predstavnike NVO sektora i međunarodne organizacije da učestvuju u radu te radne grupe. Sada je to promijenjeno, definisano da Skupština preporučuje radnoj grupi da se konsultuje sa civilnim sektorom i međunarodnim organizacijama.

Bez obzira što smo prilično rezervisani, bojimo se da bi se sa ovim izgubilo na efikasnosti rada te radne grupe, bojimo se da će to dosta da razvodni situaciju. Mi ćemo dati glas za ovako usaglašene amandmane, odnosno prihvaćemo da budu dio ukupnih ..... Stavili bismo opšti interes, čini mi se svih, građana Crne Gore ispred našeg partijskog interesa. Nećemo se ljutiti, nećemo se inatiti sa bilo kime, jer smatramo da je ovo nešto što zavređuje i naš glas. Potpuno smo svjesni da smo konsultacijama između SDP-a i DF-a ostavili njima prostor za neke njihove poene partijske. SDP-u, naravno, da ubere političke poene kao neko ko je bio medijator svega ovoga i da se pozicionira pred predstojeće lokalne izbore. Takođe, DF-u je data prilika i to podržavamo. Podržavamo DF-u da je ovo prilika i nadamo se da će biti ovo razlog da budu i dalje sa nama u Parlamentu. Potpuno smo svjesni svega, dakle da ne bude da nismo znali, nismo razumjeli, jako dobro smo sve ovo razumjeli.

Da zaključim, svjesni smo da ovo jeste opšti interes i glasaćemo za ove amandmane ovakve kakvi su, odnosno prihvaćemo ih kao dio

zaključaka zajedničkih koje ćemo, nadam se, izglasati, gotovo je izvjesno da ćemo to izglasati zajedno. Zahvaljujem.

PREDSEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Kolega Daniloviću, izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Uvažene kolegice i kolege, gospodine predsjedniče,

Ne bih, naravno, uzimao pravo da govorim ovim povodom, završnu riječ ima kolega Branko Radulović, ali osjećam potrebu da pojasnim ovo što je ipak relativno nova okolnost, ovo o čemu je govorio kolega Bojanić.

Ja sam rekao i u četiri oka, i nadam se da ste to najljudskije prihvatili i nadam se da je jedno izvinjenje među ozbiljnim ljudima dovoljno. Ja se vama javno izvinjavam zbog toga što je bilo kašnjenje u komunikaciji, ali je bilo koliko i s kolegama iz SNP-a. Javno vam se izvinjavam tri puta, da bismo to zapamtili.

Da smo imali jedinstven stav oko mnogo čega drugoga bili bi i ovi zaključci malo tvrdi, ali gospodine Bojaniću, kad ja nemam čim da priprijetim i kad moram da vodim računa da se ne posvađa opozicija, a da ne budemo mi poniženi, onda su zaključci ovakvi kakvi su. U ime svih nas ovdje iz Demokratskog fronta, svima vama koji ste predlagači i naše kolege iz opozicije, ja dopuštam pravo, a i ne moram jer vi ga imate, da povučete ove predloge ukoliko su oni ispod nivoa. Bio bih mnogo zadovoljniji da smo mogli ostati kod onih zaključaka koje smo usvojili. Ali, one zaključke treba braniti, a nijesam vidio raspoloženje da ih možemo odbraniti, ali je bilo da je kompromis. Mi nijesmo pobijedili SDP, nego smo prihvatili da sa SDP-om nađemo posljednju granicu, rekao je to neko od mojih kolega, onaj donji, zajednički sadržalac da ova stvar prođe, da ne ucjenjujemo, da ne prijetimo, a da opet budemo zadovoljni. Nije ovo ispunjenje svih naših zahtjeva, ali je ovo više od onoga što smo imali.

Zadržimo korektnost, prihvatite izvinjenje, ljudski sam ga uputio. Izvinjavam se i kolegama iz SNP-a jer sam imao samo konsultacije, ali je, čini mi se, ljudski ispoštovano na kraju. Obavijestio sam u kom pravcu idemo, da dolazimo u situaciju da se nadgornjavamo - mi možemo više vi možete manje. Poštujemo, nećemo više da se svađamo. Vidjeli ste kako je večeras lijepo kad predstavljamo snagu ili neku vrstu političke sile.

Morao sam ovo, kolega Bojaniću, da pojasnim, jer je ispalo da smo mi prihvatili manje, a vi biste više da ste se pitali. Uz dužno poštovanje prema svima ovdje, ako hoćete i ako možete više, povucite ove predloge, kao predlagači, i to je onda u redu. Ali vjerujte na riječ da nijesmo mogli više a da ostanemo međusobno korektni. Samo pet minuta prije sam vama dao nego što sam se objašnjavao s gospodinom Kaluđerovićem. Vidjeli ste kako intenzivno. Došli su prvo predlozi amandmana iz SDP-a, koji nijesu uopšte

usaglašavani, nego su nam ponudili pa smo tek poslije toga probali da popravljamo stvar. Da su ti predlozi iz SDP-a bili na nivou naših zaključaka niko se od nas ne bi ljutio.

Ali, imajte u vidu, još jedanput ponavljam, ja sam ipak zadovoljan na kraju, jer nije bilo međusobnog ucjenjivanja nego razumijevanja. Nećete sutra birati Državnog tužioca kako ste planirali, malo ćemo se više dogovarati, imaćemo i na domaću inicijativu, kad sagleda ova radna grupa izmjenu zakonodavstva koje je omogućilo izbornu krađu. Ako ste u međuvremenu vi, gospodo iz DPS-a, odlučili da glasate, dobro došli, ali da samo javnost zna, ovo smo bili prinuđeni da radimo zbog toga što ste vi nama uradili sve ono što ste maloprije ili do maloprije govorili. Ne smeta nam ako ćete da glasate. Dobro došli, glasajte, mi se radujemo tome, ali da znate da ste nas natjerali u mjesec i nešto dana apstinencije i mukotrpnog dogovoriranja zbog toga što ste podržali nepošten izborni proces. Ovi zaključci slute, omogućavaju pošten sljedeći, a mi ćemo znati iz DF - a da vidimo kako ćemo ubuduće, u zavisnosti od toga kako ćemo glasati večeras. Hvala vam najljepše.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Molim vas, kolega Stanišiću, nijeste dobili riječ, polako.

Mislim da je nova pojava u Parlamentu, a to je dobro, da se izvinjavamo što smo se dogovorili, to je već veliki stepen napretka. Prije smo se izvinjavali što jedni drugima kažemo težu riječ, sad se već izvinjavamo što smo uspjeli, to je dostignuće koje je veliko. Mislim da uspjeh nije za izvinjenje, da je dogovor u stvari za ponos ovog parlamenta a ne za izvinjenje. Mislim da je to dostignuće upravo parlamentarizma, zbog čega smo svi tu.

Ja sam pokušao da iskažem u ime svih ovo.

Ajte, kažite tu jednu rečenicu.

MLADEN BOJANIĆ:

Nije stvar u izvinjenju i neizvinjavanju. Stvarno smatram da je bolje da se ovdje razjasnimo pred licem javnosti i pred svima nego da bude nekih kombinacija što je ko mislio i zašto, tako da meni je drago da smo postigli ovaj sporazum i rekao sam naravno da ćemo podržati ovo, jedino što, i to sam iskazao svoje nezadovoljstvo, da je bila nespretna komunikacija unutar nas, ništa dalje od toga. I neću ni da mislim da sumnjam da je bilo nešto dalje od toga. I mislim da je ovako korektnije da kažemo jedni drugima što mislimo, da to ovdje razjasnimo i idemo dalje. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Samo da ne kvarimo zajednička dostignuća.

Kolega Simoviću, nema niko više ko može prije vas.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

Evo ja bih, na samom kraju današnje rasprave, jednog, rekao bih, napornog i veoma korektnog i efikasnog rada svih nas u Parlamentu, kazao da danas u Parlamentu Crne Gore nije niko nikoga pobijedio, iako vidim sada se na kraju našega danas prebrojava ko je to pobijedio, mada sam tokom današnjeg rada sticao utisak da su mnogi željeli da samo pobijede DPS, da pobijede DPS. Važno je bilo da DPS bude poražen, i to je bio cilj mnogih u ovom parlamentu.

Danas je u Parlamentu Crne Gore pobijedila demokratija. Pobijedio je dijalog i pobijedio je pravni sistem Crne Gore. Danas u Parlamentu Crne Gore neće proći leks specijalis koji je htio da poništi izbornu volju građana Crne Gore. Danas je parlament Crne Gore poslao poruku da zakoni nijesu iznad volje građana, nego je volja građana vrhovni zakon demokratije. Danas će u Parlamentu Crne Gore proći ideja i potreba i zahtjev da se pokrene parlamentarna istraga i formira anketni odbor povodom takozvane afere "snimak". Za tu parlamentarnu istragu i za formiranje anketnog odbora imaćete podršku Demokratske partije socijalista, jer mi ne želimo ništa da krijemo. Mi nemamo čega da se stidimo. Naš interes je da pred očima domaće javnosti i međunarodne javnosti dokažemo da nije bilo zloupotrebe državnih resursa od nadležnih državnih organa, a ako se ustanovi da jeste bićemo jedni od onih koji će tražiti odgovornost tih eventualnih prekršioaca zakona u Crnoj Gori.

Danas se htjelo u ovome parlamentu od mnogih da Demokratska partija socijalista ne bude dio političkog dogovora vezano za zaključke i za potrebu daljeg unapređenja povjerenja građana u izborni proces u Crnoj Gori. To nećete uspjeti, ta vaša ideja, ta vaša želja ovoga puta neće proći, jer Demokratska partija socijalista je uvijek za implementaciju svih dostignutih dogovora a bilo je teških trenutaka u istoriji Crne Gore. Sklapani su dogovori kada se trebao sačuvati i sačuvao se mir u Crnoj Gori. Sjetimo se važnih deklaracija koje je ovaj parlament donio. I ovo je jedan od trenutaka kada treba dati novi impuls daljem razvoju demokratije u Crnoj Gori i daljim evropskim iskoracima Crne Gore. I zbog toga jedino što mi želimo večeras ovdje da kažemo zbog čega strepimo, strepimo u realnost zaključaka koje ćemo večeras ovdje svi zajedno ostvariti.

Da li je realno da do 10.septembra se donese čitav niz ovih zakona koji se predviđaju ovim zakonima. Javnost Crne Gore već ovoga trenutka sumnja u realnu upotrebnu vrijednost ovih zaključaka. Znamo svi dobro da smo na jednom Zakonu o izboru odbornika i poslanika radili četiri godine. Vi sada ovdje predlažete, a mi ćemo to podržati, jer bi bili dio tog političkog dogovora, da se 10 zakona donese do 10. septembra.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Simoviću, jedna obična metodologija je da vjerujemo u ono što usvajamo, pa ajte da vjerujemo u ono što usvajamo na početku, ako nećemo sutra, ajde da noćas vjerujemo u ono što usvajamo, da probamo da to ostvarimo.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Demokratska partija socijalista daće puni doprinos da se ostvare postignuti rokovi, daće puni doprinos u radu radne grupe, ali je korektno zbog crnogorske javnosti da kažemo da strepimo od realnosti postavljenih rokova. I mi želimo još jednom da kažemo da strepimo od postizanja, pa makar i mi bili dio tog političkog dogovora, koji će biti, od političkih dogovora koji su na granici održivosti pravnog sistema Crne Gore, ali tu smo i to je cijena naše participacije u stvaranju političkog dogovora.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Branko Radulović, pet minuta o zaključcima koji su uspostavljanje povjerenja.

BRANKO RADULOVIĆ:

Poštovani građani Crne Gore, kolege, znao sam da će se danas desiti ovo. Svojim kolegama, juče sam na poslaničkom klubu rekao da će današnji dan biti mnogo značajan za crnogorsku istoriju i demokratiju i da ćemo do ovih sati ovdje biti. Neki su vjerovali, neki nisu vjerovali, sa Rankom se o ovome ništa nisam dogovarao niti sam želio, tako da znate. Jer, znao sam da Crna Gora napokon mora da krene pravim putem, Crna Gora može i stvorili smo pretpostavke za to.

Ima sam mnogo razgovora i priča sa mnogo ljudi prethodnih dana. Neki smo više ili manje prtili i nosili teret, ali to nije ni važno, ali ću da izdvojim dvije priče.

Jedna je sa Rankom Krivokapiće, druga je sa mojim sinom.

Sa Rankom Krivokapićem sam pričao, sa Rankom iz onih 90-tih godina njegovog i mog sanjanja kakva Crna Gora treba da bude. I mnogo smo uložili u stvaranje ovoga konsenzusa. Ali, poslije tako jedne priče, on je meni rekao iskreno, u duši otvoren, što će biti sa našom Crnom Gorom. Ja sam mu rekao - ima lijeka. I neću dalje.

Isto tako, jedno razmišljanje, po stoti put mi je nabio moj sin, jedan jedini, moja posljednja utočište i rekao - ja idem. Sve ima. Ja sam mu rekao i ne stidim se toga da sam najbogatiji među vama, ali neće više da ga ja izdržavam. Ja sam mu rekao - daj mi još jednu priliku. Kunem se u sve što imam da je ovo istina. Jer i on i Ranko, iako to na drugi način, i moj sin i ja i svi mi znamo kakva je Crna Gora. Teško mi je to reći, poginuo bih, sve bih dao za Crnu Goru, ali moram da kažem - Crna Gora u osnovnim tri

atributima koje treba da zadovolji nije danas država. Crna Gora je područje, teritorija, to je prvi uslov ukoliko uzmemo ono Prevlaka što će nam uzeti i otet. Crna Gora je stanovništvo, ukoliko uzmemo i to da 99% nisu stanovnici u pravom smislu, 1% jesu ovih ili onih.

Treći atribut je državna vlast, to je ono na čemu Crna Gora nema. Nije to samo izvršna vlast, to su institucije, to je slobodni čovjek za koga treba da se bori državna vlast. Toga nema u Crnoj Gori. I zato Crna Gora naša, svih nas, nije država.

Da ne pričamo o savremenim demokratskim tradicijama, da ne pričamo o savremenim demokratskim državama gdje ima 12 postulata. I da ima ono "slobodan rad, promjenljiva vlast, slobodan čovjek". Ništa od toga nema u Crnoj Gori. Ništa, drugari. U demokratskoj tradiciji Evrope je pravo i pravičnost, a u savremenoj evropskoj demokratiji, što stalno Ranko priča, kaže "mi moramo biti savremena demokratija", tri su osnovna postulata: legalitet, moralnost i legitimitet vlasti. Ničega toga nema u Crnoj Gori.

Naš sadašnji ili budući, ili kako goj hoćete, predsjednik države toga nema. Toga nema ni ovaj parlament. Predsjednik niti je ustavan, niti je moralan po evropskim kriterijumima, niti je legitiman.

Znate li što je legitimitet, ljudi? Legitimitet je kada većina stoji iza toga čovjeka. Pogledajte ispitivanja javnog mnjenja. Nije važno je li Miodrag Lekić iz DF ili ne, ali Miodrag Lekić je legitimni predsjednik države, jer iza Miodraga Lekića stoji većinska Crna Gora i javno mnjenje je da je on najpopularnija ličnost. Smijao se ti ili ne, ovo je istina.

Suštinsko je pitanje kako iz bezdržavlja u državlje, kako od neporetka u poredak. I to je danas stvoren jedan preduslov koji mi daje nadu i nema šansi da ću pustiti Petra da ide. Ali ću mu reći kroz tri četiri mjeseca, dobro je Ranko rekao, vidjećemo što ćemo napraviti. I napravićemo dosta i nikad neće biti Crna Gora kao što je bila juče.

I zato vas pozdravljam s vjerom za našu Crnu Goru, za demokratsko društvo i evropsko društvo, da se ne stidimo više od svakog evropskog činovnika, od sramnog ovog ili onog događaja gdje kreiramo i kupujemo duše. Živjela Crna Gora.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Živjela. Hvala.

Hvala kolegi Raduloviću, malo mi je neprijatno za ovoliko komplimenata, nisu ni zasluženi, ali dobro, prijaju. Hvala vam.

Idemo na glasanje.

Stavljam na glasanje Predlog zaključaka o izgrađivanju povjerenja u izborni proces.

Za, protiv, uzdržani?

Hvala vam. Glasalo je 75 poslanika, 76 u posljednjem trenutku, 73 za, nije niko bio protiv, tri su bila uzdržana. Konstatujem da smo usvojili zaključke.

Novi početak, što bi rekla ona davna strategija jedne partije, ali nadam se da je ovo ipak samo nastavak sazrijevanja parlamentarizma i korak u sljedeće izazove, obaveza više da dokažemo da ti zaključci mogu zaživjeti na pravi način.

Bila je jedna tehnička greška u šestoj tački, nije "predlaže Skupština", Skupština ne može da predlaže radnoj grupi, ona preporučuje. Nije to tijelo iznad nas da mu predlažemo nego mu preporučujemo, ali to ne mijenja stvar i suštinski je jasno zašto je to.

Hvala vam, kolege.

Idemo na sljedeću tačku, a to je Predlog odluke o otvaranju parlamentarne istrage, da ne čitam čitavu, znate kako se zove.

Izvolite. Za, protiv, uzdržani?

Hvala vam. Glasalo je 78 poslanika, i shodno crnogorskoj tradiciji svi smo za istrage. Prema tome, u raznim istorijskim periodima, i svi su bili za.

Hvala vam. Konstatujem da smo usvojili Predlog odluke o otvaranju parlamentarne istrage.

Idemo na treću tačku dnevnog reda, a to je Predlog zakona o proglašenju izbora za Predsjednika Crne Gore, održanih 7. aprila 2013. godine, nedemokratskim-nevažecim.

Da li neko želi završnu riječ u ime predlagača?

Ovo je bilo za zaključke, a ovo je za zakon.

Gorane, pretpostavio sam, zato i pitam.

GORAN DANILOVIĆ:

Uvažene dame i gospodo, uvaženi građani,

Ako neko više uopšte nas prati, ali čuće se, evo prilike da se pokaže demokratski kapacitet, jer su ova dva glasanja prilično besmislena bez ovog glasanja. Da nije bilo krađe na izborima sve bi ovo bilo suvišno.

Uvažena gospodo, ja zaista mislim da ste vi napravili veliki iskorak. Ja se vama svima zahvaljujem. Vidite kako je bilo djelotvorno što smo van parlamenta, vratili smo se sa dijelom parlamentarne opozicije, nešto predložili, vi ste prihvatili. Nijesu više opozicionari s vama, nego vi sa opozicijom, spremni ste da mijenjamo zakone, usvajamo, sve je to u redu, ali vjerujte, mi ćemo svi biti konzistentni. Vjerujem da vi koji budete glasali protiv ovoga ćete imati problem. Dakle, vi ne primjećujete da su izbori bili nedemokratski, ali ste, zbog nekog ili po nekom trik sistemu, a to je omiljena riječ u vašem klubu, odlučili. Trik, čuo sam to od vašeg premijera, trik, pitajte predsjednika.

U svakom slučaju, ja sam primijetio da ćete biti nedorečeni i zbog toga očekujem da je ova pauza koju ste uzeli u stvari bila ključna da i vi glasate i za ovo.

Dakle, gospodine Simoviću, vrlo je jednostavno, vi ste za to da primijenimo sredstva da se nikad više ne ponovi krađa, ali ste protiv krađe. Vi ste za to da se primijene sredstva da nelegitiman više ne može biti

predsjednik, ali mislite da je on predsjednik. Nedorečeni ste. Ova igra koju ste pripremili i odigrali je večeras, neće biti baš da će proći. Nešto bi Šojić slično rekao, mada bi Šojić i smislio.

Ja sam zadovoljan, kako god hoćete. Ali, zapamtite ovo da hoćete lijek, da hoćete medikament, a da nipošto ne priznajete bolest, nije baš logično. Možda ipak da promijenite vi terapiju uopšte, u političkom smislu. Svakome inače dobro zdravlje, posebno u svijetlu činjenice da ste počeli da glasate kao opozicija. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Stavljam na glasanje Predlog zakona o proglašenju izbora za predsjednika Crne Gore održanih 7.04. 2013. godine, nedemokratskim – nevažećim. U načelu ga stavljam na glasanje.

Izvolite, ko je za. Zakon u načelu? (Upadica) Za sad 41, tako piše u nalazu Ustavnog odbora.

Hvala vam. Glasalo je 78 poslanika, za 37, protiv 35, uzdržanih šest. Zakon nije dobio potrebnu većinu, iako je imao relativnu većinu, ali nije imao potrebnu većinu.

Ne možemo ići dalje nego u načelu. 37, 35, šest. Nije imao potrebnu većinu.

Ne znam što je objektivna većina, ali znam što je relativna.

Hvala vam.

Ovim zaključujem sedmu šednicu i hvala vam na dugotrajnom radu.